Psikoloji Serisi

Ruhsal Çözümleme ve Bilinç Dışının Doğaçlaması

D. H. LAWRENCE

ATLANTIS

PSİKOLOJİ DİZİSİ – 04

Adı	**Rüya Çözümleme ve Bilinçdışının Doğaçlaması**
Yazarı	**David Herbert Lawrence**
Çeviren	Erol Esençay
Gen. Yay. Editörü	Erhan Söğüt
Orijinal Adı	Psychoanalysis and Unconciousness "Fantasia of the Unconciousness"
Yayın No	23

© Coypright 2006, İlya İzmir Yayınevi, İzmir - Türkiye 5846 Sayılı Yasa'ya göre tüm hakları İlya İzmir Yayınevi'ne ait olup kısmen veya tamamen, izin alınmadan basılamaz.

Atlantis Yayınevi İlya İzmir Yayınevi'nin markasıdır.

ISBN 978-975-6249-53-6

Baskı Yirmibeşinci Baskı, Kasım 2015 - İZMİR

Basıldığı Yer İlya İzmir Yayınevi Matbaası

Adres İlya İzmir Yayın Medya Yapım Dağıtım
Pazarlama Sanayi Tic. Ltd. Şti.
Refik Tulga Cad. No: 11 Çamdibi/İZMİR
Tel-Pbx: (0232) 462 75 86 - Fax : (0232) 462 32 19
ilyayayinevi@gmail.com
www.ilyayayinevi.com.tr

Ruhsal Çözümleme ve Bilinç Dışının Doğaçlaması

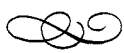
D. H. Lawrence

İngilizceden Çeviren

EROL ESENÇAY

ATLANTIS
YAYINEVİ

İÇİNDEKİLER

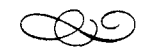
Yazarın Yaşamöyküsü 7
Çevirmenin Özgeçmişi 9
Yayıncının Önsözü 11

RUHSALÇÖZÜMLEME VE BİLİNÇDIŞI
I. Ruhsalçözümleme ve Aktöre Karşı Karşıya 15
II. Kandaşcinsellik Dürtüsü ve Ülkücülük 25
III. Bilincin Doğumu 37
IV. Çocuk ve Annesi 47
V. Seven ve Sevilen 57
VI. İnsan İlişkileri ve Bilinçdışı 67

BİLİNÇDIŞININ DOĞAÇLAMASI
Önsöz 81
I. Giriş 89
II. Kutsal Aile 99
III. Sinir Ağları, Düzeyler ve Gerisi 111
IV. Ağaçlar ve Bebekler ve Babalar ve Anneler 121
V. Beş Duyu 139
VI. Aklın İlk Işıltıları 155
VII. Eğitimde İlk Adımlar 167

VIII. Erkek, Kadın ve Çocukta Eğitim ve Cinsellik 183
IX. Cinselliğin Doğumu 201
X. Ana Baba Sevgisi 221
XI. Kısırdöngü 239
XII. Öğütler Duası 259
XIII. Evrenbilimsel 263
XIV. Uyku ve Düşler 279
XV. Alt Ben 301
Sonsöz 323

DAVID HERBERT LAWRENCE

(Eastwoord, Nottinghamshire 1885 –
Vence, Fransa 1930)

Babası maden işçisi, annesi şiir yazan bir öğretmendi. Nottingham Lisesi'nde okumak için burs kazandı (1898). Eastwood'da kısa bir süre kâtiplik ve öğrenci-öğretmenlik yaptıktan sonra 21 yaşında, Nottingham University College'a girdi. 1908'de Eastwood'dan ayrılarak Croydon'a gitti ve Davidson Road Okulu'nda öğretmenlik yaptı.

The White Peacock (Beyaz Tavus, 1911) ve sevişme sahnelerindeki cüretli tasvirleriyle hadise yaratan The Trespasser (Günahkâr, 1912) adlı romanlarıyla edebiyata atıldı. Modern dünyadaki sanayi medeniyetinin insanların yaşama içgüdülerini değiştirdiğine inanıyordu. Oğullar ve Sevgililer (Sons and Lovers) ve

yayımı sansüre uğrayan The Rainbow'u (Gökkuşağı, 1915) yazdığı zaman daha İngiltere'de oturuyordu. Katı kurallara daha az aldırış eden bir ülke bulmak umuduyla 1919'da İngiltere'den ayrıldı. Aaron's Rod'u (Aaaron'un Değneği, 1922) İtalya'da tamamladı: Lawrence Kangaroo'yu (Kanguru, 1923) Avustralya'da, The Plumed Serpent'ı (Tüylü Yılan, 1926) Meksika'da yazdı. Bir süre Yeni Meksika'da oturdu, sonra tekrar Floransa'ya döndü ve Lady Chatterley'in Sevgilisi'ni (Lady Chatterley's Lover, 1928) yazdı ve yayımladı. Fransa'da vereme yakalanıp öldü, ama Yeni Meksika'ya gömüldü.

Lawrence kuşkusuz büyük, ama her zaman dikkatli ya da kusursuz olmayan bir yazardı. Duygusallık bazen görüşlerini bulanıklaştırıyor, tekrarcılık üslubunu bozuyordu. Bütün yapıtlarında yaşamı dolaysız olarak yansıtan bir dil kullanmış, ama hızla gelip geçen ya da kavranması olanaksız bazı duyum ve sezgileri yakalamaya çalışırken bazen başarısızlığa uğramış, bazen de fazla ısrarcı ve tekrarcı davranmıştı. Gene de geliştirdiği "organik" kompozisyon üslubu ve aklı tutku ile cüretten yalıtmayı reddetmesi simgeci sanatın olağanüstü başarılı örneklerini vermesine ve ölçülü sanatçıların yapıtlarının bunların yanında yapay ve soğuk kalmasına yol açtı. Romanlarında, şiirlerinde ve denemelerinde, her zaman insanın bütünlüğünü dile getirmeye çalıştı. Uyandırdığı her duyguyu yaşamın içinde yer alan en derin dürtülerle zenginleştirdi. Düzensiz ve karmaşık bulduğu modern dünyada sanat yoluyla biçimi ve tutarlılığı keşfetmeye çalıştı.

EROL ESENÇAY

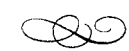

1951 yılında İzmir'de doğan Esençay, ilk, orta ve lise öğrenimini İzmir'de; lisans öğrenimini İstanbul Üniversitesi, Fen Fakültesi, Fizik Bölümü'nde 1973 yılında; yükseklisans öğrenimini Boğaziçi Üniversitesi, Temel Bilimler Fakültesi, Fizik Bölümünde 1976 yılında; doktorasını New York Üniversitesi, Fizik Bölümü'nde 1981 yılında tamamlamıştır.

Yurda döndükten sonra çeşitli özel kuruluşlarda çalışmış ve üniversitelerde öğretim görevlisi olarak görev almıştır.

Esençay, 1973 yılından beri çevirmenlik yapmaktadır. Çevirmenin, yayınevimizden ve başka yayınevlerinden de daha önce yayınlanan çevirileri bulunmaktadır.

YAYINCININ ÖNSÖZÜ

Bilim ve teknolojinin hızlı gelişimi ile insanlık tarihi arasında olumlu veya olumsuz ne gibi bir ilgi vardır? İnsanlar bu gelişmelerden nasıl etkilenmektedir, gibi soruların yanıtını araştırmaya kalktığımızda, evrenin ve insanlığın geçirdiği dönemlerin iç içe geçen daireler, zincir halkaları gibi dizildiğini görürüz.

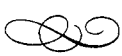
Çeşitli görüş ve incelemelerini yayınlayan yazar ve bilim adamlarının görüşleri birbirleriyle benzerlikler gösterir veya o görüşlerin eleştirisi temelinde yeni görüşler ortaya atılır.

Romanlarıyla tanıdığımız Lawrence da Ruhsalçözümleme ve Bilinçdışı'nda ve ikinci kitabı Bilinçdışının Doğaçlaması'nda bu konuları incelerken, kendi iç dünyası, çocukluktan ergenliğe ve yetişkinliğe geçerken başına gelenlerden hareket ederek, insan-doğa ilişkisini uzun uzun anlatmaktadır.

Zaman zaman Russeau'nun Emil'ini hatırlatsa da zevkle ve ilgiyle okuyacağınız bu kitapları yayınlayarak değişik yazar ve insanlarının görüşlerini daha iyi anlamanıza yardımcı olacağımızı umuyoruz.

RUHSAL ÇÖZÜMLEME VE BİLİNÇDIŞI

I.

RUHSAL ÇÖZÜMLEME VE AKTÖRE KARŞI KARŞIYA

Ruhsal çözümleme, kızgın bakışlarımızın önünde birden çok devrimi gerçekleştirerek, bir yığın şaşkınlık yarattı bizlerde. Bütün davranışlarımızın köküne sarılmış cinsellik yılanını, can alıcı bir biçimde gözler önüne sermiş bulunan ruhsalsağaltım vakasına tam alışmışken, bizim pusuya yatmış karmaşalarımızdan gerçekten de huzursuzlanmaya tam başlamışken, bakın hele, ruhsalçözümleyici bay, katıksız bir ruhbilim kuramıyla göründü yine sahnede. Sağaltım yenilikleri karşısında, sıcak tuğlalar üzerinde bulunan tıp dünyası, meslekten ruhbilimci olanların ayaklarının altındaki yerin ısındığını görmekle, derinden bir oh çekti.

Bununla birlikte, her şey burada bitmiyordu. Irkbilimcinin kulakları kızarmaya başladı, felsefeci, midesinin bulandığını his-

setti ve en sonunda aktöreci de bir şeyler yapmanın gerektiğinin farkına vardı. Bu arada ruhsalçözümleme, halk için bir sakınca olmuştu. Kitleler tetikteydi. Ödipus karmaşası, ev içinde her gün kullanılan bir sözcük, kandaşcinsel dürtü de çay masalarının çevresinde, ağızdan düşmek bilmeyen bir sakız, çözümlemeler her yerde moda haline geldi. "Çözümleninceye kadar bekle," dedi adamın biri ötekisine, sesinin tonunu değiştirerek. Konuyla yeni tanışanların bakışları korkunçlaştı –şu ünlü veya ünsüz Freud bakışı. Her yerde karşılaşırdınız bu durumla, nereye gitseniz.

Sonun ne olacağını, ruhsalçözümleyiciler bilir. İyileştiriciler ve doktorlar olarak sızmışlardır aramıza; daha da cesurlaştıkça, yetkelerini bilimadamları olarak koymuşlardır ortaya; iki dakika daha bekleyin ve kendilerinin havari olduklarını göreceksiniz. Bilgiç Jung'u görüp işitmedik mi? Hem sonra Freud'un bir Dünya Görüşü veya çok daha sakıncalı olan, İnsanlık Görüşü yaratmak üzere olduğunu görmek için, bir peygamber mi olmak gerekiyor? Onu kim geciktiriyor bundan? İki şey. İlki ve başlıcası, aktörel sorun. İkincisi ve son derece daha önemli olanı da kilisesini üzerine oturtmak zorunda olduğu kayaya ulaşamayışı.

Şimdi kendimize bakalım. En azından böyle adlandırılacak olan bu yeni öğreti, bizlere kurnazlıkla ve sinsice önerilmiş, yavaş yavaş içimize aşılanmıştır. Doktorların, bizim düşmüş toplumumuzun papazları, daha da beteri, büyücüleri oldukları doğrudur. Fırsattan en çok yararlanmış olan, ruhsalçözümleme olmuştur.

Sorun, en başta aktörel bir sorundur. Burada söz konusu olan şey, bir yenileşim, yeni aktörel değerler değildir. Söz konusu

olan şey, tüm aktörenin yaşamı veya ölümüdür. Ruhsalçözümleyiciler arasındaki önderler, ellerinde neyin olduğunu bilirler. Kendilerini izleyenlerin çoğu cahildir belki de ve bu yüzden de görünürde masumlardır. Ama bütün bunlar hep aynı kapıya çıkıyor. Ruhsalçözümleme, sağaltımcı bir maske altında, insandaki aktörel etmeni bütünüyle ortadan kaldırmayı amaçlıyor. Gelin bu savaşıma katılalım ve sonra da haklı olanın yanını seçelim.

Ruhsalçözümleyici önderler ne yaptıklarını biliyorlar ve usul usul ilerleyerek, kurnazcana ağızlarını açmıyorlar. Ama her ne kadar usul usul ilerliyor olsalar da aktörel taşların yuvarlanmaya başlamalarını sağlıyorlar yine de. Her adımda, en masum ve kuşkulanmayan çözümleyici, küçük bir heyelana yol açar. Altımızdaki eski dünya teslim oluyor. Herhangi doğrudan bir saldırı olmaksızın, ruhsalçözümleyicinin yürüyüşü altında çözülür ve bizler de daha başlangıç durumundaki çığın boğuk gümbürtüsünü işitiriz. Bir yıkılışla yüz yüzeyiz.

Ama gelin en azından nelerle karşılaşacağımızı öğrenelim. Kendimize karşı olan bir yılan yetiştireceksek eğer, öyleyse gelin buna tapınaklarımızda analık etmeye veya Aesculapius'un* horozu demeye yanaşmayalım en azından. Sağaltımcı ikiyüzlülüğün beyaz önlüğünün ruhsalçözümleyicinin sırtından alınmış olmasının zamanıdır. Aktörel temellerimizdeki tuhaf çatlamaları ve sarsıntıları şimdi hissetmeye başlamış olmakla başlarımızın üzerindeki bunca coşkuyla yerle bir etmekte olduğumuz eve bakalım en azından.

---

* Eski Yunan ve Roma'da hekimlik tanrısı. (Ç.N.)

İnsan bilincinin içlerine doğru serüvenine başladığında, korku dolu bir umuşla seyretmiştik Freud'u çok önceleri. Bilincin esrarengiz akıntısının bilinmeyen kaynaklarını arıyordu. Ölümsüz James'in ölümsüz lafı! Ey delikanlılığımı baltalamış olan cehennem akıntısı! Bilinç akıntısı! Bir kulağımdan girip, diğerinden çıktığı, beynimdeki akışını hissettim ben bunun. Ve Homer'in Okyanusu gibi, yerli yerine oturmuş aklımı çevreleyen, kafatasımı çepeçevre dolandığından da eminim. Bazen de beyincikte kabarcıklanıp gerçek beynin bütün sarsıntılarından geçtiğini hissettim. Ürkünç akıntı! Nereden gelmiş, nereye gidiyordu? Bilinç akıntısı!

İşte böylece, Freud'un apansız kökenlere doğru atılıma kalkıştığında, kim etkilenmeden kalabilirdi ki? Ansızın, yüce bir araştırıcı gibi, her yerden hiçbir yere, bilinçten bilinçdışına adım attı. Uyku duvarını delip geçiyor ve onun düşler mağarasında gümbürdediğini duyuyoruz. İçine girilemez, içine girilemez değildir ve bilinçdışı, hiçlik değildir. Günümüzü sınırlayan uykudur, o karanlık duvarıdır. Vur kendini duvara ve gör ki, duvar yoktur orada. Bilinç akıntısının kaynaklandığı, bir önceki karanlığın mağarasının, bunun ağzındaki engin karanlıktır o.

Bizlere göre uyku ve bilinçdışı olan, bütün günümüzün köpüğünde beliren karanlığın mağarasında Freud'un gözlerden kayboluşunu seyrettik kabaran yüreklerle. Kökenlere doğru arıyordu yolunu. Ülküsel mumunun çırpınışını ve küçülüşünü seyrettik. Sonra, insanların beklediği gibi, harikaların harikasını her zaman umarak bekledik. Satmak için düşlerle geldi geriye.

Ama yüce evren, ne biçim bir metaydı bu! Aman canım, ne düşler! Mağaranın içinde ne vardı? Ne yazık ki bakıp durmuşuz! İnce, dev bir cinsellik yılanı ve dışkı kümelerinden başka bir şey değil ve cins ile dışkı arasında yumurtlanmış sayısız, iğrenç, küçük küçük korkular.

Doğru mu? Uykunun büyük bilinmeyeninde başka bir şey yok mu? Varlığımızın bir önceki bölgelerinde hiç mi sevimli ruhlar yok? Hiç! Freud'un bize getirdiği bastırımların ağza alınmaz korkusunu düşünün. Maskara, basmakalıp, çılgınca bastırımlar, cinsel karmaşalar, dışkısal yasaklar, düş canavarları. Bunları yadsımayı denedik. Ama hayır, oradaydı bunlar, gösterilebilir olarak. Ruhlarımızı yiyen ve umarsız sinircelerimize neden olmuş ürkünç şeyler bunlardı.

Belki de yanlış içteydik diye düşündük, ama bu denli kötüsünü de düşlememiştik hiçbir zaman. Bununla birlikte, iyileştirim ve tıp adına, bütün bunları kabullenmeye hazırlandık. Eğer bu yalnızca hastalığın bir sonucu idiyse, sonuna dek incelemeye hazırdık. Çözümleyici bize karmaşalar düğümünün çözüleceğinin, saplantıların uçup gideceğinin, normaldışılıkların kaybolacağının sözünü vermişti, gün ışığına çıkarıldıklarında. Bütün düş dehşetleri bir kez tam bilinçliliğe dönüştürüldüğünde, bütün bunlar yüceltim –şey, bunu pek bilmiyoruz daha. Ama her nasılsa, yüceltime uğrayacaklardı sonunda. Bu yüceltim sürecini daha öte sorgulamadan benimsemiş olduğumuz yeni bir anlatım biçiminin büyüsüdür bu. Karmaşalarımız eğer tam akılsal bilinçliliğe

cerrahi yönden açıklandığında yüceltime uğrayacaklarsa, eee, en iyisi işlemi yerine getirmek.

Böylece, çözümleme sağaltımcı yoluna sevinç dolu olarak koyulur. Ama, Hippolytus* gibi, deniz kıyısına çok yakın geliriz. Hem sonra, karmaşalar eğer ortadan kaldırılabilen normaldışılıklar olarak varlarsa yalnızca, ruhsalçözümlemenin erimi pek uzak olmamalı. Bizim kendi atlarımız da kaçarlar bizle birlikte. Karmaşaların yalnızca normaldışılıklar olmadıklarını anlamaya başlarız. Normal bilinçdışının gerekçelerinin bir kısmıdır bunlar. Buraya dek tek normaldışılık, bunların bilinçliliğe kazandırılmasında yatar.

Yeni bir sorun yaratır bu. Bilinçdışının doğasını açıklığa kavuşturmaya başladığı an, ruhsalçözümleme, ruhbilimin rolünü varsayıyordur. Böylece, yeni ruhbilim, şimdi unutulmuş bir adam olan, ilk ve en parlak çözümleyicilerden birinin öğretmiş olduğu gibi, karmaşalarımızın yalnızca ruhun yapısındaki yalın düğümler olmadıklarını bildirir bizlere. Bu çözümleyici, yaşam, beden makinesine bağlı olsa bile, ruhun kendisinin bile belirli bir organsal, makinemsi etkinliğe bağlı olduğunu tümüyle görmüştür. Ruhsal yapının kendi aksaklıkları olabilir, bedenin bazı kısımlarının işlerliklerini durdukları gibi, bazı kısımları çalışmalarını durdurabilirler. Bir makinenin küçük bir dişli çarkının durmasının, o makinenin bütün bir kısmını aksatacağı gibi, işlerlikte olan ruhun bir kısmındaki bu aksama, bir karmaşaya yol açar.

* Atlarının deniz kıyısında bir deniz canavarının ürkütmesiyle kayalıklara sürükleyip parçalanmasına yol açtığı bir efsane kişiliği. (Ç.N.)

Karmaşa kuramının salt makinemsi kökeni buydu. Çözümleyiciyse, bir karmaşanın bilince sokulduğunda zorunlu olarak ortadan kalkmadığını buluyor şimdi. Niçin ortadan kalksın ki? Dolayısıyla, karmaşanın herhangi küçük bir çarkın durmasından kaynaklanmadığı sonucuna vardı. Çünkü kaç tane ruhsal çark işlerliğe geçerse geçsin, karmaşa ortadan kalkmamakta diretiyordu. Öyleyse, bir karmaşaya, bir yasaklanış sonucu olarak bakılmamalıydı.

İşte yeni sorun. Bir karmaşa, normal bir cinsel içgüdü denen şeyin yasaklanışıyla nedenlenmiyorsa eğer, hangi cehennemden kaynaklanıyor öyleyse? Açıklığa kavuşturulduğunda veya zorlandığında, çözülmeye veya yüceltime apaçık yanaşmıyor. Normal cinsel içgüdünün dürtülerini yanıtlamaya yanaşmıyor. Normal cinsel arzunun bütün olası yasaklarını ortadan kaldırabilirsiniz ve yine de karmaşayı ortadan kaldıramayabilirsiniz. Bütün yapmış olduğunuz, önceleri bilinçdışı olan bir arzuyu bilinçli kılmış olduğunuzdur.

Ruhsalçözümlemenin aktörel çıkmazıdır bu. Çözümleyici, sinirce nedenini ortadan kaldırmakla, sinirceli insanlığı iyileştirmek için yola koyulur. Sinirce nedeninin, benimsenmeyen bir cinsel arzuda yattığını bulur. Normal cinsel yasaklanış hakkında söylemiş olduğu her şeyden sonra, hemen hemen her sinircenin kökünde kandaşcinsel bir istemin yattığını ve bu kandaşcinsel istemin, normal cinsel istemin yasaklanışının sonucu olmadığını görmek zorunda kalır en sonunda. Çıkmaza bakın şimdi – korkunç bir çıkmazdır bu. Eğer kandaşcinsel istem, normal ar-

zunun herhangi bir yasaklanışının sonucu değilse, herhangi bir eleştiri karşısında yılmayıp varlığını sürdürüyorsa, nedir öyleyse? Normal cinsel davranışların bir kısmı olarak kabul etmekten başka bir şey kalıyor mu geriye öyleyse?

Çözümlemenin yüzleşmeye can attığı bir sorundur bu işte. Çözümleyicilerin kendileri aralarında, kandaşcinsel istemi, insanların normal ama aktörel ve belki de dirimbilimsel korku yüzünden örtbas edilmiş cinselliklerinin bir kısmı olarak görmek zorunda kalmışlardır. Bununla birlikte, kandaşcinsel istemi insanların normal cinselliklerinin bir kısmı olduğunu bir kez kabullendiniz mi, tüm kandaşcinsel bastırımın kendisini ortadan kaldırmanız gerekir. Aslında, cinsel evliliği şimdi kabullendiğiniz gibi, kandaşcinselliği de kabullenmeniz gerekir, hatta bir görev olarak. Çünkü artık sinircenin, normal denen cinselliğin yasaklanışının değil, kandaşcinsel istemin yasaklanışının sonucu olduğu biliniyor. Sonunda sinirceye ve deliliğe kaçınılmaz olarak neden olduğundan, herhangi bir yasaklanışın yanlış olması gerekir. Bu yüzden, kandaşcinsel istemin yasaklanışı yanlıştır ve bu yanlış, hemen hemen tüm güncel ve çağdaş sinirce ve deliliğin nedenidir.

Ruhsalçözümleme, bu sonucu hiçbir zaman açık açık belirtmeyecektir. Ama her çözümleyicinin hastasına, ister istemez, bilinçlice veya bilinçdışı bir biçimde, belirtmek zorunda olduğu sonuç budur.

Trigant Burrow, Freud'un bilinçdışılığının bizim bilinçli cinsel yaşam kavramımızı, bu ikincisi bir bastırım durumunda bulunduğu için temsillediğini söyler. Öyleyse, Freud'un bilinçdı-

şılığı aslına bakarsanız, bizim bastırılmış kandaşcinsel içtepilerimizden başka bir şey olmasa gerek. Yine Burrow'un dediği gibi, günahı oluşturan şey cinselliğin kendisi değil, cinselliğin farkında olmaktır. Aklın, büyük duyumsal-tutkusal işlevlere ve duygulara yönelmesi ve bunların farkına varmasıyla, günah kavramı çıkar ortaya. Adem ile Havva, cinsel birleşimde bulundukları için değil, cinslerinin farkına vardıkları ve bu söz konusu birleşim olasılığı yüzünden gözden düştüler. Cinsellik onlar için akılsal bir nesne olduğunda –yani, kendilerindeki cinsel etkinliği uyandırıp öncelikle gerçekleştirebileceklerinin farkına vardıklarında– lanetlenmişler ve Cennet'ten atılmışlardır. Sonra insan kendi kendisinden sorumlu olmuş, kendi yolunu kendisi çizmiştir.

Burrow'un ileri sürdüğü bütün bunlar bizler için son derece doğru olarak görünüyor. Ama ruhsalçözümlemenin vardığı sonuca, kaçınılmaz olarak bizim de varmamız mı gerekiyor? Bilinçdışında, bastırılmış kandaşcinsel istemlerimizi bulmuş ve arzunun farkına varmış olmakla, belirli bir arzunun akılsal bir nesne yapılışının günah dürtüsüne yol açmasıyla, arzunun kendisinin eleştiri veya aktörel yargı dışında kalışıyla, kandaşcinsel istemi bu yüzden bizim doğal arzumuzun bir kısmı olarak kabul etmemiz ve sinirce ve delilikten daha küçük bir kötülük olmasıyla, uygulayıma koymamız mı gerekiyor?

Bu bir sorudur. Bununla birlikte, ruhsalçözümleme bütün çizgi boyunca saptamada bulunmakta başarısızlığa uğrar ve bu da bizim insandaki eski, bildik bilinçdışının doğasıdır. Kandaşcinsel istem, özgün ruhta vardır veya yoktur. Adem ile Havva, kendile-

rindeki cinselliğin farkına vardıklarında, kendilerine özgü olduğu için farkına vardılar bunun. Ama çözümleyici bilinçdışındaki kandaşcinsel dürtüyü bulduğunda, insanlığın bastırılmış cinsellik düşüncesinin bir terimini buluyordur yalnızca. Hatta bu örtbas edilmiş cinsel bilinçlilik olmayıp bastırılmış cinsel bilinçliliktir. Yani, hiçbir şey akla özgün ve öncül değildir. Aklın daha sonraki dürtüsündedir bu. Yani, kandaşcinsel istem, aklın kendisince, bilinçdışı bir biçimde de olsa, özgün bilinçdışında ilerletilmiştir. Akıl, kendi korkularının üreticisisi ve karabasanı olarak etkir, özellikle bilinçdışı bir biçimde. Dolayısıyla, kandaşcinsel dürtü, kökeninde özgün bir içtepi olmayıp var olan cinsellik ve sevgi kavramının mantıksal bir uzantısıdır. Yani, akıl, kandaşcinsellik düşüncesini duyusal-tutkusal ruha aktarır ve bastırılmış bir dürtü olarak saklar orada.

Bu henüz bir sav yalnızca. Bizim bütün içten içtepilerimizin kaynaklandığı, gerçek, özgün bilinçdışının doğasını saptayıncaya kadar, bu savın sağlıklı olduğu ileri sürülemez – ruhsalçözümleyicilerin bizlere dürtü kaynağı olarak inandırmak isteyecekleri şu dehşetler torbasından çok değişik olan bir iş. Freudçu bilinçdışı, aklın kendi piç yavrusunu sakladığı bodrumdur. Doğru bilinçdışı, gerçek dürtünün çeşmesi, kaynağıdır. Adem ile Havva'nın bilincine vardıkları cinsellik, kendilerine cinselliğin bilincine varmamalarını buyurmuş olan Tanrı'nın ta kendisinden geliyordu –akılsal bilinçlilikten ikincil bir yayım olarak yumurtlanmamıştı.

II.

KANDAŞCİNSELLİK DÜRTÜSÜ VE ÜLKÜCÜLÜK

Bilinçdışının gerçek doğasını her nasılsa saptayamadıkça, aktörel temelimize yeniden ulaşamayacağımız apaçık ortadadır. Bilinçdışı sözcüğünün kendisi, olumsuzlamayla saptanmış bir tanımdır yalnızca ve hiçbir olumlu anlamı yoktur. Freud, işte bu yüzden yeğliyor bunu. Bilinçaltı ve önbilinci yeğlemez, çünkü bunların her ikisi de bir tür büyüyen bilinci, akılsal kavrayışın önünde gelen bulanık, yarı bilinci gündeme getirecekti. Oysa kendi bilinçdışısıyla akıllara böyle bir şeyi getirmiyor. O daha çok, öyle sanıyoruz, bilinçten geri tepeni, akılsal bilinçten ruha tepkiyeni dile getirmek istiyor. Anladığımız kadarıyla, onun bilinçdışısı, akılsal olsa da doğası gereği ülküsel olup yine de tam olarak anlaşılmaya yanaşmayan ve dolayısıyla da duygusal bölgelere geri çekilen ve orada hiçbir şeyi açığa vurmayarak, sızdırmayarak, güçlü ve genelde yıkıcı bir

biçimde, bir gizli ajan gibi etkiyen, insanoğlunun bilincinin bu kısmıdır. Bastırımlarımızın topu, bilinçdışımızı oluşturur.

Burada şu soru çıkar ortaya: bir bastırım, yerine getirilmesi önlenmiş olan asal bir içtepi mi, yoksa dile gelmesine karşı çıkılmış olan bir düşünce midir? Bir bastırım, bastırılmış bir tutkusal içtepi midir, yoksa uygulamaya koymaya yanaşmadığımız ve örtbas ettiğimiz –hatta sahip bile çıkmak istemediğimiz, sahipsiz, yasadışı, toplumdışında başkaldırırcasına varolan– bir düşünce midir?

İnsan, gerçek tutkusal içtepilerini yasaklayabilir ve böylece de ruhta bir bozukluk oluşturur. Bugünlerde herkesçe bilinen bir şeydir bu ve bunun gerçekleşmesinde yardımcı olduğu için ruhsalçözümlemeye teşekkür borçluyuz. Ama insan daha çoğunu yapabilir. Kendisini bir tür çıkmaz sokakta bulmasıyla, hiç de duygusal veya tutkusal olmayan, buna karşın mantıksal, soyut, ülküsel olan sonuçları çıkaracak kadar ileri gidebilir, kendisinin belirgin duyusal ve tutkusal öncüllerine dayanarak. Yani, evliliği kendisi için olanakdışı gören bir adam, duygusal, hatta tutkusal yönden annesine olan bağlılığını bir eş için söz konusu olabilecekten daha derin olduğunun farkına varır. Bundan ötürü mutsuzluğa kapılır; çünkü cinsel yönelimsiz, tutkusal birliğin bütünsel olmadığını bilir. Bir eşe aktaramadığı, cinsel bir tutku toplamına sahiptir. Derin bir sevgisi vardır annesine. İşkenceci ve artan tutkunun duvarları arasına sıkışmış olarak, bir kaçış bulmak zorundadır, yoksa delilik ve ölüm kuyusunun dibine düşer. Tek olası kaçış nedir? Başka hiçbir şey sunmayan, annenin kolları

arasına sığınmayı düşünmek. Böylece, kandaşcinsellik dürtüsü doğmuş olur. Ruhsalçözümleyicilerin emek dolu açıklamalarının hepsi gereksizdir. Kandaşcinsellik dürtüsü, insan aklının kendisini kurtarmak için bu son aşırılığa başvurduğu, mantıksal bir tümdengelimdir. İnsan aklı niçin sakınca içindedir? Bu da başka bir öyküdür. Biz burada şimdilik kandaşcinsellik dürtüsünün kökenini düşünüyoruz yalnızca.

Kandaşcinselliğin mantıksal sonucu, hiç kuşkusuz, en derin tutkusal odakları etkileyen, insan ruhunun esaslı bir kararıdır. En koyu kandaşcinsellik karşıtlığını uyandırır. Bu yüzden de bu karşıtlığın yıkılmasına veya yatıştırılmasına kadar, sır olarak saklanması gerekir. Dolayısıyla da bastırım ve en sonunda açığa vurma.

Ülkücülük sürecinin gizlice işlediğini görüyoruz işte burada. Ülkücülükle, akılsal olarak türetilmiş düşünceler aracılığıyla, büyük duygusal kaynakların etkinliğe geçirilişini anlıyoruz. İlk elde, bilinçdışı bir biçimde yapılmış olsa bile, insan aklının mantıksal bir tümdengelimi olan ve ikincil olarak da bir davranış ilkesi olarak görev yapmak üzere, duygusal, tutkusal kesime konmuş olan kandaşcinsellik dürtüsü, bir örnek olarak gösterilebilir.

Tutkusal kesimin ülküye dayanarak bu dürtülenişi, insan bilincinin en son sakıncasıdır. Bütün kendiliğinden, yaratıcı yaşamın ölümü ve bunun yerini makine ilkesinin alması demektir bu.

Belirli bir dürtü olarak ülkü eğer duygusal ruha uygulanırsa, ülkünün bir makine ilkesi olacağı apaçık ortadadır. Tutkusal

ruhun denetimi için oluşturulmuş bir ülkü, yüce bir makine ilkesinden başka bir şey değildir. Hem sonra, bir makine, bildiğimiz gibi, maddesel dünyanın etkin birimidir. Böylece salt ülkücülüğün en sonunda nasıl salt maddecilikle özdeşleştiğini ve en ülküsel kişilerin, en eksiksiz maddesele dönüştüğünü görüyoruz. Ülküsel ve maddesel, özdeştirler. Ülkü, makinenin içindeki tanrıdan başka bir şey değildir –insan ruhunu kendi kendine çalıştıran küçük, sabit makine ilkesi.

Ülkücülüğün en son aşamalarındayız şimdi. Ruhsalçözümleme de, bizleri bu son aşamalarda yönlendirmek için gerekli cesarete sahip tek şey. Sevgi ile cinselliğin aynılığı, sevgiyle doyum için tek gereklilik, bunlar bizim sabit ülkülerimizdir. Bu ülküleri en son haddine dek yerine getirmek zorundayız. Bu da bizi en sonunda kandaşcinselliğe, hatta kandaşcinsellik tapınışına getirir. Ülkülerimiz sürdüğü sürece, başka hiçbir seçeneğimiz yoktur.

Niçin? Çünkü, bu ülkülerin tutkusal kesimde uygulanmaları zorunlu görüldüğü sürece, kandaş cinsellik bizim ülkülerimizin mantıksal sonucudur. Ülkücülüğün de mantıktan kaçışı yoktur. Ve insan kendisini herhangi bir ülkü biçiminde oluşturdu mu bir kez, ülküsel bütününden vazgeçmek yerine, olduğunca mantıksal uzanım içinde kalmaya devam edecektir. Yo hayır, onun egemen ülküsünün motor ilkesinin yıkılmasından önce, büyük bir felaketin kendisini alaşağı etmesi ve bütün yaşam yapısını yıkması gerekir. Dolayısıyla, bilimin ön cephedeki koruyucusu, en son ülküsel özgürlüğün dini olarak, ruhsalçözümleme

çıkıyor ortaya. Eksiksiz işleyen bir ülkücülüğe büyük bir hayranlık duyulur çünkü. Öyleyse insan, kendi yazgısının tartışmasız efendisi ve kendi ruhunun kaptanıdır. Ama daha güzelini söylersek, sürücüsüdür, çünkü bu yazgı efendisi, makinedeki küçük tanrıdan öte bir şey değildir aslına bakarsak. Kendi kendine devinen ilkelerini insanın kendisi bulmuştur ve herhangi küçük bir tamircinin içinde çalıştığı gibi, bu ilkelere göre de kendisini çalıştırır.

Ama ülküsel olsun veya olmasın, bizler hepimiz sarkacın iki uç noktasının arasında bir yerde veya akkor metal duvarlar arasındayız, sözün gelişi. Eğer bir kaçış yolunun son çaresi olarak Freudçu görüşü yadsırsak, bir çıkış noktası bulmak zorunda kalırız hâlâ. Çünkü biz orada, hepimiz, kendi doğalarımızı tutkusal yönden doyuramadığımız ve aslında nasıl doyurulacağını bilmediğimiz bir köşede sıkışıp kalmışız. Doyumun nerede yattığını bilmiyoruz. Eğer ruhsalçözümleme kandaş cinselliğin ne olduğunu bulursa, suçlanacakların en sonuncusu odur.

Şimdilik şu kadarını biliyoruz: Ülkünün kapsamının bundan öte genişletilmesinin, bizlere herhangi bir şeyi kazandırmayacağı. Aslına bakarsanız, bizim kendi bilinçdışımıza geri dönmemiz gerekiyor. Ama bizim ülküsel bilincimizin baş aşağı yansımışı olan bilinçdışına değil tabi. Herhangi bir görüş yapısından önce, yaşamımızın içimizde şenlendiği gerçek bilinçdışını, elimizden gelebilirse, bulmamız gerekiyor. Herhangi bir akılsa değişimden haberinin olmadığı, içimizdeki ilk şen, kıpır kıpır yaşam,

budur işte bilinçdışı. Herhangi bir biçimde ülküsel olmayıp, özgündür bu. Bizim yaşamamıza yaraşır, doğal kaynaktır bu.

Gerçek bilinçdışı nedir öyleyse? Aklın, basmakalıp bir yaratısı değildir bu. Her canlıdaki, doğal yaşam dürtüsüdür bu. Nereden başlar? Yaşamın başladığı yerden başlar. Ama çok karanlık, belirsiz bu. Yaşam ve bilinçdışı hakkında genel olarak konuşmanın hiçbir yararı yok. Elektrik hakkında konuşabilirsiniz, çünkü elektrik türdeş bir kuvvettir, herhangi bir yardım görmeksizin kavranabilir. Ama yaşam, genel bir şey olarak, kavranamaz. Canlı varlıklarda görülür yalnızca. Öyleyse yaşam, her zamanki gibi tek tek canlı varlıklarda başlar. Canlı bireyin başlangıcındadır yaşamın başlangıcı, her zaman olduğu gibi ve bu olmaksızın yaşamın başlangıcı yoktur. Bundan öte herhangi bir genellemeye girişmek, bizleri yaşam üzerine düşünmekten öteye, makinemsi türdeş kuvvet alanına götürür yalnızca. Doğu dinlerinin evrenbilimlerinde gösterilmiştir bu.

Yaşamın başlangıcı, ilk canlının başlangıcındadır. Buna, isterseniz, çıplak, tekhücreli kan-su parçası diyebilirsiniz. Alabildiğince düşünülebilir yalınlık içinde, akılsal yönden ilk canlı budur. Dolayısıyla, yaşamın çıplak tekhücreli canlıda başladığını söyleyebiliriz. Ve yaşamın başladığı yerde de bilinçdışı başlar. Ama dikkat edin, ilk çıplak tekhücreli canlı, bir bireydir. Belirli bir bireydir bu, bir kuvvet birimi gibi, matematiksel bir birim değildir.

Bireyin başladığı yerde yaşam başlar. Bu ikisi ayrılamaz, yaşam ve bireysellik. Ve ayrıca, bireyin başladığı yerde, belirgin

yaşam dürtüsü olan, bilinçdışı da başlar. Bilinçdışının kaynağını bulmaya çalışıyoruz. Ve bu kaynağın, bütün diğer canlılarda, bireysel bir canlının ortaya çıktığı, ilk yumurtalık hücresi olduğunu buluyoruz. Gebelik anında, üretici bir eril çekirdek, dişil tohum çekirdeğiyle kaynaştığında, işte tam bu anda yeni bir yaşam, bilinç birimi çıkar ortaya evrende. Apaçık değil midir bu? Bilinçdışının, bundan, bu ilk kaynaşmış çekirdekten başka, hiçbir kaynağı yoktur.

Elektrik gibi, türdeş bir kuvvetmiş anlamında, bilinçdışı hakkında konuşmanın hiçbir yararı yoktur. Her bireysel canlıda, gebelik anında bireysel bir doğanın, bireysel bir bilincin, doğal olarak yaratıldığını anladığınız zaman düşünebilirsiniz ancak bilinçdışı üzerine. Yaratıldı diyoruz. Ve yaratıldı ile evrenden yoktan, doğal olarak ortaya çıkışı demek istiyoruz. Ex nihilo nihil fit.* Bir bireyin de yaratılmış olduğu doğrudur. İki eril ve dişil çekirdeğin kaynaşmasından, yaratılış sürecini anlamış oluyoruz. Yaratılış sürecinden de neden-sonuç yasasına göre, yeni bir birimi, haklı olarak, bekleyebiliriz. Yaratılış sürecinin doğal veya kendi kendine işlerlik sonucuna göre, yeni bir varlık birimi bekleyebiliriz. Ama bu yeni birimin doğasının, yine yasa gereği, ana babanın doğalarından kaynaklanması gerek. İşte biz bunu kabul etmiyoruz. Herhangi yeni bir canlının doğasının, onun ana babasının doğalarından kaynaklandığını kabul etmiyoruz. Bebeğin doğası, onun ana babasının doğalarından gelmez. Bebeğin doğası, ana babanın doğalarında bulunan öğelerin yalnızca bir yeni-

* Hiçten hiç doğar.

den sıralanıp düzenlenmişi değildir. Bebeğin doğasında, ana babanın doğalarında tümüyle bilinmeyen bir şey vardır. Var olan bütün bireylerin veya önceki bireylerin doğalarından asla gelemeyecek bir şey. Bebeğin doğasında, tümüyle yeni, türetilmemiş, türetilemez bir şey, her zaman için nedensiz ve böyle de kalacak olan, bir şey vardır. Bu şey de, bireyselliğin çözümlenemez, tanımlanamaz gerçekliğidir. Her canlının gebeliği anında, evrende her zaman bireysel bir doğa çıkar ortaya, kavranılamaz bir biçimde, yoktan. Tüm yaratılış ve evrim sürecinin neden-sonucu bir yana, birey hâlâ açıklanamaz olarak kalır. Her canlının gebeliğinde ortaya çıkan, bireysel bilinç ve varlık birimi, anlaşılacak gibi olmayan bir süreçle, belirgin bir biçimde sınırlı olan düşüncenin olamayacağı ve olmadığı, akılsal kavrayış alanının dışında gerçekleşen bir süreçle, salt yaratılış süreciyle çıkar ortaya.

Bu nedensiz yaratılmış bireysel varlığın doğası, ruhun tanrısal doğasının şu eskilerden beri süregiden esrarengizlikle aynıdır. Din doğruydu ve bilim yanlıştı. Her bireysel yaratığın, kökeni ne olursa olsun hiçbir neden-sonuç sürecinde bulunamayan, belirli bir bireysel doğadaki bir ruhu vardır. Neden-sonuç, tek bir karahindibanın bile bireyselliğini açıklamayacaktır. Bireysellik için, saptanabilir ve mantıksal hiçbir neden yoktur. Tam tersine, bireysellik, bütün bilimsel yasalara, hatta mantığa karşın, vardır.

Bunca temel üzerinde, bilinçdışına gerçekten de yaklaşabiliriz şimdi. Bilinçdışı ile kendi doğası gereği, çözümlenemez, tanımlanamaz, kavranamaz olan her bireysel yaratığın, eşsiz, asal doğasını belirtmek istiyoruz. Her an deneyimlenebilir yalnızca,

kavranılamaz. Kavranılamaz oluşuyla da biz buna bilinçdışı diyeceğiz. Aslına bakarsanız, buna ruh demek daha yerinde olurdu. Bilinçdışı ile gerçekten de ruhu belirtmek istiyoruz. Ama ruh sözcüğü, bugünkü anlamı bir insanın yalnızca kendisini var olduğu yönünde kavradığı biçimine ulaşıncaya dek, ülküsel kullanım amacıyla bozulmuştur. Hem sonra, insanın kendisinin varoluşunu kavraması, onun gerçek bilinçdışından çok farklı bir şeydir. Dolayısıyla, ülküsel ruh sözcüğünden vazgeçmek zorundayız.

Bununla birlikte, bilinçdışı eğer kavranamazsa, nasıl olur da biliriz onu? Doğrudan deneyimle biliriz onu. Bilginin bütün en iyi kısımları kavranamazdır. Güneşi biliriz. Belirli bir yanan gazlar kuramını, bir neden-sonuç saçmalığını benimsemeye yanaşmadıkça, güneşi kavrayamayız. Güneşi parlayan bir gaz küresi olarak –ki öyledir kesinlikle– kavrasak bile, parlak sözcüğünü ne kadar biliyorsak, güneşi de o kadar biliyoruzdur yalnızca. St. Paul'un, dediği gibi, tamamen bilmek, bilgi, her zaman için tümüyle bir deneyim sorunudur ve yalnızca bir akılsal kavrayış sorunu değildir asla. Tüm bütünsel bilginin amacıdır bu gerçekten de: başlıca bilinçdışında bulunur ve akılsal veya bilinçli kısmıysa, yalnızca bir tür çıkarımı veya izidir.

Bilinçdışını bilmek, bizim için gereklidir, güneşi bilmemizin gerekli olduğu gibi, yaşayamayız yoksa. Ama bilinçdışını açıklamaya, güneşi açıklamak için duyduğumuz gerekten çok gerek duymayız. Yapamayız zaten. Güneşi, ona bakmakla ve devinimlerini seyretmekle ve değişen gücünü hissetmekle biliriz. Bilinçdışı için de aynı şey söz konusudur. Bütün görünümlerin-

de, ortaya çıkan somutlaşımlarında seyrederiz onu. Bütün süreçlerinde ve açıklanamaz evrimlerinde seyrederiz onu ve bütün bunları kâğıda düşeriz.

Bilinçdışının, yaratıcı öğe ve ruh gibi, bütünlüğü içinde tüm neden-sonuç yasalarının ötesinde olması yanında, kendini kavrama süreçlerinde neden-sonuç yasalarını izler yine de. Neden-sonuç süreçleri, bilinçdışının bu akıl almaz kendini kavrayışın çözülmesinin bir kısmıdır gerçekten de. Evrenin büyük yasaları, yaşayan bilinçdışının sabit alışkanlıklarından başka bir şey değildir.

Yapmamız gereken şey, gerçek bilinçdışının alışkanlıklarını daha derinlemesine incelemek ve bu alışkanlıkların neler olduklarını kavrayarak, bilinçdışının davranışlarına koymak zorunda kalmış olduğumuz sınırları delmeye çalışmaktır. Çünkü bilinçdışının başlıca amacı, kendi sabit yasalarının veya alışkanlıklarının uzanımlarının ötesine ilerlemektir her zaman. Bilinçdışı üzerine ülküsel bir doğa kondurmak, iyi bir şey değildir. Gerçek doğayı anlamak ve sonra da, yeni devinimler ve yeni bir varlık –yaratıcı süreç– oluşturabilmesi için, bilinçdışını kendi başına bırakmamız gerekir.

Şu an sıkıntısını çekmekte olduğumuz şey, bilinçdışının belirli ülküsel sınırlar içine kısıtlanmış oluşudur. Ülküsel olanı ne kadar zorlarsak, gerçek davranışı da o kadar patlatmış oluruz. Bilinçdışının, bilinen ama akılalmaz varlığını bir kez kabullendik mi; onu içimizde yerli yerine oturtup belirgin davranışlarını izleyebildik mi bir kez; kendisini alışkanlık gereği nasıl gözler önüne

serdiğini öğrenirsek bir kez; onun içimizdeki yasalarını ve süreçlerini bilimsel olarak bir kez saptayabildik mi, işte o zaman düşüncelerin ve ülkülerin ölü makine ilkeleri yerine, kendiliğindenliğe göre yaşamaya başlayabiliriz en sonunda. Yaratıcı bilinçdışı, yasalara uyan etkinlikleriyle bilinçdışı üzerine geniş kapsamlı bir bilim vardır. Ve biz ise bu bilimin daha ilk ilkesini bile bilmiyoruz. Evet, her yeni döllenmiş tohumdaki yeni bir gerçek olarak, bilinçdışının yaratılışla ortaya çıktığını öğrendiğimizde, yeni bilimin ilk ilkesini öğrenmiş oluruz o zaman. Ama bu yeni bilgi ilkesini benimseyebilmemizden önce, süper bilimsel bir özveriye gerek duyulur. Bu da, bilimin anlaksal konumundan vazgeçip eski dinsel niteliğine sarılması demektir. Ama böyle yapmakla bilimselliğini biraz yitirmiş olmaz, bilgide bütünsel olmuş olur yalnızca.

III.
BİLİNCİN DOĞUMU

Bilinç nedir veya bilgi nedir gibi sorulara yanıt bulmaya çalışmak yararsızdır. Tanımlar olmaksızın bildiğimiz için, kimse umursamaz zaten. Ama bilemediğimiz şey ve aynı zamanda da bilmemiz gereken şey, yaşayan her canlıda bütünsel ve ilerici, özgün bilincin doğasıdır. Beyin, ülküsel bilincin evidir. Ülküsel bilinç, bilincin çıkmazıdır, pamuklu ipek gibi. Bilincin büyük bir kısmı beyinsel değildir. Yaşamımızın, tüm yaşamın Keloğlan'ıdır o.

Bir denizyıldızına, bir ısırganotuna, kendi özel ve bütünsel bir bilinç yakıştırmadan edemeyiz. Böylece hemen beynin ülküsel şatosundan Keloğlan bilincinin akışına atılmış oluruz. Ama o kadar ileri gitmeyelim. Omurgasızlara, suyosunlarına ve bilinç uçurumuna tepetaklak düşmekten kaçınalım. İnsanın inişlerinden aşağı yavaş yavaş, çekine çekine inelim. Ya da, insan bilinci-

nin Calvary'sinin* eteklerine yakın bir yerden başlamaya çalışalım. Gelin döl yatağındaki çocuğu düşünelim. Cenin bilinçli midir? Bağımsız ve evrimsel bir gelişim izlediğinden, bilinçli olmasının gerektiği anlaşılıyor. Beynin çalışmasının herhangi bir eserinden önce geldiği için, bu bilincin ülküsel olamayacağı apaçık görülüyor. Kendi amacı ve gelişimi olmakla, bütünsel, bireysel bir bilinçtir bu yine de. Sinirler bile daha oluşmazdan önce, nerede merkezlenebilecek, nasıl işleyebilecek bu? Çünkü aralıksız ve ısrarla çalışır, becerikli bir örümcek gibi, kendi hareketinin bir ağı gibi, beyni ve sinirleri bile eğirerek.

İlk insanın bilincinin eğiren örümceği nedir –ya da, bu bilincin bulunduğu ve eğirdiği merkez nerededir? Ufacık ceninde bir bilinç merkezinin bulunması gerektiğinden, ta başlangıçtan beri bu söz konusu merkezde olmuş olmalı. İlk kaynaşmış çekirdekte, orada olmuş olmalı. Bu ilk çekirdeği gözleyebilmiş olsaydık, bireyin bütün ömrü boyunca bunun merkez ve asal niteliğini koruduğunu, yaşayan bilinçdışının, kökenin kaynağı ve ipucu olduğunu hiç kuşkusuz görebilirdik. İlk gebelik anında olduğu gibi, ömrün sonuna kadar da ilk çekirdek bireyde yaratıcı-yapıcı merkez, bilincin ve bedensel gelişimin en önemli noktası olarak kalır.

Peki gelişmiş ceninde bu yaratıcı-yapıcı asal noktayı nerede arayacağız? Beyinde mi yoksa yürekte mi arayalım? Bilimin doğrulayabileceği gibi, bunun katlanmış ceninin göbeğinin altında bulunduğunu söyler bize öznel bilgemiz. Döllenen tohumun ilk

* İsa'nın çarmıha gerildiği tepe. (Ç.N.)

çekirdeği olan bu asal merkez, bütün memelilerin göbeklerinin altında bulunur tabi. Orada, başlangıçtan beri, dışarıyla, etkin evrenle olan gizemli ilişkisi içinde bulunur. Kendisini taşıyan bedenle kusursuz bir birleşim içinde olarak yatar orada. Kendisini taşıyanın kan dolaşımına katılarak, kendi canlı biçimini yavaş yavaş geliştirerek, kendine özgü olan bağımsızlığını hazırlar orada. Cenindeki yaşamın caneviyle dış evren arasında, bilincin tüm bilgiye sahip çıktığı günlerden önce yıldız falcılarının bilimlerini temellendirdikleri, kusursuz bir uyuşum vardır her zaman.

Cenin bireysel olarak bilinçli değildir. Ama kökeninde ülküsel değilse bireysellik nedir o zaman? Bununla birlikte, cenin aslında, kendi başına bilinçlidir. Etkin canevinden, çekirdek merkezden beri, davranışlarında tek ve bütünsel olarak kalır. Bu merkezde kendisini çevresindeki evrenden kesinkes ayrımlar, ki her ikisi de zaman içinde değişim konusudurlar. Bireyin bütünü bu merkezden kaynaklanır ve bu merkeze bütün evren dolaylı olarak yüklenir, etkir. Çünkü belirgin ve kararlı yasa ve madde dünyası, hatta evrenin tümü, bireysel yaratıkların yaratıcı canevlerinde yenileşemeyip dayanak noktası bulamazsa, yıpranır ve çözülür.

Bu merkezin, ilk döllenmiş çekirdekte salt bir yerinin olmasıyla, gelişmiş ceninde ve yetişkin insanlarda da bir yerinin bulunması gerekiyor. Peki daha henüz doğmamış bebekte bu yer nerededir? Göbekten içeriye doğru sıcak akının altında. Yetişkinde nerededir? Yine göbeğin altında. Asal duygulanım merkezi olarak, sinir sisteminin altkarın ağında bulunur.

Bilimsel dili kullanmaya yanaşmayacağız. Ama bütün memelilerde asal, yapıcı bilincin ve etkinliğin merkezinin altkarın ortasında, göbeğin altında, solar plexus diye bilinen büyük sinir merkezinde bulunduğunu söylemekle, bilimadamlarını bile düzeltecek denli apaçıktır bizim anlamımız. Nasıl biliyoruz bunu? Açlık, sevgi veya nefreti hissettiğimiz gibi hissederiz bunu. Ne olduğumuzu bir kez öğrendik mi, bilim bizim bilgimizi çözümleyebilir, doğruluğunu veya yanlışlığını gösterebilir.

Yeni doğmuş veya oldukça küçük bir bebeğin nasıl gözetileceğini hepimiz biliriz. Yuvarlak, küçücük karının, toparlak, yumuşak başın üstüne el koymanın ne olduğunu biliriz. Yaşamın nerede, özün nerede olduğunu biliriz. Daha gözleri henüz açılmamış olan eniklerin ortalıkta süründüklerini görmüşüzdür. Tuhaf sesler çıkarırlar. Nedir bu seslerin sebebi? Akılsal çığrışlar mıdır bunlar? Karından konuşan birisinde olduğu gibi, mideden gelir bunlar. Uyanık merkez oradadır. İnsanın önbilinçli aklına, altkarın merkezine doğrudan tepkiyen, çok ilginç ve tanımlanamaz bir biçimde hareket eden bu yavruların ciyaklayışlarında, ilk bilinç oradan konuşur.

Orada, göbekte, ilk kopma, ilk süreklilik kesintisi gerçekleşmiştir. Tohum gibi çatlayışın, bizim bireyselliğimizin acısının ve görkeminin yarası oradadır. Bizim özgür, kusursuz tekliğimizin lekesi ve damgası, evrendeki yalnızlığımızın izi buradadır. Dolayısıyla, göbeğin Mısır aknilüferi. Göbeğin gizemli düşünüşü işte. Bilinçte en son olanı o ilkine dönüştürdüğü, aşağıdaki ilk akılda kendisini yitiren, yukarıdaki akıldır.

Bir anne, bir felsefeciden daha iyi anlayacaktır. Çocuğunu en sonunda kendi bağımsız varlığına koparan ayrılışı o bilir. Tuhaf, duyarlı göbek gülünü o bilir: nasıl bilinçlice titrediğini; bütün acılarını, eski bağına duyduğu özlemini; yalın bedensel teklik ve bireysel özgürlükteki kıkır kıkır gülen bütün o haz ve sevinçlerini o bilir.

Yeni bir çocuktaki güçlü, etkin ruhsal merkez, sempatik sistemin büyük solar plexusudur. Çocuk bu merkezden, yeni yarayı iyileştirmek için, eski birliği yeniden oluşturmak için, ağlayarak, anneye yönelir yine. Gözü kapalı ve beklenti içinde memeyi arayan o küçük ağzı bu merkez yönlendirir. Gözü kapalı ve akılsız küçük ağız, memeyi nasıl bulabilirdi? Ama ne gözlere, ne de akla gerek duyar. Yönlendirici denetim merkezinin solar plexusta bulunduğu, yaşamsal bir manyetizmayla ana memesine sanki küçük ağız çekiliyor veya itiliyormuş gibi, hemen hemen manyetik itiliş gibi bir ön bilgiyle, karnın yüce, ilk aklından doğruca yönlenir.

Bir bakıma, memeye ulaşmakla eski anne bağını yeniden kuruyordur. Eski uyuma, eski bedensel sürekliliğe tuhaf bir geri dönüştür bu –doğum öncesi durumun yeniden oluşumu. Ama aynı zamanda yeni bir bireyselliğin gıdasının içilmesindeki yoğun, açgözlü bir doyumdur bu. Yeni, istemli bir gücün uygulanışındaki yoğun bir doyumdur bu. Çocuk şimdi kendi bireysel merkezinden ayrı davranır ve komşu evrene, anneye bir denetim uygular.

Böylece ılık yaşam suyu anneden ayrılmış çocuğun ağrıyan karnına geçer yine. Bu kopuşlar, ayrılıklar ve felaketler olmadan ilerleme gösteremez yaşam; ağrı, yalnızca ölümsel değil, yaşayan bir gerçekliktir de. Yaşam acıları karşısında niçin cesaretli değiliz? Eğer aklımızın eski ilkelerinden kopabilirsek, bilinçdışı kafamızın derinliklerine inebilirsek, paylaşacak cesaretimizin olduğunu görürüz. Biz çok akılsal yönde evcilleşmişiz.

İlk bilinçliliğin yüce, manyetik veya dinamik merkezi, solar plexus üzerine güçlü bir biçimde etkir. Çocuk burada tüm bilginin ötesindedir. Gözlerle görmez, algılayamaz, az çok kavrar. Hiçbir şey anlayamaz; gözler tuhaf, bulutumsu, büyümekte olan bir karanlıktır. Ama yine de bizleri korkutan ve hatta iğrenç gibi de görünebilecek bir bilgi şaşmazlığıyla, karnıyla bilir. Anne de çocuğunu kafadan asla ve asla bilemeyeceği için, onu bağırsaklardan bilir. Hiçbir düşünce yoktur, ne de konuşma, yalnızca doğrudan, karınsal guruldamalar ve kumrular gibi ötüşler. Annedeki solar plexusun tutkusal sinir merkezinden dolaysız, tanımlanamaz akım ve iletişim gerçekleşir, çocuğun karnındaki hızla çarpan sinir merkeziyle yalın bir akıcı bağlantı. Dile getirilebilmelerinden önce dış gerçekliğin gerekçeleriyle seyreltilmiş olması gereken bilgi, sözle anlatılamaz bilgi, karşılıklı olarak alınır anne ve çocukça.

Anneyle çocuğun büyük sinir merkezleri arasındaki bir devreden, yaratıcı bir elektrik akar, hoş, tatlı bir sıvı gibidir bu. Evrenin elektriği, koparıcı bir kuvvettir. Ama bu hoş, kutuplaşmış dirimselcilik yaratıcıdır. Şimdi iki ayrı varlığa ayrılmış birey-

lerdeki tutkusal bilinçdışının iki kutbu arasındaki bir devrede akar bu. Bozulmaz, tüm bilincimizin akılsal akımını içeren, o ilk asal bilinçliliği oluşturur her ikisinde de.

Ama hepsi bu kadarıyla kalmıyor. Anneyle çocuk arasındaki akı her zaman tatlı bir uyum içinde değildir. Sürekli olarak aralanan bir uçurum da bulunur aralarında. Hayranlık uyandırıcı denli zengin bir birlik ve aynı zamanda da sürekli olarak büyüyen bir ayrılış. Bütün yaşam boyunca bunların aşkın ve yaratıcılığın iki eşzamanlı etkinlikleri olduğunun bir farkına varabilsek. Amaç, biri diğerine karşıt duran teklikle, her birinde kutuplaşmış, durulmuş bir tekliğin, her birinin en sonunda arınmış tekliğine dayanan bir uyum olmadan, sevilenler arasındaki eksiksizleştirilmiş bir uyum olmadan gerçekleşemeyen, kendi içinde eşsiz olan bir bireyselliğin olgunlaştırılmasıdır her ikisi için de.

Çocuk böyle bir şey işte. Annesiyle harika bir uyum içinde olan çocuk, aynı zamanda ayrı, bağımsız, tek bir varlık olmaya çalışmaktadır. Süreçlerden birisi, uyumluluk süreci, öteki süreç, ayrılış süreci olmaksızın süregidemez. Çocuk önce eski kaynağa bağlı kalır. Yapışıp bağlanır. Yalnızca duygudaş birliktelik merkezi veya en azından uyumluluk merkezinin uyanık olduğu görülür. Tuhaf bir ayrılık yalnızlığı için inler, eski bağlantı için inler çocuk. Sevinç ve huzur içinde memeye, sanki döl yatağınaymış gibi, döner.

Ama her şey bu kadarla kalmaz. Meme emerken bile yeni kişiliğini ve gücünü bulur. Yeni, başlı başına olan gücünü. Geri çekilir ansızın; bekler. Bir şey mi işitti? Hayır. Ama başka bir

merkez uyandı şimdi. Kasılır ve çekingendir çocuk. Nedir bu, esinti mi? Karın ağrısı mı? Hiç de değil. Çığrışlarının bazılarını dinleyin. Gözlerin görebileceklerinden daha derinlerini duyabilir kulaklar. Benin ilk çığlığı. Israrla belirtilen yalnızlık çığlığı. Birliğe karşı, bağa karşı başkaldırı çığlığı. Aşırı bir anne karşıtı, her şeye karşı bir davranıştır bu. Serkeş, kötü huylu bir her şeyin yadsınışı, bir öfke fırtınasıdır bu. Ne oluyor? Döl yatağından anlaşılacağı gibi, bunca heybetli uyumdan sonra, ayrılık ve öfke fırtınalarının baş göstermesine hiç şaşmamalı. Eski döl yatağından kendisini kurtarmış olmakla haykırıyor, özgürlük için, ayrı, zıt bir bağımsızlık için, kör ve şiddetli bir nöbete yakalanmış olarak çırpınıp duruyor çocuk.

Bağımsızlığın olmasının gerekmesiyle, şiddetli nöbetlerin de görülmesi gerekir, böyledir. Anne de öfkelenir o zaman. Yabancıları etkilediği denli kötü olmayabilse de anneyi de etkiler bu durum. Bir bebeğin haykırışından, bu bağlantıların yadsınışının kör haykırışından başka hiçbir şey daha doğrudan etki etmez asal sinir merkezleri üzerine. Kızgınlığın kendisinin sürtüşmesidir bu. Havanın aşırı derecede elektriklenmiş olduğundaki gibi herkes işin içindedir şimdi. Anne en az etkilenmiştir belki de çünkü öncelikle olanın bitenin farkındadır ya da çocukla birlikte doğrudan kutuplaşmıştır. Ama yine de kızgın olması gerekir elinde olmayarak.

Kendisini çevreleyen evrenden koparması, yeni canlı açısından körükörüne, hemen hemen makinemsi bir çabadır. Doğrudan anneye yöneliktir. Herkesi etkiler ama. Büyük tepki mer-

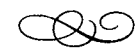
kezleri, delirtici, bazen de katlanılamaz bir sürtüşmeyle titreşirler. Hangi merkezler? Bu kez büyük sempatik plexus değil de, buna karşılık gelen istemli sinir hücreleri. Omurilik sisteminin sinir hücresi grupları, bir insan bireyinin başlıca ruhsal etkinliğinde solar plexusu olumsuz yönde kutuplar. Bir çocuk öfkeyle haykırdığında, sözü geçen sinir hücresi grupları, olağandışı sürtüşmesel yadsıyış dalgaları yayar. Bir kez kasıldı mı, akıl almaz bir güç kazanır minik sırt. Omurilik sisteminin bu sinir hücresi gruplarında bilinçdışı şimdi şiddetle salınım yapar bu ayrılış etkinliği süresince. Kutuplaşan anne ve çocuk, başlıca etkilenenlerdir. Çoğu zaman anne çocuğuna sahip olduğundan o kadar emindir ki hemen hemen hiç etkilenmediği de görülür. Ama çocuk, annede sürtüşmesel tepki uyanıncaya kadar durmak bilmez, o zaman anne de öfkelenir ve bir yıldırım gibi patlama gözlenir. Sonra fırtına hafifler. Ayrılış süreci tamamlanmıştır. Her biri kendi başına var olmaya doğru, kendini bulmaya doğru, daha da arınmış olarak, birbirlerinden ayrılırlar.

Çocuğun asal bilincinde bir çift yanlılık görülür şimdi. Ilık, pembe karın ve minik sırt, kendisini güçlendirmektedir. Bağımsızlığın içine atılır çocuk. Kendi özel ve ayrı, bozulamaz varlığının gücünde, belkemiğini sertleştirir. Haklarının çiğnenmesine izin vermeyecektir şimdi. Yeni bir onur, yeni bir benlikle uyanıktır şimdi. Karşıt bir özgürlük anlayışı uyanmıştır. Biçimsiz bağlılıkların acımasızca eritilmeleri gerekiyor. Ve böylece, omurilik sisteminin sinir hücresi gruplarından, gözü dönmüş çocuk yeni, kör özistemini ortaya koyar.

Çocuğun savaştığı gibi, anne de savaşır. Bazen serkeş çocuğuna sahip çıkmak ve bazen de daha yeni ayağa kalkan bir sıpa gibi onu tepikleyerek savaşır. Bilinçdışının yüce istemli merkezi eyleme geçiyor. Annenin omurilik sisteminden, çocuktaki buna karşılık gelen yeni uyanmış merkeze hızla akar karşıt akı ve dolayısıyla da her ikisi kendi yalın, arı bireyselliklerine bürünürler. Kutuplaşmış tepkisinin kuvvetin gördüğü sürece her şey yolundadır. Bir kuvvetin ansızın boy göstermesiyle hiçbir tepki alamadığı zaman, yıkım söz konusudur. Yadsıyış merkezi örtbaş edilmiş veya zayıf olan annenin sırtı ne kadar da bezgindir; eğer yalnızca duygudaş bir uyum sağlanmışsa ne kadar da bitkindir bir çocuk.

Yaşamın ta başından beri, devingen bilincin kutupsallığı böyledir işte! İki bilinç akımının doğrudan parlaması ve akışı, bireysel bir varlığın yetişmesinde etkindir. Tatlı birleşim, keskin karşıtlık çatışması. Ve bu kutupsallık, bu dürüst, kendiliğinden, dolaysız karşılıklı değişimin bu çift yanlı devresi olmaksızın, hiçbir yaratıcı gelişim olanağı yoktur. Bunsuz hiçbir yaşam umudu yoktur. Asal bilinçdışı, iki varlık arasındaki devrelerinde nabız gibi atıyor: Sevgi ve gazap, ayrılık ve nefret, beslenme ve dışkılama ve pisleme. "Ülküsel" davranışı bulmanın yararı ne? Bilinçdışı yolunu nasıl düzenlersin? Çünkü bizlerle ilgili olan yaşam akışının düzenini belirgin bir biçimde bozmadan, en iyi niyetlerimizle bile, kendi bilinçdışımızın yolunu düzenleyemeyeceğimizin gelin farkına varalım. Akımı bir kutupta bozarsan, ötekinde de bozulması gerekir. Yaşam için yeni bir aktörel görüş işte.

IV.
ÇOCUK VE ANNESİ

Küçük bir bebekte bilincin yuvasının karında olduğunu ileri sürerken, tüm diğer bilinç merkezlerinin bütün bütün uykuda olduklarını demek istemiyoruz. Bir çocuk doğduğunda bütün sinirsel ve beyinsel sistem uyanır ve hatta ayırt edişin ve duyumun çok geçmeden etkinliğe geçeceği yönde, bellekte kıpırdamalar bile başlar. Ama kendiliğinden denetim ve bütün asal gelişim etkinliği, altkarın duyusal merkezlerinden kaynaklanır. Bebek bilincinin ilk büyük kaynağı ve pınarı, solar plexustadır. Etkin ilk insan aklı, asal bilinçdışı, orada, göbeğin altındadır. İlk çekirdek oluştuğundaki gebelik anından, bu aynı çekirdeğin parçalandığı ölüm anına kadar, insan bilincinin ilk büyük etkin merkezi, solar plexusta bulunur.

Bununla birlikte, herhangi bir yaratığın gelişim çizgisi, çiçekler açan bir bireyselliğe doğrudur. Yeterli, olgun, gelişmiş birey, kusursuzca, kendi içinde kusursuz, ama aynı zamanda kendi-

sine en yakın olanları ve tüm evrenle olan ilişkilerinde de kusursuzluğunu sürdürür. Altkarında yalnızca bir tek büyük bilinç merkezi uyanıkken, çocuğun bağımsız bir varlığı yoktur, bütün doğasını annesiyle birlikteliği saptar. Tamamlayıcı karşıt kutup, omurilik sisteminin sinir hücreleri gruplarının istemli merkezini uyandırır uyandırmaz, bağımsız ve tek olmak dürtüsü baş gösterir anında. Sırt, güçlendirir kendini.

Ama çift yanlı, olumlu sempatik ve olumsuz istemli kutuplardan olumlu ve olumsuz olmakla, kutupsallık devresi hâlâ iki varlığın çift yanlılığına dayanır –hâlâ bireydışıdır. Her birey, yaşam devresi için, birbirlerine elzem bir biçimde bağımlıdırlar.

İki büyük asal merkezde kendini belirten bilinçlilik türünü ele alalım bir an için. Solar plexusta yeni ruh, çekici bir yaşamcılık aşamasında, sanki yaşamsal bir manyetizma gibi nesnelini kendine çekerek etkir. Burada, döl yatağı döneminde annenin yaşayan sürekliliğinden içmiş olduğu gibi, yakın çevreyi içer adeta. Gizemli bir biçimde bencildir, kendi varlığı içinde utkun ve emindir. Her şeyi hesaba katarak kendine, kendi yüce öznesine yöneliktir. Hiçbir nesneli bilmez. Kan dolaşımının, öznel çekimle, ceninde gerçekleştirildiği gibi dış kökenli nesneyi öznel olarak kendine çeken, kendi yaşamsal gücünü bilir yalnızca. Burada ruh tümüyle kendine yöneliktir. Körükörüne kendinden emin.

Yaşayan her şey için ilk bilinçlilik evresi budur –her genç şeyde son derece ilginçtir. Aynı evrenin ikinci yarısı, omurilik sisteminin sinir hücreleri gruplarında dolaysız etkinlik görülür görülmez başlar. O zaman ruh, dış evrenle sürekliliğe karşı ilk

tepkisinde, kendine kapanır. Kendi benzeşimci uyum evresine karşı bile kapatır kendini. Sempatik merkezde yürürlükte olan büyük ruhsal benzeşim sürecini bile durdurmak gerekliliğini duyar. Kendi kendisi üzerine yalın olarak kapanmalıdır, her ne olursa olsun bütün bağlılıklardan kopmalıdır. Sonra da kendi gücünü, çoğu zaman güle oynaya, kullanmalıdır.

Bu tepki özneldir hâlâ. Bir çocuk sertleşip uzaklaştığında, salt bir öfkeyle haykırdığında, kaçtığı şeyi kesinlikle umursamaz. Başlıca annesi olmak üzere, tepkide bulunduğu şeyin kesinkes nesnel bilincinde değildir. Omurilik sisteminin sinir hücresi gruplarından canla başla etkinliğe geçen güçlü bacaklarla, ardında bıraktığı suları hiç durmadan tekmeleyen bir yüzücü gibidir o. Kıyıdan uzaklaşan, özgür olmak, daha da özgür olmak için yalnızca ileriye atak yapan, bir sandal içindeki bir adam gibidir. Ters yöndeki, salt öznel olan bir harekettir bu.

Nesnelleştirim yönündeki uzun eğitimimizden ve nesnel evreye tanınma aşamamızdan sonra, ilk etkinlik düzeyindeki bilinçdışının şiddetli, kör gücünü anlamamız zordur belki. Gerçekten de akılsal olarak kaynaklanan, bizim bencillik dediğimiz şeyden oldukça farklı bir şeydir, çünkü bencillik bizim kendimizin nasıl olmamız yönünde tasarlamış olduğumuz şeylerin toplamıdır. İlk düzeyinde bilinçdışının güçlü ve özgün öznelliği, öte yandan da tüm bilincimizin ve varlığımızın kökü, gizemli bir biçimde direngendir. Burada, ayaklarımız bağlanmıştır, diyebiliriz. Hem sonra bu ilk öznel evrenin çekiciliğinden kurtarırsak

kendimizi, kendi temel kökümüzden kurtulmuş ve köksüz, uyuşuk ve temelsiz yaşarız.

Benin tümüyle kendine yönelik, güçlü ve arzulu ruhsal benzeşim yönünde veya komşu evrenin doğrudan yadsınışında etkin olduğu, bilinçdışının güçlü öznelliği böyledir işte; her bireyin solar plexus (altkarın sinir ağı) ve omurilik sinir ağının kutuplaşmış, ama diğer bir bireyin buna karşılık gelen kutuplarıyla bir devrede temeline oturmuş olan, bu ilk ruhsal etkinlik düzeyi: her insan bireyi için yaşam ve varoluşun ilk etkinlik alanı budur. Ama tüm devrenin, her ikisinin de kendilerine yönelik özgürlükte olmadıkları, iki birey arasında kurulduğunu ve tüm büyüme ve gelişimin ipucu olan, dış dünyayla birey arasındaki bu uygunluğu sağlayanın, her ikisi arasındaki yerleşik kutupsallık olduğunu bir kez daha belirtmeliyiz. Bilinçliliğin ilk düzeyinin salt öznelliği, herhangi diğer bir düzeyin salt nesnelliğinden daha bencil değildir. Nasıl olabilir bu? Canlı iki birey arasındaki herhangi bir salt, dengeli kutupsallık biçimi nasıl oluyor da bireyin biri tarafından herhangi bir anlamda bencil olabiliyor? Aktörel değerlerimizin hepsi yanlış çıktı şimdi.

Sağlıklı içgüdü dışında, aktöreci insan ırkı kendini çoktan yok etmiş olurdu. Ve insan yine de, en temelde aktörel olmalı. Aktörenin özü, ben ile nesne arasındaki kusursuz uyuşumu korumak, dürüstlüğün bozulmaması ve karşılıklı yaşamsal değişimde herhangi bir yanlışlığı önlemek için duyulan temel arzudur.

Bilinçdışının henüz daha yalnızca bir düzeyde etkin ve tümüyle iki bireye bağımlı olduğunu görüyoruz. Ama güçlü, öznel,

altkarın düzeyi devresinin yerine oturmasının hemen ardından, tüm sistemin yeni bir bilinçlilik derecesine bürünüşünün baş göstermesi izler. Ve yukarıdaki iki büyük merkez uyanıktır.

Zar, insan bedenini, ruhsal olduğu kadar organsal olarak da ikiye ayırır. Zarın altındaki iki merkez, özümsel, merkezcil, gizil öznellik merkezleridirler. Bunlar bir kez temellerine oturduklarında, nesnel bilinçliliğin ilk iki merkezi göğüs kafesinde, gittikçe artan bir genlikle etkinliğe geçerler. Büyük göğüssel duygudaş sinir ağı, göğüs kafesinde bir güneş gibi doğar, göğüs sinir hücresi grupları omuzları güçlendirir. Şimdi iki asal bilinç düzeyi vardır –ilki, aşağıdaki, öznel bilinçdışı, zarın altında etkindir ve ikincisi, yukarıdaki, nesnel düzey, zarın yukarısında etkindir göğüs kafesi içinde.

Bilinçdışının özneli ve nesneli, aklın özneli ve nesneliyle aynı değildir. Burada elimizde hiçbir kavram, düşünceler biçiminde hiçbir değişmez nesne yoktur. Burada akıl ile onun kendi ülküsel nesnesi arasındaki ilişkiyi bulma veya kendi içinde ülküsel olanla bunun kapsamı akılı birbirlerinden ayırt etmek gibi, usandırıcı işlerden hiçbirisi yok önünüzde. Kendi doğasında nefret uyandıran o şey, aynı zamanda hem o denli önemli ve o denli bir hiç olan şu ülkü olmadan da yapabiliriz. Açık ve seçik bir biçimde sağlam temeller üzerindeyiz; soyutlamaya yer yok.

Bilinçdışı öznellik, olumlu görünümünde büyük bir içeriş, olumsuz görünümünde ise belirgin ve körükörüne bir dışlayıştır. Bizim bilinçdışı dışlayış dediğimiz şey. Bu öznellik kapsamında, yaratıcı duygu ve bedensel işlev vardır. Anne ile çocuk arasındaki

sözle anlatılamayan ve tatlı sevgi birliğini, ikisi arasındaki ayrılışa karşı duyulan akıldışı tepkiyi ve aynı zamanda da emme ve işeme bedensel işlevlerini kapsar bu. Sonuna dek ayrı şeyler olsalar da, ruhsal ve bedensel gelişim birbirlerine koşut giderler. Emen çocuk, işeyen çocuk, birbirlerine zıt olarak, büyük öznel merkezlere dayanarak hareket ederler. Çocuk emdiği zaman, kendisiyle annesi arasında duygudaş bir devre vardır, öyle ki bu devre içinde annedeki duygudaş sinir ağı, çocukta buna karşılık gelen sinir ağına göre, olumsuz veya uysal bir biçimde davranır. İşemede de bir devre vardır buna karşılık olarak istemli merkezlerde, öyle ki anne hoşnut kalmış görünür ve çocuğunun dışkısal işleviyle hoşnut kalacaktır zaten, kaçınılmaz olarak. Gerçek bir kutupsal tepki deneyimler.

İlk elde, çocuk ile anne birbirlerinin nesnel bilincinde değildirler ve birbirleri hakkında kesinlikle hiçbir düşünceleri yoktur. Birbirlerine körükörüne bir istek duyarlar yalnızca. Aralarındaki güçlü sevgi, tüm sevginin, gerçek sevginin başlıca temellendiği, büyük altkarın merkezlerinde etki gösterir. Kafadan kaynaklanan, günümüze egemen olan şu sahte sevgi biçimi, yansımış sevgiden biz söz etmeyeceğiz burada. Kökleri düşüncededir: Sevilen, akılsal bir nesnedir, sonsuz derecede değerlendirilir, eleştirilir, irdelenir, tüketilir. Etkin bilinçdışıyla hiçbir alıp vereceği yoktur bunun.

Çocuğu anneyle, karşılıklı yaşamsal kutuplarda doğrudan bağlayarak, bilinçdışının altkarın merkezlerinden güçlü bir öznel akımla kıvılcımlar saçarak, salınarak aktığını görmüş olmakla,

ben gibi kişiliğin de bilinçli veya akılsal-öznel öze ait olması nedeniyle, bilinçdışının en azından kişisel olan hiçbir şeyi, en azından kavramsal olan hiçbir şeyi ve ülküsel olan hiçbir şeyi kapsamadığını anlamış oluyoruz. Böylece ilk çözümlemelerin, insan ilişkileri denen şeylerin söz konusu olmadığı denli kişilikdışı olduğu ortaya çıkıyor veya böyle olmaları da gerekir, denebilir. İlk ilişki, ne kişisel, ne de dirimbilimseldir –kavramakta ruhsalçözümlemenin başarılı olamadığı bir olgu.

Örneğin. Tüylü bir şeye dokunan bir çocuk korkuyla haykırır; diğer bir çocuksa hoşlanır bundan ve zevkle okşar. Nasıl oluyor bu şimdi? Bir karmaşa mıdır bu şimdi? Babanın sakalları yok muydu?

Olabilir. Ama çok insanca bir görüştür bu. Tüylü bir şeyin okşanması fiziksel sonucu, belirli bir sürtünmesel elektriğin oluşturulmasıdır. Sürtünmesel elektrik, ayırıcı kuvvetlerden biridir. Aşağı omurilik sinir hücresi gruplarına uygulanan istemli kuvvetlere, bağımsızlık ve güçlü olma yönünde duyulan ve gösterilen öfke ve tepki kuvvetlerine karşılık gelir bu. Aşırı duygudaş bir çocuk, tüylü bir şeye dokunmakla korku içinde çığlığı basacaktır; serkeş bir çocuksa, zevkle okşayacaktır. Cinsellikten de daha derin şeyleri içeren bir tepkidir bu –temel ruhun asal oluşumuyla ilgili. Duygudaş yönden aşırı dengesiz bir çocuk, bir doymak bilmezlik yaratığı olan siyah bir kedinin tüylerinden yayılabileceği türden elektrik-sürtünmesel bir kuvvetten dehşete düşer. Aynısı, vahşi istemli bir çocuğun hoşuna gider.

Ama aynı zamanda da daha ilk günlerden beri bir çocuğun çevresinin bazı bilinçli ruhsal etkileyimlerinin konusu olduğunu ve anneden gelebilecek bilinçli-tutkusal bir telkine hemen hemen kendiliğinden denebilecek bir biçimde tepki göstereceğini de kabullenmeliyiz. Böylece kişisel cinsellik erkenden uyandırılmış ve gerçek karmaşalar oluşturulmuş olurlar. Ama bunlar doğal bilinçdışından kaynaklanmazlar. İstemdışı bile olsalar, akılsal bilinçlilikten özellikle buyurulmuşlardır. Özbilinçliliğin, akılsal öznelliğin bir sonucudurlar yine –bilinçdışının asal öznelliğinden çok farklı.

Bununla birlikte, biz salt bilinçdışına dönelim yine. Yukarıdaki merkezler uyandıklarında, yeni bir bilinçlilik ve kendiliğinden etkinlik alanı açılır. Göğüsün büyük duygudaş sinir ağı, yüreğin aklıdır. Bu göğüs kafesinin sinir ağı, aşağıdaki etmenin altkarın sinir ağına doğrudan karşılık gelir yukarı etmende. Ama yaratıcı karşıtlıktaki bir uyuşumdur bu. Göğüs duygudaş merkezinden bilinçdışı, sanki bir pencereden bakıyormuş gibi, üzerine yerleşmek için nesnesini arar. Bir çocuk göğsünü annesininkine yasladığında, annesinin temel bir farkındalığı ile dolar göğsü – çocuğun annesini arzulaması veya onu paylaşması yönünden değil, onun olduğu gibi bir farkına varıştır bu. Temel nesnel bilginin, bilinçdışının nesnel kapsamının ilk kez olarak tanınışıdır bu. Bunun gibi bilgiye biz yüreğin definesi deriz. Eskiler bilincin ilk yeri olarak yüreği gösterdiklerinde, ne yanlış yapıyorlardı ne de eğretilemeyle oynuyorlardı. Çünkü bilinçlilikle, her zaman olduğu gibi, nesnel bilinçlilikten söz ediyorlardı yalnızca. Ve yüreksel sinir ağından da, kalıbını kendine biçerek ve bunu sonsuza dek bilinçdışı ruhunun derinliklerine aktardığı değerli nesnenin

yüzünü, bir çocuğun veya kör bir adamın sevgiyle okşadığı gibi sevdiğini arayan ve oraya yerleşen, benin o tuhaf akısı akar. Nesnel bilginin, görülmeden, anlatılacak gibi olmayan bir doğrudan doğruyalıkla, ilk tanınışıdır. Anne biçiminde çocuğun bilinçdışının bir yuvasıdır bu, arı, sonsuza dek yaşayan bir izlenimin edinilişidir bu. İşte böyle depolar ruh devingen hazineleri; her hücrenin yaratıcı devingen kapsamla depolanmış olduğu, gelişen bedenin bezini, bunun gibi bir definenin kendine ait olan bezini böyle oluşturur gerçekten de.

Memelerin kendileri iki göz gibidirler. Hem erkek, hem de kadınlardaki meme uçlarının, yaşamsal bilinç akı ve bağın kutupları olarak ne kadar işlev üstlenmiş olduklarını bilmiyoruz. Aranan ruh için yakın dünyaya ışıyan küçük lambalar veya evrene yayılan pınarlar olarak, meme uçlarının ne denli etkin olduklarını bilmiyoruz.

Ama sevilenin ilk coşkulu bulunuşu, yakın evrenin ilk nesnel saptanışı, benin ötesinde olana benin ilk elçisinin yollanışı; bütün bunlar kesinlikle göğsün tutkusal bilinç merkezinden kaynaklanır. Dolayısıyla, anne memesinin sütüyle yardımcı olur işlevsel olarak. Ama büyük alt sinir ağına altkarın sinir ağına bir boyun eğiştir bu. Beslenme sisteminin de bir kısmıdır göğüs – özel bir şey.

Memenin emilişinde eller de canlanır. Eski ustaların Meryem ve Çocuk resimleri çok ilginçtir. Bazen Çocuğun toparlak karnı belirgin gizem merkezi olarak görünür, bazen de küçücük göğüsten sanki yumuşak bir ışık, sevgi ışığı parıldıyordur. Yöne-

tici sevgiyi arayışında dış dünyayı sanki göğsün aydınlatması gerekirmiş gibi. Taparcasına seven Anne'ye bulgu ışığını sanki Bebeğin göğsü ışıyor gibi ve Anne de başını eğmiş, Tanrı esinine bırakmış kendini.

Küçük eller ve kollar dokunmaya, kavramaya, bilmeye çalışarak sallanıyor, dolanıyor. Görmek için değil, okşayıp öpmek için uzanıyor sanki. Sevilenin farkına varmak; aziz bulguyla kendilerini özdeşleştirmek için yakalamaya uzanıyor sanki. Sevilenin farkına varmak, eller üstünde tutmak için. Dışarıyı arayan beni sevilene sunmak için. Biz buna sevgi gibi özel bir isim veririz. Göğsün hoş merkezinden yayılan, sevginin yalnızca bir yönüdür bu ama –meme uçları arıyor, eller incelikle, okşayarak arıyor, gözler en sonunda algılamaya uyanıyor. Gözler ve eller, bunlar göğüs merkezinden uyanık ve tetikte. Ama kulaklar ve ayaklar, daha aşağılardaki merkezlerden kımıldıyor –alıcı kulaklar, öğrenmeye can atan kımıltılar, direngen yere basan ayaklar, omurilik sisteminin güçlü aşağı sinir ağından denetlenmiş. Dalgalanan ve arayan ellerde, algılamaya çalışan gözlerde, inatçı dünyaya hazır, yumru yumru küçücük ayakları atan, küçücük dizlerde, bacaklarda, işte böyle açılıyor engin etkinlik alanı.

Ayrıca, bireyin içinde bir bütünlük de kurulmuş oluyor. Birinci yukarı ve birinci aşağı, iki bilinçlilik alanı, bir kutupsallık uygunluğu üzerine temellenmişlerdir. Yukarı ve aşağı merkezler arasında, ilk büyük karmaşık devre kurulmuştur şimdi bireyin içinde. Bireysel bilinçliliğin, dış kökenli bağdan ayrı olarak, kendi bütünsel bağımsız varlığı ve etkinliği vardır şimdi. Yalnız başına olmak için hakkı vardır.

V.
SEVEN VE SEVİLEN

Bilinçlilik, ardışık düzeylerde gelişir. Her düzeyde, duygudaş ve istemli sinir merkezlerinin, birbirlerine karşıt olan, çift yanlı kutupsallığı bulunur. İlk düzey, duygudaş altkarın sinir ağıyla, omurilik sisteminin sinir ağının kutupları arasında oluşur. Bütün bilinçliliğin doğacağı, öznel bilinçdışının ilk etkin düzeyidir bu.

İlk öznel devingen bilinçlilik düzeyinin hemen ardından, buna karşılık gelen ilk nesnel bilinçlilik düzeyi, nesnel bilinçdışı, göğüste yüreksel sinir ağı ile boğazsal sinir ağı arasında kutuplaşmış olarak çıkar ortaya. İlk altkarın ile ilk boğaz düzeyleri arasında, farklılık açısından eksiksiz bir uygunluk vardır. Bu iki düzlem, bireyin ilk büyük alanını, özbağımlı bilinçliliği oluşturan, dört katlı bir kutupsallıkla birbirlerini kutuplaştırırlar.

Etkin bilinçdışının her kutbu, özel bir etkinlik gösterirler ve özel türden bir devingen veya yaratıcı bilinçliliğin ortaya çık-

masına yol açarlar. Her düzeyde, eksi istemsel kutup artı duygudaş kutbu tamamlar, ama tümler kutuplardan kaynaklanan bilinçlilik yalnızca eksiye karşı artı türünden olmayıp sınıfsal olarak farklı, karşıttır. Her biri arı ve eksiksizdir kendi içinde.

Ama birbirlerine karşılık gelen iki, aşağı ve yukarı bilinçlilik düzeylerine girdiğimiz an, tümüyle yeni bir tümler grubuyla karşılaşırız. Yukarı, devingen-nesnel düzey, aşağı, devingen-öznelin tümleridir. Yaratıcı karşıtlık iki düzey arasında her zaman vardır ve iki düzey arasındaki bu karşıtlığın bu uyumu, ilk bilinçlilik alanını oluşturur. Birey içinde kutupsallık dört katlıdır. İki birey arasındaki bir ilişkide, kutupsallık artık sekiz katlı olmuştur.

Şimdi herhangi türden bilimsel, ayrıntılı bir ruhbilime ulaşabilmemizden önce, devingen kutupların her birindeki bilinçliliğin doğasını –devingen-yaşamsal akımın yönünü, ortaya çıkan bedensel-örgensel gelişimi ve etkinliği– saptamamız gerekir. Gerçek bir eğitim sistemini ele almaya başlayabilmemizden bile önce yapmamız gerekir bunu. Eğitim şimdi okyanusta. Aklın kutupyıldızına göre dümen tutmayı bırakmış anlağı gereksiz bilgilerle doldurma amacından vazgeçmiş, umutsuz, anlamsız, rotasız çalkalanıp duruyor. İnsan ruhu gerektiği gibi anlaşılmadıkça, eğitim ciddi bir bilim olamaz asla. Bilinçdışının karanlık kıtasına girmedikçe de, insan ruhunun anlaşılmasına başlanamaz. Bilinçdışını araştırmaya başlamış bulunmakla, merkezden merkeze gitmek zorunda olduğumuzu görüyoruz. Her merkezdeki ruhsal görünümleri sabırla saptamamız gerekiyor ve üstelik, ilerledikçe,

etkileşimin, bireyin içindeki ve dışındaki devingen merkezler arasındaki kutuplaşmış etkileşimin ruhsal sonuçlarını bulmamız gerekiyor.

İşte gerçek bir görev bilimadamı için, yarın başlamış olduğunu görebilse bile, tamamlanmış olduğunu sonsuz zamanın asla görmeyeceği bir görev. Bütün kösteklerin, düşüncelerin ve ülkülerin en nefret edilenlerinden bizleri en sonunda kurtaracak olan bir görevdir bu. Etkili ruhun, özgür ve doğal ruhun kurtuluşu için her zaman çalışan şu kurtarıcıların yüce bir görevidir bu.

Şu birkaç bölümde, bilinçdışının ilk alanının kuruluşuna – her bir kutupta kendini gösteren bilinçliliğin doğasına– ve çeşitli kutuplar arasındaki devingen kutupsallığın şu anda bile karmaşık olduğu görülen uzanımına değinmeyi umuyoruz. Buraya kadar bilinçdışının ilk düzeyinin doğasına değindik ve ikinci veya üst düzeyi ele almaya başladık. Özellikle terimlemede olmak üzere, hiçbir bilimsel kesinlik peşinde değiliz. Akıl sınırları içinde bir yol açmak istiyoruz yalnızca.

Altkarın sinir ağının dengelenmesi, göğsün büyük sinir ağını uyandırır. Dönemimizde bu sinir ağı, ruhsal evrenimizin büyük gezegenidir. Önceki duygudaş dönemde, evrensellik çiçeği göbekte açmıştı. Ama Mısır'dan beri, yaratıcı etkinlik güneşi, yüce İnsan'ın yüreği, göğüsten ışık saçıyor. Bizler için bu ışık kaynağıdır –seven yürek, Kutsal Yürek. Biz bunun karşısına alt etmenin yutucu karanlığını, göbeğin altındaki yutucu girdabı koyarız. Tasavvufçular bile evrensel Mısır aknilüferinin gerçekten de altkarında goncalar açtığını –bizim alt etmenin, bizim karan-

lık, yutucu girdabın, insan görüşünde bir zamanlar yaratıcı kaynak olmuş olduğunu– görmüyorlar.

Ama yüreğe güneş, ışık kaynağı demekle, dirimbilimsel açıdan bile doğruyuz. Çünkü görmenin kökleri, yürek sinir ağındadır. Ama eğer büyük sinir ağını değil, yüreğin kendisini ele alacaksak, sinir sisteminden de ötelere gitmemiz gerekecektir. O parlak kan dolaşımını bütünüyle ele almış olsaydık, bizim acemi akıllarımız için çok derinlere inmek zorunda kalırdık. Altkarın sinir ağının insanlarda büyük beslenme-cinsellik etkinliğinde, bir zamanlar işlevsel ve yaratıcı bir biçimde duygusal olan bu etkinliğin ilk ve temel ipucu olurken, yürek sinir ağınınsa solunum sistemine ve etkin-yapıcı görünümlerde ilk ve temel ipucu olduğuna değinmek yeterlidir burada. Ağız ve burun delikleri, üst ve alt, her iki büyük merkeze açılan kapılardır –göğüslerin bile bu çift yanlılığı vardır. Oysa solunum ve el etkinliği ve görmenin ipucu göğüsteyken, beslenme ve tutku ve cinselliğin ipucuysa alt merkezlerdedir. Çift yanlılık bu denli ayrıntılı ve derindir. Ve kutupsallık! Akkansal bezler kadar, büyük organların her biri, kendi bilinçdışı merkezlerine bağımlıdırlar; her biri, bir ruh hücresi de diyebileceğimiz, özel bir devingen bilinç ipucundan kaynaklanmışlardır. Yapısal bilinçdışı ya da ruh, parçalara ayrılmış ilk çekirdektir ve kendi parçalarından da hâlâ yaratıcı olan çekirdekler takımından, organlar, bezler, insan bedeninin sinir merkezleri oluşmuştur. Maddeciliğin ve ülkücülüğün her ikisine birden yanıtımız budur. Çekirdeksel bilinçdışı, organları ve bilinçliliği benzer bir biçimde oluşturdu. Ve bilinçdışının büyük çekirdekleri de özgün altkarın sinir ağından kesinleyici beyne kadar,

bir çift yanlı kutupsallık ve genişlemiş bilinçlilik zincirini oluşturan, yaşamakta olan büyük sinir merkezlerinde etkinliklerini hâlâ sürdürmektedirler.

Bütün bunlar ipe sapa gelmez kekeme, yalan yanlış ilk laflar yalnızca. İlerleyişimizin doğrudan olan yolumuza dönelim. Yürek sinir ağına güneş, ışık demek, bir eğretileme değildir yalnızca. İlk elde eğretilemedir bu, çünkü yakamozlu dalgaların bir tekneye vurup onun biçimini gözler önüne serdiği gibi, dış nesnesiyle oynaşan bilinç akısı, göğüsteki bu ilk üst merkezden yayılır. Nesnel bilginin ruha aktarılışı, hemen hemen aynı görme gibidir. Görüntü arayışıdır bu. Gözler açılmazdan önce gerçekleşir bu. Hâlâ karanlıkta, ama ışığa doğru ilerleyen, şaşılacak ilk kavrayış biçimidir bu. Göğüsteki gözdür bu. Ruhsal açıdan, ilk temel nesnel kavrayıştır. Devinim olarak sevgi, sadık ve yöneticidir.

Bu, ilk üst bilinçliliğin iki doğası arasında bir ayrımlama da bulunduk sayılır. Önce göğüsten sadık, kendiliğinden dışa akan, her şeyini sevilene veren sevgi akar. Ve yine toparlanmış nesnel bilinçliliğe, ruhun ilk nesnel kapsamına geri döner.

Çift yanlı kutupsallığı kanıtlar bu. Yürek sinir ağının artı kutbundan, bizim çıkarcı olmayan sevgi dediğimiz akı kaynaklanır dışa. Aslında özüne bağlı sevgidir bu, çıkarcı olmayan değil. Sevginin anladığımız bir biçimidir bu. Ama omuzlarının güçlü sinir hücresi gruplarından da sevileni arayan ve araştıran eksi devre kaynaklanır ve akılsal anlamda eleştirel olmayıp tutkusal yönden yine de ayrımcı olan arı nesnel kavrayışla geri döner.

İki üst kutbu da birbirlerinden ayrımlayalım. Duygudaş yürekten, güneş ışınları gibi, arı, yöneticilik yayılır. Ama omuzların güçlü boğaz merkezi, ilişki içine girmiş olduğu nesnenin izlenimini kendine aktarmayı başaran; dikkat nesnesine baskıda bulunan, ayrılık biçiminde bir kuvveti, güçlü bir dışlayıcı kuvvet uygulamıştır. Sadık sevginin öteki yarısıdır bu –sevilenin eksiksiz bilgisi.

Bu bilginin kendisi şimdi seven ve sevilen arasında karşılaştırmalı bir ayrımın yapılmasını ileri sürüyor. Karşılaştırmalı ayrımlamanın başlıca niteliğidir bu. Kendisinden ayrı olan, kendisine direnen sevilene sevenin baskısıdır. Nesnel bilgi her zaman bu türdendir –değiştirilemez ayrıma dayalı bir bilgi, birbirlerine en yakın olan iki varlık arasındaki boşluğun gerçekçi bir bilgisi.

Öyleyse iki türde bilinçdışının etkinliği görülür ilk üst düzeyde. Bizim sevgi dediğimiz ve dönemimizin belki de son demine kadar zevkine vardığı, sevilenle anlatılamaz aktarımın mutlu anlamıdır asal olan. Temelde nesnel olan, ama devingen bellekte bile olmak üzere, bellekte yine de hiçbir nesneyi saklamayan, yaratıcı bir bilinçlilik biçimidir bu. Güneş ışınlarının yayıldığı gibi, mutluluk dolu bir ayrılışla benden dışarıya yayılan, yüce bir nesnel akıdır.

Bu etkinlik eğer yalnız başına işlemiş olsaydı, ben o zaman kendi bütünlüğünden kesinlikle kopmuş olurdu; kendinden geçmiş ve sevilenle kaynaşmış olurdu –ki kendinden geçmek ve kaynaşmak, coşkucuların amacıdır. Ama canlıların bütünlükleri, büyük eksi kutbun etkinliğiyle korunur. Boğaz sinir ağından ileri

atılan bilinçdışı da sevileni aramaya katılır. Ama aradığı nedir? Gerçek nesnel bilgi. Kendinde bulunmayan harikaları bulmak ve bunları sanki izlenimsel bir biçimde kendine aktarmak için çıkar ortaya. Kendi varlığının sınırlarını saptamak için de dışa açılır.

Üstün veya çıkarcı olmayan veya ruhsal sevginin etkinliğinin ikinci yarısıdır bu. Sevilenin aranmasında ve bulunmasında, şaşılacak denli büyük bir zevk vardır. Çünkü sevilen nedir? Benim kendimin olmadığı birisidir o. Aramızdaki gediği, kapanamaz aralığı bilmekle, aynı zamanda onun özelliklerinin de farkına varırım. Üst bilinçliliğin birinci aşamasında, ben ile sevilen arasındaki bütün ayrılık anlayışının üstesinden kusursuzca gelinir. İkinci aşamada sevilenin özelliklerinin bulunması, onarılamaz veya aşılamaz boşluğun bütünüyle anlaşılmasını kapsar. Nesnel duygudan ayrı olarak, nesnel bilgidir. Sanki ben sevilenin bilinmesiyle genişlemiş gibi, öz genişleyiş öğesini her zaman içerir. Ben sınırlarının bilinmesini de içermeli bu.

Çocuk için durum böyledir. Leonardo'nun, Botticelli'nin, hatta güzel Filippo Lippi'nin resimlerinde, Kutsal Çocuk'un yüzündeki bakış gerçekten de ilginçtir. Yüce bir uysallık, kabullenişlik içinde, göğsünde ellerini çapraz bir biçimde kavuşturan Anne'dir; kuzeyli gözler için ürpertici, onu tuhaf bir biçimde sezen, derinliğine kavrayan, nesnel bir türde gözleriyle süzen de Çocuk'tur. Hiç de öyle masum olmayan, ama derinliğine, görsellik öncesi bir seziş niteliğindeki bir süzüştür bu. Böylesine açık ve seçik bir biçimde bakıyor çocuk aradaki boşluktan ve sıradan kuzeylinin Kendisi'ni içgüdüsel olarak sevimsiz bulan, görsellik

öncesi kavrayışın o kendine özgü dikkatliliğiyle, aradaki boşluğu değerlendiriyor. Hemen hemen acımasız bir nesnelliğin olduğu görülüyor burada.

Sevenler arasında, nesnel sevgi türünde, ya istemli ayırıcı biçem ya da ortaklığın duygudaş biçemi egemen oluyor belki –biri veya ötekisi. Biz kuzeyde ikincisine tapındık. Ama güneyde farklı bu durum; nesnel bilgece sevgi tarzı daha doğal görülür. Ayrıca Çocuk'un yüzünde, bilinçliliğin özgün biçemi, güçlü ben merkezcil öznel biçem, bedenin alt kısmında yerleşmiş olarak, hemen hemen her zaman karanlık bir bakışla anlatım bulmuş – kösnel biçem denen.

Ama bizim kendi çocuklarımıza bakın. Dikkatini gerçekten de yönlendirmeye başlamış olan, küçük bir çocuğa bakın. Anneye ne kadar da tuhaf bir uzaklıktan bakar çoğu zaman; anne sanki bir uçurumla ayrılmış bir nesneymiş gibi, ama yine de belirgin, sezilebilir, hatta kavranılması gereğinde sıkıntılı bir biçimde ayrı konmuş anneye bakışı ne kadar da tuhaftır. Bir anne bu bakışı öpücüklerle savuşturacaktır. Ama ayrımcı, nesnel kavrayışın kaçınılmaz akısını savuşturamaz. Bazen anne kendinden geçmiş bir ruhsal duruma düşer ve kucağındaki çocuk ta kendisini tuhaf ve kopuk bir nesne durumuna sokar. Anne onu ne eleştirir, ne de çözümler. Algılamaz bile onu. Ama sanki başka âlemlere dalmış gibi, asla kavranamayacak veya kendisine katılmayacak, kendisinin dışında, akıl ermez ve gizemli nesnel olarak, çocuğun orada kucağında olduğunun farkına varır. Adeta ansızın ve son kez olarak, çocuğun nesnel bir izlenimini edinir. Kesin duyum da bir

son buluş türünden olandır. Anneye bitmiş olan bir şey olmuştur. Aynı zamanda son derece doyurucu ve oldukça dehşet verici bir duyuma, değiştirilemez kesinlikteki tuhaf bir duyuma kapılır. Bir şey, belirli bir asal şey, önbilinçli bir bilgi edinir anne. Şimdi çocuk artık neyse ne, annenin onun hakkındaki bilgisi kendisinindir, sonsuza dek ve son olarak. Bir tür zenginlik ve güç kazandırır anneye. Bir kadercilik anlayışı da kazanır böylece. Nesnel son bulmuşluğun verdiği doyumun ta kendisinden gelir bu kadercilik anlayışı. Öteki varlığın, ama aynı zamanda da varlıklar arasında uzanan, sonsuza dek ve aşılamaz uçurumun son bir güvencesini kapsayan bir bilgidir bu –önce kendiliğin ayrılığı.

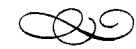
Üst bilinçliliğin ilk düzeyi böyledir –sevilenle uyuşumun, ortaklığın, birliğin açık yürekli, yalın ve anlatılamaz mutluluğu– ve sonra da, kavranışı başka, farklı olan, sevilenin tümleyici nesnel kavranışı. Bu kavrayış, nesnel bilinçliliğin zenginleşmesi gibidir. Sezmek yoluyla başka bir benin adeta kendi benine katılmasıdır bu. Bizim bugün yavaş yavaş kurgulayım demeye yanaştığımız, devingen nesnel sezişle, evrenselin özgün kavranışını artırarak, bir insan kendi zamanında bütün evreni kendine katabilir. Gizemcilikte buna sonsuza ilerleyiş denir –yani, çağımızda, gerçekten eril gizemcilik. Daha eski olan dişil gizemcilikte sonsuzun anlamı farklıdır.

Ama her neyse, durum budur. Gizemcilerin aşırı bir heyecanla söz ettikleri, Sonsuz'a varış, gelişen bilinçdışında belirli bir süreç olup yalnızca nesnel-sezgisel merkezlerin gelişiminde bir süreçtir ama –sınırlanmış bir süreç, doğallıkla.

Bir ruh, yalnızca sevginin uyum içinde olduğu, kendisinin olan düşünceyi özümleyemez. Eğer belirli bir noktadan öteye bir biçemi, duygudaş biçemi zorlarsa, kendi bütünlüğünü parçalar ve canlıda çürüme başlar. Her iki sevgi düzeyinde, üst ve alt sevgi düzeylerinde, iki biçemin birbirlerine tümler, duygudaş ve ayırıcı olarak davranmaları gerekir. Bir yarının istemli, nesnel, ayırıcı denetim ve öteki yarının da arı duygudaş denetim için savaştığı, çağdaş dünyayı ikiye bölmüş olan, bunu anlamaktaki kesinkes yanılgıdır. Kendi içinde kendine karşı bölünmüş olan bireysel ruh, dünyayı kendisine karşı böler ve bir uzlaşım olmadıkça, düşünülemeyecek denli büyük bir felakete yol açar.

Yaşamın amacı, her bir bireyin kusursuzlaştırılmasına çalışmaktır. İlk, temel bilinçlilik alanının dört büyük kutbundan kaynaklanan sevginin karşılıklı olarak olanca değişimi olmaksızın gerçekleşemez bu. Duygudaş sevginin iki katlı tutkusal akısı olmalıdır, öznel-altkarınsal ve nesnel-bağlılıksal –her ikisi de. Sınırsız başkalığın bir onanışını da içeren, alt, yaşamsal özgerçekleştirim ve üst, ötekisinin yoğun gerçekleştirimi olmak üzere, iki katlı tutkusal bir ayırımcı gerçekleştirimin gerçekleşmesi zorunludur. Herhangi bir biçemde herhangi bir karşılıklı değişimde diretmek, her şeye engel ve en sonunda da çürümeye neden olmaktır. İnsan ruhu, kendi yaratıcı etkinliğinin dört katlı doğasını bütünüyle kabullenecek güç ve onura sahip olmak zorundadır.

VI.
İNSAN İLİŞKİLERİ VE BİLİNÇDIŞI

Bu küçük kitabın amacı, şimdi bilinçdışı adıyla yaygın olan belirsizlik bataklığında en küçücüğünden ayak basacak bir yer bulmaya çalışmaktır yalnızca. Bilinçdışının gerçekten de ne olduğu hakkında bir tür kavrama ulaştık en sonunda. Ana baba çekirdeklerinin kaynaşımı anında her bireysel canlıda görülen ve dış evrenle kutuplaşmış bağlantısında, kendi akıl ve bedenini oluşturarak, kendi bireysel ruhunu ve bedenini yavaş yavaş geliştiren veya yapılaştıran, şu etkin kendiliğindenliktir. Bilinçdışı teriminin yaşam için yalnızca başka bir sözcük olduğu anlaşılır böylece. Ama yaşam genel bir kuvvettir, oysa bilinçdışı her bireysel canlıda temel olarak tek ve benzersizdir; kendini ve kendi görünümlerini ortaya koyan, etkin, kendiliğinden gelişen ruhtur. Ki bedenleşmenin ve kendini gösterme-

nin bilinçdışı ruhun tüm amacı olduğu anlaşılıyor: yaşamın tüm amacı. Yani bilinçdışı yalnızca bilinçliliği değil, bezleri ve organları da oluşturuyor. Ve tüm zaman içinde her organın çalışması, sorun –isterseniz ruh merkezi diyelim– olanın asal kendiliğinden bilinçli merkezine bağlıdır. Bilinçlilik, bilinçdışının asal merkezinden eğirilmiş çeşitli ipek ipliklerden en sonunda akılda örülmüş bir ağ gibidir.

Ama bilinçdışı asla bir soyutlama değildir, soyutlanmaması gerekir. Ülküsel bir şey değildir asla. Her zaman için somuttur. İlk başta, döllenmiş yumurtanın pırıldayan çekirdeğidir. Ve buradan başlayarak, doğrudan bu ilk kıvılcımdan kaynaklanan bir çekirdekler takımı zinciridir. Sonraları da asal ve özgün çekirdeklerin hâlâ doğrudan etkidikleri, insan bedeninin büyük sinir merkezleridir. Çekirdekler, kendiliğinden bilinçliliğin merkezleridir. Bunların parlak zerrelerinin sanki tohum-bilinçlilik, sürekli filizlenen bilinçlilik olduğu görülür. Bu bir gizemse eğer, benim hiçbir hatam yok bunda. Kesinlikle gizemcilik değildir bu. Öznel ve nesnel olarak, mikroskop altında ve insan ruhunun içinde sağlanabilen, apaçık, gösterilebilir bir bilimsel gerçektir bu. İnsanların canlarını sıkan da öznel sağlanıştır tabi. Aklı kıt ülkücüler, anlayışlarının bağırsaklarına herhangi bir başvuruda bulunmaya katlanamazlar.

İnsan bilinçdışısını oldukça elle tutulabilir bir biçimde inceleyebiliriz. Büyük sinir hücresi gruplarındaki ve sinir sisteminin düğümlerindeki merkezlerinin ve kaynağının kökenini araştırıp bulabiliriz. Bu merkezlerin her birindeki kendiliğinden bilinçlili-

ğin doğasını anlarız; kutupsallığı ve kutuplaşmış akının yönünü saptarız. Buradan da ruhun kendisinin bireysel görünümünü ve devinimini öğreniriz; bedenin asal organlarının devinimini ve uyumunu da öğreniriz. Çünkü her noktada ruh ve işlevler o kadar yakından tanınırlar ki tanınışlarındaki çift yanlılıklarını yalnızca soluğumuzu tutmakla görebiliriz –bir kez daha kutuplaşmış bir çift yanlılık. Ama yaşamsal-yaratıcı etkinliğin ve makinemsi-maddesel etkinliğin çift yanlılığı ve kutuplaşımı gibi büyük bir araştırmaya girişmenin yeri değil burası. İkisi bir yerde, kutuplaşmış bir nitelik. Düşünülemeyecek denli farklıdır bunlar.

İnsan bilinçliliğinin ilk alanında –bilinçdışının ilk düzeyinde– ikisi zarın altında ve ikisi de üstünde olmak üzere, dört büyük kendiliğindenlik merkezi buluruz. Bu dört merkez, en büyük dört organı denetlerler. Ve insan bilinçliliğinin tüm temelini oluştururlar bunlar. Aynı zamanda işlevsel ve ruhsal olmak üzere, onların ilk kutupsal çift yanlılığıdır bu.

Ama kutupsallık bu kadarıyla kalmıyor. Zarın yataylamasına bölünüşü, insanı ömrü boyu bireysel çift yanlılığına böler, üst ve alt insanın çift yanlılığı, üst ve alt bilinçliliğin ve işlevin iki büyük bedeni. Yatay çizgidir bu.

İstemli ve duygudaş sistemler arasındaki dikine bölünüş, omurilik sistemiyle insan bedeninin ön kısmının büyük sinir ağı sistemi arasındaki bölüm çizgisi, çift yanlılığa ikinci ayırımı oluşturur. Bedenin yumuşak, kucak açan ön kısmıyla sırtının duvarı arasındaki büyük ayrılıktır bu. Bedenin ön kısmı, mıknatısın canlı ucudur. Sırt, kapalı karşıtlıktır. Şimdi dikine ayrılmış olan,

koşut iki işlev ve bilinçlilik akımı vardır yine. Dikine ayrım çizgisidir bu. Yatay ve dikey çizgiler de, tüm varoluş ve varlığın çaprazını oluştururlar. Bu bile gizemcilik değildir –bitkibilim veya dirimbilimde kullanılmış olan eski simgelerden başka bir şey değildirler.

Yaşam ve bilinçliliğin temeli olan, insan bilinçliliğinin ilk alanında, dört tane ilk kendiliğindenlik kutbu vardır. Yine çapraz bir biçimde olmak üzere, bireyin içinde dört katlı kutupsallıkları vardır bunların. Ama birey kendi başına bir şey değildir asla. Hem işlevsel, hem de ruhsal devinimsel bir ilişki olan, dış evrenle kutuplaşmış bir ilişki içinde bulunmaksızın var olamaz. Gelişim yalnızca devingen bilinçdışının kutuplaşmış devrelerinden kaynaklanır ve bu devreler hem bireysel, hem bireyseldışı olmak zorundadırlar. Tümler kutbu bireyin dışında bulunan devre olmalıdır.

Yani, öteki birey olmalıdır ilk elde. Öteki bireyle –veya hatta öteki bireylerle– kutuplaşmış bir bağ bulunması gerekir. Her bireyde dört kutup vardır ilk alanda. Dolayısıyla, bireydışı bilinçliliğin ilk, temel alanında sekiz kutup vardır –sekiz katlı bir kutupsallık, dört katlı bir devre. İki birey arasında, hatta anneyle çocuk arasında, kutupsallığın yalnızca dört katlı, çift yanlı bir devre biçiminde kurulmuş olduğu söylenebilir. Kendiliğinden bir bilinçlilik devresinin tam olarak asla kurulamamış olduğu düşünülebilir. Bir çocuk için bu gelişimde belirli bir eksiklik, ruhsal bir yetersizlik anlamına gelir.

Temel insan hâl ve gidiş sorunuyla karşı karşıyayız yine. Diğer varlıklarla kutuplaşmış bağlantılar içinde bulunmaksızın hiçbir insan gelişemez. Bu kutuplaşmış uyum devresi, tüm akıl ve bilginin önünde gelir. İnsan isteminden önce gelir ve üstündür ona. Taştan bir takozun duyarlı bir gereçte neden olduğu gibi bir düşünce bütün bir ruhsal etkileşim ve kendiliğinden büyüme sürecini köstekleyebilir, akıl ve istem hep birlikte devingen devreye karışabilir yine de.

Nasıl olacak öyleyse? İnsanlar yalnızca ekmekle yaşamazlar. Her şey bir yana, toplumsal tutumbilimlerin yalnızca ABC'si olan bu ekmek sorununu ivedilikle çözme ve bedenin beslenme ve solunum devresinden geliştiğini çözmek üzere tıpkı bedenin beslenme ve solunum evresindeki ruhun gelişim seyri, yapılanması, kutupsallık devresinin kurulması gibi bu yaşamsal soruna yönelmemizin zamanı gelmiştir. Beslenme ve solunum sorunlarını kolaycana çözecek bir aşamaya çoktan ulaştık zaten. Ama vay halimize, kendimizle yakınımız, öteki insanla, diğer insanlarla ve bütün dış evrenle aramızda kuramadığımız ve sürdüremediğimiz yaşamsal devrelerin neden olduğu, anlatılamaz acılarımıza bakın bir hele. Peynir-ekmek beslenme sorununu bir kez çözdükleri zaman, uygar halkın acılarını duymaya yanaştığı ruhsal açlık sorununun eziyetleri, düşünce karşısında dayanamayacaklardır. Başka insanlarda veya insandaki dikkat çekici huzurun gerçek kutbunu aramak için duyarlı salınımlar yayan ince, yaratıcı arzu, nasıl oluyor da her tür sapıklık ve ölüm arzusu baş gösterinceye kadar, bir sürü lastik düşünceler ve ülküler ve basmakalıplıklarla engellenmiş, yalıtılmış oluyor! Sinircelerden nasıl kaçabiliriz?

Ruhsalçözümleme söylemeyecektir bunu bize. Ama biraz olsun gerçek bilinçdışını anlamak bize ipucunu verecektir.

Son derece zor ve yaşamsal bir iş olan insan ilişkisi, neredeyse gülünesi denli olduğundan küçük görülmüştür çağımızda. Bütün bu sevgi ve özgecilik saçmalığı, ilkel puta tapıcılıktan daha kaba ve iğrençtir. Yüzyıllar boyu sabır isteyen bir çabayla öğrenilecek bir şeydir sevgi. İnsanlararası kutupsallığın hesaplanamaz süreçleri boyunca, güç, karmaşık bir korunumudur bu bireysel bütünlüğün. Bilinçliliğin ilk büyük düzeyinde bile, her bireydeki dört asal kutup, iki birey arasındaki olası dört güçlü devre ve kusursuzluğa doğru kurulması ve tüm diğerleriyle birlikte salt denge içinde sürdürülmesi gereken dört devrenin her biri. Kim yapabilir bunu? Hiç kimse. Ama hepimizin yine de yapması zorunlu olan şeydir bu, yoksa çilekeş açlık ve yoksulluk eziyetlerini çekeriz veya aşırı zorluklar ve soysuzlaşım içinde yavaş yavaş çürüyerek çökeriz. Tüm yaşam, insan ve insandışı, dış evrenle yerleşik bir kutupsallık kurmak için uzun, kör bir çabadır; ve çağdaş yaşamın tümü, feryad-ı figan bir yanlışlıktır. Bizim kendi hatamızdır bu.

Bireysel ruhun gerçek evrimi, bireyle dış evren arasındaki bir etkileşimin sonucudur. Ki cenini besleyen anne kanının bir sonucu olarak bir çocuğun dölyatağında büyüdüğü gibi her erkek ve kadının da kendiliğinden benleriyle diğer ben ve benlerle aralarındaki kutuplaşmış akının bir sonucu olarak büyüdükleri ve geliştikleri anlamına gelir bu. Her bir bireysel ruh ve bedenin gelişim ve evrimini gerçekleştiren, kendisiyle başkası veya başka-

ları arasındaki yaşamsal akı devresidir bu. Kaçamayacağımız bir yaşam ve yaratılış yasasıdır bu. Çileciler ve kösnücülerin hepsi de bu ana koşulu kaytarmaya çalışırlar ve hepsi de belki bir kuşak boyu başarılı olurlar bunda. Ama iki kuşaktan sonra hepsi de çöker. İnsanlar yalnızca ekmekle yaşamazlar. Belki de daha temel olarak, kendisiyle başkası veya başkaları arasındaki besleyici, yaratıcı akımla yaşarlar.

İki veya daha çok birey arasında kurulmuş olan, birey-dışı kutupsallık devrelerinin gerçeği budur. Ama buna karşılık gelen bir gerçeklik, içsel, salt bireysel olan kutupsallığın gerçeğidir –bir insanın kendi içindeki üst ve alt bilinçliliğin kutupsallığı ve kendi istemli ve duygudaş biçemleri. Ben içinde dört katlı bir etkileşim vardır burada. Ben içindeki bu dört katlı tepkiden de bizim akıl, akılsal bilinçlilik diye bildiğimiz en son görünüm çıkar ortaya.

Beyin, eğer şu sözcüğü kullanmamıza izin verilirse, devingen bilinçliliğin uç noktadaki gerecidir. Yaratıcı bir akıyı, belirli bir şifreye dönüştürür. Bizim algılar, kavramlar, düşünceler dediklerimiz çizgeli betimleri, bir telgraf makinesi gibi yazar. Yeni bir gerçeklik yaratır –ülküsel. Düşünce, bir başka duruk şey, başka bir makinemsi-etkin ve maddemsi-duruk evren birimidir. Yaprakların bir ağaçtan ve tüylerin bir kuştan dökülüşü gibi yaşamdan uyduruluverir. Düşünceler, boyun eğdirici evren için bir yalıtıcı ve bir gereci aynı zamanda oluşturarak, bizimle çevremizdeki evren arasına karışan kuru, cansız, duyumsuz kuş tüyleridirler. Akıl, gereçlerin gerecidir; yaratıcı bir gerçeklik değildir.

Akıl bir kez uyandığında, kendi içinde bir kesinlik olmasıyla, çok güvenli hisseder kendini. "Sözcük ortaya çıktı ve caka satmaya başladı" diyor Norman Douglas nükteci bir biçimde. Olan biten budur gerçekten de. İlkesinde makine gibi kendiliğinden çalışan akıl yapısı, yaşama egemen olmaya başlar. Yaşamı etkilemeye başlar, yaşamı yapmaya ve yapmamaya kalkışır. "Başlangıçta sözcük vardı." Aklın küstahça kılık değiştirişidir bu. Sözcük, yaşamın başlangıcı olamaz. Yaşamın kan akıtan sonudur o. Akıl, yaşamın çıkmazıdır. Ama cansız evrenin bütün makinemsi kuvvetine sahiptir. Süper-makinemsi kuvvetin büyük bir dinamosudur o. Kendisine suç ortağı olarak istemin de verilmesiyle, her bir ağacın kesilip biçilip bir çay demliği ve her bir insanın yararlı bir makine olmasına kadar, makinemsi-devinimlerini ve makineleştirişlerini tüm yaşam üzerine bile buyurganlaştırır. Kendiliğinden olan her şeyi, ülküler ve düşüncelerden bazı makine-ilkelerinin konusu yaparak, büyük bir dinamo ve erke depolayıcısı gibi makinemsi kuvvet depolayarak ve bu makinemsi kuvvet-denetimini yaşayan bilinçdışı üzerinde uygulamaya kalkışır olarak görürüz beyni böylece.

İnsan istemi de bu aşağılama ve kısırlaştırma sürecinde yardımcı olur. İnsan isteminin ne olduğunu bilmiyoruz. Ama yaşayan her canlıda bulunan belirli bir etmen, bağımsızlık etmeni olduğunu biliyoruz onun. Ruhun, onun kendi yönü için garip bir etmendir o. Kendi yaşamsal ve kendiliğinden evrim süreçleri üzerine belirli bir denetim uygulamak için, gebelik anından beri her bireyde bulunan etmendir istem gerçekten de. Akla bağlı değildir başlangıçta. Başlangıçta, yaşayan bilinçdışının arı bir

biçimde kendiliğinden olan denetim etmenidir o. Akılsal öncesi durumda, öncelikle, istem ve bilincin sanki özdeş oldukları söylenebilir. İsteme sanki büyük bir dengeleme yeteneği, evrim içindeki ruhta makineleşimin önlenmesini sağlayan yeteneği verilmiştir sanki. Herhangi belirli bir kutupsallık devresinin abartılışına karşı anında tepki gösterecektir, kendiliğinden istem. Herhangi yaşamsal bir devre –ruhsal çözümlemece bilinen bir gerçek. Bu makineleşmeciliğe karşı da kendiliğinden-yaşamsal gerçeklikten makinemsi-maddeci gerçekliğe doğru bu küçülüşe karşı da insan ruhu her zaman için savaşmak zorundadır. Özistem de, benin kendisini makineleşmeciliğe karşı gözetmek için edindiği güçtür.

Bununla birlikte, bazen özgür ruh gerçekten çöker ve özistem kendini kendiliğinden işlerlik gösteren bir devreyle özdeşleştirir. Sonra bir karmaşa, bir kuşku kuruntusu baş gösterir. Sonra da başlangıç halindeki delilik. Özdeşleşim eğer sürerse, cinnet söz konusu olmaya başlar. Sonra tüm ruhsal akının yatağının değişmesinde, sara gibi, ani sarsıntılar görülebilir. Ya da, bilinen asal delilik biçimlerinden herhangi birisi baş gösterebilir.

İkinci sakınca, özistemin kendisini akıl ile özdeşleştirmesi ve aklın bir aracı olmasıdır. Aynı makineleşmecilik süreci, şimdi yalnızca daha yavaş olarak, başlar. Her organsal-ruhsal devre üzerine denetim koymak üzere akıl bir adım daha ileri atar. Kendiliğinden akı yok edilmiş ve bunun yerini belirli bir makinemsi devre almıştır. Bazı belirli ilkelere dayanarak, bir makinenin yapılması gibi, makinemsi bir ruhsal yapı, belirli ve sabit bir tasa-

rıma göre oluşturulmalıdır şimdi. Burada da ülküler ve düşünceler gündeme girer. Makineleştirilmiş bir ruhun makine tasarı ve ilkeleridir bunlar.

Dolayısıyla, insanlık kendisini yıkmaya, akılsal bilinçlilikten kendisini makineleştirmeye doğru ilerler. Özistemin kendisini herhangi diğer asal bir sürecin üzerine koymasının bir soysuzlaşım olması gibi bu da bir soysuzlaşım sürecidir. Deliliğin uzun, yavaş bir gelişimidir bu. İlerlemiş Rus ve Fransız yazarları, deliliğin büyük bir erek olduğunu oldukça yerinde olarak ileri sürerler. Beni-makineleştirmeciliğin, akılsal-bilinçli üstünlüğün gerçek amacıdır bu.

Doğru, hepimiz akılsal bilinçliliğe doğru gelişmek zorundayız. Ama akılsal bilinçlilik bir erek değildir; bir çıkmazdır. Varlığımızın kendiliğinden-yaratıcı bütünlüğüne ulaşmamızın bu hepten çok zor olan işi için kullanabileceğimiz, bitmek tükenmek bilmeyen araçlar sağlar bize yalnızca. Kendimizi dış evrene uyarlamamız için yöntem ve yordamlar sağlar bize. Yaratıcı yaşamımızın yüce amacına dış maddeci-makineci evreni boyun eğdirmek için daha da öte yöntem ve yordamlar verir bize. Makineleşmeciliğe kapılmaktan kaçınmak için, özistemin nasıl uygulanacağı yönünde, yanlış, makinemsi saplantıların nasıl gevşetilmeleri için, derin bir ruhsal içtepiye yürekli bir biçimde nasıl bağlı kalınacağı yönünde, açık seçik yol göstermelerde de bulunur bizlere. Aklın kullanımı budur –büyük bir yol gösterici ve araç. Yaşamın yazarı ve yönetmeni olarak akıl, lanettir.

İşte, bilinçdışı için söylemek istediğimiz birkaç nokta şimdilik bitiyor burada. Hemen hemen hiçbir şey söylenmedi. Ama bir başlangıç yine de. Bilinçdışının diğer büyük merkezleri var daha açıklığa kavuşturulacak. Biz dördünü, iki çiftini biliyoruz. Bunların hepsinde yedi düzey var. Yani, altı tane kendiliğinden kutupsallık çift yanlı merkezi ve sonra da en sonuncusu. Yani, büyük üst ve alt bilinçlilikten yalnızca söz edildi –daha öte doruk ve derin noktalarına değinilmedi bile. Yo, herkesin önünde değinilecek gibi değil bunlara. Bilinecek çok şey var ve bilgideki her ileriye yönelik aşama adımı, bizleri şimdi böylesine acımasızca ve rezilcesine yöneten insanoğlunun ülkücülüğüne bir ölümdür. Ölmek zorundadır ve biz de özgür olacağız. Ama makinemsi ülküsel insanlığınkinden daha çirkin hangi zorbalık vardır?

BİLİNÇDIŞININ DOĞAÇLAMASI

ÖNSÖZ

Bu kitap, Ruhsalçözümleme ve Bilinçdışı'nın devamıdır. Okuyucuların çoğunluğu buna dokunmasalar daha iyi olur. Eleştirmenlerin çoğunluğu da öyle. Aslında ben kimseyi bir şeye inandırmayı istemiyorum. Benim doğama taban tabana zıddır böyle bir şey. Kitaplarımın, okuyucuların çoğunluğuna seslendiği gibi bir şey geçmez aklımdan. Basılmış herhangi bir şeyi okuyabilen herkesin, bütün basılmış yazıları okuyabileceğine inandırılmasını, bizim yanlış elerkimizin* bir yanlışı olarak görüyorum. Kölelerin satılmak için çıplak sergilendikleri gibi, ciddi kitapların pazarlarda sergilenmesini bir bela olarak görüyorum. Ama ne yapalım, yanlış bir elerki çağında yaşıyor olmakla, katlanmamız gerekiyor.

Okuyucuların çoğunluğunu, bu kitabın onlara ilkinden daha başkaldırıcı saçmalık lafazanlığı gibi geleceği yönünde uya-

* Elerki: Demokrasi. (Ç.N.)

rırım. Eleştirmenlerin çoğunluğunu da daha fazla gürültü çıkmadan kitabı çöp sepetine atmalarını uyarırım.

İster istemez yanıt verecek birisinin aralarından çıkacağı birkaç kişiye gelince, altkarın sinir ağına sıkı sıkıya bağlı kalacağımı hemen şimdiden söylesem iyi olur. Yalnızca bu savın, onların sayısını bir hayli incelteceğini umarım.

Son olarak da geriye kalanların bazılarından, bu kitapta ansızın evrenbilime değinmiş olmamla özür dilemek için, her şeyin kaçınılmaz olarak bir arada asılı olduğunu söylemek isterim. Bir bilimadamı değilim ben. Meraklıların bir meraklısıyım ben. Eleştirmenlerimden birisinin söylemiş olduğu gibi ister inan ister inanma.

Ben ne bir kazıbilimci, ne bir insanbilimci, ne de bir ırkbilimciyim. Herhangi türden bir "bilgin" değilim. Ama sağlıklı çalışmaları için bilginlere oldukça bağlıyım. Yoga'dan tutun Eflatun'a, St. John ve Freud ile Frobenius'tan tutun, Frazer ve onun Altın Dalı gibi, Herakleitos'a kadar uzanan eski Yunan felsefecilerinden, bütün bilgince kitaplardan burada söylemiş olduklarım için ipuçları ve öneriler buldum. Bundan böyle yalnızca değinişleri anımsamış olsam bile, sezgiye dayanarak ilerledim. Mideniz bulanmadan bu başkaldırıcı saçmalık lafazanlığını tümüyle bir kenara atmanız yönünden sizleri oldukça özgür kılıyor bu durum.

Bence bizlere oldukça yakın olan büyük bir bilim alanının bulunduğunu söylemekle geçiştirivereyim yalnızca. Şaşmaz sezgi ve yaşayan deneyimin yerleşik verilerine ve yaşam koşullarına

göre ilerleyen bilime danışıyorum. Buna öznel bilim deyin isterseniz. Bizim çağdaş bilginin nesnel bilimi, yalnızca olgularla ve bunların neden-sonuç ilişkileri açısından olgularla ilgileniyor. Bilimimize karşı söyleyecek hiçbir şeyim yok. Olabildiğince iyidir. Ama bilgide insan olasılığının tüm alanını tüketmesi yönünden bana oldukça çocuksu görünüyor. Bizim bilimimiz, ölü bir dünyanın bilimidir. Dirimbilim bile yaşamı asla ele almıyor, yalnızca makinemsi işlevselliği ve yaşam düzeneğini düşünüyor.

Bizim dönemimize kadar ulaşmış olan büyük putçu dünyanın, en son olarak Mısır ve Yunan'da görülmüş olan büyük putçuluk dünyasının, yaşam için bir bilim, bir zamanlar engin ve kendileri için belki de kusursuz olan bir bilime ulaşmış olduklarını yürekten kabulleniyorum. Bizim dönemimizde bu bilim büyücülüğe ve şarlatanlığa ufalandı. Ama erdem bile ufalanıyor.

Bizlerden önceki ve bizim bilimimizden doğa ve yapı olarak çok farklı olan bu yüce bilimin, bir zamanlar evrensel ve tüm kürede yerleşmiş olduğuna inanıyorum. Geniş kapsamlı bir biçimde olsa da yalnızca kısıtlı bir biçimde ilgilenenlere yönelikti. Matematiğin, mekaniğin ve fiziğin Çin veya Bolivya veya Londra veya Moskova üniversitelerinde bugün tanımlanıp gösterildiği gibi tüm dünyada, Asya'da, Polenezya'da, Amerika'da, Atlantis'te ve Avrupa'da belirli bir azınlığa bilim ve evrenbilimin bizden önceki dünyada öğretilmiş olduğunu sanıyorum. Belt'in bu önceki dünyanın yerbiçimsel doğası hakkında düşündükleri benim için en ilginç olandır. Yerbilimcilerin Buzul Çağ dedikleri dönemde, dünya sularının yerküremizin yüksek yerlerinde bulun-

maları gerekiyordu. Bugünün deniz yataklarının da oldukça kuru olması gerekiyordu. Dolayısıyla, suların şimdi Atlantis'te yıkadığı, Atlantis düzlüğünden Azor adaları yükselmiş ve Marki, Paskalya ve diğer adalar da koca Pasifik kıtasından heybetlice yükselmişti.

O dünyada insanlar yaşadılar, düşündüler ve öğrendiler ve tüm dünya içinde bütünsel bir uygunluk içindeydiler. Bugün insanlar Avrupa'dan Amerika'ya gidip geldikleri gibi, o zamanın insanları da Atlantis'ten Polenezya Kıtası'na gidip geliyorlardı. Karşılıklı değişim bütünseldi ve bilgi, bilim bugün olduğu gibi, evrenseldi bütün dünyada.

Sonra buzullar eridi ve dünyayı seller bastı. Seller altında kalan kıtaların göçmenleri, Amerika, Avrupa, Asya ve Pasifik Adaları'nın yüksek yerlerine kaçtılar. Bazıları doğallıkla mağara insanlarına, neolitik ve paleolitik yaratıklara soysuzlaştılar ve Güney Denizi Adaları'nda yaşayanlar gibi, bazıları da harika denecek doğal güzelliklerini ve yaşamsal üstünlüklerini korudular ve bazıları Afrika'da ilkel yaşam içinde dolandılar ve Druidler, Etrüskler, Kaldeliler, Amerindliler veya Çinliler gibi bazıları da, eski erdemi unutmaya karşı koymuşlar, ama bunu yalnızca yarı yarıya unutulmuş, simgesel biçiminde öğretmişler. Bilgi olarak az veya çok unutulan, ayinsel, davranış biçimleri ve efsane öyküleri olarak anımsanmış.

Dolayısıyla, simgelerin yoğun gücü, en azından belleğin bir kısmıdır. Böylece, bizim tarihimizin ilk başında dünyaya egemen olan bütün yüce simgeler ve efsaneler, her ülkede ve her halk

arasında birbirlerine çok benzerler, büyük efsanelerin hepsi de birbirleriyle bağlantılıdırlar. Bizim kendi bilimsel anlayış biçimimize yönelik bizim kendi içtepimizin hemen hemen tüketilmiş oluşuyla, işte bu efsaneler şimdi bizleri denetim altına almaya başladılar yine. Efsanelerin yanında, tüm kıtalardaki yerli halklar arasında görülen aynı matematiksel biçimleri, evrensel çizimleri, gerçek evrensel veya bilimsel önemi kaybolmuş, ama yine de büyücülük ve falcılık amaçlarıyla hâlâ kullanımda olan gizemsel biçim ve imlerle karşılaşıyoruz.

Eğer okuyucum bütün bunları boş ve abrakadabra olarak görüyorsa, iyi bir şey onun için. Onun kendi küçük gübre yığını üstündeki küçük böbürlenişleri için söyleyecek artık hiçbir şeyim yoktur yalnızca. Bana gelince, kendimin benzersiz olanlardan birisi olduğumdan pek emin değilim. Günümüzün çok önce-lerinde yaşamış olan mamutların dünyasını, anlaşılması kolay olmayan çağlarında öylesine hayranlık uyandıran insanlığı, başlangıcı olmayan, ama dünyanın değişen dönemleri boyunca insanın görkem ve yüceliğini tüm ayrıntılarıyla gözler önüne seren tarihini seviyorum. İnsanlığın göz alıcı büyük uygarlıkları arasında görülen sel baskınları, yangınlar, felaketler ve kasıp kavurucu soğuk dönemler. Yeniden baş gösteren bir kargaşadan yüce bir şeyin gelişeceği yönünde hiçbir şey bastıramayacaktır ama insanlığı ve insan durulgücünü.

Evrime değil, ama her zaman yenilenen yaratıcı uygarlıkların tuhaflığına ve gökkuşağı değişimine inanıyorum.

Dikkate değer bulgulardan beklediklerim için bu kadarı yeter. Unutulmuş bir bilginin ilk terimlerini kekelemeye çalışıyorum yalnızca. Ama ölmüş kralları veya bilgeleri canlandırmak gibi bir düşüncem yok. Fosilleri sınıflamak ve çivi yazılarını okumak bana göre bir şey değil. Yapmak isteseydim bile yapamazdım. Başka bir şey yapabilirim ama. Bilimadamlarımızın unutulmuş geçmişten böylesine hayranlık uyandırıcı bir biçimde toparlamış oldukları kalıntılardan, ruhun ipucu olması ve buradan da yaşayan yeni bir deyiş geliştirmesi gerekir. Kıvılcım ölü erdemdir, ama ateş yaşamdır.

Belirtildiğinde, harika bir saçmalık olarak gülecek olan, en masumundan çağdaş bir bilimadamının doğrulara nasıl değindiğinin –en basitinden– bir örneği olarak, saten günü geçmiş olan Altın Dal'dan bir alıntıda bulunalım. "Kutsal meşe ağacında yer etmiş ateşten düzenli olarak yeniden sağlığına kavuşan güneşin, eski Aryan'lar farkında olmalıydılar."

Kesinlikle. Yaşam Ağacı'nda yer etmiş olan ateş. Yani, yaşamın kendisi. Dolayısıyla, şöyle okumamız gerekiyor: "Yaşamdan düzenli olarak yeniden sağlığına kavuşan güneşin, eski Aryan'lar farkında olmalıydılar." Eski Yunan felsefecilerinin her zaman söyledikleri şeydir bu. Benim için de hâlâ gerçek doğruluk, evrene ipucudur bu. Yaşam güneşten değil, güneş yaşamın kendisinden, yani, güneşi besleyen tüm canlı bitki ve yaratıklardan kaynaklanır.

Tabi, benim sayın eleştirmenim, eski Aryanlar sarsak ihtiyarlar, kafasız adamlardı yalnızca ya da, bir bebek gibi sesler çıka-

ran, bebeklerdi. Ama bana gelince, atalarıma belirli bir saygı duyarım ve benim kuşağımın sadece şaşkınlık duyduğundan öte bir şeyler düşünmüş olduklarına inanıyorum.

Bezdirici son bir söz daha. Benim saygın eleştirmenlerimden birisinin "papağan çözümlemesi" diyebileceği, benim bu sahte felsefem, romanlardan ve şiirlerden çıkarımlanmıştır, tersi söz konusu değildir. Romanlar ve şiirler, insanın kaleminden dikkat edilmeksizin çıkarlar ortaya. Sonra da insanın kendisine ve genelde her şeye yönelik bir tür doyurucu akılsal tutum edinme gibi salt bir gereksinim nedeniyle, bir yazar ve insan olarak kendi yaşayıp gördüklerinden bazı belirli sonuçlar çıkarmaya çalışır. Romanlar ve şiirler yalın tutkulu deneyimlerdir. Bu "papağan çözümlemesi" daha sonraları, deneyimden gelen çıkarsamalardır.

Son olarak, bence sanatın bile kesinlikle felsefeye bağlı olduğu söylenebilir ya da fizikötesine. Fizikötesi veya felsefe, herhangi bir yerde çok duyarlı olarak belirtilemeyebilir ve oldukça bilinçdışı olabilir sanatçıda, ama zamanında insanları yöneten ve bütün insanlarca az veya çok kavranılmış ve yaşanılmış olan da bir fizikötesidir yine. İnsanlar, yavaş yavaş gelişen ve yavaş yavaş solan bir görüşe göre yaşıyor ve görüyorlar. Bu görüş ayrıca devingen bir düşünce veya fizikötesi olarak da vardır –ilk başta böyledir. Tüm ayrıntılarıyla ortaya çıkar sonra yaşam ve sanatta. Görüşümüz, inancımız, fizikötemiz, acınacak bir biçimde aşınıp zayıflıyor ve sanat da neredeyse pamuk ipliğine dek aşındı. Gele-

ceğimiz yok; ne de umutlarımız, amaçlarımız ve sanatımızın geleceği var. Hepsi de bozlaşıp donuklaşmış.

Bir görüşü örten eski örtüyü yırtmamız ve yüreğin gerçekte neye inandığını bulmamız gerekiyor; her şey bir yana, önümüzdeki gelecek için, yüreğin gerçekten ne istediğini bulmak zorundayız. Bunu da inanç ve bilgi diliyle belirtmeliyiz, tanımlamalıyız. Sonra da yaşam ve sanatta gerçekleşmesi için ileri atıl yine.

Eski görüşün örtüsünü yırt ve yürü yırtıktan. Ben de bunu yapmaya kalkışırsam –neden olmasın ki? Gördüklerimi yazmaya kalkışırsam –neden olmasın? Bir kitabevi yazdıklarımı beğenirse –iyi, yayınlar. Okumak isteyen çıkarsa da, bırakın okusun kitabı. Ama eğer birisi istemiyorsa ne diye tek bir sözcük bile olsun, okumayı gerekli bulsun, anlayamıyorum bunu. Bir dolar değerinde laf karalamaya gereksinimi olan bir eleştirmense bu kişi, o zaman ne olursa olsun yapacaktır bunu.

TAORMINA, 8 Ekim 1921

I.
GİRİŞ

Olumsuz bir nicelik ve yabanıl bir hayvan koleksiyonu olsun ruhsal çözümleyici bilinçdışını alaya almak ister güzel isterse güzel bir şey olmasın gelin ruhsalçözümlemeden küçük bir özürle başlayalım: Aslında güzel olmayan şey, Freud sanki kuramında bilinçdışından başka bir şey bulup açıklamamış gibi alaya almaktı ruhsalçözümlemeyi.

Bilinçdışı, Freudçu kurama bir ipucu değildir hiç kuşkusuz. Gerçek ipucu, cinselliktir. Tüm insan etkinliğine yakıştırılacak cinsel güdü.

Çok ötelere uzanıyor bu şimdi. Bütün insan etkinliklerine bir cinsellik öğesinin girdiğini kabullenmeden edemiyoruz. Ama bir açgözlülük öğesi ve birçok şey daha. Bütün insan ilişkilerine, özellikle de yetişkinlerin ilişkilerine, geniş bir cinsellik öğesinin girdiğini kabullenmeden edemiyoruz. Bunun üzerinde üstelediği ve bütün aşırı incelik bulutlarımızdan bizleri bir bakıma yere

çekip indirmiş olduğu için teşekkür borçluyuz Freud'a. Freud ne demişse, kısmen doğrudur her zaman. Hiç ekmek bulamamaktansa yarım ekmek daha iyidir ama.

Ama aslında, ekmeğin öteki yarısı vardır. Her şey cinsellik değildir. Bütün insan etkinliklerine de yakıştırılmamalı cinsel güdü. Biliyoruz bunu, tartışmaya gerek yok.

Cinselliğin kesinlikle özel bir anlamı vardır. Cinsellik, eril ve dişile ayrılmış olmak demektir; ve erili dişilden, olumsuz veya ayırıcı bir çekicilikle koparan, alımlı arzu veya içtepi demektir, ama sakıncalı cinsel birleşim eylemine doğru uzun ve son derece çeşitli bir yaklaşımla, erille dişili de bir araya getirir aynı zamanda. Bütünsel olmayan cinsel birleşim pek cinsellik değildir asla, insan ilişkilerinde: iğdiş edilmiş bir adamın asla bir adam olmadığı gibi. Yani, cinsel birleşim cinselliğin temel ipucudur.

Peki bütün yaşam şimdi bir tek bütünleyici cinsel birleşim işine mi gelip dayanıyor? Bir yönde öyle ve ruhsalçözümleme eğer açıkça böyle söylemiş olsaydı daha iyi olurdu. Bir yönde, bütün yaşam yüce bir cinsel birleşim anına gelip dayanıyor. Gelin hepimiz yürekten kabullenelim bunu.

Ama biz yalnızca bir yöne veya kapalı bir bütünlüğe kısıtlanmış değiliz. Kiliselerin yapımı cinsel birleşime doğru mu gelip dayanıyordu? Devinimsel tepki cinsel miydi? Hayır. Cinsel öğe ortada ve önemliydi. Baskın değildi ama, en geniş biçimde cinsel içtepiden daha büyük önemde devinimsel bir güç vardı ortada.

Peki nedir bu diğer, daha büyük içtepi? İnsan erilinin bir dünya kurma arzusudur bu: "Senin için bir dünya kurmak, ca-

nım" türünden değil; ama kendi beninden ve kendi inancından ve kendi çabasından harika bir şey kurmak. Yalnızca yararlı olan bir şey değil. Panama Kanalı'nın bile yalnızca gemiler gelip geçsin diye yapılmadığını açıklayabilecek harika bir şeydir bu. Her şeyi başlatan, kendi kafasından ve kendi beninden ve kendi ruhunun yazgısından ve zevkinden harika bir şey yapmak, insan erilinin salt ilgisiz özlemidir. Asal dürtüsellik budur. Cinsellik dürtüsü de yardımcıdır buna: çoğu zaman doğrudan karşıt bir biçimde. Yani bütün insan etkinliğinin ilk dürtüsü temelde dinsel veya yaratıcı olandır. Cinsel dürtü ikinci olarak gelir. Bütün zamanlar boyunca da bu ikisinin çıkarları arasında büyük bir çelişki vardır.

Bizim yapmak istediğimiz şey, dinsel dürtüyle cinsel dürtü arasındaki yakın ilişkiyi her zaman akılda tutarak, yaratıcı veya dinsel dürtüyü insandaki kaynağına dek izlemektir. İki büyük içtepi, karı koca veya baba oğul gibidir. Birini ötekinin ayakları altına koymanın hiçbir yararı yoktur.

Bugünün büyük arzusu, dinsel içtepiyi hepten yadsımak ya da cinsel içtepiden bunun tümden yalıtılmasında diretmek. Köktenci din dünyası cinselliğe 'Pöh!' der. Bunun üzerine biz Freud'a onlara aynen karşılık verdiği için teşekkür ediyoruz. Ama köktenci bilim dünyası, 'Ayıplar olsun sana!' diyor, dinsel içtepiye. Bilimadamı, her şeyin bir nedenini bulmak ister. Dinsel içtepi için de hiçbir neden yoktur. Freud, bilimadamlarının yanındadır. Jung, bizler kendilerimizin nerede olduğumuzu bilmeyinceye dek, üniversitesindeki kürsü cübbesinden bir rahibin ayin kılığı-

na kaytarıyor. Biz Freud'un Cinselliğini, Jung'un Libido veya Bergson'un Élan Vital'ine yeğ tutarız. Freud, cinselliği adeta hiçbir şeyi açıklayamazcasına her şeyi açıklar yapsa da, cinselliğin en azından belirli bazı dayandığı noktalar vardır.

İster Cinsellik, ister Libido, ister Élan Vital, ister esir, ister kuvvet birimi, ister sürekli devinim, ister herhangi bir şey olsun, herhangi bir Neden'e karşı çıkarız biz. Ayrıca biz ne Musa gibi bizim şimdiki ülküsel Pisgah'ın tepesinde yakalamayacağımızı, ne de bundan sonraki adımımızla boşluğa atlayamayacağımızı hissediyoruz. Ekselsiyör diye haykırarak ve bulutların üstüne tırmanmaya çalışarak, bizim ülküler Pisgah'ımızın tepesindeyiz işte: yani, sinelerimizde şahlanmış dinsel içtepiyle ülkücülersek eğer. Bilimadamlarıysak eğer, uçakla uçmayı veya soy geliştirmeyi veya silahsızlanmayı veya bu denli saçma olan bir şeyi deneriz.

Söz verilen ülke, eğer herhangi bir yerdeyse, ayaklarımızın altında yatıyor. Kasılmak yok artık. Yükselme yok artık. Dünya kardeşliği, uluslararası sevgi ve Birleşmiş Milletler diye haykıran küçük ekselsiyör yeter artık. Pisgah'ın tepesinde ülkücülük ve maddecilik aynı kapıya çıkıyor ve uzay çok kalabalık. Bizim ekselsiyör çığlığında birbirimizin üstünden tırmanarak, birbirimizin yüzlerine basa basa, hepimiz dağımızın tepesinde bir köşeye kısmışız.

Çadırlarınıza, ey İsrail! Brethren, hadi aşağıya inelim. Alçalacağız. Değerli Canaan'ımıza giden yol hiç kuşkusuz aşağıya doğru. Yükselmeye bir son. Süt ve bal ülkesine doğru tepeden aşağıya. Çok geçmeden kan gittikçe çoğalarak akacak, ama buna

karşı bizim elimizden bir şey gelmez. Canaan'ın damarlarında arı süt ve bal yerine kan varsa, bizim elimizden bir şey gelmez.

Bu bir kökenler sorunuysa eğer, hakkında ne dersek diyelim, köken her zaman aynıdır. Sorun böyledir. Bu bizlere bir rahatlama olsun. Tanrı hakkında konuşmak istiyorsak eğer, kendimizi sevindirebiliriz. Tanrı üzerine bir hayli konuşulmuştur ve bunu umursamaz O. Bizler bunu kendimize ne diye bir sorun yapalım ki? Atom ile bir çay toplantısı veya kıvır kıvır, küçük erke birimiylen veya esirlen veya Libido'ylan veya Élan Vital'len ya da herhangi başka bir Neden'len çaylı bir toplantı yapmak istiyorsak da öyle yapalım. Çay için sevişmeye yanaşmayalım yalnızca. Masanın altında hepimizde çok var ondan; gerçekten, Freudçular benim hakkımda ne söylerlerse söylesinler, ben kendiminkini orada tutmayı yeğlerim.

Ama Köken ile veya Neden ile veya Tanrı ile bile, daha çok çaylı toplantılara gitmek sıkıcıdır artık. Karın ağrısından gelin gizemci Om'u seslenelim ve ilerleyelim.

Bunun hakkında küçücük bir kuşku bile yok, İlk Neden bizce bilinmiyor işte ve gerçekten de böyle idiyse çok üzülürdük. Ya Tanrı ya da Atom. Bütün söyleyeceğim Om'dur!

Her yazgının ilk işi, onun bilisizliğini belirtmektir. Ben ne nereden geldiğimi biliyorum –ne de nereye çıktığımı biliyorum. Ne yaşam kökenlerini biliyorum, ne de ölümün amacını biliyorum. Benim dirimbilimsel kökenim olan iki ana baba hücresinin, ben olan beni nasıl oluşturduğunu bilmiyorum. Bu iki ana baba hücresinin neler olduklarını hiç mi hiç bilmiyorum. Kimyasal

çözümleme güldürüden başka bir şey değil ve annemle babam da birer araç yalnızca. Ama iki hücre hakkında bilmek zorunda olduğumdan, bildiğime sevindiğimi de söylemeliyim yine de.

Bilimin Musa'sı ve Ülkücülüğün Aaron'u bizleri Pisgah tepesine oturtmuş. Omuz omuza ve sımsıkışığız ve bazılarımız aşağıya inmeye başlamadıkça, birisinin beş dakika içinde elzem bir yanlışıyla peş peşe düşeceğiz. Ama büyüklüğümüzden vazgeçmezden önce, şöyle bir çevremize bakınalım ve hal ve gidişatımızı anlayalım.

Bu yolun bizleri evrensel sevginin Yeni Kudüs'üne götürdüğünü söylüyorlar: ve işte orada hoşgörülü Uygulamacılığın mutlu vadisi: şurada, oldukça yakında, Dirimselcilerin şen yurdu: şu sık koruluklar içinde, Ruh soyisimli başarılı Çözümleme'nin yuvası: şu mavi tepelerde, kendilerini göremeseniz bile, Üstün insanlar kasıla kasıla hoplayıp zıplıyorlar. İşte Besantheim ve Eddyhowe oradalar ve o tuhaf, küçük yaylada Wilsonia ve hemen köşeyi dönünce, Rabindranathopolis...

Aman Tanrım, hiçbir şey göremiyorum. Lütfen bana bir ırakgörür, amanın, hiç ama hiçbir şey göremiyorum.

Bir daha denemeyeceğim artık. Kıçımın üzerine oturup tam yol kayacağım aşağıya bu Pisgah'tan, pantolonumun arkası pahasına. Vay be! Yeter artık.

Başlangıçta –herhangi bir başlangıç yoktu asla, ama aldırmayın işte. Her nasılsa bir başlangıç yapmak zorundayız. Her şeyin, zaman, uzay, evren ve varlığın ta başlangıcında, bütün bunların başlangıcında küçük bir yaratık vardı. Ama bunun kü-

çük olduğunu bile bilmiyorum. Başlangıçta küçük bir yaratık vardı, kansusu kıpırdıyor ve yaşam nabzı atıyordu. Küçük yaratıkların her zaman yaptıkları gibi, bu küçük yaratık öldü. Ama bundan önce yavruları oldu. Baba varlık öldüğünde, parçalara ayrıldı. Evrenin de başlangıcıydı bu. Yavruların sarıldıkları, onun küçük bedeni bir toz zerreciğine dönüştü, çünkü yavruların bir şeye sarılmaları gerekiyordu. Onun küçük soluğu havada ikiye ayrıldı, sıcaklığı ve parlaklığı küçük hayvanın –özür dilerim, demek istiyorum ki ışıyan erke ölüden sağ yana geçti ve havada ılık ılık parıldadı, oysa bedenin soğuk erkesi sol yana geçti ve karanlık, soğuk olarak kaldı. İşte böylece, ilk küçük aile reisi ölmüş, işi bitmiş ve küçük canlı bedeninin yerinde, dünya olan bir toz zerresi vardı orta yerde ve sağda, güneş olan bir parlaklık, küçük aile reisinin ölüsünden açığa çıkmış tüm erkeyle çılgıncasına kıyamet kopar̆ıyor ve sol yanda da doğmamış bir ay gibi hissedilen bir karanlık. İşte Tanrı dünyayı böyle yarattı. Yalnız ben Tanrı hakkında hiçbir şey bilmediğimden, adından söz etmemeliyim burada.

Küçük beyin ruhunu unuttum ama. Belki o da ortalıklarda uçuştu biraz ve yavrulara döndü sonra. En doğalın böyle olduğu anlaşılıyor.

Yaratılış'ı ben böyle açıklıyorum. Bununla da, Yaşam'ın canlı yaratıklardan başka asla herhangi bir şey olmadığına değiniyorum. Büyük harf Y'yi ne kadar büyük yaparsanız yapın, yaşam budur ve böyle olacaktır, canlı yaratıkların olduğu gibi. Canlı yaratıklardan maddesel evren yapıldı; onların küçücük yaşayan

bedenleri ölüp her tür madde, kuvvet ve erkeye ayrıştığında, canlı yaratıkların ölülerinden güneş, aylar, yıldızlar ve dünyalar. Böyle çıktı evren ortaya. Canlı yaratığı, o ilkini nereden buldunuz, sormayınız bana. Oradaydı işte. Ama kendisinin bir ruhu olan Küçük bir kişiydi o. Bir büyük harf Y ile yaşam değildi o.

Bana inanmıyorsanız eğer, inanmayın. Size söyleyeceğiniz küçük bir şarkı bile vereceğim.

"Bana doğru gelmiyorsa eğer

Ne kadar doğruysa bana ne?.."

Aldırmazlığını şakıyan, bu tür insanı severim ben gerçekten. Ben de şöyle şakırım geriye:

"Sana doğru görünmüyorsa da

Şen şakrak ve kutsal doğru o bence..."

Yaşamı yaşamak ve sonra ölmek. Ölürler, bildiğimiz gibi ve toza, oksijene, azota ve nicelerine dönüşürler. Ama bilmediğimiz şey ve belki de biraz daha çok bilebildiğimiz şey, doğrudan nasıl yaşamın kendisine geçişleridir –yani, doğrudan yaşayana. Yani, derbederliğimizin üzerinde ne kadar ölü ruh kırlangıçlar gibi uçuşuyor ve yaşayanın saçakları altında bedenleniyor. Ne kadar ölü ruh, kırlangıçlar gibi, saçlarımın örgüsü ve alnımın saçakları altında cıvıldaşarak, düşünceleri ve içgüdüleri doğuruyorlar, bilmiyorum. Ama epey olduğuna inanıyorum. Hoşça vakit geçirdiklerini de umuyorum. Çoğunun da yarasalar olduğunu umuyorum.

Ölülerdeki ruhlara inandığımı söylemekle üzgünüm. Ölülerdeki ruhlara ve her nasılsa yaşayanların ruhlarına yeniden katılıp onların içine sindiklerine inandığımı neredeyse utanarak söylüyorum: demek ki yaşam her zaman canlı yaratıkların yaşamı ve ölüm de her zaman bizim sorunumuz. Kabul ederim, bu kadarıyla bile gizemciliğin sınırına yaklaşılıyor. Üzgünüm, çünkü gizemcilikten hoşlanmıyorum. Pantolonu ve pantolonunun kıçı yok onun: n'a pas de quoi.* Ellerimi arkama götürüp de hiçbir şey olmadığını hissedersem çok rahatsız hissederim kendimi o zaman.

Bu arada uzun, ince, kahverengi bir tırtıl, ayaklarımın ucundaki küçük bir dal parçasında, sanki bir kayın ağacından düşmüş, kurumuş ince bir dal parçasıymış gibi yutturup duruyor kendini. Ön ve arka ayakları dalda ve gövdesi de bir kemer biçiminde havada asılı öyle kımıldamadan dururken, bir karınca dal parçasına tırmandı ve taklitçinin kemerine geldiğinde, bir beyefendinin ceketinin kuyruğu üzerinde olduğunun hiç farkında olmadan, tırmanışına devam etti. Tırtıl, sırtını titretti ve karınca da sanki bir hayalet görmüş gibi kaçtı. Değişik olan yollarında zevklerini çıkararak, kuru kayın dalıyla canlı kayın dalı şimdi yine kıpırtısızdılar. Ben de şu kalemin ta kendisiyle tırtılın kafasını daldan dürttüğümde, küçücük bir sarkacın salınımları gibi, mutsuzcana salınarak, kuyruğu üstünde kalıp havada ileriye doğru bir kemer oluşturdu bu kez. Usul usul salınarak havada, dala yapışmış kuyruğundan öne doğru kemerleşti. Uzun bir birbuçuk

* Bir şey değil. (Ç.N.)

dakika sonra, dala dokundu ve bir dal gibi olmanın yatışmışlığına kavuştu yine. Kuru kayın dalı artık salınan bir tırtıl numarası yapamazdı. Ama nasıl da uyumluydular ikisi yine! Bununla birlikte, bizlerin de kendilerimizin çıkışları ve girişleri vardır ve zamanında bir insan birçok rolü oynar. Düşlediğinden çoğunu, benim alçakgönüllü canım. Ve ben bir aktöre için ne yapacağımı kesinlikle bilmiyorum!

Her neyse, doğmuşuz biz. Bunun güvenli bir söz olduğunu sanıyorum. Daha önce olmamışsak eğer, aynı zamanda da bilinçli olmuşuz. Herhangi bir karşı çıkışta bulunulmaksızın. Ve bizim küçük bebek bedenimiz küçük bir işleyen canlı, gelişmekte olan küçük bir makina veya araç veya aza ve bizim küçük bebek aklımız, bizim bütün harika ruhsal başlangıçlarımızla karışmaya başlıyor. Böyle tomurcuklanıyoruz işte.

Olmaz böyle bir şey ama. Bir Pisgah manzarası için bu kadarı fazladır. Çok ötelere bakıyoruz. Descendez, cher Moïse. Vous voyez trop loin. Bir kerede çok uzakları gördünüz, sevgili Musa. Filistin'den kıyılara dek uzanan bir kuşbakışı için bu kadarı fazladır. İn aşağı da yürü oralara, dostum. Bütün o süt ve bal ve taneleri kaz yumurtası gibi olan üzümleri görmeyeceksin. Uysal ve bakir akıllarıyla bütün sevgili küçük tomurcuklanan bebekler ve bir kundak bezi yerine, çeşitli görkem bulutları. Hiçbir şey değil, benim sevgili arkadaşım. Sözü verilmiş bir ülkenin şansı diye bir şey yok.

İn aşağı, Pisgah ve Jericho'ya git. Allons, henüz yol yok daha ama biz hepimiz asaları kendilerinin olan Aaron'larız.

II.
KUTSAL AİLE

Bay Einstein'ın o sonsuz ekseni evrenin dışına atışıyla hepimiz çok sevindik. Evren, bir çıkrık değildir. Çevrede uçuşup dönen bir arılar bulutudur. Aman ne kadar güzel, çünkü çıkrığın üzerinde sarhoş oluyorduk.

Şimdi evrenin içine tıkılmış olduğu milden, çaresizlik içindeki bir sineğin boşu boşuna vızıldadığı gibi çıkıp kaçmış oluşuyla, çok öğeli evren böylece oldukça serbestçene kendi karmaşık çizgisi boyunca uçarken ve herhangi bir tekerlek göbeğinin bulunmayışıyla, biz de kaçmayı umut edebiliriz.

Biz de bir yere mıhlanmazdık. Bizleri çekip çeviren hiçbir yasa yok. Bana göre yalnızca bir yasa var: Ben benim. Bu da bir yasa değil, bir sözdür yalnızca. Bir birdir, ama bir hiç de yalnız başına değildir. Kendi yalnızlıklarının merkezinde hızla dönen başka yıldızlar vardır. Bunların aralarında da doğrusal yol yoktur, sevgili okuyucu, dolayısıyla, benim sözlerim eğer kulaklarınıza

müzik yerine, gözlerinize toz ve dişlerinizin arasına kumtaşı gibi geliyorsa, beni suçlamayın. Ben benim, ama siz de sizsiniz ve bir insan göreliği kuramının acıklı gereksinimini duyuyoruz. Evrenin gereksindiğinden daha çok gereksiniyoruz biz bunu. Yıldızlar birbirlerinin çevrelerinde pek fazla zarara yol açmadan nasıl döneceklerini bilirler. Ama siz ve ben, sevgili okuyucu, insanlığın birliği nedeniyle, ilk elde siz ben, ben de sizsem olur olmaz ne diye birbirimizin yakasına sarılıyoruz.

Siz ben değilsiniz, sevgili okuyucu, öyleyse böyleymiş gibi aldatmacalara kalkışmayın. Bazı şeyler söylediğimde paniğe kapılmayın o zaman. Açılan ve kapanan sizin kutsal ağzınız değildir. Kutsal kulaklarınıza yapılan saygısızlığa gelince, birazcık görelik kuramı uygulayın yalnızca ve söylediklerimin sizin duyduklarınız olmayıp yalnızlığımın ortasında söylenmiş ve sizin kendi bireysel yakın çevrenizin uzun eğriliği boyunca yayılmaktan yıpranmış ve tuhaf bir biçimde değişmiş olarak size ulaşmış olduğunu anlayınız. Ben bir ara Boh diyebilirim, ama kazın ne işiteceğini Tanrı bilir yalnızca. Bir boğa için, bir toplumcunun boyunbağına oranla kırmızı bir çuhanın çok daha gizemli ve karmaşık geleceğinden de emin olabilirsiniz.

Şimdi ben sizi yerli yerinize koymuş olduğumu ümit ediyorum, sevgili okuyucu. Kendi küçük, mavi kürenize Watt'ın Umudu gibi oturunuz ve ben de kendiminkine, böylece yardımcı olursak tokuşmayız birbirimizle. Siz o eski umut dolu lirinizi zımbırdatabilirsiniz. Size müzik gibi gelebilir bu, ben de sizi ayıplamam. Korkunç bir başarı bu benim kulaklarımda. Ama benim

kendi dünyamda bir şey olabilir bu; müziğiniz aramızdaki uzayı aşarken tuhaf bir sapış gibi. Yeniden Yaratılan Dünya ve Yeniden Diriltilen Umut konserlerini kesinlikle duymam tabi. Bir tür çene kilitlenmesine uğramaksızın, zımbırdayan ahenkten dişlerim keskinleşebilir ama. Dünyanın yeniden yaratıcıları kendi jewsharplarında oldukça usta olabilirler gerçekten de. Dişlerimin keskinliğini ayıpla.

Uzaya sözcükler yollayacağım şimdi, evrensel gözlerinize dikkat ediniz.

Küçük ama doğal olarak ölümsüz olan kitabım, Ruhsal-çözümleme ve Bilinçdışı'nda söylemiş olduğum gibi gözün gördüğünden daha çoğu var onda. Gözün gördüğünden daha çoğu var sizde, sevgili okuyucu. Ne, inanmıyor musunuz? Zavallı deli gibi, bir parça kızarmış ekmek üstündeki bir çılbır yumurta kadar belirgin olduğunuzu sanmıyor musunuz? Hiç sanmıyorsunuz, sevgili okuyucu. Bir altkarın sinir ağınız ve karaciğerinizden pek uzakta olmayan bir omurilik sinir ağınız var ve ben bunu herkese söyleyeceğim. Herkese söylemek gibi hiçbir şey birisine yararlı olamaz. Ben şimdi size sizi anlatacağım, duyuyor musunuz? Benim kişisel dünyamda epeydir hırsızlamada bulundunuz, kendinizi benimle ve beni de herkesle özdeşleştirerek. Eğer Aldebaran Sirius'u kuyruğundan yakalayıp, kendisine "Bana bak, bu kadar yeşil görünmemen gerekir, kuyruğum musun sen benim! Yıldız kurallarına göre işlenmiş bir suçtur bu" deseydi, çok güzel bir şamata patlardı uzayda.

Arapların göktaşları için, uzayın duvarlarına çok yakın geldiklerinde gördükleri zaman, meleklerin şeytanlara fırlattıkları yıldıztaşları olduklarını söylemelerini anımsatıyor bu bana. Ben kendimin Arap melekleri gibi olduğumu söylemeliyim. Benim uzayım, akkor yıldıztaşlarıyla, bir Catherine çarkı gibi parlardı. Defol köpek, seni aşağılık adam. Onu sol kulak deliğinin altından yakaladım, Gabriel! Bak şuna, bak şuna, Michael! Şu sersem gök şeytanı! İndir şuna bir tane! Otur kıçının üstüne, seni gidi rezil seni.

Ama ben Arapların beni ayartmamalarını isterdim, oysa siz, sayın okuyucu, beni bana kışkırtıyorsunuz. Sizinle kendimi, sayın okuyucu, dinleme aracı, ebonit kulağını ağzıma doğru yaklaştırdığında, sağır adamla hissettiğim gibi hissediyorum. Kablonun öteki ucundaki alık, saygın yüzde ne gibi etkileri olacağını görmek için, telefondan aşağı her türlü uygunsuz şeyi haykırmak istiyorum. Hem sonra, uzun bir telden damladıktan sonra sözcüklerin çok farklılaşmış olmaları gerekiyor. Ne olurlarsa olsunlar! Ben kendim biraz sağır ve sonunda arkadaşlarımı anlamak için bir sağır gereci edinebilecek durumda olmamla, bu kadar kötü olmak beni hasta yapar, ama böyle hissediyorum kendimi yine de. İşte geldik yine.

Bana ciddi olmamda yardımcı olun, sayın okuyucu.

O küçük kitapta, Ruhsalçözümleme ve Bilinçdışı'nda, bir altkarın sinir ağınız, bir omurilik sinir ağınız ve daha birkaç bir şeyinizin olduğu yönünde, sayın okuyucu, biraz düşünceli bir biçimde sizi inandırmaya çalıştım. Bu derdi ne diye üstlendiğimi

bilmiyorum. Bir adam eğer bir burnunun olduğuna inanmıyorsa, kendisini inandırmanın en iyi yolu, burun deliklerine usulca biraz karabiber serpmektir. Ben de orada kendi burnumu mora boyadım ve sizi düşünerek çağırdım bakıp inanmanız için. Başka bir şey yapmadım ama.

Her şey bir yana, bir alt karın sinir ağınız var, sayın okuyucu; ve midenizin arkasında bulunan büyük bir sinir merkezidir alt karın sinir ağı. Uygunsuzlukla veya yanlışlıkla suçlanamam, çünkü insan bedeninin sinir sistemini ele alan herhangi bir bilim veya tıp kitabı, oldukça açık seçik bir biçimde gösterecektir onu size. Öyleyse kıvranıp durma ya da dinsel havalara girmeye çalışma. Çünkü siz isteseniz de istemeseniz de sayın okuyucu, diğer şeylerle birlikte bir de alt karın sinir ağınız var. Yadsınmayacak iyi, sağlıklı bir bilim kitabı yazıyorum.

Sizin alt karın sinir ağınız, okuyucuların en iyisi, sizin bulunduğunuz yerde bulunuyor. Sizin birinci, en büyük ve en yoğun bilinçlilik merkezinizdir. Nasıl bilinçli ve ne zaman bilinçli olunduğunu bilmek istiyorsanız, size o küçük kitaba, Ruhsalçözümleme ve Bilinçdışı'na danışmanızı önermek zorunda kalırım.

Alt karın sinir ağınızda siz başlıca bilinçlisiniz: orada, midenizin arkasında. Orada, sizin siz olduğunuz, derin ve özgün bilinçli farkındalık içindesiniz. Yok öyle bir şey demeyin. İçindesiniz biliyorum. Yüzünüzdeki burnu yadsımaya çalışsanız daha iyi olurdu. Sizin ilk ve en derin farkındalığınızın yatağıdır orası. Evrendeki kendi bireysel varlığınızın zafer kazanmış gibi bir ta-

vırla farkındasınız orada. Sizin zafer kazanmış tavırlı bilinçli beninizin merkezcil ve sağlam kalesi kesinlikle oradadır. Oradasınız siz ve biliyorsunuz bunu. Öyleyse sevinçle çıkarınız karnınızı, azizim, bir Me voilà ile. Bir İşte Buradayım ile! Bir Ecco mi! ile. Bir Da bin ich! ile. Oradasınız işte, canım.

Ama siz orada yalnızca zafer kazanmış bir tavırla bulunmuyorsunuz. Övgüde bulunabileceğiniz bütün bir evrenin uzandığı, bu göbeğin, bu sessiz ve sakin kapının dışında coşkun bir farkındalıkta. Aha –doğumda merkez kapıyı sonsuza dek kapadınız. Açık bırakmak çok sakıncalı. Canevi çok yakın. Ama başka kapılar da var. Tutkulu bedenin iki alt kapısından başka, gözler, ağızlar, kulaklar, burun delikleri ve kapalı ama kilitli olmayan kapılar, göğüsler var. Birçok kapı. Ve gerçek kapıların yanında da büyük merkezle çevre arasında harika bir telsiz iletişim.

Bu ilk büyük sinir ağının, bu güçlü mü güçlü bilinçlilik sinir merkezinin ve devinimsel yaşam etkinliği odağının, duygudaş bir merkez olduğunu size yetkili bilim söyler. Kale gözetleme kulenizden yaptığınız gibi bu alt karın sinir ağından çevreye bakarsınız ve gülümseyen yemyeşil ovaları, mısırları, meyveleri kendi yararınıza arttığını, halkınızın kulübelerini ve sizi sevenlerin resmi binalarını görürsünüz. Alt karın sinir ağından, bütün dünyanın sizin ve her şeyin hoş ve güzel olduğunu öğrenirsiniz.

Dölyatağında, yaşamınızın ilk kez bireyselliğe kıvılcımlandığı, büyük merkez budur. Dokuz aylık kuluçka döneminde, gebelik sırasının anne kanını, büyümeniz için çeken merkezdir burası. Göbek bağı kesildikten sonra, ama sizi ömrünüzün geri

kalanıyla bağlayan karanlık bir elektrik akımı gibi devinimsel bilinçliliğin görünmez bağı, siz ölüp de yekvücut bireyselliğinizden ayrılıncaya dek asla kopmayacaktır.

Aklıma gelmişken, doktorların yeni doğmuş bebeklerde küçük bir işlemle göbeği ortadan kaldırdıklarını duyduğumu söyleyeyim. Göbek düğmeleri yok artık, sayın okuyucu! Doktorların görünüşünüzü korumalarından önce, sizi bu kuşakta yakalamış olmam ne şans. Ancak, caro mio, göstersin veya göstermesin, bir zamanlar oradan anne kanıyla yakından bağlantılıydın. Babadan gelen eril çekirdeğin altkarın sinir ağında hâlâ kıpırtılı ve durulgüçlü oluşuyla, sizin o büyük sinir merkeziniz, tanımlanması daha zor ama hâlâ yaşamsal bir bağlantı içinde olarak, babanızın izlerini yakından taşımaktadır. Biz buna kan bağı deriz. Olsun öyleyse. Bir kan bağıdır bu. Ama bizim düşündüğümüzden daha belirgindir bu. Çünkü sizin doğumunuza neden olan canlı bir eril tohumun babanın kanından gelmiş olduğu için doğrudur bu. Aynı canlı eril tohumun ünlü altkarın sinir ağında, merkezinizde sönmemiş ve söndürülemez olarak bulunduğu için doğrudur bu. Ayrıca sizin içinizdeki bu sönmemiş baba kıvılcımı sürekli olarak yaşamsal etkinlik titreşimleri ve gizemli akımlar saçarak, babanızla doğrudan bağlantı kurduğu için de doğrudur bu. Yaşadığınız sürece bunun önüne asla geçemeyeceksiniz.

Anneyle bağlantı daha açık seçik olabilir. Sizinle annenizin arasındaki kopuşun gerçekleştiği, görünen göbeğiniz yok mu? Ama anne-çocuk ilişkisinin daha akla yatkın ve gün gibi ortada olmasıyla, bunun daha derin, daha yaşamsal ve daha asal oldu-

ğunu düşünmek için herhangi bir neden oluşturmaz mı bu? Hiç oluşturmaz. Çünkü büyük anne tohumu eğer sizin altkarın sinir ağınızın kaynaşmış çekirdeğinde hâlâ yaşıyor ve canlı, gizemli bir biçimde etkinlikteyse, babanızdan gelen ve daha küçük, yetenekli eril kıvılcımın etkinliği daha mı azdır? Hiç de öyle değil. Farklıdır –daha az görünürdedir. Genliği bile daha küçük olabilir. Ama daha canlı, daha asal bile olabilir. Dolayısıyla, kendinizin babacanevini nasıl yadsıdığınıza dikkat edin. Hepsinin en asalı olan canevini yadsıyor olabilirsiniz.

Buradan anlaşıldığı gibi benzer olarak, erkek ve kız kardeşlerin anne ve babaları aynı olduğundan, her erkek ve kız kardeş arasında, yabancılar arasında asla görülemeyecek türden bir doğrudan bağlantı vardır. Ana baba çekirdekleri, yeni çekirdeğin içinde ölmezler. Harika bir biçimde yalın, pırıldayan devinimsel yaşam merkezleri, düğümler, pınar kaynakları canlı yaşamın kendisinin, böyle kalırlar orada. Bu nedenle, her bireyde ana baba çekirdekleri yaşarlar ve ailenin geri kalanıyla, bizim kan bağı dediğimiz, bağlantı yönünü sağlarlar. Kan bağıdır bu. Çünkü dölleyen çekirdekler, kanın yaşamsal özünün ta kendileridirler. Yaşam sürüp giderken, ana baba çekirdekleri çocuğun alt karın sinir ağında kendi merkezciliklerini ve devinimsel etkililiklerini sürdürürler. Demek ki her bireyin içinde anne ve baba bir tür yaşamaktadırlar.

Ama bu asal bir gerçekten çok bir başlangıç gerçeğidir. Her bireyin asal gerçeği, ana baba çekirdeklerinin kaynaşmasından kaynaklanan yeni bir benzersiz bireysellik birimidir. Hesaplana-

mayan ve dokunulamayan Kutsal Ruh'tur bu her keresinde –her bireyin kendi Kutsal Ruh'u vardır. Gebelik anında ana babanın çekirdekleri yeni bir yaşam birimi oluşturmak için kaynaştıklarında, yüce yaratılış gizemi çıkar ortaya o zaman. Yeni bir birey çıkar ortaya –yalnızca kaynaşım sonucu olarak değil tabi. Daha fazla bir şey. Bireysellik niteliği türetilemez. Yeni birey, kendi beninin benzersizliğinde, kesinlikle yeni bir bütündür. Ana babadan aktarılan, eski öğelerin bir yeniden sıralanışı ve karışımı değildir o. Hayır, türetilmemiş ve kesinlikle eşi görülmemiş, benzersiz, yeni bir candır o.

Bu arı bireysellik niteliği, bununla birlikte, yüce bir niteliktir yalnızca. Tüm diğer nitelikleri bütünleştirir, ama tüketmez onları. Tüm diğerleri, her zaman oradadırlar. Yalnızca en yüksek derecesinde birey tüm türevsel öğelerine baskın çıkar ve salt kendisi olur. Çoğu insan asla ulaşamaz o noktaya. Kendi arı bireyselliğinde bir insan babasını ve annesini aşar ve onlara kesinlikle yabancıdır. "Kadın, ne yapayım ben seninle?" Ama onun içinde ana canevinin ve baba canevinin yaşadığı ve bütünlüğünde eski anne-baba bağlantılarından öte koparılmışsa da bütünleşmiş ama tüketilmemiş bir biçimde onların hâlâ kendi içinde olduğu gerçeğini değiştirmez bu. Ne de bugünlerde çok az kişinin ana babalarını aştığı ve onlardan öte herhangi bir bireyselliğe ulaştıkları gerçeğini değiştirir bu. Çoğu insan doğuştan yarı-köledir: birlikte doğdukları küçük ruhlar körelimlerdir yalnızca ve canlı yeni ben, yeni ruh, yeni yetenekler çıkarır insanlığa, büyük patatesler gibi.

Buyrun bakalım işte. Ama insanı en iyi durumunda ele alırsak, daha baştan büyük sorunla karşı karşıya gelir. Daha baştan üç yanlı varlığını, içindeki annesini, içindeki babasını ve toparlaması beklenen ve çoğu zaman başaramayan özünü, Kutsal Ruh'u üstlenmek zorundadır.

İşte burada, zor bir bedensel olgu yatıyor. Gebelik anında, baba çekirdek anne çekirdek ile kaynaşır ve harika, yeni ben, yeni can, yeni bireysel hücre çıkar ortaya. Ama yeni bireysel hücrede, baba ve anne tohumları kendi özelliklerinden ayrılmazlar. Orada birleşmiş ve hiç sönmeden, durul bir biçimde bulunurlar. Böylece ırkın kan akımı sonsuza dek bir akım olarak kalır. Ama arı bireysel yenilik gizeminin gerçekleşimi kesilir kesilmez, kan akımı kuruyacak ve bitecektir. İnsanlık sönüp gidecektir.

Altkarın sinir ağına dönelim öyleyse. Orada anne tohum ve baba tohum, bizlere doğrudan, yakın kan bağları, aile bağlantıları vererek yaşar. Bu bağlantı, iki büyük telsiz istasyonu, Marconi istasyonları arasındaki kadar doğrudan ve incedir. Bir ailenin, hepsinin de aynı veya yaklaşık olarak aynı titreşime ayarlanmış, bir grup telsiz istasyonu olduğunu söyleyelim isterseniz. Her zaman karşılıklı değişimle titrerler, aile üyeleri arasında uzun, sonsuz bir yaşamsalcı iletişim akısı, tuhaf bir ilişki, bir tür yaşamuyumu bulunur. Sanki tek bir cisimdenmiş gibi birçok cisimden geçen bir yaşam dalgacığıdır. Ama her zaman için sarsıntı, bireyselcilik kopması, bireyin kendini bütün bağlardan ve gerçeklerden öte bulunma çabası görülür. Her insanın en yüce amacı, arı bireysel varlık olma amacıdır. Ama bütün bağlardan yalnızca

kopmakla ulaşamayacağınız bir amaçtır bu. Döl yatağından koparılmakla doğmaz bir çocuk. Doğal süreçle doğduğu zaman, yeterince bir kopuştur bu. Ama bundan sonra bile bağlar kopmamıştır. Karmaşıklaştırılmışlardır yalnızca.

Altkarın sinir ağından öncelikle çocuk ile ana baba arasında önemli yaşamsal iletişimler, asal, akılsal öncesi bilgi ve duygudaşlık karşılıklı olarak akışır. Önemli ve karmaşık bir etkileşimdir bu ve bu etkileşimden çocuk bedenini ve ruhunu oluşturur. Altkarındaki asal bilinç merkezinden güdülenerek, çocuk anneyi arar, memeyi arar, kör bir ağız açar ve memenin başını el yordamıyla arayıp bulur. Akılsal olarak yönlenmemiştir ve yine de kesinlikle yönlenmiştir ama. Altkarın sinir ağının akıl öncesi gizemli merkezinden yönlenmiştir. Bu merkezden arar çocuk, anneyi bilir. İşte özgün, sağlıklı annenin gerçek aldırmazlığı. Düşünmeye, akılsal olarak bilmeye gereği yoktur annenin. Büyük altkarın yaşam merkezinden öylesine derinliğine ve etkinliğine bilir o.

Ama çocuk eğer anneyi böyle arıyorsa, yalnızca anneyi mi biliyor öyleyse? Bir bebek için anne bütün evren demektir. Ama çocuk anneden de öteye gerek duyar yine de. Çevresinde insanların bulunmasına, yakınındaki insandan kaynaklanan titreşimlere de gerek duyar. Herhangi bir gerçek, somut bağlantı olmayabilir. Ama insandaki büyük istemli merkezden bilinemez iletişimleri ve insan kan akımının anlatılamaz besisi, şimdiye dek bilmeye, öğrenmeye yanaşmadığımız, ama yine de temel olarak canlandırıcı olan, babadaki büyük gizemli altkarın yaşam merkezinden, buna çocukta karşılık gelen merkeze, göremediğimiz ışınlar geçer. Bu

ışınlar, bu titreşimler, anne titreşimleri gibi değildirler. Hiçbir ilgisi yoktur. Onların gerçek temasa, bakıma ve okşanmaya gerekleri yoktur. Tam tersine, gerçek eril içgüdü bir bebekle bedensel temastan kaçınmaktır. Yakınında bulunmak bile gereksinilmeyebilir. Ama birlikte olsunlar veya olmasınlar, bebekle baba arasında o garip, kavranılamaz iletişim, bir mıknatıs kutbunun bir iğneye uyguladığı o tuhaf çekim ve devre, bebeğin tüm yaşam kansusunu yaşamsal canlanış, güçleniş, biliş çizgisine koyan o yaşamsal çekim ve akım olmalıdır. Ve bu yaşamsal devrenin, babayla çocuk, erkekle çocuk arasındaki bu yaşamsal karşılıklı değişimin herhangi bir biçimde ortadan kalkışı, bebek için kaçınılmaz bir yoksullaşım demektir.

Çocuk, iki büyük yaşam dalgasının, dişil ve eril dalgaların karşılıklı etkileşiminde vardır. Görünüşte, anne her şeydir. Gerçekte, babanın etkin olarak çok küçük bir rolü vardır. Çocuğunu pek ender olarak görüyorsa, bunun hiç önemi yoktur. Ama bazen onu görmesi, dokunması ve bağlantıyı, yaşam devresini yenilemesi, sapmasına ve dolayısıyla da çocuğunun yaşamsal olarak açlık duymasına göz yummaması gerekir.

Ama anımsayın, sayın okuyucu, lütfen, sizin bana inanmanız, hatta okumanız için hiç mi hiç neden yok ortada. Anımsayınız, kesinlikle sizin bileceğiniz bir şey bu. Beni karıştırmayınız.

III.
Sinir Ağları, Düzeyler ve Gerisi

İnsandaki asal bilinçlilik akıl öncesidir ve bilmeyle hiçbir ilgisi yoktur. Hayvanlardaki gibidir. Bu akıl öncesi bilinçlilik yaşadığımız sürece bilinçliliğimizin güçlü kökü ve gövdesi olarak kalır. Akıl, son çiçek, çıkmazdır.

Asal bilinçliliğimizin ilk yuvası, altkarın sinir ağı, mide arkasında bulunan büyük sinir merkezidir. Önce bu merkezden devinimsel olarak bilinçliyiz biz. Çünkü asal bilinçlilik her zaman için devinimseldir ve akılsal bilinçlilik gibi, asla durgun değildir. Büyüsel güçleri hakkında ne buyuracaksak, diyelim, düşünce gereçseldir yalnızca, yaşam işi için canın en duyarlı gerecidir. Düşünce, eylem ve yaşam için bir yordamdır yalnızca. Ama yaşam ve eylem, devinimsel bilinçliliğin büyük merkezlerinden kaynaklanır aslında.

Altkarın sinir ağı, devinimsel bilinçliliğimizin en büyük ve en önemli merkezi, duygudaş bir merkezdir. İlk aklınızın bu ana merkezinde, akılsal olarak asla bilemiyeceğimiz gibi biliriz. Asal olarak biliriz, her insan, yaşayan her yaratık bilir, derinliğine ve yeterli olarak ve sorgusuz sualsiz; ben benim. Tüm bilginin ve varlığın bu kökü, altkarın sinir ağında oluşmuştur; düşünceye aktarılamayan türden gibi, akılsal öncesi bilgidir, devinimseldir. Akıl öncesi devinimsel bilgiyi düşünceye dönüştürmemi isteme benden. Yapılamaz bu. Ben benim bilgisi, düşünce olamaz asla: bilinir yalnızca.

Yaşam bilgimizin ilk terimi oluşuyla, gebelik anında, anne ve babanın iki çekirdeğinin kaynaştığı anda bedensel ve ruhsal olarak edinilmiş bir bilgi oluşuyla, bu özgün çekirdekten kaynaklanan her ardışık çekirdekte bir bilgi parçası olarak bütünsel kalır. Ama gebelik anında iki ana baba çekirdeğinden oluşan özgün çekirdek, her zaman asal ve merkezcil kalır ve Ben Benim ilk ve yüce bilgisinin özgün pınarı ve yuvasıdır her zaman. Bu özgün çekirdek, altkarın sinir ağında cisimlenir.

Ama özgün çekirdek bölünür. Bu ilk bölünme, bilimin bildiği gibi, bir geri tepme bölünmesidir. Yumurta hücresindeki iki ana baba çekirdeğinin kusursuz birliğinden bir geri tepiş veya yeni bir sav ortaya çıkar. Kusursuz olan o bir şimdi yine bölünür ve geri tepişte iki olur yine.

Geri tepiş sonucunda doğan çekirdek, bu ikinci çekirdek, sav belirten bireyselciliğin çekirdekleri olan, istemli sistemin bütün büyük çekirdeklerinin çekirdeksel kökenidir. Yumurta hüc-

resinde olduğu gibi, yetişkin insan bedeninde de merkezcil kalır. Yetişkin insan bedeninde bağımsızlığın ilk çekirdeği, gebeliğimizin büyük özgün çekirdeğinin ilk semeresi, her zaman için omurilik sinir ağında cisimlenmiş olarak bulunur. Çok yanlı bir evrende, bağımsızlığımızın olumlu merkezi yatar burada.

Altkarın sinir ağında, devinimsel bilgi şudur: ben benim. Altkarın sinir ağı, tüm duygudaş sistemin merkezidir. Büyük asal bilgi, doğasında duygudaştır. Yaşamsal merkezcillikte, ben benim. Ben benim, her şeyin yaşamsal merkezidir. Ben benim, bütünün ipucudur. Her şey benim ile birlikte birdir. Tek bir birliktir bu.

Başka bir birliğin merkezi olan omurilik sinir ağında, terim aynı olsa da bilgi farklı bir biçemdedir. Omurilik sinir ağında, benim gibi olmayan bütün bir evrenden farklı olarak, benim ben olduğumu bilirim. Tekliğin ve ayrı bir varlık oluşun ilk heybetli bilgi çakışıdır bu. Bütün evrenle bir olduğum için değil, bütün evrenden başka bir şey olduğum için ben benimdir. Beni ben yapan tüm diğer şeylerden farklılığımdır bu benim. Çünkü evrenin tüm geri kalanından kesinlikle ayrılmış ve belirginlik kazanmış olarak ben benimdir. Bu ayrılık bilgimizin kökü tüm zaman boyunca omurilik sinir ağında yatar. Devinimsel ruhsal varlığımızın ikinci terimidir bu.

Çocuğun annesine duyduğu sevinç, kendi mutluluk dolu merkezcilliği ve daha henüz bilinmeyen evrenle uyumu, altkarın sinir ağının büyük duygudaş merkezinden kaynaklanır. Meryem ve Çocuk resimlerine bakın, göreceksiniz bile bunu. Her şeyi

kendisine alımlı bir biçimde buradan çeker, canına sevgiyi çekerek ve etkin olarak da sütü çekerek. Ruhsal ve bedensel gıdanın, sevgi ve sütün alınışını da aynı merkez denetler.

Omurilik sinir ağının istemli merkezinden de çocuk annesinden farklılığını, kendi varlığının tekliğini ve çevresi üzerine olan gücünü ortaya koyar. Her annenin farkında olduğu, sevinçle debelenen veya kendi varlığındaki küçücük coşkuyla böbürlenerek veya yabanıl, küçük bir açgözlülükle memeyi pençeleyerek, o vahşi, küçücük onur ve gürbüzlüğü bu merkezden kaynaklanır. Bu yeni başlamış egemenlik, kendi tek varlığındaki genç bir şeyin bu yalın sevinci, ilk gençliğin harika oyunbazlığı, anne sevgisiyle yaramazca alay ve aynı zamanda da öfke ve kızgınlık patlamaları, bütün bunlar bebeklik dönemine aittir. Bütün bunlar kendiliğinden alevlenir; bağımsız varlığın onur ve sevincinin, tüm istemli sistemlerin büyük devinimsel merkezinden, güçlü omurilik sinir ağından, ilk büyük bağımsızlık merkezinden, kendiliğinden alevlenir. Bu merkezden süt de bebeğin bağırsaklarına ve oradan da dışkılama sürecine yönlendirilir. Hareket aynıdır, ama burada maddesele uygulanır, yaşamsal ilişkiye değil. Mide ve bağırsaklardan etkisini gösteren ve özümlemenin dışkısal işlevine yardımcı olan devinimsel titreşimler de omurilik sinir ağından kaynaklanırlar. Özümlemenin beslenme işlevini denetleyen, altkarın sinir ağıdır.

Bireyin bütün varlığı boyunca temel olarak aynı kalmak üzere, ruhsal ve bedensel yaşamın ilk düzeyi, yumurta hücresinin ilk bölünüşüyle kurulmuş oluyor böylece. Yumurta hücresinin

özgün iki çekirdeği, yetişkin bireyin bedeninde aynı özgün iki çekirdek olarak kalır. Bunların ruhsal ve bedensel devinimsellikleri, yumurta hücresinin iki çekirdeğinde olduğu gibi, altkarın sinir ağı ve omurilik sinir ağında aynıdır. Yumurtadaki ilk büyük bölünme her zaman aynı kalır; ruhsal ve bedensel yapısal bilgide ve işlevde değişmez, insan varlığının ruhsal ve bedensel, kutuplaşmış çift yanlılığına bu bölünmüş yumurta hücresinin ve insan doğasının büyük dikey bölünüşüdür bu.

Sonra, bu bölünüşün gerçekleşmiş oluşuyla, bölünmüş çekirdekler arasında yeni bir birleşim veya çarpışma dalgası ve aynı zamanda da bir ikinci doğum gerçekleşir. İki çekirdek şimdi yatay bölünmeye uğrarlar. Tüm yumurta hücrede yatay bir bölünüş vardır şimdi ve çekirdeklerin sayısı şimdi ikisi yukarıda ve ikisi de aşağıda olmak üzere, dörttür. Ama aşağıdakiler özgün doğalarını korurlarken, yukarıdakilerse yeni bir doğadadırlar şimdi. Yukarıdakiler, aşağıdakilere karşılık gelirler.

Dört çekirdeğin belirlediği, yumurta hücrenin yatay bölünüşü, gelişmiş bir çocukta aynı kalır. Yatay bölünme duvarı, zardır. Yukarıdaki iki çekirdek, iki büyük sinir merkezi, yürek sinir ağı ve boğaz sinir ağıdır. Etkinlikte ve bilgide asal bir duygudaş merkez ve buna karşılık gelen bir istemli merkez var burada yine. Göğüs merkezinde, yürek sinir ağı yeni devinimsel etkinliğin, yeni devinimsel bilinçliliğin büyük duygudaş biçemi olarak etkir. Belkemiği yakınlarında, omuzların oluşturduğu duvar çevresinde boğaz sinir ağı, omurilik sinir ağı gibi aynı dikey doğrultuda ama

yatay olarak çok farklı bir biçimde, ayrılık ve gücün güçlü, istemli merkezi olarak etkir.

Şimdi bütün bakış açımızı değiştirmemiz gerekiyor. Doğamızın alt bedenine ait olan derinlemesine anlayış biçimini bir kenara bırakıp varlığın ve işlevselliğin farklı oldukları, üst düzeye yönelmemiz gerekiyor.

Yürek sinir ağında, göğüs merkezinde, bilgi ve varlığın yeni bir büyük güneşi var şimdi. Burada ben yok artık. Burada gizemli, coşkun ben benim bilgisi yok artık. Bir değişim oluyor. Burada ben kendimi bilmiyorum artık. Yokum ben burada. Burada senin sen olduğun gibi hoş bir esin biliyorum yalnızca. Harika artık benim içimde, benim kendi gizemli, merkezcil, coşkun kendimde değil. Harika benim dışımdadır. Harika bensizdir. Ve ben artık coşup gizemli kendimi, evrenin merkez güneşini bilemem. Benim dışımda, benim ötemde, ben olmayana doğru neşeli bir özlemle, sevgenlikle, şaşkınlıkla bakarım şimdi. Bakın işte, bir zamanlar olumsuz olan şimdi tek olumlu olmuştur. Ben kendimin hiçbir şey olduğu, öteki varlık şimdi olumlu gerçeklik olmuştur. Olumluluk, yer değiştirmiştir.

Betimlenmiş bakışı görmek istiyorsak eğer, kuzeye, sarışın, şaşkın bakışlı, mavi gözlü kuzeyli ustalara dönmemiz gerekir. Öylesine narin, öylesine masum ve şaşkınlık içinde, gizem konusunda dışa yönelik görünüyorlar. Güneyli çocuklar gibi değiller, ne de tersi. Bütün yaşamları boyu gizem farklı onlar için. Esmer güneyli çocukların yaptıkları gibi, her şeyi içlerinde bütünleştirecekleri yerde, kuzeyli İsa-çocukları ince, çiçeklere saygılı annele-

rine doğru incecik, küçük, şaşkınlıkla dolup taşan ellerini uzatırlar. Yaralı ve özverili kösnelliğiyle bir Botticelli Meryem'i ile ruhu arı ve yalnızca saygın olan bir Hans Memling Meryem'ini karşılaştırınız. Gizem ve görkem benim dışımdadır, der kuzeyli anne: kendi benim olmasın, salt arı, salt harika olanı arayayım yalnızca. Oysa güneyli anne şöyle der: Bu benimdir, bu benimdir, bu benim çocuğumdur, benim harikamdır, benim efendimdir, benim ustamdır, benim belamdır.

Yürek sinir ağından çocuk mutluluk dolu bir biçimde arayış içindedir. Bilinmeyenin esinini arar o. Şaşkınlık içinde arar anneyi. Küçük ellerini açar ve küçük parmaklarını yayar ona dokunmak için. Ve mutluluk, mutluluk, mutluluk, harika şeyle havada, uzayda karşılaşır, anne yüzünün sevimliliğini bulur. Küçük parmaklarını mutlulukla açar kapar, el yordamıyla yoklayarak ve bularak karanlığın içinde, tüm hazinesini bulmanın ilk coşkusu içinde, salt bebeklere özgü mutluluk dolu, özgeçil, harika bir biçimde kahkahayla güler. Çocuklara özgü bir biçimde ardına kadar açar gözlerini görmek için. Göremez ama. Şaşırır, yüzünü buruşturur. Ama anne yüzünü yaklaştırdığında ve gülüp öpüşüp koklaştığında, bebek o zaman bir sevgi coşkusuyla titrer. Dışarıdaki alım, harika, hazine. Esriyişin yol açtığı kendine geliş. Bütün bunlar göğsün ilk merkezinden, göğüs güneşinden, yürek sinir ağından koparıp dalgalanır.

Yürek ve solunum işlevleri de aynı merkezden gerçekleşirler. Ah, bir umut gibi, soluk almamızla bitmek tükenmez ve değişmez bir özlem gibi, solunum, solunum. Soluduğumuz zaman,

soluk aldığımız zaman, gıda almamıza benzemez bu. Soluk aldığımız zaman özlem duyarız, hava ve ışık cennetine özlem duyarız. Ve yürek koyu kan akışını kendine çekmek için genişlediğinde, sanki bir sevgiliye açarmış gibi açar kollarını. Hizmet etmekten zevk duyduğu onurlu bir konuğa bir ev sahibinin kapılarını açtığı gibi saygın bir neşeyle genişletir kendini: Kendisine dışarıdan gelen ve onsuz hiçbir şey olduğu harikaya açar kapılarını.

İşte böyle genişliyor yüreğimiz, kabarıyor ciğerlerimiz. Gizemi aramaları ve ötenin karşılaşması için buyrulmuş olan, yürek sinir ağı tarafından büyük ve gizemli bir içtepiyle buyrulmuşlardır. Öteleri, gökyüzünün havasını, karanlık yeraltının sıcak kanını ararlar. Biz de böylece yaşarız.

Sonra gevşerler, büzülürler. Boğaz sinir ağının güçlü, istemli merkezinden kaynaklanan zıt hareketle çalışırlar. İçeri alınan, çağrılan, şimdi bırakılır, ters yönde yollanır. Olumlu yönde vazgeçilmemiştir, bırakılmıştır yalnızca.

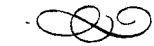
Aynı düzeyde istemli ve duygudaş etkinlik arasında harika bir tümler çift yanlılık vardır. Ama iki düzey, üst ve alt düzey arasında, belki de daha şaşırtıcı olan, bir çift yanlılık daha vardır. Altkarın sinir ağındaki gizemli, alevli ilk bilgi terimi; Ben benim, her şey bende birdir ile; Ben kendimim ve bu diğerleri benim gibi değildirler, istemsel bilginin ilk terimi arasında, bir farklılık dünyası bulunur. Ama dünya yeniden değiştiğinde ve üst düzeyde diğer şeylerin harikalarını gördüğümüzde, fark hemen paramparça olur. Boğaz sinir ağı, bir güç sinir ağıdır. Çocuk duyarlı mutluluğunda annesini arayıp bulduğunda ve ona katıldığında,

büyük üst duygudaş biçemde gerçekleştirir kendisini o zaman. Ama bırakır onu sonra. Onun farkında olmaya bir son verir. Ve anne eğer onu kendisine yine sevgi göstermeye zorlarsa eğer, ışığın kendine düştüğü gibi, çocuk yüz çevirir o zaman. Ya da, yalan söyleyecektir ve ona, uzun uzadıya inceleyen bir afacan gibi, garip, acayip, görülmemiş bir bakışla bakacaktır. Çoğu annenin katlanamayacağı görülmemiş buluştur bu. İster istemez bir tür nefret duygusu uyandıracaktır bu onlarda –dikkatle gözden geçirici bir merak, koparıcı ve adeta irdeleyici, onları dengeleyici bir bakış. Ama her çocuğun gözlerine ilişen bir bakıştır bu yine de. Omuzlar arasındaki büyük istemli sinir ağının tepkisidir bu. Bir merak nesnesi gibi, soğukçana, bazen dalgıncasına, bazen şaşkıncasına, bazen de alaylı bir biçimde gözlenmiş olarak, anne ansızın bir kenara bırakılacaktır.

Ama bir anne eğer çocuğunu savsaklarsa, onun sevgi ve dikkati için çocuk ağlayıp sızlanır. Onun acıklı sızlanışı, üst merkezden zorunlu olarak kaynaklanan davranış biçimlerinden biridir. Bu yereniş, sevgi diretimi, zarın altından, alt merkezden zorlanıştan, öfkeyle gözyaşı dökmekten oldukça farklıdır. Bazı çocuklar da yataklarının veya masalarının yakınlarındaki, ulaşabildikleri her şeyi yere atarlar. Her şeyi gözden ırak olacak bir biçimde fırlatıp atarlar. Sonra da olumsuz bir zafer taşıyan meraklı bakışlarla bakarlar. Dış kökenli bir şeyin silinişi, üst merkezden bir geri tepiş biçimidir bu yine. Burada bir çocuk neşeyle kırıp döken bir çocuktan oldukça farklı davranıyordur. Kırıp dökme arzusu, alt merkezlerden gelir.

Alt merkezden uygulanan özistemi pek iyi anlayabiliriz. Biz buna dikkafalılık ve buyurganlık deriz. Ama üst merkezin kendine özgü özistemi –sinirli, sakıncalı nesnellik, kasıtlı ve zorlama duygudaşlık, acınma ve sevgenlik oyunları, ağlamaklı sevgi zorbalığı veya iyilikçi sevgi zorbalığı– biz bunları anlamaya yanaşmayız. Ruhsal özistemin aşırılıklarıdır bunlar. Ama gerçek uyumunda boğaz sinir ağı, daha mutlu bir etkinlik merkezidir; gerçek, istekli merak, zevk duyulan birleştirici arama ve toplama, parçalayıp tekrar birleştirme, "bulma, çözme" arzusu ve yaratma arzusu; bütün bunlar üst düzeyden, boğaz sinir ağının istemsel merkezinden kaynaklanırlar.

IV.
AĞAÇLAR VE BEBEKLER VE BABALAR VE ANNELER

Bir bilinçdışının karmaşık masatenisiyle birlikte perişan bebeği Allah kahretsin. Benim onun sinir ağlarını açıklamamdan çok, sayın okuyucu, beşiğinde uluyan veledi dinlemek isterdin eminim ki. "Şu bebekleri karıştırma"ya gelince, onu herhangi bir şeyle karıştıracak olsaydım eğer, onu bir saçma gibi karıştırırdım. Ama ne yazık ki benim salamuraya yatırılmış bir tavşan türünden olduğu için bu ufaklıklarla yapılacak hiçbir şey yok.

Ama sinirlerime dokunuyor işte. Bir kalem ve defterle yalnız başıma dışarı çıkıyorum ve büyük bir köknar ağacının eteğine olanca ağırbaşlılıkla oturuyorum ve bir fındığı kemiren bir sincap gibi düşüncelerin gelmesini bekliyorum. Fındığın içi boş ama.

Sanırım çok ağaç var. Çevreme toplanıp bana bakıyorlar sanki ve ben bakmayınca dirsekleriyle birbirlerini dürtüyorlarmış gibi hissediyorum. Bana baktıklarını duyumsayabiliyorum. Bu sabah bebek hakkında düşünmeme izin vermeyecekler. Melunluklarından başka bir şey değil. Dün beni harika, suskun kadınlardan oluşmuş bir harem gibi yüreklendirdiklerini hissetmiştim.

Hafiften yağmur çiseliyor da –kuş uçmaz kervan geçmez sabah havasında koruluk öylesine nemli, durgun ve ağzı sıkı ki. Havada yağmurla sabah ve orman ağır ağır düşünüyor ve ben kendimi köknarımın kökleri arasında bir bezelye kurdundan daha iri hissetmiyorum. Çevrede sinsi sinsi kıpırdanan ağaçlar benden çok iri, yaşamda çok daha güçlü görünüyorlar. Onların kımıldadıklarını, düşündüklerini ve sinsi sinsi dolaştıklarını ve onların yanında ezildiğimi hissediyorum. Ah, iyi peki, onlara boyun eğmek en iyisi.

Kara Ormanlar'ın eteği –Ren bazen çok uzaklarda, Ren ovasında, bir parça magnezyum şeridi gibi. Ama bugün değil. Bugün yalnızca ağaçlar, yapraklar ve bitkiler var. Kocaman, dümdüz köknar ve iri kayın ağaçları, toprağa kök ırmakları salıyorlar. Guguk kuşları, yapraklardan damla damla düşen sesler gibi. Bense, budalanın biri, bir kalem ve defterle otluk bir koruluk yolunun yanına oturmuş, o bebek hakkında daha çok şeyler yazmayı umuyorum.

Boş ver. Sesleri dinliyorum yine ve nemli yosunları kokluyorum. Olduklarından daha büyük ve korkunç görünen ağaçlar öylesine dümdüz ki. Ve onların sessizliklerini dinliyorum. Belirli

bir görkem dolu acımasızlıklarıyla iri, uzun boylu ağaçlar. Ya da gaddarlık dolu mu desem. Ne diye acımasızlık sözcüğünü kullanmaya gerek duydum, bilmiyorum. Görkemli, güçlü, yuvarlak gövdeleri! Ağır, güçlü özsuyun onların gövdelerini dövdüklerini neredeyse işitebiliyor gibiyim. İçlerinde tuhaf bir ağaç kanıyla sessizcene dövülen, her yanı kan fışkıran, büyük ağaçlar.

Elleri, yüzleri ve gözleri olmayan ağaçlar. Ama güçlü özsuyu kokulu kan kanallardan koşuşturuyor yine de yukarılara. Issız bir bireysel yaşam ve önemini gizleyen bir özistem. Bir ağacın özistemi. Bazen ürkütür insanı.

Bir ağacın yüzüne bakmak istediğinizi düşünün? Bakamazsınız. Bir yüzü yoktur onun. Güçlü bir gövdeye, yukarınızdaki karmakarış olmuş dallara bakarsınız, açık yeşil doruklarını görürsünüz. Ama içlerine bakılacak gözleri yoktur, bakışlarıyla karşılaşamazsınız. Genel görünümüne bakıp durursunuz.

Onu tanımak için bir ağaca bakmanın hiçbir yararı yoktur. Yapılacak tek şey, kökler arasında oturmak, güçlü gövdesine rahatça yaslanmak ve gerisini umursamamaktır. Gövdenin kalın ayak bileğine rahatça yaslanmışken kendimden geçmiş olarak, bir ağacın ayak parmakları arasında, bu düzeyler ve sinir ağları hakkında bütün bunları böyle yazıyorum. Sonra da, her zaman olduğu gibi, bir ağacın simasız büyüsüyle kötülüğe çarpılmış bir sincap gibi ben de genellikle unutkanlığa ve bu defteri karalamaya çalışıyorum. Benim ağaç defterim, gerçekten.

Ağaca tapınmayı anlamaya çok yaklaşıyorum. Eski Aryanların hepsi de ağaca taparlardı. Benim atalarım. Yaşam ağa-

cı. Bilgi ağacı. Evet, bir gün gelecek birisi bu eski Aryan kütüğünün yongasını bakıp büyütecek. Ağaca tapınmayı çok iyi anlayabiliyorum. Ve en derinde yatan güdüsüne saygı duyuyorum.

Doğal bu. Bir yüzü, dudakları, gözleri veya yüreği olmayan, şu harika, ıssız birey. Hiç yüzü olmamış şu yüce yaratık. Ben burada bir bezelye böceği gibi onun ayak parmakları arasındayken, o ise sessizcene gelip bana ulaşıyor ve aşıyor beni. Kanının kabarıp dalgalandığını da hissediyorum üstelik. Gözleri de yok. Ama her iki yana da dönüyor. Ölü insanların karanlıklarda, nem içinde, yoğun yeraltı toprağında batmış yattıkları yerin ortasına heybetlice dalıyor ve havanın yükseklerine yöneltiyor kendini. Oysa bizim gözlerimiz kafalarımızın bir yüzünde yalnızca ve yalnızca yukarı doğru büyüyoruz.

Bizlerin yalnızca çürüyüp öleceği yerlere, bir kökün merak fışkırtışıyla, kara toprağın derinliklerine iniyor; ve bizlerin yalnızca bakabileceği yükseklerde, iki yönünde böylesine engin, güçlü ve aşkın. Ve bütün zaman boyunca ne yüzü var, ne de düşüncesi; dev, ilkel, düşüncesiz bir can yalnızca. Peki canını nerede saklıyor?

Kocaman, atılgan, yüce bir can. Bir süre için bir ağaç olmak isterdim. Köklerin yüce hırsı. Kök hırsı. Ve hiç mi hiç akıl. O yükselir, bense oturup kendimi güvenli hissederim. Çevremde yükselmesini hissetmek hoşuma gidiyor. Hırslarından, atılgan, gözükara hırslarından korkardım bir zamanlar. Ama şimdi hoşlanıyorum, tapıyorum ona. Onları her zaman dev, ilkel düşmanlar olarak hissetmiştim. Ama şimdi onlar benim tek barınağım ve

gücüm. Ağaçlar arasında kendimi yitiririm. Sessiz, şiddetli tutkuları ve yüce hırslarında onlarla birlikte olmaktan çok hoşlanıyorum. Ruhumu besliyorlar. Ama İsa'nın bir ağaca mıhlanmış olduğunu anlayabiliyorum.

Romalılar'ı, onların tüyleri diken diken eden Hercynian korusunun yarattığı korkuyu da çok iyi anlayabiliyorum. Yüksekçe bir yerden aşağı inişli yokuşlu ormana –bu Kara Orman'a– baktığınız zaman, dalgalanan, yağlı bir deniz kadar hoştur burası yine de. İçerisi yalnızca tüyler ürpertici derecede ürkünçtür. Romalılar'ı da korkutmuştur burası.

Romalılar! Onlar da çok yakın görünüyorlar. Hindenburg'tan veya Foch'tan veya Napolyon'dan bile daha yakın. Ren düzlüklerinin içine baktığımda, ruhumun takıldığı Roma ve Ren alayları-dır. Güney İtalya'dan bu deniz gibi ormanın kıyılarına gelmek harika bir şey olmuş olmalı: son derece güçlü, yoğun ağaç yaşamıyla bu karanlık, nemli ormana. Ben kendim kupkuru Sicilya'dan gün ışığına gelmekle anlıyorum bunu şimdi.

Romalılar ve Yunanlılar her şeyi insanca değerlendirdiler. Her şeyin bir yüzü ve bir insan sesi vardı. İnsanlar konuştu ve onların pınarları bir karşılık verdi.

Ama Roma alayları Ren'i geçtiklerinde, sesi sedası çıkmayan engin, içine sızılamayan bir yaşam buldular. Kara Ormanlar'ın simasiz sessizliğiyle karşılaştılar. Seslendiklerinde bu koca, kocaman orman yanıt vermedi. Sessizliği çok çiğ ve heybetliydi. Ve askerler daraldılar: yüzleri ve yanıtları olmayan ağaçların önünde daraldılar. Gizemli bir biçimde kendi kendine yeterli ve

yılmaz bir erkeyle tüyleri diken diken yapan, ıssız bir insandışı yaşam düzeni. Hercynian korusuyla karşılaştırılamazdı. Bu sık ağaçların korkunç gücü, Roma'dan bile güçlüdür loş yaşamlarında.

Askerlerin korkmuş olmalarına hiç şaşmamalı. Ormanın derinliklerinde, ağaçlar üzerinde ölmüş yoldaşlarının kellelerini ve ganimetlerini buldukları zaman, korkudan tir tir titremiş olmalarına hiç şaşmamalı. Ağaçlar onları yiyip yutmuştu; ses çıkarmadan, ağız dolusu ve beyaz kemiklerini geride bırakarak. Dikkatli Romalılar'ın kemikleri –ve ilkel, önbilinçli ağaçlar, yılmaz ağaçlar. Gerçek Alman'ın damarlarında şimdi bile var bu ağaçların özsuyundan bir şeyler ve tüm anlayışının altında, ağaçlar gibi çaresiz, ama en güçlü, bir tür özgün yabanıllık. O bir ağaç ruhudur ve tanrıları insan değildir. Onun içgüdüsü, ormanın derinlerinde kelleleri ve ganimetleri kutsal ağaca çivilemektir hâlâ. Yaşam ve ölüm ağacı, iyilik ve kötülük ağacı, soyutlama ve engin, aklın yeri olmayan yaşam ağacı; ruh ve ruhsallık dışındaki her şeyin ağacı.

Ama kemik kurusu Sicilya'dan sonra ve herkesin kişiliklerini boş laflarla kustukları sayısız insanın lafebeliğinden sonra, simasız ağaçların derin kayıtsızlıklarıyla birlikte olmak çok hoşuma gidiyor. Onların yalınlıkları, hoşlandığımız şeylerden niçin hoşlandığımızı anlayamazlar. Onların yüzleri, akılları ve bağırsakları yoktur: toprakta yalnızca derin, hırslı kökler uzanır derinlere ve engin, esnek yaşam havada ve ilkel bireysellik. Tüm ruhsallığınızı kurban edebilirsiniz yine de onların sunağında. Kellenizi onların dallarına çivileyebilirsiniz. Kelleleri, akılları yoktur,

ne de yüzleri vardır, size sevgi dolu gözlerle bakamazlar. Issız yaşamlarında bunlara gerek yoktur. Ama sizi umursamadan yaşayacaklar.

Bu büyük ağaçlardan birisinin normal yaşamı yüzyıl kadardır. Bay Baron böyle söyledi bana.

Öldüğümde ruhumun dolaşacağı yerlerden birisi, burası olacaktır. Yalnız ve bu kitabı yazmakta olduğum, Ebersteinburg yakınlarındaki bu ağaçlar arasında. Bu ağaçları bırakamam. Canımın bir parçasını almışlar onlar.

Konudan sapmış olduğum için kusuruma bakmayınız. Ağaçlar için orman göremeyebileceğimizi düşünerek bıraktım konuyu öncelikle. Ama neyi gördüğümüz o kadar önemli değil. Herhangi bir yere, çevreye bakınmak bile güzel.

Demek ki iki varoluş ve bilinçlilik düzeyi ve iki de ilişki ve işlev biçemi var. Alt düzeye kösnül, üst düzeye de ruhsal diyeceğiz. Terimlemeler yakışıksız olabilirler, ama aklımıza daha başkaları gelemiyor.

Lütfen okuyunuz yine, sayın okuyucu; ormandan çıkmış olmakla, gözleriniz kamaşacak biraz.

Bir çocuğun doğmasından bu yana ya da gebelik anından bu yana, dış evrenle iki biçemde bir ilişki içindedir sürekli olarak. Bağımsızlıkta iki etkinlik biçimi, iki sevgi biçimi vardır. Ve iki biçem arasında bir tür dengenin sağlanması gerekir. Benzer olarak, bedensel işlevde yeme, içme ve dışkılama alt düzeyde ve solunum ve kan dolaşımı da üst düzeydedir.

Kurulacak olan denge dört katlıdır. Ne yediğimizle ve dışkılamayla neyi attığımız arasında gerçek bir dengenin bulunması gerekir: benzer olarak, yüreğin genleşmesiyle daralması, soluğun alınıp verilmesi arasında da. Dengenin asla kusursuz olmadığını söylemek yeterlidir. İnsanların çoğu ya çok şişman, ya da çok zayıf, ya çok sıcak, ya da çok soğuk, ya çok yavaş, ya da çok hızlıdırlar. Gerçek bir ölçüt, yaşayan bir ölçüt diye bir şey yoktur. Bir ölçüt yalnızca bir soyutlamadır, bir gerçeklik değildir.

Ruhsal düzeyde de aynı şey geçerlidir. Ya çok severiz ya da özistemimizin zorla kabullenilmesini isteriz, ya çok ruhsal ya da çok kösnülüzdür. İnsan tutumunun herhangi gerçek bir ölçütü yoktur, olamaz da. Her şey öncelikle bireyin kendisinin çekirdeksel merkezleri içindeki içe yönelik bilinmeyen gereksinime ve sonralıkla da onun çevresine bağlıdır. Bazı insanlar çok ruhsal, bazıları da çok kösnül, bazıları çok duygudaş, bazıları da çok gururlu olmak zorundadırlar. İnsanların nasıl olmaları gerektiğini söylemek istemiyoruz biz. Biz yalnızca her tür varoluş biçiminin bulunduğunu ve insan kusursuzluğu diye bir şeyin bulunmadığını söylemek istiyoruz. Tüm çevresiyle olan dürüst, canlı ilişkisi içinde, hiçbir insan olduğundan başka herhangi bir şey olamaz. Ama ben kendim olduğum zaman benimdir, diye düşünenler, bireysel bütünlükten nefret eden ve sürüleşmek isteyenler tarafından kesinlikle lanetleneceklerdir. Ve ben, kendim olmakla, kendimde benimdir, diye düşünenler, onlar da kendileri olan, ama yukarıdaki gibi düşünenlerden çok farklı olanların saçlarının öfkeden diken diken olmasına yol açabilirler. Bırakın diken diken olsun saçları öyleyse. Benimki de eğer buna karşılık diken

diken olursa, zorundaysak eğer, gözleri dönmüş iki insan gibi kapışalım öyleyse. Böyle olmalı. Yalnızca bizim kendi sorumluluk merkezimizden yaşamasını öğrenmeliyiz, diğerleri de öyle yapsınlar.

Bununla birlikte, çocuğa ve onun iki bilinçlilik düzeyindeki gelişimine dönelim. Daha baştan beri çocukla anne ve çocukla baba arasında da her zaman için doğrudan, devinimsel bir bağlantı vardır. Alt ve üst olmak üzere, iki düzeydeki bir bağlantıdır bu. Alt duygudaş merkezden derin bir sevgi içimi veya dışarıdaki canlı karşılık verenden titreşimler. Üst duygudaş merkezden dışarıya açık sevginin, dikkatin bağlılık ve tutkulu titreşimleri. İki duygudaş merkez, kendilerine karşılık gelen istemli merkezleriyle dengelenirler her zaman veya her zaman dengelenmeleri gerekir. Alt düzeyin büyük istemli sinir ağından çocuk özistemli, bağımsız ve egemendir.

Bu merkezin etkinliğinde bir oğlan çocuğu, küçük bir yabanıl hayvan gibi onurlu bağımsızlığını koruyarak, öpülmeyi ve okşanmayı istemez. Kendisine boyun eğilmesini bu merkezden buyurmaktan ve kabullenmekten hoşlanır. Her ne pahasına olursa olsun kendi başına buyruk olmaya kararlı olarak, yine bu merkezden benzer olarak yıkımcı, serkeş ve kayıtsız da olabilir.

Bacaklarını kullanmasını da bu merkezden öğrenir. Yürüme işi, solunum işi gibi iki katlıdır. Önce, ayakla yere duygudaş bir yapışma; sonra, güç ve özgürlük içinde aşkın olarak, istemli yadsıyış, tepiş ve uzaklaşış.

Üst istemli merkezden çocuk üsteleyerek, bildiği bildik bir biçimde annesinin dikkatini gözler; dikkat edilmek, sevilip okşanmak, kısacası annenin dikkati içinde var olmak ister. Annesi çok fazla dikkatle üstelediği zaman, çocuk yine bu merkezden annesine dikkat göstermeyi soğuk bir biçimde reddeder. Bu soğuk yadsıyış, alt merkezin etkin yadsıyışından farklıdır. Edilgin, ama soğuk ve olumsuzdur. Günümüzün büyük kuvvetidir bu. Omuzlar yöresinin sinir ağından çocuk ayrıca solur ve yüreği atar. Aynı merkezden kollarını ilk kez olarak kullanmasını da öğrenir. Duygudaşlık gösterisinde, üst düzeyden, annesine kollarıyla sarılır. Boğaz sinir ağından kaynaklanan merak ve ilgi etkinliğinde, parmaklarını açar, dokunur, hisseder ve araştırır. Yadsıma işinde istenmeyen bir nesneyi gözden bile bile uzaklaştırır.

Sonra, bizim ilk bilinçlilik alanı dediğimizin dört merkezi tüm olarak etkinlik kazandığı zaman, gözler görüntü yakalamaya, ağız konuşmaya, kulaklar duyduklarını anlamaya başlarlar; bütün bunlar, ilk devinimsel bilinçlilik alanının büyük dört katlı etkinliğinin bir sonucudur. Bunun bir sonucu olarak, izlenimleri ve başlangıç halindeki denetimi için ayrıca akıl da uyanır. Çünkü başlangıçta denetim akılsal değildir, hatta beyinsel bile değildir. Beyin yalnızca bir tür elektrik dağıtım şebekesi olarak etkir.

Bütün bu başlangıç çocuk gelişiminde babanın işi, en son bir yetke olarak dışarıda kalmak ve gerekli düzeltmeleri yapmaktır. Çok fazla duygudaşlık olduğu zaman, belkemiğinin büyük istemli merkezleri zayıflar ve çocuk hassaslaşım eğilimi gösterir. O zaman baba içgüdüyle sertlik sağlayarak, daha ilk günlerden

başlayarak çocuğun direnç ve bağımsızlık merkezlerini katılaştırır. Çoğu zaman, bir bebek için, büyük istemli sinir ağının sürtüşmesel ve bağımsız etkinliğini başlatan ve sonradan yaşamın kendisi olan ilk bağımsızlık içtepisini veren, babanın haşin veya sert varlığı, sesinin tınısıdır.

Ama öte yandan, baba, uzaktan, çocuğunu destekler, korur, besler ve anne sevgisinden öte bir dayanak olan, çocuğun dayanacağı kaçınılmaz olarak uzak ama güçlü baba sevgisidir. Çünkü erilde belirgin merkezler, doğal olarak istemsel merkezler, sorumluluk merkezleri, yetke ve tutumdur.

Bebeğindeki iki sevgi biçemi arasındaki bir tür dengeyi sağlamak yine babanın işidir. Bir anne çocuğunu yalnızca sevimli üst merkezlerden, yürek merkezlerinden, bizim arı veya ruhsal sevgi dediğimiz biçemde yetiştirmek isteyebilir. O zaman çocuk tümüyle yumuşak, sevgen ve sevgenlik yayan, sabırlı ve hoşgörülü, kabalığa, acıya ve sertliğe her zaman korunumlu olacaktır. Babanın içgüdüsü, daha derindeki merkezleri, kösnül merkezleri uyandırarak, çocukla iyi huylu bir biçimde yabanıl, kaba ve serttir şimdi. "Ne istiyorsun? Benim saatimi mi? İyi alabilirsin, tamam mı, benimdir çünkü o." Öyle "Anlıyor musun yavrum," gibi bir yığın açıklama yok. Yok böyle saçmalık. Ya da bir çocuk annesine gereksiz yere ağlayıp sızlandığında, babanın denetlemeci olması gerekir. "Kapa çeneni, seni küçük velet seni! Derdin ne, seni gidi sulugöz seni!" Çocuk eğer çok duyarlı, çok duygudaş olacaksa, babanın ara sıra kediyi pencereden dışarı fırlatıp atması, köpeği tekmelemesi veya evin içinde hırgür çıkarması onlara hiç-

bir zarar vermeyecektir. Hırgür gereklidir. Çocuk eğer yeterince büyümüş ve gürbüz ise, annenin o en gerekli görevi yerine getirmeye yanaşmadığı zaman, baba ara sıra çocuğun kıçını hafifçe şaplaklayabilir. Çünkü bir çocuğun poposu ara sıra şaplaklanmak için yapılmıştır. Şaplaklanışın titreşimleri doğrudan belkemiği sinir sistemine etkir, doğrudan bir karşılıklılık ve tepki vardır, şaplaklayan öfkesini çocuktaki büyük özistem merkezlerine aktarır ve şiddetli bir biçimde tepkiyen bu özistem merkezleri canlandırılmış ve eğitilmiş olurlar.

Öte yandan, genelde çok sert veya kayıtsız bir anne söz konusu olduğunda, ince duygudaşlığı ve arındırılmış disiplini sağlamak babaya düşer. O zaman babanın göstermesi gerekir sevgen duyarlılığı üst biçemin. Bugünlerde üzücü olan şey, çok az sayıdaki annenin derinliğine sevgisinin –hatta meme sevgisinin– oluşudur. Bunun yerine, iyiliksever ruhsal özistemleri, üst benin özistemleri var onlarda. Ama özistem, sevgi değildir. Ve bir anne veya babadaki iyilikseverlik de bir zehirdir. Kendinden küçük ve zayıfların canlarını yakmaktır. Bu durumlarda baba duyarlı düzeltmelerde bulunması ve hepsinden önce de daha verimli olan kösnül benden biraz sıcak, doğal sevgi göstermesi gerekir.

Bedensel cezalandırış sorunu önemlidir. Ürkmüş, duyarlı bir çocuğa sert şamarlarla vurmanın hiçbir yararı yoktur. Ama bir çocuk eğer çok ürkek, çok duyarlıysa, onun kıçını şaplaklamak kendisi için hiç umulmadık bir biçimde yararlı da olabilir. Yabanıl, acımasız bir biçimde değil de hafifçe, iyi huylu bir öfkeyle. Ve özür dilemeksizin veya açıklamada bulunmaksızın, yarı şaka

yarı ciddi, yetişkin üstlensin tüm sorumluluğu. Kendimizi haklı çıkarmaktan her ne pahasına olursa olsun kaçınalım. Gerçek bedensel cezalandırış, kösnül düzeye etkir. Ruhsal biçemin arındırılmış cezalandırılışı çoğu zaman daha yakışıksız ve sakıncalıdır okkalı bir şamarla karşılaştırıldığında. Bir annenin acı duyarak ama kabullenerek kınamada bulunuşu, babanın öfkeli haykırışlarından daha beterdir. Yatağa erkenden yollamak, bir hafta boyunca tatlı vermemek ve bunun gibi şeyler, çocuğun kafasına vurmaktan daha acımasız ve daha kötüdür. Anne veya babadan birisi oğlan çocuğunu patakladığında, karşılıklı bir canlı, tutkulu değişim gerçekleşir. Ama bu arındırılmış cezalandırışlarda anne veya baba hiç acı çekmezken, çocuk ise zayıflatılmış olur. İncelmiş, iyiliksever ruhsal özistemin zayıflatılışı, cana açıkça kezzap etkisi yapar. Ama ana baba zeytinyağı gibi üste çıkarak, erdem ve iyi niyet gözüyle yürütürler bu işi yine de.

İşte bütün nokta burada. Bir çocuk eğer sizi gerçekten de onu iyice pataklamak isteyeceğiniz bir duruma sokuyorsa, pataklayın veledi iyice öyleyse. Ama ne yaptığınızı her zaman bilin ve öfkenizden her zaman sorumlu olun. Asla utanmayınız bundan ve baskın çıkmayınız asla. Ana babayla çocuk arasındaki öfke kıvılcımının karşılıklı değişimi, büyümek için gerekli olan sorumlu ilişkinin bir parçasıdır. Bir çocuk eğer sizin canınızı olabildiğince sıkmışsa, artık daha öte herhangi bir iletişim içinde bulunamayacağınız denli canınızı yakmışsa, o zaman incinmişliğiniz onca derinken, çocukla aranızdaki bağlantıyı koparın, yaşamsal birliğinizi, uygunluğunuzu kesin ve yalnız başınıza kalın. Ama derin incinmişliğinizin geçmesi gereken süreyi aşmayınız

asla bu tutumunuzda. Tek kural, içtepisel olarak gerçekten de ne yapmak istiyorsanız onu yapınızdır. Ama her zaman sizin kendi sorumluluğunuz çerçevesi içinde içten bir biçimde davranınız. Ve sizin kendinizin olan duygu yürekliliğinizi yitirmeyiniz. Çocuğun canını güçlendirir bunlar.

Çünkü bir çocuğun asal eğitimi, hemen hemen tümüyle ana babasıyla, kardeşleriyle olan ilişkilerine dayanır. Anneyle çocuk, babayla çocuk arasındaki yasa şudur: Anne olarak ben kendim varım yalnız başıma: çocuk da kendi başına. Ama bilinçli biri olmakla temel olarak benim sorumlusu olduğum, yaşamsal-devinimsel bir ilişki vardır aramızda. Dolayısıyla, önbilinçli devinimsel ilişkiyi yaralamayayım diye, kendimden, olanaklar elverdiğince, kopmaman gerekir. Benim kendi gerçek kendiliğinden duygularıma göre davranmam gerekir kesinlikle. Ama üstelik, kendim ve çocuğum için erdem de kazanmam gerekir. Her zaman, her zaman derin sorumluluk erdemi. Ve canın kendi kendiliğindenliği için yürekli bir sorumluluk her zaman için. Sevgi – sevgi nedir? Yeni bir kavram edinsek daha iyi olur. Sevgi, her şey hesaba katıldığında, yüce gönüllü bir içtepidir –hatta iyi bir patıktır da. Ama erdem başka bir şey, beni çocuğa karşı değil, çocuğa karşı olan belirli görevlerim için sorumlu kılan ve çocukla benim aramdaki devinimsel akıyı olabildiğince içten bir biçimde sürdürmek için, ruhta derin bir toparlanmışlık, benim kendi bütünsel varlığıma derinlemesine bağlı kalmaktır: yani, ülküler veya benim kendi özistemim tarafından saptırılmamak demektir.

Her şeyin en ölümcül, en nefret edilesi olanı, kendinden küçük ve zayıf olanların canını yakmaktır. Ama nedir bu birinin kendisinden küçük ve zayıf olanlarının canını yakmak? Benim kendi özistemimi bir başkasına zorla benimsetmek arzusudur. Kösnül yöndeki bu can yakış kolaycana saptanabilir tabi. Ülküsel yönden kendileri için ne iyiyse ona insanları inandırmak. Örneğin bir ülküye sarılırım ve bunu bir başkasına benimsetmenin yollarını ararım. Bu, ülküsel zorbalıktır. Yaşamın hep sevgi, incelik, hoşgörü ve yumuşaklık olması gerektiğini söyleyebilir bir anne. Ve doğal olarak tutkulu ve aceleci çocuğunun çevresine kalıcı bir hoşgörülülük, yumuşaklık ve suskunluğun nefret edilesi, yapışkan ağını örmeye kalkışır. Çocuğu yarı budala veya suçlu yapacak kadar bozar bu. Eğer istersem ülkülerim olabilir –sevgi, hoşgörülülük ve uysallık ülküleri hatta. Ama başkalarından bu ülkülere sarılmalarını istemeye hakkım yoktur. Ve herhangi bir ülküyü büyümekte olan bir çocuğa zorla benimsetmek, hemen hemen katillik gibi bir şeydir. Her tür soysuzlaşım, yoksullaşım ve bozunumla sonuçlanır bu. Günümüzde en sakıncalısı, sevgi ve iyilikseverlik ülküsüdür. Büyük istemli merkezlerin geniş çapta bir altüst oluşu veya çöküşü, özistemin cinneti demek olan, sinirsel arıklıkla sonuçlanır bu. Bizim yalnızca bir yaşam biçemine, ruhsal biçeme zorlanmamız demektir bu. Büyük alt merkezlerin örtbas edilişi ve hemen hemen tümüyle üst merkezlerden olmak üzere, bir tür yarım yaşamı yaşamak demektir bu. Bu yüzden, korkunç ve tüketip bitirici bir biçimde üst merkezlerden yaşıyor olmakla, yürek yetmezliği ve sinirsel arıklığa doğru bir yatkınlık çıkar ortaya. Göğsün büyük duygudaş merkezi tükenir, yaşamın

tek biçiminin aşırı üsteleyişiyle yanan akciğerler hastalanır, tek genleşim biçeminde zorlanan yürek, misillemede bulunur. Bizim kösnül tutkulu onur ve bağımsızlığımızın ipucu olan büyük omurilik sinir ağı başta olmak üzere –bu sinir ağı örtbas edilmeyle lanetlenmiştir– güçlü alt merkezler artık tüm olarak etkin değildirler. Bel kemiğini dik tutan da bu sinir ağıdır. Dolayısıyla, zayıf göğüslü, düşük omuzlu olarak, sanki içimiz boşmuş gibi iki büklüm oluruz. Duygudaş etkinliğinde şimdi oldukça ölü sayılan, ama istemli eyleminde hâlâ belirgin ve kararlı bir ülkü olan, şu eskiden beri ünlü sevgi ve sevecenlik ülküsünün sonucudur bu.

Aman gelin sakınalım kendimizi yüce bir ülkü edinmekten. Ama özellikle de çocuklarımızın bir ülkü edinmelerinden sakınalım. Böyle yapmakla lanetleriz onları. Edinebileceğimiz tek şey erdemdir. Ve erdem de bir kuram değil, bir can durumudur. Bütünlüğümüzü ve karmaşık, çok katlı varlık doğamızı öğrendiğimiz bir durumdur bu. Bizlerle yakınımızdakiler arasında var olan büyük ilişkileri öğrendiğimiz bir durumdur bu. Öncelikle bizim kendi canlarımız ve sonralıkla da içinde kendi varlıklarımızı bulduğumuz yaşayan devinimsel ilişkiler için tüm sorumluluğu üstlenen bir durumdur bu. Öteki kişinin bilmesini beklemenin hiçbir yararı yoktur. Herkesin kendisi için bilmesi gerekir. Ama bugünlerde insanların, çocukların ve budalaların yalnızca en iyisini bildiklerini yutturacak bir numaraları bile var. Hiçbir erkek veya kadının felakete yol açmadan kaytaramayacağı yaşam sorumluluğunu kaytarmaya çalışmak, güzel bir safsata ve suçsal bir korkaklık örneğidir.

Yapılacak tek şey, doğrudan olmaktır. Bir çocuğun eğer hint yağı içmesi gerekiyorsa, şöyle söyleyin o zaman: "Yavrum, bu hint yağını içmen gerekiyor. Senin için gerekli bu. Doğru olduğu için böyle söylüyorum. Aç öyleyse ağzını." Çocukları tatlı sözlerle kandırmaya, onları mantık oyunlarına getirmeye ne gerek var ki? Çocuklar bizlerden daha sağgörülüdürler. Bizim kendi amaçlarımızda ve kendi gerçek kendiliğindenliğimizde bir kusur olduğu zaman hemen anlarlar bunu. Ve burnunuzdan gelinceye kadar eşeleyip dururlar bunu.

"Anneni seviyorsun, değil mi yavrum?" Ruhsal özistemin yakışıksız bir düzenbazlık örneği yalnızca. Sevgi gibi büyük duygular konuşulmaz. Bunlardan söz etmek, yakışıksız bir zorbaca özistem imidir.

"Zavallı kedi! Zavallı kediyi sevmelisin!"

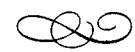
Ne yapmacık! Ne iğrenç yapmacık! Sahte acımaya dayalı sevgi istemi. Bir çocuğa pis, ikiyüzlü bir benliği aşılamanın yoludur bu! Eğer çocuk kediye kötü davranırsa, şöyle söyleyin:

"Vazgeç şu kediyi hırpalamaktan. Onun yaşayacak kendi yaşamı var, bırak yaşasın öyleyse." Ve şöyle iyice bir sıkıverin burnunu.

Çocuklar kedinin kuyruğunu biraz çekmeli. Çocuklar bazen şeker çalmalı. Bazen insanın bozmalarını istemediği şeyleri bozmalılar. Ve ara sıra hikâye –bir yalan söylemeliler. Koşullar ve yaşam bizim bazen yalan söylememizi gerektiriyor: herkes bizim çıplaklığımızı görmesin diye pantolon giydiğimiz gibi. Aktöre, candan yana duyarlı bir ayarlayım işidir, bir kural veya reçete

değildir. Bir noktadan sonra çocuk kedinin kuyruğunu çekmeyecek veya şeker çalmayacak veya ortalığı kırıp dökmeyecek veya yalan söylemeyecek. Ama bu canın huylarını yola getiremeyeceğinizden korkuyorum. Böyle de olmalı. Eğer bir noktada öfkeye kapılıp çocuğu bir daha kediye dokunamayacak denli iyice döverseniz –n'apalım, yaşam bu. Ona söylemeniz gereken tek şey şudur: "İşte, kedinin kuyruğunu çekip onun canını acıttığın için sana ömür boyu bir ders olsun bu." Ve o da çileden çıkmak isteyecektir ve siz de. Ama ne önemi var ki? Çocukların sonsuz derecede anlayış yetenekleri vardır canın tutkulu çeşitliliklerini ve eğer kendiliğindense, istemli değilse, gerçek bir haksızlığı bile bağışlarlar. Bizim kusursuz olmadığımızı bilirler. Eğer kusursuzmuşuz gibi görünmeye kalkarsak, işte o zaman bizi bağışlamazlar: Üçkâğıtçılığa kalkıştığımızda da.

V.
BEŞ DUYU

Bilim, insan bedenini birbirleriyle oldukça uyumdışı bir biçimde kendiliğinden işleyen çeşitli küçük makinelerden yapılmış karmaşık bir tür yapı olarak görmekle kendini zavallı yerine koymuştur. Beden, toplam makinedir; çeşitli organlar, bunun içindeki makinelerdir; ve bütün bunların topu, doğumda veya gebelik anında başlatılmış olmakla, kendiliğinden yuvarlanıp gider. Makinenin içindeki tek tanrı, insan özistemi veya anlak, kesinlikle makinenin acımasına kalmıştır.

Köktenci görüş böyledir. Can, bir varlık edinmesi sağlandığında, asla tanımlanmamış olarak, makinenin içinde bir yerlerde oturur. Eğer makinede işler sarpa sararsa, hayrettir, can anında unutulur. Günümüzün tarih öncesi tamircisini, büyücüyü çağırırız. Ve öylesine harika ve dürüst bir düzenbazdır ki o, elinden gelenin en iyisini yapar. İnsan sisteminin bir tamircisi olarak

gerçekten de bir harikadır. Ama biz harika bir biçimde teneke tamirciliği yaparken motorlarda, içimizdeki yaşam gittikçe sekteye uğrar. Suçlanacak doktorlar değildir.

İnsan bedenini çok duyarlı ve karmaşık bir makine olarak düşünsek bile, bunun gibi bir makinenin en kesin merkezcil denetim olmaksızın bir gün bile çalıştırılamayacağı açık seçik ortadadır. Hangi makine, tek bir çıkrık bile, kendiliğinden geliştirdi kendini? Makine var olmazdan önce içinde bir tanrı vardı.

İşte insan bedeniyle buradayız. Her hareketli beden makinesinin içinde merkezcil bir tanrı olmuş olmalı ve olmalı da. Böceğin küçük canı, onun emeklemesini sağlar. İnsanoğlunun küçük canı, iki ayağının üstüne diker onu. Canı tanımlamayı istemeyiniz benden. Yollarda öylesine kaprisli ve tanrısal bir biçimde pedallara basa basa ilerleyen genç bir kızı tanımlaması için bir bisiklete danışsanız daha iyi olur. Genç erkeğiyle buluşmak için bisikletiyle seyirten genç bir hanım –eğer kıyamet gününe kadar açıklarsanız bunu, böylesine bir gizem bisikletin ne işine yarardı? Ama bisiklet kendi başına Streatham'dan Croydon'a gidemezdi yine de.

Makinedeki küçük tanrıyı bir yere yerleştirsek iyi olacak anlaşılan. Biz buna bireysel can deyip orada bıraksak iyi olacak gibi. Eğer Matmazel'i tanımlamak zorunda kalmış olsaydı, bisikletin ulaşmış olabileceği kadar ulaşılmış olunurdu. Ama seleye oturan genç Bayan'ın varlığını bisikletin yadsımayacağından emin olun. Eyerde hiç kimsenin olmadığı süsünü vermeye çalışan bizler gibi değildir o. Bir bisiklet pedalı gibi güneş bile dön-

mezdi artık bir sürücüsü olmasaydı. Ama göz önüne alacağımız sayısız gezegenin bulunuşuyla, dönme olayında sürücüyü yalnız bizim kendi gezegenimiz ile tanımlamaya başlamamız gerekir. Bununla birlikte, sürücü oradadır: çok çarklı evrenin bir sürücüsü bile.

Ama gelin evreni yalnız bırakalım. Çok büyük bir gösterişli ama değersiz süs nesnesi o benim için. Revenons. Benim başlangıcımda ben varım. Benim kendi bireysel benim olan gizemli, küçük bir varlık var, makineyi yapan ve sonra da içinde yetmiş yıllık neşeli gezintisini yapan tanrı. Şimdi makine hakkında konuşuyoruz şu anda. Şu an biz bisikletiz, boş kafalı bisiklet sürücüsü değil. Dolayısıyla, yapabileceğimiz tek şey, bisiklet sürücüsünü bizler açısından tanımlamaktır. Bir bisiklet şöyle söyleyebilirdi: Burada, deri selenin üzerinde, evreni denetleyen tek yüce kuvvet olmakla, benim çekim kuvveti dediğim, tuhaf ve devinimli bir kuvvet oturuyor. Ama ikinci düşüncelerde, kendimi değiştirmek zorundayım. Bu yüce çekim kuvveti her zaman selede değildir. Bazen orada değil işte –ben de garip bir biçimde bir duvara yaslanırım. Tekerleklerim havada, baş aşağı durmuş olduğumu bile biliyorum; aynı gizemli Bayan tarafından. Öyleyse bir görelik kuramı getirmem gerekiyor. Bununla birlikte, uyanık ve canlı olduğumda, çoğu zaman selemdedir o; ya da selede gizemli kuvvet vardır. Selede bu olduğunda, bir kuvvet çifti yükleniyor benim pedallarıma, saptanamaz denli büyük bir güçle yükleniyor. Ve aynı zamanda da yumuşak ve gizemli bir kuvvet gidonumu sallar, hesaplanamayacak bir biçimde sallar ve bütün hareketime egemen olur. Sürüyen bir kuvvet değildir bu, ama kav-

ranmış parlak çelik gövdenin inişli çıkışlı bir anacadde gibi esnek olduğu ince, yönlendirici bir kuvvettir. Aceleyle koşuşturan tekerleklerindeki ansızın durdurucu pençeyi de unutmayayım bu arada. Of, acı veriyor bu bana! Bir élan vital* ile kendimi aşmış, ileriye doğru fırlarken, arka tekerleğimde veya ön tekerleğimde veya her ikisinde ansızın korkunç bir kavrama. Ansızın ürkünç bir duruş. Canım gövdemden öne atılır, kendimi gerilmiş, parçalanmış hissederim. Tellerim inler. Sonra gerilim yumuşar belki.

Bisiklet işte böyle kendisi hakkında gevezelik yapmaya devam edecektir. Sonunda da bir felsefeye gelip dayanacaktır. "Oh, seleme yalnızca yüce ve tanrısal kuvvet sonsuza dek oturacaksa eğer ve gidonumu sallayan gizemli özistem sonsuza dek yerinde kalacaksa eğer, o zaman benim pedallarım kendilerini döndürecekler ve hiç durmayacaklar ve benim hareketlerimin devamlılığını hiçbir çirkin fren bozamayacaktır. O zaman, oh, o zaman ölümsüz olacağım. Dünyadan sonsuza atlamalıyım ve yıldızlar ve yüce güneşin başı döndüren ve zamansız dönme yarışına katılıncaya dek, sonsuza doğru dönmeliyim..."

Zavallı bisiklet. Bisikletlere gösterilen acımasızlıkların önlenmesi için hayırsever bir kurumun kurulmasına yetiyor bu düşünceler.

Peki öyleyse, bizim insan bedenimiz bisiklettir. Bizim bireysel ve akılalmaz kendimiz de sürücüdür dolayısıyla. Evrenin bütün hızıyla süren bir başka bisiklet olduğunu görmüş olmakla,

* Yüce bir coşkuyla. (Ç.N.)

buna bir de sürücü düşünmek zorundayız öyleyse. Ama bunun ne tür bir sürücü olduğunu söylememize gerek yoktur. Yerde acele acele koşuşturan bir hamamböceğini gördüğümde ve önüne dikildiğimde de kuyruğunu diktiğinde, şöyle düşünürüm: Tuhaf bir sürücü olmalısın sen. Bunun gibi bir sürücü sizin neyinize, işitiyor musunuz? Juna ormanında tekdüze ve ağlamaklı güvercini duyduğumda da şöyle düşünürüm: Hangi kendini bilmez yapmış bu saati? Ve kürsünün birinde ateşli bir söylev çekmekte olan bir politikacıyı ve ona alık alık bakan kalabalığı gördüğüm zaman, şöyle düşünürüm: Tanrım, kurtar beni –bunların hepsinin sürücüsü var. Ama Kutsal Musa! Ne olacağını asla tahmin edemezdin. Ben de öyle işte, evrenin sürücüsü hakkında tahminler yürütmeye başlamamalıydım. Çevremdeki yarışın şarlatanlığından aklım öylesine karıştı ki.

Biz kendimiziz öyleyse: erdem, sevgenlik gibi, yuvada başlar. Selede bir sürücüsü var hepimizin, bireysel bir can. Çoğu zaman süremez ve gidonu döndüremez, insanlık çığrından çıkmış bir bisikletler filosu gibidir öyleyse. Birbirimize tutunacak denli sık bir biçimde sürmeseydik eğer her birimiz düşerdik. Berbat bir kâbus!

Bana gelince, ben zaten en bloc* korkarım sürmekten. Dolayısıyla, yokuş yukarı ıkınır sıkınır ve canım çıkıncaya kadar terlerim.

* Hepten. (Ç.N.)

Allah Allah, benim bedenim benim bisikletim; benim orta yerim, canımın sürücüsünün oturduğu seledir. Ve ön tekerleğim yüreksel düzey ve arka tekerleğim de altkarın sinir ağı. Frenler de istemsel sinir ağı. Gidon da benim başım. Sağ ve sol pedallar, bir bakıma duygudaş ve istemli bölüme karşılık gelen, bedenin sağ ve sol devinimselliği.

Benim sürücümün beni nasıl sürdüğünü ve hangi merkezlerden beni denetlediğini az çok biliyorum öyleyse şimdi. Yani, benim sürücümle makinem, benim görünmez ve görünür benim arasındaki yaşamsal temas noktalarını biliyorum. Sürücümün ne olduğunu söylemeye yanaşmam. Gidonunun kabzalarını kıvırarak ve zilini çalarak genç Bayan'ını bir güzel tanımlamayı deneyebilir bir bisiklet.

Bununla birlikte, dört temel hareketi az veya çok belirlemiş olmakla, daha ileriye gidebiliriz. Bir çocukta, altkarın sinirağı ve yürek sinirağı, bunlara karşılık gelen istemli sinir merkezleriyle birlikte, uyanık ve etkindirler. Bu merkezlerden gelişirler bedenin büyük işlevleri.

Görmüş olduğumuz gibi, büyük devinimsel sistemi, karaciğer ve böbreklerin çalışmasını denetleyen, sırtaltı sinir merkezleriyle birlikte altkarın sinir ağıdır. Duygudaş devinimsellikteki herhangi bir aşırılık, karaciğerin çalışmasını hızlandırır, vücut ısısının artmasına ve pekliğe neden olur. Duygusal devinimselliğin herhangi bir çöküşü, kansızlığa neden olur. İstemli merkezin ansızın uyarılışı, ishal ve bunun gibi şeylere neden olabilir. Ama bütün bunlar tümüyle bireyle karşısındaki, çocukla anne, çocukla

baba, çocukla kardeşleri veya öğretmeni veya çevresi arasındaki kutuplaşmış akıya bağlıdır, yani özellikleri belirlemedikçe yasalar ortaya koymak olanakdışıdır. Bununla birlikte, alt bedenin bütün büyük organları iki alt merkezden denetlenirler ve bu organlar, iki asal bilinçlilik merkezinde gerçek bir devinimsel ruhsal etkinliğin oluşu veya olmayışına göre, iyi çalışırlar veya hastalanırlar. Gerçek bir devinimsel ruhsal etkinlik ile bireyin kendisine, kendi özel can doğasına yarayan bir etkinlikten söz ediyoruz. Ve devinimsel ruhsal bir etkinlik de bireyin kendisiyle yaşamındaki diğer bireyler veya yakın çevresi arasındaki devinimsel bir kutupsallık demektir.

Üst düzeyde, akciğerler ve yürek, yürek düzeyinden ve boğaz sinir merkezinden denetlenirler. Üst merkezlerden duygudaş biçemdeki herhangi bir aşırılık, akciğerlerin oksijenden yanmasına, ruhsal gerilim sonucu zayıflamasına ve vereme yol açar. Dolayısıyla, çocuğu aşırı sevmeye itmek katillik gibi bir şeydir. Çocukları çok sevmeleri yönünde etkilememeli. Akılsal bozunum ve en sonunda da ölüm demektir bu.

Ama temel bedensel işlev dışında –ve temel organların işlevsellikleriyle dört asal bilinçlilik merkezindeki devinimsel ruhsal etkinlik arasındaki ilişkiyi bulmak, doktorların işi olup– bu bedensel işlevler dışında, yarı ruhsal, yarı işlevsel olan etkinlikler vardır. Beş duyu gibi.

Beş duyunun dördü yüz bölgesinde işlevsellik gösterirler. Beşincisi, dokunum duyusu, tüm bedene dağılmıştır. Ama hepsinin de kökü dört asal bilinçlilik merkezindedir. Sizin sinir dü-

ğümleri gruplarından, sizin kutuplarınızın büyük alanından, beden yüzeyinde sonlanmak üzere her yönde sinirler yayılır. İçinden çıkılamayan bir dallanıp budaklanış ve iletişim ağıdır bu içeriye doğru.

Ama bununla birlikte, beden bölgelere ayrılmış olup dört merkezden belirli bir bölge denetimi söz konusudur. Arkada dokunum duyusu kesin değildir. Burada istemli merkezler direnç gösterirler. Ama bedenin önünde, göğüs ve karın büyük birer duygudaş dokunum alanlarıdırlar. Bu iki alanda dokunum uyarısı oldukça değişik olup oldukça değişik bir ruhsal niteliği ve sonucu vardır. Göğse dokunmak, kıpırtılı meraklılığın keskin uyanıklılığı, karına dokunmak, derinlemesine bir zevk ve şiddetli isteklilik heyecanıdır. Bunlara karşılık olarak, eller ve kollar enfes denli duyarlı merak ve bilinçli edim araçlarıdırlar. Dirseklerden ve bileklerden devingen ruhsal akım geçer ve iki birey arasındaki akımın bir yer değiştirimi, bileklerde ve dirseklerde bir yer değiştirim duygusuna neden olacaktır. Alt düzeyde bacaklar ve ayaklar pek derin doyum ve yadsıyış araçlarıdırlar. Baldırlar, dizler ve ayaklar sevgi arzusuyla, gizemli ve pek derin bir biçimde, gözü kapalı sevgi temasını içerek, şiddetli bir biçimde canlıdırlar. Ya da büyük direnç, yadsıyış merkezleridirler. Büyük genel duygudaş arzunun ansızın parlayışı, insanın dizlerini zayıflatacaktır. Öfke, dizlerdeki gerilimi çelik gibi sertleştirecek ve ayakları pençeleştirecektir. Dolayısıyla, dokunum alanları, boğazdan ayaklara bedenin önünde iki duygudaş alan ve enseden topuklara bedenin arkasında iki direngen alan olmak üzere, dörttür.

Bununla birlikte, dağılımın basit olmadığı iki dokunum alanı vardır: yüz ve kalçalar. Ne yüzde ne de kalçalarda tek bir duyu iletişim biçemi vardır.

Yüz hiç kuşkusuz benin büyük penceresi, benin dünyaya açılışı, büyük kapısıdır. Alt bedenin kendi çıkış kapıları vardır. Ama dış dünyayla olan iletişimimizin ağırlığı yüz aracılığıyla gerçekleşir.

Yüzün her bir pencere veya kapısının, ilk bilinçlilik alanının dört büyük merkezinin her biriyle doğrudan iletişimi vardır. Tat duyusuyla ağızı alın. Ağız asal olarak başlıca iki kösnül merkezin kapısıdır. Bel ve karının giriş kapısıdır. Ağız aracılığıyla yer ve içeriz. Tat duyumuzu ağızdan alırız. Dudaklarla da öpüşürüz. Ve ağızın öpüşü ilk kösnül bağlantıdır.

Ağızda ayrıca dişler vardır. Ve dişler bizim kösnül özistemimizin araçlarıdırlar. Dişlerin büyümesi, zarın altındaki iki büyük kösnül merkezden denetlenir tümüyle. Ama hemen hemen tümüyle bir merkezden, istemli merkezden. Dişlerin büyümesi ve yaşamı hemen hemen tümüyle sırtaltı sinir merkezlerine bağlıdır. Dişlerin gelişimi sırasında duygudaş biçem askıya alınır. Bir tür önlenme söz konusudur burada. Bebek için acı, ishal, sefillik dönemidir bu.

Bizim yaşımızda da dişlerimizden çeker dururuz hep. Ağızlarımız çok küçüktür. Çağlar boyu örtbas etmekteyiz hırslı, zencilere özgü, kösnül özistemimizi. Kendimizi hepten ruhsal olarak bilinçli, ülküsel yaratıklara dönüştürmekteyiz ve yalnızca bir düzeyde, üst, ruhsal düzeyde devinimsel etkinlikte bulunmaktayız.

Ağızlarımız büzülmüş, dişlerimiz yumuşamış ve uyuşuklaşmıştır. Nerede içimizdeki keskin ve canlı kurt dişleri, savunmaya ve parçalayıp yemeye tetikte? Bunlar bizde eğer hâlâ olsaydı, daha mutlu olurduk şimdi. Beyaz zenci dişleri nerede? Nerede? Daralmış küçük ağızlarımızda yer yok onlara. Duygudaş yönden kokuşmuş, ruhsal yönden kokuşmuş, düşünsel yönden kokuşmuşuz biz. Pırıl pırıl kösnül gücümüzü yitirmişiz biz. Ve ağızlarımızda takma dişlerimiz var. Üst özistemimizin ve düşüncenin güdülediği içtepinin baskısıyla, kösnül arzumuzun dudakları da benzer olarak gittikçe incelmiş ve daha da anlamsızlaşmışlardır. Gelin bilinçli, özbilinçli sevgi ülküsünü kıralım ve güçlü, direngen dişlerimiz olsun bir kez daha ve gençlerimizin dişleri de bugünkü gibi cehennem azabı olmasın onlara.

Dişlerin çıkışı ve gelişimi, alt düzey istemli merkezinin ilk kez bütünsel etkinliğe geçtiği ve bir süre öncelikli olduğu bir döneme rastlar.

Dolayısıyla alt bedenin büyük kösnül kapısıdır ağız. Ama ağızın soluduğumuz, konuştuğumuz ve nesnemize akıl almaz bir biçimde yanaştığımız, daralmış, duyarlı, ruhsal öpüşmeyi yapabildiğimiz bir kapı olduğunu da unutmayalım. Bu nedenle, alt bedene temel kösnül giriş kapısı olması yanında, üst bedenle de dayanışması vardır.

Tat, tat duyusu, bizimle dış dünyanın bir nesnesi arasındaki arı bir ilişkinin bir içerilişidir. Dokunum öğesini içerir ve bu-

rada yürek sinir ağıyla ilintilidir. Ama tat, tat qua,* altkarın sinir ağıyla ilintilidir yalnızca.

Sonra koku. Burun delikleri, engin hava katmanlarından akciğerlere giden büyük kapılardır. Ağızla yakaladığımız özlemin son iniltisi. Ama bizim sonsuz havayla somut bağlantımız olan duyarlı burun hep havaya yöneliktir. Dolayısıyla, ilk duyarlı kökü, içeriye alma kökü, yürek sinir ağındadır. Ve soluk veriş köküyse, boğaz sinir merkezlerindedir. Ama burun deliklerinin koku alma işlevi de vardır. Buradaki duyarlı sinir uçları doğrudan alt merkezlerden, altkarın sinir ağından ve sırtaltı sinir merkezlerinden, hatta daha derinlerden gelirler. Güzel bir koku söz konusu olduğunda, kösnül bir biçimde içeri alınır bu. İğrenç bir koku söz konusu olduğunda da, yine kösnül bir biçimde yadsınır bu. Dudakların dolgunluğunun ve ağzın biçiminin, kösnül veya ruhsal, alt veya üst merkezlerden kaynaklanan gelişime bağlı olduğu gibi, burnun biçimi de derin bilinçlilik merkezlerinin doğrudan denetimine bağlıdır. Kusursuz bir burun, dört biçemdeki bir dengenin sonucudur belki. Ama kusursuz bir burun nedir! Kısa ve ucu yukarı kalkık bir burunla, aşırı duygudaş, yeterince kendini beğenmemiş bir doğanın bir arada görüldüğünü biliyoruz yalnızca; uzun bir burun da üst özistemden, boğaz sinir merkezlerinden, bizim büyük merak merkezinden kaynaklanır ve hayırsever veya nesnel denetimli bir doğada görülür. Kalın, küt bir burun, kösnül-duygudaş bir burundur ve yüksek, kemerli bir burun da, kötü bir kokudan burnumuzu çevirişimiz gibi, yadsıyış

* Olarak. (Ç.N.)

kavisini göstermekle, kösnül istemli bir burun olup bu kavi ayrıca gururluluk ve öznel yetke niteliğindedir. En büyük kişilik belirteçlerinden birisi burundur. Yani, bireydeki belirgin devinimsel bilinçlilik biçemini, bireyin yaşamını kaynakladığı belirgin asal merkezi hemen hemen şaşmaz bir biçimde açığa vurur. İlkeller öpüşmek yerine burunlarını okşadıklarında, bizim dudaklarımızla dokunmakla duyduğumuz selamlaşmadan daha duyarlısını ve daha kösnülünü duyarlar.

Gözler, ruhun üçüncü büyük kapısıdır. Bir kuşun yuvasından uçup tekrar geri döndüğü gibi ruh da bedenden çıkıp girer yine buradan. Ama bilinçli görüş kökü hemen hemen tümüyle göğüstedir. Benim dışımdaki, benim ötemdeki dünyayı zevkle yaşamak için kendi gözlerimden dışarıya baktığım zaman, benim şimdiki içimin dolu ve yaşayan loş karanlığını gösteren, ardına kadar açık pencerelerden dışarı çıkarım. Dışarı çıkar ve duyarlı benimi ortaya koyan sevimli karanlığı açık bırakırım; görmenin hayranlık duygusu içinde sevgiliyi veya dünya harikasını yaşamak için dışarıya açıldığımda, benim bulunmamış varlığımla dolu, yumuşak, pek karanlığıma bakılabildiği gözlerden, sevinçli yürek merkezinden açılırım dışarıya. Ama keyfim kaçmışsa eğer, kendim gözlerimde sert ve soğuktur o zaman ve herhangi bir iletişimi ve duygudaşlığı geri çevirerek, boş boş bakar dışarıya yalnızca. Boğaz sinir merkezlerinin soğuk nesnelliğidir bu. Ya da soğuk ve gergin gözlerim, bir kedinin bir sineği izlediği gibi, merakla bakar aynı özistem merkezinden. Benden dışarıda olana baktığım harikalığın ılık bir sevinç öğesi sızabilir içeri benim merağımın. Ya da benim merağım, omuzlar bölgesinin sinir merkezlerinden

yönlenmiş, üst özistemin hemen hemen acımasız olan, soğuk merağı olabilir yalnızca: deneysel bir bilimadamının keskin dikkati böyledir.

Bununla birlikte, gözlerin kösnül kökü de vardır. Ama bizim tüm görüşümüz, bizim çağdaş kuzeyli görüşümüz, gerçek görüşün üst biçeminde olmasıyla konuşulan dile aktarmak zordur.

Kösnül bir bakış biçimi vardır. Yalnızca kendisiyle doğrudan ilintili olanı, alt beninde belirli bir gizemli özlem duygusu uyandıranı kavrayan bir ilkelin gizemli, arzulu bakışı vardır. Sonra gözleri dipsiz bir siyahlığa bürünür. Ama belirli bir ateşle bakan ve hiçbir derinliği olmayan karanlık gözler vardır. Bakan, seyreden, avını izleyen bir kedi gibi, asla dış nesneye boyun eğmeyen keskin, canlı bir görüş vardır. Yabancılığı, nesnesinin sakıncasını, nesnenin üstesinden gelinmesi gereğini bilen, gizemle süzen bakışlar vardır. İncelemek, öğrenmek için ardına kadar açık olmayan, ama seyrettiği nesnedeki yabancılığın arı arzulanabilirliğini veya korkusunu bilen ve güçlü, gururlu veya dikkatli bir biçimde süzen gözler vardır. İlkel insan, her şeyi hesaba katarak kendindedir. Dışarıda gördüğü bir şeye, tuhaf bir şeye, kendiliğinden arzulanabilir bir şeye, dayanılması zor denli arzulanabilir bir şeye veya sakıncalı bir şeye zar zor dikkat gösterir. Bizlerin görüntü dediği şeye o demez.

Bir atın gözlerindeki bakışla, bir ineğinkini karşılaştırmamız gerekir. İneğin gözleri yumuşak, kadife gibi ve kavrayışlıdır. En tuhaf, yoğun bir merakla durup bakar. Şaşkınlık içinde açılır dışarıya. Görüşünün kökü, özlem duyan göğsündedir. Böğürdü-

ğünde aynısı duyar. Bir boğanın göğsündeki aynı ağır, yoğun tutku; kendinden dışa açılmak için tutku. Gücü göğsünde, silahları başındadır. Şaşılası şeyler hep kendisinin dışındadır.

Ama atın gözleri parlak ve ışıltılıdır. Onun merağı dikkatli, korku dolu ya da nesne için saldırgan ve ürkütücüdür. Onun görüşünün kökü, karnında, altkarın sinir ağındadır. Ve kösnül silahları olan dişleri ve toynaklarıyla savaşır.

Bununla birlikte, bu hayvanların her ikisi de duygudaş biçemde yaşarlar. Her ikisindeki yaşam biçemi de duyarlı bir biçimde duygudaş veya baskın bir biçimde duygudaştır. Kediler, kurtlar, kaplanlar, şahinler gibi bu hayvanlar başlıca büyük istemli merkezlerden yaşarlar ve sözcüğün bizdeki anlamıyla, hemen hemen görüşsüzdürler. Bunlardaki görüş, bir noktaya bilenmiş veya daralmıştır: av nesnesine. Özeldir. Görüş kapsamları normaldışıdır. Akıl almaz denli uzağı, akıl almaz denli keskin bir biçimde görürler.

Bununla birlikte, çoğu hayvan, gördükleri şeyleri koklarlar: görüş pek o kadar gelişmemiştir. Doğrudan dokunarak koklamayla daha iyi öğrenirler.

Bir biçemde çok aşırı kaldığımız için bizdeki görüş hatalılaşır. Çok bakarız, çok görürüz. Dikkatli ilkelin koyu, görüşsüz bakışı, kedinin daralmış görüşü, şahinin tek görüş noktası –biz bunları bilmiyoruz artık. İstemli biçemin dengesi olmaksızın, aşırı denli duygudaş merkezlerde yaşıyoruz biz. Ve sonsuz bir nesnel meraklılık içinde, aşırı denli üst duygudaş merkezde ve istemli merkezde yaşıyoruz. Görüş, tüm duyuların en az kösnül

olanıdır. Ve biz kendimizi bir tek nesnel meraklılık biçeminde her şeyi, her şeyi gözlerle görmek, görmek, görmek için zorlayıp duruyoruz. İçimizde hiçbir şey yoktur, hiç durmadan dışarıya bakarız. Dolayısıyla, gözlerimiz teklemeye başlar; bizlere misillemede bulunmaya başlar. Hemen hemen kendini koruma amacıyla, yakın görüşlü oluruz.

Duymak, duyuların sonuncusu ve belki de en derin olanıdır. Ve burada başka bir seçenek yoktur. Tüm diğer yeteneklerde bizim yadsıyış gücümüz vardır. Bir görüş seçimimiz vardır. Eğer istersek, dışarıdaki harikaları, içinde kendimizden geçmek için sevinçle yöneldiğimiz ışık dünyasına bakabiliriz. Ya da Mısırlılar'ın görmüş oldukları gibi, kendi gizemli canlarının diliyle görebiliriz: dışarıdaki yaratığın tuhaflığını, kendisiyle onlar arasındaki uçurumu, ama en sonunda da onların diliyle kendi varlığını görmek. Onlar kendi değiştirilemez düşüncelerine göre, öznel olarak görürler, dışarıdaki harikayı aramak için kendilerinden dışarı ayrılmadılar.

Duygudaş görüşün başlıca iki biçimi bunlardır. Biz kendi biçimimize nesnel, Mısırlılar da öznel derler. Öznel ve nesnel, kesinlikle başlangıç noktanıza bağlı olan sözcüklerdir. Ruhsal ve kösnül, daha açıklayıcı terimlerdir.

Ama istemli iki görüş biçimi de vardır tabi. Başı sonu olmayan çağdaş eleştirel, çözümsel ve en sonunda da bile bile çirkin bir bakışla görebiliriz. Ya da avımızın yaşam yüreğinin attığı odaklanmış bir noktayı şahinin gördüğü gibi görebiliriz.

Dört görüş biçeminde bazı seçeneklerimiz vardır. Tat, koku veya dokunum alanlarında kaçınacak bazı seçimlerimiz vardır.

İşitim alanındaki seçimimiz en azdır. Büyük duyusal merkezlere ses doğrudan etkir. İşitimimizi istemli olarak canlandırabilir veya söndürebiliriz. Ama ne duyduğumuz hakkında gerçekten de hiçbir seçeneğimiz yoktur. Özistemimiz safdışı bırakılmıştır. Duyusal merkezlere ses doğrudan, hemen hemen kendiliğinden olarak etkir. Ve kulaktan dışarıya açılacak gücünüz de yoktur. Biz her zaman ve yalnızca alıcıyızdır.

Bununla birlikte, dört asal bilinçlilik kutbuna göre, ses bizlerde çeşitli yollarla etkir. Kuşların ötüşleri hemen hemen tüm olarak göğüs merkezlerine etkir. Uçarak yaşayan kuşlar, göğüs ve omuzların güçlü bilinçli etkinliğiyle güdülenmiş olarak bizler için ruhun, bilinçliliğin üst biçeminin simgeleri olmuşlardır. Bacakları uyuşmuş, hemen hemen duyarsız çalı çırpı haline gelmişlerdir. Yalnızca kuyruk oynaşır kösnül özistem merkezinden.

Ama ötüşleri bizde üst veya ruhsal merkezlere doğrudan etkir. Eğilimi tümüyle Hıristiyan olan müziğimizin hemen hemen tümü de öyle. Ama çağdaş müzik çözümsel, eleştireldir ve çirkinlik gücünü bulmuştur. Bizim savaş müzikleri, şarkıları, bando mızıka gibi, üst düzeyindir. Bunlar doğrudan boğaz sinir merkezlerine etkirler. Bununla birlikte, müziğin doğrudan kösnül merkezlere etkidiği zamanlar da vardı. İlkel müzikte, davulların gümbürdeyişlerinde, aslanların kükreyişlerinde ve kedilerin ulumalarında hâlâ duyarız bunu. Ve bazı seslerde bilinçliliğin kösnül biçeminin daha derinlemesine tınlayışını duyarız hâlâ. Ama her şeye eğilim üst düzeye alınmışken, alt düzeyse yalnızca üstten kendiliğinden olarak çalışır.

VI.
AKLIN İLK IŞILTILARI

Bir çocuk için eğitimin gerçek amacının ne olduğunu görebiliriz şimdi. Her zaman çocuğun bireysel doğasına koşut olarak, dört asal bilinçlilik biçeminin bütünsel ve uyumlu gelişimidir bu.

Amaç, ülküsel değildir. Erek, akılsal bilinçlilik değildir. Biz etkili insanlar istiyoruz, bilinçli insanlar değil. En son erek, bilmek değil, var olmaktır. Şundan daha sakıncalı hiçbir özsöz olmamıştır şimdiye dek: Kendini bil. Olabildiğince kendinizi bilmek zorundasınızdır. Ama yalnızca bilme hatırına değil. En sonunda kendiniz olabilesiniz diye kendinizi bilmek zorundasınız. "Kendiniz olunuz," son özsözdür.

Tüm devinimsel ve etkili bilinçlilik alanı, her zaman için akılsal öncesi, akılsal öncesi, akılsal olmayandır, Gelmiş geçmiş en bilge insan bile ertesi hafta kendini nasıl hissedeceğini bilemezdi; kendinde yeni ve kesinlikle yıkımcı bir içtepinin doğup

doğmayacağını, güzel bir biçimde tasarlanmış benini yerle bir edip etmeyeceğini bilemezdi. Kendisine göre yaşamak zorunda olduğumuz kerteriz içtepidir, ülküler veya düşünce değildir. Ama ülkülerin ve basmakalıplıkların makinemsiliğini kırabilmemizden önce, kendimizi şöyle iyice bilmemiz gerekir. Bir doğa durumundaki ilkel insan, en basmakalıp yaratıklardan birisidir. Bir çocuk da öyle. İçtepilerimizi yalnızca duyarlı ve derinliğine bir bilgiyle tanıyabilir ve gevşetebiliriz. Bugüne kadar bizim bütün amacımızsa, her bir bireyi alabildiğine bir akılsal denetime, akılsal bilinçliliğe zorlamak olmuştur. Çocuklar hakkındaki zavallı, ucuz tasarılarımız, onları okullar denen zorlama yataklarına koymak ve genç düşüncenin orada tomurcuklanmasına zorlamaktır. Tomurcuklanır zavallı, ılık bir bodrumdaki bir patates gibi. Benzi atmış, hastalıklı düşünceler ve ülküler yığını. Ve ne kök, ne de yaşam. Düşünceler yeterince sağlam olarak tomurcuklanırlar bizim üzgün çocuğumuzda, ama yaşam pahasına. Hiç böyle bir hata olmamıştır. Akılsal bilinçlilik, tümüyle bireysel bir iştir. Bazı insanlar yüksek ve duyarlı bir biçimde bilinçli doğarlar. Ama büyük bir çoğunluk için çok akılsal bilinçlilik bir felaket, bir hastalıktır yalnızca. Yaşamalarını durdurur yalnızca.

Zamanımızda bizim işimiz, ne pahasına olursa olsun genç düşüncenin tomurcuklanmasını önlemektir. Ülküsel akıl, beyin, kan ve yaşamı emip kurutarak, çağdaş yaşamın vampiri olmuştur. Bizler için özgün bir düşünce veya özgün bir söz kalmamıştır pek. Hepsi de hastalıklı düşüncelerin bayatlamış tekrarlarıdır.

Bütün okullar hemen kapansın. Birkaç teknik eğitim kurumunu açık tutun yalnızca, hepsi o kadar. İnsanlık nadasa alınsın, en azından iki kuşak boyu. Kendi bireysel üsteleyici arzusuyla, kendi başına öğrenmedikçe, hiçbir çocuğa okumasını öğretmeyin.

Benim ciddi öğüdüm budur, sayın okuyucu. Ama ben sizin kulak asacağınızı düşünecek kadar maymun iştahlı değilim. Kulak asacağınızı düşünseydim eğer, umudumun filizleneceğini hissederdim. Ve eğer hiç kulak asmazsanız, felaket en sonunda okullarınızı kapatacaktır sizler için, hiç kuşkunuz olmasın.

Asal bilinçlilikten öğrenilmiş akılsal bilinçliliğe geçiş süreci, her diğer bir geçiş gibi bir gizemdir. Ama kendi yasalarını izler yine de. Ve biz burada hiç de geçmeyi düşünmediğimiz köktenci ruhbilim sınırlarına yaklaşmaya başlıyoruz. Ama şunu söyleyebiliriz yalnızca. Asal bilinçlilikten akılsal bilinçliliğe geçiş derecesi, bireyden bireye değişir. Ama çoğu bireyde doğal derece çok düşüktür.

Asal bilinçlilikten geçiş süresine yüceltim denir; belirgin düşünce gerçekliğiyle bilgi durulgücünün yüceltimi. Ve bu süreçle saptamışızdır tüm eğitimi. Latin sözcük eğitimin türetilişinin ta kendisi gösterir bizlere. Her doğanın kendi bütünlüğüne doğru ilerlemesi demektir bu tabi. Ama bizlerin, budalaların elinde, asal bilinçliliğin, durulgüçlü veya devinimsel bilinçliliğin, sonlu ve durağan olan akılsal bilinçliliğe doğru ilerleyişidir. Çocuklarımızın en blok devinimsel bilinçlilikten durağan bilinçlilik biçi-

mine öylesine sevinç ve neşe içinde yönetmemize başlamazdan önce, ne yaptığımızı düşünelim bir an için.

Döl yatağındaki bir çocuğun anne hakkında hiçbir fikri yoktur. Köktenci ruhbilim bize sanırım bu kadarına izin verecektir. Ama dölyatağındaki çocuğun annenin devinimsel olarak bilincinde olması gerekiyor yine de. Yoksa onunla nasıl olur da belirli ve ileriye yönelik bir ilişki geliştirebilirdi?

Bununla birlikte, bu bilinçlilik kesinlikle ülküsel olmayan, akılsal olmayan, yalnızca devinimsel, gerekleri olmadığı için sinyallerden dile asla dönüştürülmemiş bir telsiz haberinin karşılıklı bir değişimi olarak, yaşamsal titreşimlerin devinimsel bir kutuplaşmış ilişki sorunudur. Cenindeki büyük asal çekirdeklerle, devinimsel anne ruhundaki bunlara karşılık gelen çekirdekler arasındaki devinimsel bir kutuplaşmış ilişkidir bu.

Bu bilinçlilik biçimi gebelikte oluşur ve doğumdan sonra uzun bir süre devam eder. Yo hayır, bütün ömür boyu devam eder. Ama anneyle çocuk arasındaki belirli devinimsel bilinçlilik değişimi, hiçbir kesintiye uğramaz doğumda. Hemen hemen aynı biçimde devam eder. Çocuğun, her ne olursa olsun anne hakkında hiçbir kavramı yoktur. Göremez onu, çünkü gözlerinin odakları yoktur. İşitebilir onu, çünkü işitimin kavrama dönüşümüne gerek yoktur, ama çocuğun hiçbir sözel kavramı yoktur sesler hakkında. Bilir anneyi, ama yalnızca yaşamsal bir devinimsel uygunluk biçimiyle, bir tür karşılıklı çekimsel değişimle. Düşünceye hiç yer yoktur.

Bununla birlikte, nesnemizin gizemli gölgesi bebeğin biçim kazanmamış aklında yavaş yavaş belirmeye başlar. Anne düşüncesi beyinsel kansuda adeta yavaş yavaş resimlenir. En soluk gölgeyle başlar –ama biçim yılların deneyimiyle yavaş yavaş gelişir. Asla tam olarak tamamlanmaz.

Çocuğun aklında bir kavram olarak anne biçimi yavaş yavaş nasıl gelişir? Asal bilinçlilik merkezlerinden kaynaklanan olumlu ve olumsuz tepkilerin sonucu olarak gelişir. İlk büyük duygudaşlık merkezinden çocuk anneyle güzel bir birliğe itilir. İlk büyük özistem merkezinden anneyi dışarıda bir şey, nesnel bir şey olarak değerlendiren bağımsız ben belirtiş kaynaklanır. Ve bu iki katlı kavramın sonucu olarak, iki katlı bir büyüme görülür çocukta. Önce, bebekte bireysel bilinçliliğin devinimsel temellenişi; ve sonra da, bebeğin beyninde annenin akılsal bir kavramının ilk gölgesi. Her çocuk ve insanda özgün aklın gelişimi her zaman için ve yalnızca devinimsel bilinçlilikteki çift yanlı oluşumdan kaynaklanır.

Ama bu kadarıyla kalınmıyor. Her zaman, devinimsel iki kutuplaşmış yaşam arasındaki karşılıklı dört katlı değişimden sonra, her iki kişide de eşzamanlı olmak üzere, bireysellikte bir gelişim ve bilinçliliğe bir yüceltim gerçekleşir: ve bu çift yanlı gelişim aynı zamanda iki kişi arasındaki devinimsel kutupsallıkta bir zayıflamaya neden olur. Yani, çocukta bireyselliği ve annenin akılsal kavramı gelişirken, çocukla anne arasındaki devinimsel ilişkide, buna karşılık gelen bir zayıflama görülür. Bu da tüm sevginin doğal gelişimidir. Daha önce söylemiş olduğumuz gibi,

bireyselliğin tamamlanışı, ana babayla çocuk arasındaki devinimsel akıyı tümüyle asla tüketmez. Benzer olarak, bir çocuğun anne veya babası ile ilgili son bir kavramı olamaz asla. Halaları veya arkadaşları ile ilgili tamamlanmış, son bir kavramı olabilir çocuğun. Oğlan veya kız çocuğunun aklında anne veya baba resmi asla tamamlanıp bitirilemez. Zamanın aktığı sürece, tamamlanmamış olarak kalması gerekir.

Bununla birlikte, akılsal kansu üzerindeki zamanın kaçınılmaz resmi, çocuğun aklında çok özlü bir ana baba, oldukça bütünsel bir kavram izlerini bırakır en sonunda. Ve bir kavram ne kadar tamamlanışa yaklaşırsa, bu kavramın kaynaklanmış olduğu devinimsel ilişki de o kadar sonlanmaya yaklaşır. Bilmek, yitirmek demektir. Bir sevilen veya bir arkadaş hakkında tamamlanmış bir akılsal kavramım olduğunda, sevgi ve arkadaşlık ölmüş demektir o zaman. Bir tanışlık düzeyine düşer ilişki. Benim kendi hakkımda bile olsa, bir düşünceyi, akılsal bir kavramı tamamlar tamamlamaz artık ben ölüyümdür devinimsel yönden. Bilmek, ölmek demektir.

Ama bilgi ve ölüm, bizim doğal gelişimimizin kısımlarıdır. Çoğu şey bütünsel olarak asla bilinemez bizler tarafından tabi. Asla kesinkes ölmeyiz, ana babamız için bile, demektir bu. İsa'nın annesine sorusu da öyle: "Kadın, ne yapayım ben seninle!" Bu soru büyük bir gerçeği dile getirirken, küçük gerçeği yadsıyışından gelen abartılı bir sesi var hâlâ.

Devinimsel ilişkiden tamamlanmış bir bireyselliğe ve tamamlanmış bir akılsal kavrama doğru bu ilerleyiş, bütün bu du-

yuların ve duyarlılıkların uygunluk ortamı aracılığıyla dört asal merkezden yürütülür. Her şeyden önce, çocuk anneyi yalnızca dokunmayla –eksiksiz ve doğrudan– temasla bilir. Ama gebelik anından sonra yumurta hücresi bütünsel bağlılığa ve hatta iletişime yanaşmamış ve bireysel bütünlüğünde diretmiştir yine de. Döl yatağındaki çocuk, anneyle eksiksiz bir bağı olsa da bu baca karşı aynı zamanda devinimsel olarak kutuplaşmıştır her zaman. Daha ilk andan beri bu bağ ilişkisinin çift yanlı bir kutupsallığı ve hiç kuşkusuz, çift yanlı bir biçemi vardır. Yumurta hücresinin kendiliğinden iki bölünmesini yapmış olduğu andan beri, dört katlı bir karşılıklı bilinçlilik değişimidir bu.

Çocuk doğar doğmaz gerçek bir kopma söz konusudur. Temas bağı kopmuştur, ara sıra yeniden gerçekleşir yalnızca. Anneyle çocuk arasındaki devinimsel akının, basit bir bedensel bağın ortadan kalkmasıyla kesilmediği doğrudur. Anne ile çocuk birbirlerine dokunmasalar bile, aralarındaki devinimsel akını hâlâ devam eder. Anne çocuğunu bilir, kanının ve yüreğinin ona doğru çekildiğini hisseder, çocuğu yüzlerce mil uzaklarda olsa bile. Ama kopukluk uzun sürerse, devinimsel akım anneylen çocuğun her ikisinde de ölmeye başlar. Oldukça çabuk bir biçimde sönümlenir –ve bir daha asla bütünsel olarak yeniden canlanmamak üzere. Ana baba ile çocuk arasındaki devinimsel ilişki, oldukça kolay bir biçimde uyuşukluk içine, durağan bir duruma girebilir.

Bütünsel bir devinimsel ilişki için, gerçek bir temas gereklidir. Sinirler, dört asal dinamodan kaynaklanırlar ve bedenin her

yanındaki canlı uçlarda sonlanırlar. Ve arı bir devre kurulsun diye, çocuğun canlı sinir uçlarıyla, annede bunlara karşılık gelen canlı sinir uçlarını temas durumuna getirmek gereklidir. Ne zaman arı bir devre kurulmuşsa, bireysel yaratılışta arı bir gelişim gerçekleşir ve buna da kaçınılmaz olarak duyum eşlik eder; ve duyum da akılsal bilginin ilk koşuludur.

Dolayısıyla, göğüs ve kollar bölgesinden üst devre ve dizler, ayaklar ve karın bölgesinden de alt devre.

Ve sonra, bir çocuk doğar doğmaz canlıdır onun yüzü. Ve yüz her iki asal bilinçlilik düzeyiyle doğrudan iletişim içindedir. Bir çocuk doğar doğmaz, el yordamıyla memeyi aramaya başlar. Ve çocuk memeyi emmeye başladığında, yeni bir büyük devre kurulur ansızın, dört kutbun hepsi birden aynı anda çalışmaya başlar. Alt duygudaş merkezin yoğun arzululuğu, özistem merkezinin yüce hırsı ve aynı zamanda da, meme ucuna bağlı kalma özlemi, dudakların ve damakların küçücük meraklılığı baş gösterir. Anne memesinin ucu, bedenin ve dolayısıyla da yaşayan ruhun büyük kapılarından bir tanesidir. Çocuğun ağzı aracılığıyla ve onun varlığının ve bilişinin dört büyük kutbunun derinliklerine oldukça güçlü titreşimlerini çakan canlı sinirler meme ucunda sonlanırlar. Erkeğin meme uçları bile büyük devinimsel akım kapılarıdır: hareketsiz kapılar.

Dokunum, tat ve koku etkindir şimdi bebekte ve duyular denen bunlar, kesinkes izlenimlerdir. Çocuğun akılsal bilgisinin ilk terimleridir. Ve bu üç beyinsel tepki üzerine, gelecek aklın temeli oturtulur. İlk dört devinimsel bilinçlilik kutupları arasında

eksiksiz bir kutuplaşmış devre kurulur kurulmaz, bu anda akıl, uç durak, bilgi çakmaya başlar. İlk bilgi izlenimdir yalnızca: tüm bilgide ve tüm kavramda ilk öğe olmasıyla izlenim ve izlenimin anımsanışı.

Dokunum, tat ve koku devresinin gözlerin gerçekten de görmeye başlamasından önce iyice kurulması gerekir. Bütün akılsal bilgi, izlenim ve anıdan oluşturulur. İlk anne kavramının temelini oluşturan, sürekli olarak tekrarlanan anneye dokunma izlenimidir. Bundan sonra, yavaş yavaş farkına varılan anne tadı ve anne kokusu gelir. Sonra yavaş yavaş görüş ve işitim gelişir ve iletişim ve bilgi ortamı olarak ilk üç duyuya büyük bir çapta üstün gelir.

İzlenimsel bilgi beyinde saklanırken, çocuğun yaşayan bireyselliği, çok daha gizemli bir biçimde gelişmektedir ilk dört çekirdekte, asal bilinçlilik ve varlık alanının dört büyük sinir merkezinde.

Zaman geçtikçe, annesini görmeyi öğrenir çocuk. Annesinin yüzünü bulanık görür önce ve onu bilse de annesinin yüzü sanki onu neşelendiren ılık bir kızıllıkla parlayan bir yaşam lambasıymış gibi, doğrudan bir iletişim parlaklığıyla bilir onu. Ama dokunum, tat ve koku devresi güçlü bir biçimde yavaş yavaş kurulup; çocuktaki bireysellik yavaş yavaş gelişirken, yalnız başınalığa doğru eğilim baş gösterir çocukta; annesine karşı yavaş yavaş daha da bağışıklılık kazanırken, iletişim devresi genişler ve gözler uzayın derinliklerini hissetmeye, kulaklar sesleri ayırt etmeye başlar. En son olarak da ayrımcı işitim gelişir.

Anne resmi şimdi yavaş yavaş çocuğun aklına geçer ve ilk bebek sözcüklerinin sesleri kayda alınır. Ve çocuk anneyle çocuk bakıcısını görsel, nesnel olarak ayırt etmeyi öğrenince, seçmesini öğrenir ve bireysel özgürlük kazanır. Devinimsel uygunluk bitmemiştir hâlâ. Devresini değiştirir yalnızca.

Beyin izlenimleri kaydederken, dört devinimsel merkez aralarında eksiksiz bir ilişki içine girerler. Ya da, görmüş olduğumuz gibi bunun tam tersi söz konusudur. Devingen merkezler eksiksiz bir ilişki içine girdiklerinde, akıl izlenimleri kaydetmeye ve anımsamaya ve dolayısıyla da bilinçlice öğrenmeye başlar. Ama büyük etkinlik alanı hâlâ ve her zaman devinimsel alandır. Bir çocuk yürümesini öğrendiğinde, bunu hemen hemen tüm olarak altkarın sinir ağından ve sırtaltı sinir merkezlerinden öğrenir, yürek sinir ağı ve boğaz sinir merkezleri de üst bedeni dengeler.

Eksiksiz bir kutupsallık devresi vardır. Alt iki merkeze artı dersek, üst iki merkez de eksidir. Çocuk ayağını yere basar ve kaldırır sonra ve bu arada iki üst merkez üst bedenin dengesinde dolaylı bir biçimde etkinlik gösterir. Bedenin tümünde bir devre kurarak, dört asal merkezdeki bir kendiliğinden etkinlik zinciridir bu. Ama artı kutuplar alt merkezlerdir. Beyinin de belki bununla hiçbir ilişkisi yoktur. Yürümek arzusu bile beyinden değil, asal çekirdeklerden doğar.

Eller ve kolların kullanımı için de aynı şey söz konusudur. İki üst kutbun şimdi artı, alttakilerin de eksi kutuplar ve ellerin canlı devre uçları olmalarıyla, dört merkez arasında arı bir devre-

nin kurulması demektir bu. Beyin yine kapsamdışıdır burada. Bir nesnenin istenerek ilk kavranışında bile kapsamdışıdır belki beyin. Bir bilgi ve izlenim anısı öğesi söz konusu oluncaya dek.

Bizim bütün asal etkinliğimiz yalnızca dört büyük sinir merkezinden kaynaklanır ve dolanır. Bizim tüm etkin arzularımız, içten içtepilerimiz, sevgilerimiz, umutlarımız, özlemlerimiz, her şey gizemli olarak bu dört büyük merkezden veya varlığımızın pınar gözlerinden kaynaklanır: yaşamsal ve devinimsel her şey. Devinimsel içtepinin kaynaklanışından ortaya çıkan sonuçları ve bu içtepiyle nesnesinin çatışmasını neye karşılıklı ilişkisini kayda alabilir yalnızca akıl.

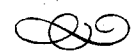
Kendimizi asla bilemeyeceğimizi görüyoruz burada dolayısıyla. Yol işaretleri yolcu için neyse, bilgi de bilinçlilik için odur: daha önce geçilmiş olan yolun bir belirteci yalnızca. Bilgi, varoluşla doğrusal orantılı bile değildir. Zayıfça bir varlık olan bir insanda büyük bir kimya bilgisi bulunabilir: ve şu bilenler, hatta Solomon gibi bilgeler bile, yaşam sorununun başında değil, sonundadırlar çoğu zaman. Aslına bakarsanız, yaşayan, devinimsel eseri David yaptı. Solomon'a tüketim ve bitim ve sönüp ölme kaldı.

Ama yalnızca bilmeyi öğrenmek için değilse bile, bilmek zorundayız yine de. İnsan bilinçliliğinin yüce dersi, bilmeyi öğrenmektir. Yani, sabit bir arzudan, makinemsi veya kafadan düşünceler ve ilkelerle sürülen makineler gibi durağan olarak değil, büyük Kaynak'tan, devinimsel olarak nasıl yaşanacağını. En sonunda insanın yaşayan etkinliğindeki doğru yerine oturtulması

gerekir bilginin. Bunu yapmak için bile derinlemesine bilmek zorundayız.

Eğitimin anlamı, her erkek ve kadındaki bireysel doğanın gerçek bütünlüğüne giden yolun gösterilmesidir. Aklı uyararak yapamazsınız bunu. Akla bilgi pompalamak, öldürücüdür. Devinimsel bilinçlilikten akılsal bilinçliliğe yüceltenin yalnızca herhangi bir değeri vardır. Çoğu bireyde çok azdır bu gerçekten de. Dolayısıyla, işini bilen bir yönetim altında çoğu birey, kendilerine ilgisiz düşüncelerin aşılanması yönündeki bütün kötü niyetli girişimlerden en dikkatli bir biçimde korunmuş olurlardı. Devinimsel bilinçlilikte hiçbir doğal kökü bulunmayan her ilgisiz düşünce, genç bir ağaca bir çivinin çakılması kadar sakıncalıdır. Halk için bilgi simgesel, efsanesel ve devinimsel olmalıdır. Daha yüksek, sorumlu ve bilinçli bir sınıf olmalı; sonra da, bilinçlilik derecelerine göre çeşitli alt sınıflar. Tepeden dibe simgelerin doğru olması gerekir. Ama simgelerin yorumlanışı, yüksek, sorumlu ve bilinçli sınıflarca yapılmalıdır. Akılsal bilinçlilikten, belirli düşüncelerden, ölü görüşlerden ve düşüncelerden şu kendilerini asla arındıramayanlar, ellerinden ve ayaklarından çivilerler kendilerini.

VII.
EĞİTİMDE İLK ADIMLAR

Eğitimin ilk süreci, hiç kuşkusuz akılsal bir süreç değildir. Bir anne bir bebekle konuştuğu zaman, onun küçük aklını düşünme yönünde yüreklendirmiyordur. Çocuğuna yürümesi için tatlı dil döktüğünde, denge biliminin kuramsal bir açıklamasını yapmıyordur. Çocuğun biraz ötesinde yere çömelir ve kollarını açar. "Gel yavrum –gel annene. Gel! Yürü yavrum! Evet, yürü! Anneye yürü! Gel buraya. Annesine küçük bir yürüyüş. Gel. Gel artık. Ha yaşa, şen tatlı bebek! Oh, tıpış tıpış yürüyebiliyor! Evet –evet. –Yoo, korkma canım. Hayır. –Anneye gel–" ve çocuğun önlüğünün ucundan yakalar anne ve çocuk öne doğru yalpalar. "İşte! İşte! Güzel bir yürüyüş! Güzel yürüyor, evet! Bu kadar yolu yürüdü anneye, yaptın bunu. Evet, yaptın–"

Bu konuşmanın ipe sapa gelmez olduğunu kim söyleyecek şimdi bana? Hiçbir mantık kıvılcımı yok. Ama gerçek bir uyak

veya ölçü çok daha önemlidir. Anne sesinin ezgisi ve dürtüsü, çocuğun duygulanımsal merkezlerine doğrudan etkir, harika bir uyarıcı ve öğretimdir onun için. Sözcüklerin pek önemi yoktur. Bu sürekli tekrarlanışın en sonunda akılsal bir çağrışım oluşturacağı doğrudur. O an bebek için hiç mi hiç akılsal bir önemi yoktur. Ama onun kanat çırpan canında tuhaf bir hızla çarpan müzikle çınlar ve onu harekete geçirir.

Çocukları eğitmenin yolu budur: annelerin içgüdüsel yolu. Çocukların düşünmesini, düşünceler edinmelerini öğretmek için hiçbir çaba gösterilmemeli. Devinimsel etkinliğe dürtüklemeli onları yalnızca. Anlayış sözcükleri yerine, devinimsel sesin ezgisi. Kahretsin çınlayışı. Kuram yerine hareketler, dokunum ve yüz anlatımları. Çocuklar hakkında düşünme edinmeyin asla –ne de düşünce verin onlara.

Eğer çocuklara bir şey öğreteceksek, kımıldamasını öğretmeliyiz önce onlara. Ve kural ve akılsal olarak zorlama olmadan. Korku! Ama oynayarak, takılarak, kızdırarak ve keyiflendirerek. Bir çocuğun kaygısızcana, özgürcene ve onurlucana kımıldamayı öğrenmesi gerekir. Kendiliğinden hareket etmenin, bütünlüğünü öğrenmelidir. Ve bunu da bütün merkezlerden sürekli bir tepkiyle, tüm duygular aracılığıyla öğrenebilir yalnızca. Bir çocuğun kendini tutmasını öğrenmesi gerekir. Gerektiğinde hiç kımıldamadan oturmasını öğrenmesi gerekir. Eğitimin ilk evresinin bir kısmı, kımıldamadan durmayı ve bedensel olarak kendi kendine yeterliliği öğrenmektir. Sonra bir çocuğun yalnız kalmasını, yalnız başına serüvenciliği ve yalnız başına oyun oynamasını öğ-

renmesi gerekir. Herhangi huysuzcana bir sarılış oldukça sert bir biçimde terslenmeli. Daha ilk günden başlayarak çocuğu kendi olanaklarıyla baş başa bırakmalı –hatta biraz acımasızlıkla bazen. Ama görmezden gelmeyin onu, ona karşı olumsuz bir tutum takınmayın. Oynayın onunla, takılın ona, köpeğin yavrusunu yuvarladığı gibi yuvarlayın yerde onu, çok pısırıklaştığında alay edin onunla, gülün ona, gerçekten de canınızı sıktığında azarlayın onu –çünkü bir çocuğun başka birisinin canını sıkmamasını öğrenmesi gerekir– ve sizi iyice kızdırdığı zaman da bir güzel pataklayın onu. Ama onun kendi başına küçücük bir can olduğunu hiç unutmayın; ve akıllıca, sıcak bir ilişki sorumluluğu size, yetişkine düşer.

Tavırlarını ve gidişatını her zaman gözleyin. Her şeyden önce onun sırtının dik ve omuzlarının geniş olmasını sağlayın. Her şeyden önce derbeder bir davranışı, çirkin bir tutumu ve hoş olmayan bir tavrı küçümseyip hor görün. Ve huysuzluğu ve aşırı çekingenliği alaya alın.

Bir çocuktaki sevgi ve vesaire hakkında endişelenmeye başlamak budalalıktan başka bir şey değildir. Duygusal karşılıklık diye bir şeyin olduğunu kesinkes unutun. Ama küçük bir birey karşısında yetişkin bir birey olarak onurunuzu asla unutmayın. Bu bir onur sorunudur, sevgi değil.

Derin kökleri olduğunda ve çok boğulmadığında dimdik büyür bir ağaç. Kendiliğinden etkili candan gelen, kendiliğinden bir şeydir sevgi. Sözcüğün tam anlamıyla bir kötülüktür basmakalıp bir ilke olarak. Düşüncelere veya bir ülküye dayanan aktö-

relikte sözcüğün tam anlamıyla bir kötülüktür. Davranışlarında, tüm tavırlarında gururlu ve özgür olan bir çocuk, gerektiğince aktörel olacaktır. Onur, alabildiğince canlı tutulması gereken bir içgüdü, yüce bir içgüdüdür. Aktöresizlik, kötülük, suç, bütün bunlar büyük asal merkezlerin örtbas edilmesinden veya bunlardan biri ve bazılarının çökmesinden kaynaklanırlar. Eğer bu merkezlerden biri gerçek kutupsallığını sürdüremezse, o zaman bedensel veya ruhsal düzensizlik veya her ikisinin birden düzensizliği çıkar ortaya. Kötülük veya suç da asal sistemdeki bir düzensizliğin sonucudur. Arı aktörelik, canın her ortamında bir şeyi başka bir şeye canlı, duyarlı, içli bir biçimde ayarladığı, içgüdüsel bir düzenlemedir yalnızca. Hiçbir yasa olamaz. Bu nedenle, her ne pahasına ve yükleme olursa olsun, ilk dört merkezi canlı, uyanık ve etkin, tepkide diri tutun. O zaman sapıklıktan korkmaya gerek kalmaz. Bizim zamanımızda yapmış olduğumuz ilk şey, iki kösnül merkezi elimizden geldiğince örtbas etmeye veya ast kılmaya çalışmış olmamızdır. Üst ruhsal veya kendini düşünmezlik biçeminde –başkasıyla ve başkasında yaşamayı– öylesine boşu boşuna üstelemiş ve abartmışızdır ki, doğal ruhta sakıncalı bir dengesizliğe yol açmışızdır bile.

Bunu düzeltmek için daha beterini yapmış ve kendimizi eski duygudaş ve iyilikseverlik düşünceleriyle daha da yönetmeye çalışmışızdır. Sevgi ve iyilikseverliğin herhangi bir şeyi iyileştireceğini sanırız. Oysa sevgi ve iyilikseverlik zehirdir, verene zehir ve alana da daha zehirdir. Yalnızca zehirdir, çünkü dünyada elverişli hiç kendiliğinden sevgi kalmadı. Her şey özistem, öldürücü sevgi özistemi ve doymaz, hastalıklı meraklılık. Arı duygudaş sevgi

biçemi çok önceleri çöktü. Şimdi yalnızca öldürücü, abartılı istem var.

Elden gelen ivedilikle genel eğitimin niçin örtbas edilmesinin gerekmesi de bu yüzdendir. Sabit, öldürücü bir özistem durumunun içine düşmüşüz. Okulda çocuklarımıza söylediğimiz ve yaptığımız her şey, arı sevgi ikiyüzlülüğü altında aynı öldürücü özistemi onlara aşılama eğilimindedir yalnızca. Bizim ülkücülüğümüz, sabit özistemimizin ipucudur. Sevgi, güzellik, iyilikseverlik, ilerleyiş, kullandığımız sözcükler bunlardır. Ama çağırdığımız ilke, tüm yaşamın kısır, kutsanmış bir zorlanış ilkesidir. Tüm yaşamı zor altına almak isteriz. "Sinirlerin kurnazlıkla nasıl üstesinden geliriz" örneğin. Bu nedenle, çocukları olabildiğince kurtarmak için, temel eğitimin derhal durdurulması gerekiyor.

On yaşından önce hiçbir çocuk herhangi türden hiçbir kamu kurumuna yollanmamalı. Eğer benden salık vermem istenseydi, aşağıdaki bildirinin yurdun her köşe bucağına yollanmasının gerektiğini önerirdim.

Ana babalar, devlet artık çocuklarınızın akıl ve kişiliklerinden sorumlu olamaz. Önümüzdeki yılın ilk gününden başlayarak, belirsiz bir süre için bütün okullar kapanacaktır. Babalar, oğullarınızın erkek olarak yetişmesini gözetin. Anneler, kızlarınızın kadın olarak yetişmesini gözetin.

Bütün okullar yakında ya işliklere ya da beden eğitimi salonlarına dönüştürülecektir. On yaş altındaki hiçbir çocuk işliklere alınmayacaktır. On yaş üzeri bütün oğlan çocukları için basit dövüşme biçimleri ve beden eğitimi zorunlu olacaktır.

On yaş üzeri bütün kızların bir evişleri işliğine gitmeleri zorunludur. On yaş üzeri kızlar ayrıca bir sanat veya sanayi işliğine girebilirler. Deneme süresi üç aydır.

On yaş üzeri bütün oğlan çocuklarının bir ev donanım ve bir sanat veya sanayi işliğine katılmaları zorunludur. Bir oğlan çocuğu, ana babasının uygun görmesiyle, işçilik veya sanayi veya sanat okulunu seçebilir, ama gerektiğinde müdürlerin kendisini, üç aylık bir deneme süresinden sonra, daha elverişli bir bölüme aktarma hakları vardır.

Etkin, erkli bir yurttaşlar toplumu oluşturmak bu Devlet'in düşüncesidir. Çaresiz, arsız, gazete okuyan bir halk sakıncası yaygın olarak ortadadır.

Farklı sanayi dallarının gerektirdikleri dışında, bütün temel eğitim ana babanın ellerine bırakılmıştır.

On dört yaş üzeri bütün bireyler için akılsal ekin okulları serbesttir.

İlk ekin derecesini elde eden herkes için yüksekokullar serbesttir.

Bizim bugün yaygın eğitim sürecimiz öylesine tuhaf, öylesine ruhbilimsel yönden zorbacadır ki ırkımızın varlığı için en korkunç bir sakınca oluşturmaktadır. Çocuklarımızı kıskıvrak yakalamışız ve anlamadan tekrar zorlayıcığıyla onlara bir dizi akılsal düzenbazlık aşılamışızdır. Doğadışı ve sağlıksız zorlamayla onları belirli bir beyinsel etkinliğe sürüklemişiz. Ve birkaç yıl sonra da kafalarında bazı yeldeğirmenleriyle, bir yığın aşağılık

Don Kişotlar gibi, yaşamı altüst etmek için onları başıboş bırakmışız. Kafalarındaki öğrenmiş oldukları hiçbir şeyin devinimsel canlarıyla hiç mi hiç bir ilintisi yoktur. Yeldeğirmenleri bir sözcükler rüzgârında dönüp duruyorlar, Dulcinea del Toboso her köşebaşında çağrıda bulunuyor ve bizim aşağılık Kişotlar ulusu, sürekli çukulata çiğneyen ve canı çok, çok sıkılmış olan tanrısal Dulcinea'yı çılgıncasına izlerken, tramvaylara, trenlere, bisikletlere, arabalara ve otobüslere sıçrayıp iniyorlar. Zavallı iblislere dur demenin hiçbir yararı yok. Daha başka Dulcinealar ve bunların sayesindeki daha başka mertlik ve canları sıkılmış bu düşülerin iyi ünlerini yaralayan daha başka iğrenç kişiler hakkındaki öyküleri gazetelerden okurlar. Ve kendi kuyruklarını yakalamak için dönüp dururlar. Yani, bir ücret uğruna yaşamlarını ezmeye zorlanmadıklarında. Halkımızın çileden çıkmasını önleyen tek şey de iştir.

Doğrusunu söylersek, insanlığın şimdiye dek aşılanmış olduğu en sakıncalı tohumlar düşüncelerdir. Bunlar beyne okullarda ve gazeteler aracılığıyla aşılanırlar ve işimiz de böylece bitmiş olur.

Beyne şöylece sokulmuş ve orada gaddarca bir pervane gibi dönmekte olan bir böcek gibidir bir düşünce: bugünkü bütün sefilliğimizin de nedenidir. Kendiliğinden merkezlerden yaşayacak yerde, kafadan yaşarız. Çiğner, çiğner, çiğner dururuz bir kuramı, bir düşünceyi. Kendimizi yitirinceye kadar bilenir, bilenir, bilenir dururuz akılsal bilinçliliğimizde. Asal duygulanımsal merkezlerimiz, kendiliğinden varoluş merkezlerimiz öylesine

ezilip un ufak olmuşlar ve makinemsileşmişlerdir ki her bir uyumsuzluk ve başlangıç halindeki çöküş evresinde gıcırdayıp dururlar. Biz budala, aşağılık ve saralı bir halkız –ve yalnız da değiliz ama– ve sapıtıp kudurduğumuzu bile bilmiyoruz.

Ve bütün bunlar, doğrudan yalnız başına, bizim o ülkü dediğimiz nefret edilesi tohum sayesindedir. Ne tür bir ülkü olursa olsun, Ülkü her zaman için kötüdür. Hiçbir düşünce yükseltilmemelidir yönetici oruna.

İnsanın başını hemen kesmesi ve göğsüne bir çift göz geliştirmeye çalışması demek değildir bu. Bunun anlamı şudur: Bir düşünce, yaşayan karşılıklı devinimsel değişimin ve tepkilerin sınanmış ve en son somut sonucudur yalnızca. Devinimsel nedeni tamamlanıncaya kadar hiçbir düşünce eksizcene asla dile getirilmemeli; henüz daha yeni kusurlarından arındırılmış bir düşünceyi devinimsel etkinliğe geçirmeye devam etmek, yaşayan bütün etkinliğin sıfırlanışı, makinemsiliğin yürürlüğe konması ve bunların sonucunda ortaya çıkan tüm bıkkınlık, esriklik, sinirsel arıklık ve çöken bir ruhun korkunçluklarıdır.

Bizim yaşamak ve yaşam düşüncesi ağacımız hepten ölüdür. Öyleyse gelin kendimizi ve çocuklarımızı bu ağacın dallarında muşmulalar gibi asılı bırakalım.

Düşünce, gerçek düşünce, bir ağacın yaprakları gibi, özsuyunun canevinden ve yaşamın büyük devinimsel merkezlerinin sonsuza dek hesaplanamayacak olan akısına göre, taptaze, yerini almış olarak doğmalıdır. Yaşam ağacı, yapraklarını sürekli olarak döken ve bunların yerine oldukça yeni ve farklı olanları açan şen

bir ağaçtır. Eğer son grup yapraklar devedikeni yapraklarıysa, bunu izleyenler asma yaprakları olabilir. Yaşam ağacının ne olacağını asla kestiremezsiniz.

Bize bunca mürekkep harcatan o değeri biçilmez çocuğa dönüp geliyoruz yine. Bizim hastalıklı düşünce tohumlarımızı ve şaşmaz güdülerimizi ona, size soruyorum, hangi hakla aşılayacağız? Herkese bulaştırmak isteyen, hastalıkların hakkıyla.

Yaşam içtepileri ve tepkileri akılsal bilinçliliğe doğru gelişmiş ve yücelmiş birkaç, birkaç insan var. Ormanda her türden ağaçlar var. Ama bunların birkaçında bilgi elması var yalnızca. Bununla birlikte, çağdaş dünya her bireyin bilgi elması yetiştirmesini üsteliyor. İnsanlık ormanının içine dalalım ve her ağaca elma aşısı yapalım öyleyse. Böylece güzel bir canavarlar ormanı yapmış oluruz.

Derinliğine bilmek, anlamak ve akıl yürütmek, çoğu insanın doğası değildir. Bu nedenle, ne diye numara yapmak zorunda kalsınlar? Akıl yürütmek birkaç kişinin doğasıdır, bırakın onlar akıl yürütsünler. Doğaları akılsal özistemli olanlar niçin ve neden diye soracaklardır içgüdüsel olarak ve bir yanıt için kendileriyle güreşeceklerdir. Ama her Tom, Dick ve Harry'e niçin evrenin niçini ve nedeni zorla aşılansın ve böylece buradan kendisinin evrenin sorumlusu ve ülküsel kişisi olduğu sonucu çıkarması sağlansın, bilmiyorum. Bir yalandır zaten bu –çünkü ne niçinler, ne de nedenler kendisinindir ve kendisi evrenin kaçık bir papağanından başka bir şey değildir.

Kendi deneyimleriyle ve kendi devinimsel etkinliğiyle hiçbir ilişkisi bulunmayan olguları bir çocuğun aklına tıka basa ne diye dolduralım? Bir insanın aklına etkili bir biçimde sokulmuş her ilgisiz düşüncenin, onun devinimsel etkinliğini doğrudan kösteklediğini gelin anlayalım. Bir insanın aklına dışardan sokulmuş ve kendi devinimsel doğasıyla uyuşmayan her düşünce, o insan için öldürücü bir ayak bağıdır: gerçek bireysel etkinliğinin bir sekteye uğrama nedeni ve ruhsal varlığının bir bozumudur.

Örneğin, her insanın eşit olduğu düşüncesini bir insana öğrettiğimi düşünelim. Bu düşüncenin hiçbir deneyimsel temeli yoktur, ama bazı törel veya felsefi ilkelerden mantıksal olarak çıkarımlanmıştır. Ama dünyada bir ülkücülük hastalığı vardır ve biz hepimiz bununla birlikte doğmuşuzdur. Öncelikle de öğretmenler bununla birlikte doğmuşlardır. Ve bu eşitlik düşüncesine sarılırlar ve aşılamaya kalkışırlar bunu. Hangi sonuçla? Sizin insanınız, kendi kendiliğinden merkezlerinden yaşamını yaşayan bir insan değildir artık. Tüm yaşamı engellemeye ve saptırmaya çalışan kuramsal bir ahmaktır o.

Arı bir düşünceyi uygulayıma zorlamak, tüm yaşamın ölümü demektir. Yaşam, her bireyin kendinden sorumlu kendiliğinden, derin merkezlerden, bireyler arası devinimsel ilişkinin ülküdışı, yaşamsal bir devrede yaşanmalıdır. Düşünce ürünü olan tutkular ve arzular, öldürücüdür. Geniş kapsamlı bir ülküsel onay bulan herhangi bir tutku veya arzu biçemi, anında zehirli olur.

Bu eğer erkekler için doğruysa, kadınlar için daha çok doğrudur. Bir kadına bir düşünceye göre tavır takınmasını öğretin ve onun kadınlığını sonsuza dek yıkın. Bir kadını ne yaptığını bilen bir kadın yapın, onun canı artık bir kum torbası gibi çoraklaşır. Cennet'ten niye kovulduk? Giderilemez doyumsuzluğun bu kemirgen hastalığına niçin yakalandık? Günah işlediğimiz için değil. Ah, hayır. Cennet'teki bütün hayvanlar cinsel birleşimin kösnül tutkusundan zevk alıyorlardı. Günah işlediğimiz için değil. Ama kafamıza cinselliğimizi taktığımız için.

Havva o elmayı yediği zaman, kendi kadınlığının akılsal olarak farkına vardı. Ve akılsal olarak bununla deneyimler yapmaya başladı. Bundan böyle deneyimler yapıyordu. Erkek de öyle. Her ikisinin de öfke ve korkusuna.

Bu cinsel deneyimler gerçekten de aforozlanmıştır. Ama bir kadın cinsel yönden bir kez ne yaptığını bilen bir kişi olmuşsa, ne yapacaktır şimdi? Kendisinden önce annesi gibi, kendi ne yaptığını bilirlik hastalığıyla doğmuştur işte. Sabit ve kendisi bir kadın olarak, kendisinin de kendi hakkındaki bir düşüncesi vardır kaçınılmaz olarak. Önce pek o kadar soylu olmayan erkeğinin soylu eşi; sonra da bir Mater Dolorosa; sonra hizmet eden bir Melek; sonra yetenekli bir toplumsal birim, bir Meclis Üyesi veya bir Bayan Doktor veya bir kürsü söylevcisi; ve bu arada, program dışı bir atraksiyon olarak, bir Tristan'ın Isolde'si veya bir Lancelot'un Guinevere'si veya bütün erkeklerin Fata Morgana'sı –kendi düşüncesince. Kendisiyle ilgili bir düşünce edinmeden duramaz. Kendi kafasından kurtaramaz kendisini. Ve

tüm erkek –ve– kadın oyunu bir cehenneme dönüşünceye ve herhangi bir belkemiği olan erkeklerin buna katlanacakları yerde kendilerini veya başkalarını öldürünceye kadar, kendi kafasından ve kendisinin kendisi hakkındaki bilinçliliğinden ve kendi makinemsi özisteminden işlevsellikte bulunur işte.

Ama gittikçe daha da özbilinçlilik aşılayacağız, her bir Küçük Meryem'e kendi kafasından daha da iyi ve ince bir Meryem olmasını öğereteceğiz ve her bir küçük Joseph'e de kendisini en ince noktasına kadar kuramsallaştırmasını belleteceğiz.

İşte önemli nokta da burada yatıyor. Bütün bunlar bir son bulmak zorunda. Özbilinçli ve düşünce bağımlısı olmuş her geçmiş ırk yok olmuştur. Ve sonra da her şey, başka bir ırkla, değişik bir biçimde yeniden başlamıştır. Ve insanlar daha iyisini asla öğrenmemişlerdir. Ölü Yunanlılardan veya yitik Etrükslerden çok, çok daha yaşam ahmağıyız gerçekten de. Zamanımız çok kısa ve hızla tükeniyor. Geçip gideriz ve başka bir ırk izler bizi sonra.

Ama başka bir seçenek daha var. Bizim kendi ülkücülüğümüzle, bizim kendi özbilinçli özistemimizle, şu diğer gerçekliği, bizim kendi gerçek kendiliğinden özümüzü birbirinden ayırt edebilecek güç hâlâ var içimizde. Bir dakika içinde iyileşemeyeceğimiz denli hastalanmış ve altlarında ezilmişiz düşüncelerin tabi. Ama bir kez anladık mı, hastalığa karşı direngen bir biçimde durabiliriz. Sevgi hastalığı, "ruh" hastalığı, iyilik ve iyiliksseverlik, kendini iyi hissetmek ve bir başkası için iyi hissetmek hastalığı. Pöh, bütün bunların hepsi birer kangren. Bu sapsarı benizli

özbilinçlilik ülkücülüğü hastalığından kurtuluncaya kadar, cüzamlılar gibi onurlu, yalnız başımıza çekilip kalabiliriz öylece.

Çocuklarımızın yararına gerçekten de bir şeyler yapabiliriz ama. Şu özbilinçli hastalığın yuvası okullara bundan öte çocuklarımızı atmaktan gerçekten de kaçınabiliriz. Onların cüzam bezlerini, gazeteleri ve kitapları bundan öte yemelerini gerçekten de önleyebiliriz. Bir süre için zorunlu okuma ve yazma öğretimi hiç mi hiç olmamalı. İnsanlığın büyük bir çoğunluğu okumasını ve yazmasını asla öğrenmemeli –asla.

Ve bu kemirgen, kemirgen akılsal bilinçlilik ve korkunç, sağlıksız uyarım ve eylem özlemi hastalığı yerine, içten eylemi koymamız gerekir. Savaş gerçekten de kötü bir başlangıç değildi. Ama ülkücülük bayrağı altında çıktık dışarı ve şimdi insanların yuvaya tekrar geri dönmüş olmalarıyla, onların canevlerini çürüterek, mikrop daha da etkin şimdi.

Kitleler asla akılsal olarak anlamayacaklardır. Ama çok geçmeden içgüdüsel olarak yola geleceklerdir.

Akılsal etkinlik yerine, kitleler için eylemi, her tür eylemi koyalım. Bir günde on iki saatlik iş bile daha iyidir, öğleden sonra saat dörtte bir gazete ve akşamın geri kalanı için sıkıntıdan. Ama gelin özellikle çocuklarla ilgilenelim. Her ne pahasına olursa olsun, bir kızın kendisi hakkında arpacı kumrusu gibi düşünmesini önlemeye çalışın. Oynasın, çalışsın, kıpırdasın; onun kızlığı üzerine bir düzen düşünün. Onun ev işlerinde ustalaşmasını sağlayın. Yün eğirmesi ve örgü örmesi için ortam bile hazırlayın. Onun okumasını ve özbilinçli olmasını önlemek için, onu işlek

tutacak herhangi bir şey. Makine yapımı şeylerin itici makine niteliğine karşı, elden geldiğince erken uyanalım. Ölüm kokar bunlar. Ve yuvanın kutsal, yürek olduğunu ve yuvanın her yanı üstünde üsteleyelim. Kızların oğlan çocuklarıyla herhangi bir yakınlık kurmalarını veya onlarla "senli benli" olmalarını engelleyin. Cinsler arası bizim şimdi bunca hayranlık duyduğumuz iyi ve temiz sıkı dostluk, kısırlaştırıcıdır. Cinsiz kişiler çıkar ortaya. Daha sonraları, derinliğine olmayan, büyüsel cinsel yaşam olasıdır.

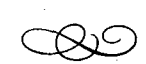
Oğlan çocukları için de aynı şey söz konusudur. Her şeyden önce onurlu, sert, dürüst bir düzen getirin onlar için. Her an onurlu, güçlü, olgun bir yetkenin gölgesinde olduklarını bilmelerini sağlayın. Onları birer asker yapın, ama bireyler olarak onları makine parçaları haline getirmeyin. En son olarak makinelerin değil, özgür, yılmaz yaşam ruhunun karar vereceği, savaşlar vardır gelecekte. Ülkü bayrakları altında ve kurban olma ruhunda savaş yok artık. Bireysel insanların gücü uğruna savaşa evet. Sonra da dövüşecek arı bireyselci yetişme ve tümüyle yeni bir yaşam biçimi, yeni bir toplum düzeni için hazırlık. Parayı, bilimi ve sanayiyi yerli yerine koyun. Önderler yaşamı gözetmeli ve basit izleyiciler istememeliler yön göstermek için. Önderler sorumluluk üstlendikleri zaman, bir yol bulma yükümlülüğünden kesinkes kurtarırlar izleyenleri. Bu nefret edilesi genel işler sorumluluğunun ağır yükünden kurtulmuş olarak, sorunları üstlerine bırakan halk yine özgür, mutlu ve doğal olabilir. Halkın çoğunluğunun okumayı asla öğrenmemesiyle, gazetelere hiç gerek yok. Yaşamın büyük kendiliğinden deviniminin bir kez daha gelişmesi.

Bu durumda böyle devam edemeyiz artık. Ömürlerimizi kemiren ve asla yaşamamış olduğumuz için ölmekten nefret eden, zavallı, sinirleri yıpranmış yaratıklar. Yapılacak şey, şimdi halkın üzerine bir işkence gibi çökmüş olan sorumluluğu, birkaç kutsal kişinin ellerine devretmektir. Birkaç kişi, önderler halktan gittikçe daha da sorumlu olsunlar. Ve kitle özgür olsun; önderlerin seçimi dışında özgür.

Önderler –insanlığın can attığı şey budur. Ama insanlar bir kez önder seçtikten sonra, beden ve ruhça boyun eğmeye hazırlıklı olmalıdırlar. Ve onların önderi yalnızca yaşam uğruna seçmelerini sağlayın.

Başlayın sonra –bir başlangıç vardır.

VIII.
ERKEK, KADIN VE ÇOCUKTA EĞİTİM VE CİNSELLİK

Bizim kendi eski eğitim sürecini yürütürken bile kaçınmak zorunda olduğumuz tek şey, bir çocuktaki özanlatım denen güçlerin bu gelişimidir öyleyse. Onun özbilinçliliğini ve kurgulayım denen şeyin yapay olarak uyarımlanışından sakınalım. Bütün yaptığımız, çocuğu bizim kendisinden ortaya koymasını arzuladığımız biçimde ortaya koymasına etkilenmiş bir biçimde yönlendirerek, onu hastalıklı bir özbilinçlilik durumuna saptırmaktır. Özbilinçliliğin en küçücük bir izinin bir çocuğa girdiği anda, sahtekârlık dışındaki her şeye güle güle.

ABC'ye, basit aritmetiğe ve bunun gibi şeylere yalnızca çatmak daha iyidir. Çağdaş yöntemler çocukları bilenmiş yapar, onlara bir tür kurnaz incelik verir, ama düzenbazlığın başlangıcı-

dır bu. Sinirli, isterik bir emekçi sınıfının büyük bir "huzursuzluğu" ile sonlanır bu. Beş yaşındaki bir çocuğa "anlamayı" öğretmeye başlayın. Güneşi, ayı, papatyayı, üremenin gizlerini ve canı mutlu kılmasını anlamayı. Tümüyle anlamak. Ve çocuk yirmi yaşına geldiğinde, kendi yarattığı derdini çılgıncasına anlamak isteyecek ve bu da kendisinin sonu olacaktır. Anlamak, kötüdür.

Bir çocuk nesneleri anlamamalı. Onlara kendi yolunca sahip olmalı. Onun görüşü bizimki değildir. Sekiz yaşındaki bir oğlan çocuğu bir at gördüğü zaman, bizim onun görmesini düşündüğümüz dirimbilimsel nesneyi görmez o. Dört bacaklı ve yelesi ensesinden sarkan, hiçbir özel biçimi olmayan iri, canlı bir varlık görür. Tam yandan veya önden bakarsa daha iyidir. Çünkü üç boyutlu bir biçimde görmez o. Onun ağtabakasındaki görüntü, onun bilinçliliğinin görüntüsü değildir. Ağtabakasındaki görüntü ulaşmaz onun bilincine. İki gözlü, dört bacaklı, uzun yeleli, olduğundan daha korkunç görünen, güçlü, koyu ve güçlü bir varlığın belli belirsiz önsezisiyle dolar onun bilinçdışılığı.

Oğlan çocuğunu gerçek bir tek göz at kesiti görmeye zorlamak, onun gözlerinin önüne bir duvar ilanı yapıştırmaktan başka bir şey değildir. İçe yönelik görüşünü öldürür bu yalnızca. Onun bir atı olduğu gibi görmesini istemeyiz. Küçük bir resim alıcı değildir çocuk. Dış evrenin nesneleriyle doğrudan devinimsel ilişkisi bulunan, küçük bir yaşamsal canlıdır o. Yaratığın yalın doğasını, derinlere batmış bir gerçekçilikle, göğsünden ve karnından algılar o. Dolayısıyla, bugün bir Nuh'un Gemisi ağacı,

bir Corot ağacından veya bir Constable ağacından daha gerçektir; ve yere uzanıp yayılmış bir Nuh'un Gemisi ineğinin, bir Cuppy ineğinden bile daha derin yaşamsal bir gerçekliği vardır.

Görüş biçemi tek değildir. Görüş biçemi çok katlıdır. Ve gözdeki görüntü titreşen bir bulanıklıktır bir çocuk için yalnızca –tutkulu bir yetişkin için bile öyle. Bu titreşimli bulanıklıkta can kendi gerçek izlenimini görür. Bir inekte boynuzlar, karelik ve uzun bir kuyruk görür. Bir atta bir yele, uzun bir yüz, yuvarlak bir burun ve dört bacak görür. Ve her keresinde de belli belirsiz yaşamsal bir varlık. Boynuzlar, karelik ve uzun, ince bir öküz kuyruğu, devinimsel canın eksiksizcene algıladığı, korkulu ve harika inek biçimi öğeleridir bunlar. Ülküsel görüntü bir çocuk için doğadışıdır –sahte bir şeydir. Bir resimde temel bir tanıma ister bir çocuk, doğruluk veya anlatım veya hepsinden daha da az olarak, bizim anlayış dediğimizi istemez o. Çocuk, kaçınılmaz ve devinimsel olarak çarpıtır. Ama devinimsel soyutlama, akılsaldan daha baskındır. Bir çocuğun çizdiği resimde eğer yanağın tam ortasına kocaman bir göz oturtulmuşsa, bu bilimsel bir yanlışlık bile olsa gözün derin devinimsel bilinçliliğini, görsel abartılışını, yaşam gerçeğini gösterir.

Öte yandan, bir çocuğa, "Dünyanın bir portakal gibi basık bir kül olduğu"nu söylemenin acaba ne yararı vardır ki? Yalnızca sakıncalıdır böyle bir şey. Dünyanın, tavada kızartılmış bir yumurta olduğunu söylemekle daha iyi bir şey yapmış olurdunuz. Devinimsel bir anlamı olabilir bunun. Basık portakal hakkındaki tek şey, çocuğun bu portakalı yalnızca mavi havada oynaşırken

görmesi ve üzerinde adımladığı yerle bağdaştırmak için asla sıkıntıya girmeyişidir. Ve çoğu insanın basık küreyi hiç duymamış olmaları da çok çok daha iyi olurdu. Dünyanın yuvarlak olduğu onlara asla söylenmemeli. Her şey yalnızca gerçekdışı görünür o zaman onlara. Düz, iyi dünyamız hakkındaki izlenimleri karşısında duraksarlar, bu küre işinin üstesinden gelemezler, bir soyutlayış sisi içinde yaşarlar ve hiçbir şey herhangi bir şeydir. Soyutlayış amaçları dışında, tepeleri ve vadileriyle, büyük bir düzlüktür dünya. Hiçbir gerek yokken, ne diye soyutlamalar zorlamalı ve gerçekliği öldürmeli?

Çocuklara gelince, onların soyutlamalarının asla gözlemlere dayanmadığını, öznel abartışlara dayandığını hiç mi görmeyeceğiz? Yüzde eğer bir göz varsa, yüzün tümü gözdür. Göz gizeminin üstesinden gelemeyen, çocuk ruhudur. Eğer bir yer parçasında bir ağaç varsa, orasının tümü ağaçtır. Her zaman bu bölümsel odak. Gerçekten de bir genelleme ve bir yetişkin soyutlaması olan, geniş bir görünümü bir çocuğun odaklamasına kalkışmak, hınzırlıktan başka bir şey değildir. Ama yapmış olacağımız ilk şey, bir çocuktan kendi yöresinin örneğin, çamurdan bir kabartma harita yapmasını istemektir. Ahmaklık! Kendi evinin üzerine kurulmuş olduğu tepenin tümü hakkında en cılızından bile bir izlenimi yoktur onun. Bir kapıya ulaşan bir diklik –ve bahçenin ön parmaklıkları– ve belki de pencereler. Budur arazi.

Bir çocuğa, okulda olduğu gibi, herhangi bir şeyi öğretmek, bir suçtan başka bir şey değildir. Çocukları bir araya toplayıp onlara kafadan öğretmek, kötülükten başka bir şey değildir.

Devinimsel merkezlerde kesinkes yoksullaşıma neden olur bu ve tek kazanç da, kısır beyin bilgisidir. Orta sınıfların çocukları yaşamsal yönden öylesine yoksullaşmışlardır ki var olmaya devam etmeleri bile bir mucizedir. Alt sınıfların çocukları daha başarılıdır, çünkü sokaklara kaçarlar. Ama emekçi sınıfının çocuklarına bile bulaşmıştır şimdi hastalık.

Ve benim eleştirmenlerimin değindikleri gibi bugün tüm okul ve gazete düzenbazlıkları altında insanlar, hiç kuşkusuz, bir yamyam kadar ilkel ve onlardan daha da sakıncalıdırlar. Yaşayan devinimsel ben, eğitilecek yerde doğasından uzaklaştırılır.

Eğitimden –bir çocuğun doğal anlağını geliştirmekten– söz ederiz. Ama bizimkisi geliştirmenin tam tersidir. Kafadan içeri beyne algıları tıkıştırmak ve bunun sonucunda da asal bilinçlilik merkezlerinin bir bozunumu, boğuluşu ve yoksullaşımıdır bu. Sayacak güzel bir gün var önümüzde.

Ne yapıp yapıp ilerleyelim yine de. Ama yol gösterici amaç olarak akılsal bilgiyi koymayalım önümüze. Bir panayır alanındaki bir inek gibi, mutsuz çocuk aklını içine ittiğimiz acımasız bir çember olarak çok daha az kullanalım onu. Çocukları, anlayabilsinler diye eğitmek istemiyoruz. Anlamak çoğu insanda bir kötülük ve bir yanılgıdır. Daha az anlasın diye, kendi çocuğumun bile öğrenmesini istemiyorum. Çocuğumun şapkamı veya çizmelerimi giymesini istememden daha çok istemiyorum onun beş kere beşin yirmi beş ettiğini. İstemiyorum çocuğumun bilmesini. Eğer beş kere beşin ne yaptığını bilmek istiyorsa, parmaklarıyla saysın. Onun küçük aklına gelince, bırakın dinlensin ve

devinimsel beni uyanık kalsın. Yeterince sık olarak soracaktır "niçin" diye. Ama akla yatkın herhangi bir şeyden çok, güneşin niçin parladığını, erkeklerin niçin bıyıkları olduğunu veya otların niçin yeşil olduğunu sorar. Bir çocuğun sorularının çoğu yanıtlanabilir ve yanıtlanmalı da. Bunlar hiç mi hiç soru değildirler. Bunlar şaşkınlık ünlemleri, yarı kuşkuyla söylenmiş sözlerdir. Bir çocuk, "otlar niçin yeşildir?" diye sorduğunda, "Gerçekten yeşil midir, yoksa bana mı öyle geliyor?" demek istiyordur aslında. Ve biz de huşu içinde klorofil hakkında gevezelik etmeye başlarız. Oh, ahmaklar, budalalar, bağışlanamaz baykuşlar!

Bir çocuğun gelişiminin tümü, büyük devinimsel merkezlerden kaynaklanır ve temelde akılsal değildir. Akılsal etkinliği başlatmak, devinimsel etkinliği durdurmak ve gerçek devinimsel gelişimi saçmalığa indirgemek demektir. Yirmi bir yaşına geldiklerinde bizim gençlerimiz, önlerinde hiçbir şey bulunmayan çaresiz, umutsuz, kişiliksiz, bocalayan akılsal varlıklardır, çünkü yirmi bir yıldan beri kökleri düzenli olarak yoksullaşmış ve kafadan beslenmişlerdir. Tüm akılsal heyecanlarını, cinselliği ve her şeyi öğrenmişlerdir, hepsi de kafadan, ama uygulamaya gelindiğinde, aman tanrım, hiçbir şey yoktur içinde. Körelmiş duygular. Duygulanımsal merkezler tüketilmiş kafadan.

On dört yaşından önce çocuklara yalnızca hareket etmesini, davranmasını ve yapmasını öğretmeli. Ve bunlar bile elden geldiğince az öğretilmeli. Çocuksu anlak biçeminin ne olduğunu bilemezler ve bilmez yetişkinler de her zaman burunlarını sokarlar her şeye. Yetişkin akılsal biçemini zorlarlar her zaman. Bu

nedenle, çocukların yetişkinlerin öğretilerinden korunmaları gerekir.

Çalıştırın bir çocuğu –evet. Küçük işler yapsın. Çocuğun doğasıyla elden geldiğince tutarlı olacak biçimde küçük işlerin yapılması için iyi, duyarlı ve sert bir disiplin sağlayın. Davranışlarında çocuğun uyanık, gururlu ve yaraşır olmasını sağlayın. Başkalarının hak veya sabır sınırlarını aşmamasını iyice belletin kendisine. Şarkı söylemesini, öykü anlatmasını öğretin ona. Ama okul türü eğitim vermeyin asla ona. Ve çoğu zaman da yalnız başına bırakın onu, başka çocukların yanına yollayın onu, muzipliklere, sakıncalara girsin çıksın. Olabildiğince hepten unutun çocuğunuzu.

Bütün bunlar ana babanın etkin ve ağır görevidir ve yabancıların omuzlarına yüklenmemelidir. Çocuklarını akılsal olarak unutmak, ama devinimsel olarak asla yüzüstü bırakmamak, ana babanın görevidir.

Okulların niçin kapandığını ve ilk on yıl içinde kendi çocuklarından kendilerinin niçin sorumlu olmalarının gerektiğini, anne ve babaların anlamalarını beklemenin hiçbir yararı yoktur. Anne ve babaların bir görelik kuramını anlamalarını beklemek oldukça boşunaysa eğer, devinimsel bilinçliliğin gelişimini anlamalarını beklemek daha da boşuna olacaktır. Ama ne diye anlasınlar ki? Bunu anlamak yalnızca birkaç kişiye düşer ve kitleye gelince, inanmak ve başka bir şeye karışmamak, ama onurlu olmak ve insanlık sorumluluklarını yerine getirmek, onların payına

düşen görevdir. Önderlerine etkin bir biçimde boyun eğmek ve kendi canlarına doğal bir gururla sahip çıkmak.

Bir çocuğun niçin akılsal olarak eğitilmemesi gerektiğini bazıları anlar. İlk on dört yıl süresince bilinçlilik süreçleri hakkında bazılarının silik bir sezgileri vardır. Bir çocuğun bir ata baktığında ne gördüğünü ve "Otlar niçin yeşildir?" diye sorduğunda ne demek istediğini bazıları bilir. Bu arada, bu sorunun yanıtı, "Çünkü yeşildir"dir.

Dört devinimsel merkezin karşılıklı ilişkisi, akla yatkın hiçbir yasayı izlemez. Akılsal etkinlik, bir birlikte ilişki yasasına göre devam eder. Ama devinimsel bilinçlilikte hiçbir mantıksal veya akla yatkın birlikte ilişki yoktur. Tutarsız bir biçimde atar ve herhangi bir sıra saptamak olanakdışıdır. Devinimsel bilinçlilikteki sırasızlığın ta kendisinden gelişir bireyin kendisi. Bir çocuğun davranış kuralının devinimsel soyutlanışı hiçbir akılsal yasayı izlemez ve akılsal olarak önerilebilecek hiçbir yasa bile yoktur. Çocuğun kendi yöresinin çamurdan kabartma haritasını veya belirli gözlemlerden sonuçlar çıkarmasını istemenin niçin kesinkes zararlı olması da bu yüzdendir. Bir çocuk, devinimsel olarak hiçbir sonuca varmaz. Her şey devinimsel olarak olasıdır. Varılan bir sonuç, bir çocuğun gelişmekte olan varlığına çakılmış bir çividir. Eğer istiyorsa çamurdan bir yöre maketi yapar bir çocuk. Ama hiçbir sonuca varmaksızın, onun tümüyle kendi hevesinden kaynaklanır bu. Yalnızca, maketin canlı bir biçimde yapılması için ortam ve olanak sağlayın –canın bütünsel dikkatinin disiplini her zaman düşünülmeli. "Oh, fabrika bacaları nerede ama?"–

ya da –"Havagazı fabrikasını niye yapmadın?" veya "Şu yarımyamalak şeye kilise mi diyorsun sen?" Görünüm inandırıcı ve temsil bir bakıma doğru olmalı. Can, yürekten ilgi göstermeli, hepsi bu kadar.

İşte etkin bir biçimde disiplin altındaki çocuk, ilk on yıl içinde böyle gelişir. Çocukların, yetişkinlerin yaşamının tutkularını ve tepkilerini görmelerine yol açmaktan korkmaya gerek yoktur bizim için. Özellikle sevgi ve acıma yönünde olmak üzere, bir çocuğun duygudaşlıklarını, herhangi bir yönde zorlamamalıyız yalnızca. Ne de doğru ve yanlış yanılgısını öğretmeliyiz ona. Kendiliğinden hoşlanmayış, doğru ve yanlışın yerini almalı. Ve azarlamayı da en sona bırakmalı: "Gördün mü yavrum, anlamıyorsun. Büyüdüğünde–" Bir çocuğun sağgörüsü, bir yetişkinin anlayışından daha iyidir zaten.

Genç çocuklara cinsellik hakkında gerçekler anlatmak veya onları yetişkinlerin ilişkilerine bulaştırmak, on kere daha büyük bir suçtur tabi. Bir çocuğun oldukça uçuşkan bir cinsellik bilinçliliği vardır. Siyah duvarlara olanakdışı sözcükler yazar içgüdüsel olarak. Ama tüm olarak bilinçli bir akılsal davranış değildir bu. Bir tür düş davranışıdır bu –oldukça doğal. Çocuğun meraklı, belirsiz, yersiz cinsellik bilgisi, oldukça doğal bir çizgidedir. Ve hiç kimseye herhangi bir zarar hiç mi hiç vermez. Ama bir çocuk eğer bir horozun bir tavuğun üstüne bindiğini veya iki köpeğin çiftleştiğini görürse, kötü bir yanı yoktur bunun. Böyle şeyleri görmesi gerekir. Yorumsuz, yalnızca. Abartılmışçasına hiçbir şeyi gizlemeyin. Uygun gizlilikleri içgüdüsel olarak koruyalım. Ama

bir çocuk ara sıra anne veya babasını çıplak, banyo alırken görürse eğer, çok daha iyidir böylesi. Veya WC'de otururken hatta. Abartılmış gizlilik kötüdür. Ama uygunsuz teşhir de çok kötüdür. Ama en kötüsü, bu belli belirsiz devinimsel gerçeklerin akılsal bilinçliliğe sürüklenmesidir.

Bir çocuğa bir yetişkin hakkında konuşmak da bir o kadar çirkindir. Yetişkinler, kendi yaşlarındaki insanlar hakkındaki duygularını ve konuşacaklarını kendilerine saklasınlar. Ama bir çocuk annesiyle babasının şiddetle atıştıklarını görürse eğer, çok daha iyidir böylesi. Ara sıra fırtınaların olması gerekir. Bir çocuğun devinimsel anlayışı, bizlerin çok bilmiş yorumlarımızdan çok daha derin ve keskindir. Ama bir çocuğu yetişkinlerin sorunlarına asla karıştırmayınız. Asla sürüklemeyin çocuğu böyle şeylere. Onun duygudaşlığını geri çevirin böyle durumlarda. Söz konusu durumda orada bulunsa ve işitmemek elinde olmasa bile böyle şeylere kulak vermemesinin gerektiğini belletin ona. Gerçekten de akılsal olarak kulak vermesinin hiçbir gereği yoktur. Yetişkinler karışmadıkça veya duygudaşlık arzuları olmadıkça, çocuğun devinimsel canı her zaman her şeyi uygun bir biçimde tartıp biçecek ve yerli yerine oturtacaktır. Anne veya babadan birisinin diğerine karşı bir çocuğun duygudaşlığını benimsemesi, hor görülecek bir şeydir. Duygudaşlığı benimseyen de nefret edilenden her zaman daha aşağılıktır.

Tabi bugün birçok çocuk, kendilerine kabaca her şeyi söylemekten başka hiçbir çarenin kalmadığı ya da daha iyisi, "ah, çekil git, çok şey biliyorsun, hasta ediyorsun beni" denilecek den-

li yetişkinlerin sorunlarını anlayan ve doğadışı bir biçimde akılsal olarak uyanık doğuyorlar.

Cinsellik sorununa dönersek, bir çocuğun cins ayrımının doğumla geldiğini herkesin bildiğini bilmem burada belirtmeye gerek var mı? Bir çocuk ruhsal ve bedensel bütünlüğünde ya eril, ya da dişildir. Yaşayan her bir hücre için geçerlidir bu; ömür boyu da böyle kalır. Ve her bir eril çocuktaki her bir hücre eril ve her bir dişil çocuktaki her bir hücre dişildir. Üçüncü bir cinsten veya aradaki bir cinsten söz etmek, sorunu saptırmaktan başka bir şey değildir.

Her bireyde her iki cinsin tam gelişmemiş oluşumunun bulunduğu doğrudur dirimbilimsel olarak. Her bireyin her iki cinsin birazı veya sözün gelişi, hiçbirisi olduğu anlamına gelmez bu. Yeterli bir ülkücülük döneminden sonra, insanlar umutsuz bir biçimde özbilinçli olurlar. Yani, büyük duygulanımsal merkezler artık kendiliklerinden işlerlik göstermezler, her zaman kafadan denetlenmeyi beklerler. Ruhta büyük bir telaşa neden olur bu her zaman ve zavallı özbilinçli birey yapmacıklı tavırlardan kurtaramaz kendini. Ülkümüz bize ince ve düşünceli, biraz kız gibi ve boyun eğen ve duygudaşlıklarımıza çok kapılan insanlar olmamızı öğretmiştir. Gerçekten de çoğu genç erkek kendilerini bir kızın hissetmesinin gerektiği gibi hissederler, dolayısıyla da kendilerinde büyük bir dişil cins payı olması gerektiği sonucuna varırlar.

Bu kız gibi erkeklerin bugün çoğunun, bir kez sınandıklarında, en ince türden erkekliklerinin bulunduğu anlaşılıyor. Öyleyse nasıl oluyor da böylesine kız gibi hissedip görünüyorlar?

Başlıca bir kutuplaşmış akım yönü sorunudur bu. Bizim ülkümüz bizlere öylesine seven, öylesine uysal ve öylesine duygudaşlığımıza kapılmayı öğretmiştir ki çoğu erkekte biçem makinemsileşmiştir. Bizim "doğal" diyeceğimiz biçemde, erkeğin olumsallığı istemli merkezlerde, kadınınki de duygudaş merkezlerdedir. Bununla birlikte, Hıristiyan sevgi ülküsünü gerçekleştirirken, erkekler bunu tersine çevirmişlerdir. Erkek, yumuşak, tüm duygudaş bir rol üstlenmişken, kadın da yetkeyi ellerinde tutan erkli bir eş olmuştur. Eril, duyarlı, duygudaş doğalı, kadın da etkin, etkili ve yetkesel doğalı olmuştur. Böylece insan ilişkilerinde eril edilgin veya uygulanan çekim kutbu gibi davranırken, kadın da etkin, olumlu ve uygulayıcı kutup gibi davranır. Ki eski akımın bir tersinişidir bu. Kadın şimdi önayak olan kişi, erkek de karşılık veren kişi olmuştur. Birbirlerinin rollerini oynar gibiler. Ama kadının rolünü oynayan erkek salt eril, her ne kadar erkekçe olsa da kadın salt dişildir. Heliogabalus'veya yeryüzündeki en kadınsı erkek ile en erkeksi kadın arasındaki uçurum, her zamanki gibidir. Erkek eril, kadın dişildir. Bazı dönemlerde yapmak zorunda oldukları gibi birbirlerinin rollerini oynuyorlar yalnızca. Devinimsel kutupsallık, yön değiştirmiştir.

Daha yakından bakarsak eğer, bu olumlu ve olumsuz işi daha iyi tanımlayabiliriz. Aslına bakarsanız, olumlu ve olumsuz, etkin ve edilgin sözcüklerinin anlamları, nereye çekerseniz oraya uzayan türdendir. Düşünen ve yapan olarak erkek eğer etkin veya olumluysa ve kadın da olumsuzca, öte yandan, duyguya, hislere ve duygudaş anlayışa önayak olan kişi olarak o zaman kadın olumlu, erkek de olumsuzdur. Erkek, davranışa önayak olan kişi

olabilir, ama kadın da duyguya önayak olan kişidir. İstemsel etkinlik söz konusu olduğu sürece erkek girişimci ve duygudaş etkinlik söz konusu olduğu sürece de kadın girişimcidir. Sevgide, doğal olarak seven kadın olup, sevilen de erkektir. Sevgide, kadın olumlu, erkek olumsuzdur. Sevgide, isteyen kadın, karşılık veren de erkektir. Yaşamda, bunun tersi söz konusudur. Bilişte ve yapışta, erkek olumlu, kadın olumsuzdur: erkek girişim yapar, kadın da buna uyarak yaşar.

Bu güzelcene ayarlanmış düzen doğal olarak tersinebilir de. Eril olan eylem ve söz söyleyiş, dişil olan duygu ve hisse karşı kutuplaşmıştır. Ve hangisi olumlu, hangisi olumsuzdur? Ölümsüz kahraman erkek mi kadından, onun dipsiz duygusunun dölyatağından doğmuştur? Veya derin duygu dölyatağıyla kadın mı ilk yaratılandan, etkin erkeğin kaburga kemiğinden doğmuştur? Yaşamın efendisi erkek, yapan, bilen, varoluşta ilk olan mı? Ya da bizleri sevgi dölyatağından doğurmuş olan kadın, büyük Ana mıdır yüce Tanrıça?

Bütün zamanların sorusudur bu. Ve erkek ve kadın varlıklarını sürdürdükleri sürece, bunun yanıtı da bir öyle bir böyle verilecektir. Söz söyleyen olarak erkek, Havva'nın kendi yedek kaburga kemiğinden yaratılmış olduğunu ileri sürer genellikle. Yani, yaratıcı, üst devinimsel bilinçlilik alanından. Ama kadın, bir söz kendisine dokunur dokunmaz, zavallı sevimli erkeğin annesinin kaçınılmaz olarak dölyatağının bir işi olduğu gerçeğine değinir. Savaş patlak vermiş olur böylece.

Ama bazı erkekler her zaman kadına hak verirler. Bazı erkekler her zaman kadına yakıştırırlar yaratıcı olumsallığı. Şimdi olduğu gibi bazı dönemlerde, yaşam kaynağı, yaratılışın ilk koşulu olarak kadını görmekte erkeklerin çoğunluğu aynı düşüncededirler: Kadın, anne, asal varlık.

Ve sonra, tüm kutupsallık tersine döner. Erkek hâlâ yapan ve düşünen olarak kalır. Ama duygusal ve üretici kadının hizmetinde böyledir yalnızca. Onun en büyük anı şimdi kadının büyük duygusal ve üretici sorusuna kusursuz bir karşılık verdiği zamanki, kendisini ona verdiği zamanki andır. Whitman'ın dediği gibi, yeniden doğumun doğumunu, kadının duygusal tutkusunu karşıladığı zaman, dünyadaki tüm düşünüşü, tüm etkinliği yalnızca bu büyük ana katkıda bulunur. Bir kadının duygusal tutkusunu tamamlarken erkeğin yeniden doğmuş olduğunu söylemek, oldukça doğrudur bence.

Bizim şimdi hepimizin sarılacağı nokta da budur işte. Yaşam, düşünce ve etkinlik, bütün bunlar Kadın'ın, eş ve annenin yüce amacına içtenlikle adanmıştır.

Erkek şimdi olumsuz biçemine girmiş bulunmaktadır. Tamamlayıcılığı şimdi eylemde değil, duygudadır. Etkinliği şimdi tümüyle ev düzeni üzerinedir ve bütün düşünceleri, doğumun devam etmesinin ve kadının da bu küre yuvasında yüksek bir ağaçtaki yumurtalarını örten bir kuş gibi kuluçkaya yatmasının gerektiğinden başka hiçbir şeyin önemli olmadığını kanıtlamaya yöneliktir. Erkek, kadının büyüleyicisi, taşıyıcısı, kurbanı, çarmıha gerilmişi ve yeniden doğmuşudur.

Bunun böyle olmasıyla, doğasının tüm yönelimi değişir. Kendine çok güvenecek ve duygusuz olacağı yerde, bocalayan ve duygusal oluyor. Bir kadın kadar, yoo ondan daha da duygusal olmaya başlıyor. Onun kahramanlığı tümüyle özgecil dayanıklılıktadır. Acımaya, sevgenliğe ve zayıflığa tapar, hatta kendi zayıflığına bile. Kısacası, kadının özgün rolünü çok büyük bir çapta üstlenir. Bu arada kadın korkusuz, acımasız, kararlı ve olumlu eş olur. Sorumluluğu ele alır. Beşiği sallayan el dünyayı yönetir. Hayır, elleri serbest kalsın diye, erkeğin beşiklerin sallanmamalarının gerektiğini anlamasını sağlar. Şimdi dünyanın bir kraliçesi ve ruhsal olarak ürkünç bir zorbasıdır. Acımayı ve sevgenliği bayraklarına arma yapar yalnızca. Ama onun acıdığı erkeğe Tanrı yardımcı olsun. Paramparça eder onu en sonunda.

Eski kutupların tersine dönmüş olduğunu görüyoruz böylece. Erkek duygusal, kadın olumlu ve etkin eş olmuştur. Erkek, kadının özelliği olarak görülen, özellikle güçlü bir edilgin cinsellik arzusunun, alınma arzusunun güçlü imlerini gösterir. Erkek, kadının bütün duygularına veya kadına yakıştırdığı bütün duygulara sahip olmaya başlar. Kadının şimdiye dek olmuş olduğundan daha da dişi olur ve ona en yüce diyerek, kendi dişiliğine tapar. Kısacası, cinsel karmaşıklığın bütün imlerini göstermeye başlar. Gerçekten de yarı dişil olduğunu düşünmeye başlar. Ve kadın da kesinlikle çok eril görünür. Çift eşeylilik yanılgısı yeniden canlanır böylece.

Ama bir yanılgıdan başka bir şey değildir bu. Erkek, tüm kadınsılığının ortasında, hâlâ erildir ve erilden başka bir şey de-

ğildir. Ve kadın, Meclis'te tumturaklı söylevler çekse veya kafasında çelik bir başlıkla kol gezse de hâlâ tümüyle dişildir. Yalnızca birbirlerinin rollerini oynuyorlar, çünkü kutuplar tersine dönmüştür. Pusula tersine dönmüştür. Ama bu kuzey kutbunun güney kutbu veya her birinin de her ikisinin birazı olduğu demek değildir.

Bir kadının kendi doğal duygusal olumluluğuna bağlı kalması gerekir tabi. Ama erkek de dişilin çıkarına adanmamış olan kendi varoluş, eylem, yansız, yuvadışı, eril eylem olumluğuna bağlı kalmalıdır. Erkek bir kez kendi derinliğine canına olan bu asal sorumluluğunda, kadını hiç mi hiç hesaba katmadan, Tanrı'dan veya kendi canından başka hiçbir şeye dayanmadan, en esaslı içtepilerini yerine getirecek yüce sorumluluğundan, yansız varlığındaki tutkulu olumluluğundan, dürüstlüğünden vazgeçti mi, sahteliği hiç bulunmayan gerçek tanrısallığının güçlü barınağından bir kez vazgeçti mi, o zaman kadın gelir, hükümdarlık asasını eline alır ve kesik tempolu bir tür caz müziği yapan topluluğu yönetmeye başlar.

Her ne kadar düşünceliliği ve sevgenliği iç eteklikler gibi giyinse ve duyarlılıkları süs gibi takınsa da erkek erkek olarak kalır. Sizin o duyarlı, kaba kız kardeşinden çok daha yumuşak ve sevecen olan küçük, iri gözlü oğlan çocuğunuz, bütün bunlara karşın yine de erildir, inanın bana. Annelerin ve onların karılarının da daha öte öğrenebildikleri gibi, iblisçene erildirler belki.

Cinsler arasında büyük bir dengenin olması gerekir tabi. Erkek, gündüzün, kendi canının en büyük içtepisini izlemeli ve

kendisini yaşam savaşımına sokup ölümü göze almadır. Erkekten soyluluğun doruğunu isteyen kadın değildir. Bir erkeği kadının ötesine, onun kendi yüce etkinliğine sürükleyen, bir erkeğin kendi dinsel ruhudur. Soyluluğunun doruğu için, erkek yalnızca Tanrı'ya karşı sorumludur. Yitirecek bir yaşamı veya bir karısı ve çocukları olduğunu anımsamak için duraksamayabilir. İçindeki bütün eşler, anneler ve çocuklarla birlikte, yedi dünya birden yok olsa da, yaşam bayrağını taşımaya devam etmelidir. İsa da, "Kadın, ne yapayım ben seninle?" diyor ya. Ruhundan gelen herhangi bir işi veya görevi varsa elinde, her erkeğin karısına veya annesine tekrar söylemesi gerekir bunu.

Ama hiçbir erkek günde yirmi dört saat bütünü bütününe harika değildir. İsa veya Napolyon veya onlardan herhangi birisi, çay saatinde eve gelebilmiş ve terliklerini giyip karısının büyüsüne kapılmış bir biçimde oturmuş kadar erkek olmak zorunda olmuşlardır. Çünkü orada, kadının dünyasında, onun olumluluğunun içindesiniz: sevgi, duygu, duygudaşlık dünyasında. Ve her erkeğe yakışır saatinde ayakkabılarını çıkarıp gevşemek ve kendini kadınına ve onun dünyasına vermek. Amacından vazgeçmemek. Ama eşi olan kadına bir süre için kendisine vermek. Ve insan nefret eder makine Kant' tan, Josephine'yi boşayan Napolyon'dan –hatta "Kadın, ne yapayım ben seninle" diyen İsa'dan. "Şu anda," diye ekleyebilirdi. Hepsi de başarısız insanlardı bunlar.

IX.
CİNSELLİĞİN DOĞUMU

Son bölümde konudan şöyle bir ayrılıverdik. Şimdi doğru çizgimize dönüyoruz yine. Doğruluk çok belirgin değil mi? N'apalım, bir görelik sorunudur bu. Bir çocuk yalnızca bir cinsle doğar ve her zaman aynı cinste kalır. Birbirine karışma diye bir şey söz konusu değildir, yalnızca büyük bir rol değişimi olasıdır. Ama dişil roldeki erkek hâlâ erildir.

Cins –yani erillik ve dişillik– doğum anından beri vardır ve her çocuğun her davranışında kendini belli eder. Ama devinimsel cinsel ilişkinin gerçek anlamında cins yoktur bir çocukta ve ergenlik ve sonrasına kadar var olamaz. Çocukların bir tür cins bilinçliklerinin olduğu doğrudur. Küçük oğlan ve kız çocukları hep birlikte açık saçıklıklara bile yanaşabilirler. Ve hâlâ hiçbir şey yaşamsal değildir. Bir tür belli belirsiz etkinlik, bir tür düş etkinliğidir. Can damarına dokunmayan bir etkinliktir bu.

Ama oğlan ve kız çocukları, doğada aralarında bulunan boşluğa ve en son olarak da birbirlerine sunmaktan kaçınamayacakları büyük yabancılığa bir tür saygı ve korku duysunlar diye, elden geldiğince uzak tutulmalıdırlar birbirlerinden. Cinsler arasında yaşamsal hiçbir farkın olmadığını söylemek hepten yanlıştır. Her türlü fark vardır. Bir oğlan çocuğunun her parçası, her hücresi eril, bir kadının her hücresi dişildir ve böyle de kalmalıdır. Kadınlar, erkekler gibi asla hissedemez veya bilemezler. Ve bunun karşılığında da erkekler, kadınlar gibi asla hissedemez veya bilemezler devinimsel olarak. Edilgin veya dişil kutupsallıkta bulunan erkek, hâlâ erkektir ve erkekçe olmayan tek bir duygusu yoktur. Ve konuştuklarında ve yazdıklarında kadınlar, erkeklerin onlara öğretmemiş oldukları tek bir sözcük bile kullanmazlar. Erkekler duygularını kadınlardan, kadınlar akılsal bilinçliliklerini erkeklerden öğrenirler. Ve hep böyle de olacaktır. Bu arada, kadınlar hep duyguyla, erkekler de yapısal bir duyudan hep amaç doğrultusunda yaşarlar. Duygu da kendi içinde bir amaçtır. Bir kadın için sözle anlatılamaz bir gerçektir bu ve bir erkek için bir dakika bile olsun asla gerçek değildir. Erkek, Epikürcü anlayışla, duyguya sarıldığında, Maupassant veya Oscar Wilde gibi, şehit kılar kendini ona. Kadın, erkeğin en derin ruhunu, amaç anlayışının derinliğini asla anlayamayacaktır. Ve erkek de kadın için duygunun. Kutsallığının ne demek olduğunu asla anlamayacaktır. Her biri diğerinin oyununu oynayacak, ama birbirlerine uzak kalacaklardır.

Tüm biçem, tüm her şey gerçekten de çok farklıdır erkek ve kadında. Bu nedenle, kendilerinin arı ve bozulmadan kalmala-

rı için, oğlan ve kız çocuklarını birbirlerinden uzak tutmak gerekir. Birbirlerine karışmakla, birbirlerini bilmekle, birbirleriyle "arkadaş" olmakla, kendi eril ve dişil bütünlüklerini yitirirler. Ve geleceğin definesini, yaşamsal cins kutupsallığını, yaşamın devinimsel büyüsünü yitirirler. Çünkü büyü ve devinimsellik, başkalığa dayanır.

Çünkü gerçek cins yaşamsal bir kutupsallıktır. Ve bizim bildiğimiz gibi bir kutupsallık eylemi, ergenlikte gerçekleşir.

Peki nasıl? Bildiğimiz gibi, bir çocuk devinimsel ruhun dört kutbu, duygudaşlığın iki büyük kutbu, özistemin iki büyük kutbu arasında kurulan devinimsel bilinçliliğin büyük alanından yaşar. Altkarın sinir ağı ve sırtaltı sinir merkezleri, zar altındaki büyük sinir merkezleri, insanın tüm bilinçliliğinin devinimsel kökeni olarak etkir ve diğer iki sinir merkezleri, zar üstündeki yürek sinir ağı ve boğaz sinir merkezleri tarafından kaçınılmaz olarak kutuplaşmışlardır. Bireyin içindeki ve dışından, devinimsel bilinçliliğin ve devinimsel yaratıcılığın tüm akımı, bu dört kutupta merkezlenmiştir. Bu ilk dört kutup, her çocuğun yaşamının ilk on iki veya on dört yılının ilk devinimsel bilinçlilik alanını oluşturur.

Sonra bir değişiklik gerçekleşir. Yavaşça, ağır ağır ve kaçınılmaz olarak, kesinkes hazırlıklılığımızın veya denetimimizin dışında olarak gerçekleşir. Yaşayan can kendini bir başka büyük başkalaşım içine sokmaktadır.

Dirimbilimsel ruhta olup biten, bilinçliliğin ve işlevselliğin daha derindeki merkezlerinin uyanışıdır. Alt bedenin derinliğin-

de büyük duygudaş merkez, midealtı sinir ağı kendisine karşılık gelen istemli merkez, kuyruksokumu sinir merkezlerince dengelenmiş olarak, bir tür düş makinemsiliği biçiminde, her zaman işlerlik içindedir. On iki yaşında bu iki merkez, bireyin tüm yaşam yapısını değiştiren güçlü bir yansımalı kuvvetle, yavaş yavaş gümbürdeyerek uyanmaya başlar.

Bu iki merkez, altkarın duygudaş merkezi ve belin istemli merkezi, yavaş yavaş uyanık, bilinçli etkinliğe geçtiğinde üst bedende bunlara karşılık gelen kutuplar da etkinlik kazanır. Boğaz ve boyun bölgesindeki sinir ağ ve merkezleri, etkinliğe geçer.

İlkinden çok ötelere uzanacak olan, uyanan başka bir devinimsel bilinçlilik alanı var şimdi önümüzde. Ve çeşitli şeyler olur bize şimdi. Her şeyden önce gerçek cinsellik bizde tuhaf ve rahatsız edici varlığını gösterir. Alt bedenin etkili uyanışıdır bu. Sonra, üst bedende, kadınların göğüsleri gelişmeye başlar, boğazı biçim değiştirir. Ve erkeklerde, sesin tonu değişir, dudakların çevresinde ve boyunda kıllar büyümeye başlar. Alt bedende mide altı sinir ağının ve kuyruksokumu sinir merkezlerinin ve üst bedende de boğaz ve boyun sinir ağ ve merkezlerinin serbest etkinliğe yavaş yavaş geçmesiyle belirgin bedensel değişimler görülür.

Kılların niçin alt ve üst duygudaş bölgelerde çıkmaya başladığını bilemiyoruz. Korunum içindir belki. Bir bozunuma yol açabilecek, sert sıcaklık değişimlerinden bu güçlü ama hâlâ aşırı duyarlı düğümleri korumak içindir veya kıla dokunulduğunda uyardığı gibi, korunumcu uyarım hatırı içindir ya da çeşitli devinimsel titreşimlere karşı bir perde ve diğer uygun devinimsel

titreşimlerin bir alıcısı olabilir. Kafadaki kıllar bile beynin içine ve dışına bedensel ve yaşamsal etkinlik akımlarını iletmek için duyarlı bir titreşim ortamı olarak da etkileyebilir. Ve belki de yoğun yaşamsal akım fazlası merkezlerinden kıllar, bir yaşam belirtecinin zirvesi olarak, bir tür bildirim ve duyuru biçiminde fışkırır. Belki bütün bunlar yüzünden, belki de başka şeyler yüzünden.

Ama devinimsel bilinçlilik ve varlığın dört yeni kutbunun uyanmasıyla birlikte, her şeyde değişim baş gösterir, beden biçimleri bireyselleşmeye başlar, yumuşak, yuvarlak çocuk biçeminden kol ve bacaklar gelişir, beden farklılaşır. Varlıkta tuhaf bir yaratıcı değişim gerçekleşir. Ergenlik öncesi çocuk, ergenlik sonrası çocuktan oldukça farklı bir şeydir. Bu yeni doğum, çocukluk denizinden yeni bir varlığa bu yükseliş gerçekten de gariptir. Korktuğumuz yeniden bir canlanıştır bu.

Ve yeni bir dünya, yeni bir gök ve yeni bir yer şimdi. Eskilerinin önemlerini yitirmiş olduğu, yeni ilişkiler kurulmuştur. Anneler ve babalar şimdi kaçınılmaz olarak efendilere ve hanımefendilere yol verirler, erkek ve kız kardeşler arkadaşlara yönelirler. Gençlik tapınışının ve gerçek ilk arkadaşlığın Schwärmerei* dönemidir bu. Ergenlik öncesi bir çocuğun oyun arkadaşları vardır. Ergenlik sonrasıysa arkadaşları ve düşmanları vardır.

Bütünüyle yepyeni bir tutkusal ilişki alanı. Ve eski bağlar gevşemekte, eski sevgi gerilemektedir. Baba ve anne bağları, asla

* Kovandan kaçış. (Ç.N.)

kopmasa bile gevşemektedir şimdi. Aile sevgisi, asla sönmese bile zayıflar.

Yabancının saatidir şimdi. Cana yabancı girsin şimdi.

Gerçek bireyselliğin, içten, sorumlu yalnızlığın ilk saatidir bu. Terk edilmişliğin dipsizliğini bilir bir çocuk. Ama bir yeniyetme yalnızca kendi bireyselliğinin yalnızlığına büyümenin garip acısını bilir.

Tüm bu değişim bir acı ve bir mutluluktur. Bir yıkım ve bir yeni dünyadır. Bizim en ciddi saatimizdir belki. Ve bundan yine de sorumlu olamayız biz.

Cinsellik böylece etkinleşir. Ergenliğe kadar cinsellik, uykuda, büyümekte, başlangıç halindedir yalnızca. Ergenlikten sonra, korkunç bir öğedir.

Cinsellik nedir gerçekten? Yeterince bir şey asla söyleyemeyiz. Ama çok şey biliyoruz bu konuda; insanlar arasındaki devinimsel bir kutupsallık ve sürekli akan bir kuvvet devresi olduğunu mesela. Buraya kadar ruhsalçözümleyici doğrudur. Yetişkin iki birey arasında, yaşamsal magnetism veya elektrik kuvvet ya da ne diyecekseniz deyin, onun, devinimsel kutuplaşmış akımından oluşmayan hiçbir canlı ilişki olamaz. Bu devinimsel akım kaçınılmaz olarak cinsel bir doğada mıdır ama?

Tartışma götürür bir sorundur bu ruhsalçözümleme için. Ama gelin en belirgin görünümlerinde cinselliğe bakalım. Erkekle kadın arasındaki cinsel ilişki, cinsel birleşimle tamamlanır. Cinsel birleşim nedir peki? Bunun işlevsel üreyiş amacını biliyo-

ruz. Ama bizim tüm deneyim, şiir ve romanlarımızdan sonra cinselliğin üreme amacının, bireysel erkek ve kadın için, yalnızca programdışı bir atraksiyon olduğunu biliyoruz biz. Birey için, cinsel birleşim büyük bir ruhsal ve yaşamsal deneyimdir. Bireyin yaşamı ve varlığının ta kendisi, bu yaşamsal bireysel deneyime büyük bir çapta dayanır.

Deneyim nedir ama. Anlatılamaz. Bazı şeyleri biliyoruz yalnızca. Cinsel birleşim sırasında bireysel erkeğin kanının, aşırı denli yoğun yaşamsal elektrikle yüklenmiş olmasıyla –başka bir sözcük bilmediğimiz için, benzetme olarak "elektrik" diyoruz– dişilin magnetik kanına doğru çok büyük bir çekimsel dürtüyle, bir doruk noktasına ulaşır. İki bireyin tüm yaşayan kanı, yoğun kutuplaşmış bir magnetik çekim alanı oluşturur. Dolayısıyla, iki kutbun temas durumuna gelmesi gerekir. Cinsel birleşimde, iki bireydeki iki kan denizi, olabildiğince yakın bir araya gelmek için dalgalanıp yükselirken, çatışarak bir birlik oluştururlar. İki akımın birleşmesiyle ortaya çıkan kıvılcım veya aşırı yoğun yüklü bulutlardan kaynaklanan yıldırım gibi, büyük bir karşılıklı değişim patlaması gerçekleşir. Her iki bireyin kanından akıp geçen bir parlama, her birinin sinirleri boyu küçüle küçüle yuvarlanıp giden bir duyum çatlaması gerçekleşir –ve sonra da gerilim kaybolup gider.

İki birey ayrılır yine. Ama önceki gibi midirler? Hava, gök gürültülü bir fırtına öncesi gibi midir? Hayır. Hava adeta yeni, taze, yenilikle karıncalanır gibidir. Başarılı bir cinsel birleşim

sonrası erkek ve kadının kanları da böyledir. Fahişelerde görülen göstermelik cinsel birleşme sonrasındaki dağılım sözkonusudur.

Ama cinsel birleşimden sonra, genellikle bu arada uykuda olan kanın gerçek kimyasal oluşumu öylesine değişmiştir ki tüm sistemin kimyasal, dirimbilimsel yeniden ayarlanışı açısından gereken zaman sağlanmış olur.

Böylece, fırtına sonrası hava gibi, kan değişmiş ve yenilenmiş, tazelenmiş, hemen hemen yeniden yaratılmış olur. Yaşayan kanın yeniliğinden, sinirlerin büyük devinimsel merkezlerine, başlıca da midealtı sinir ağına ve salgısal sinir merkezlerine vuran, yeni bir tuhaf dalga silsilesi akıp geçer. Bu merkezlerden yeni içtepiler, yeni görüş, yeni varlık, kanın yeni gelgitinin köpüklerinden Afrodit'in yükselişi gibi yükselir. Ve böylece bireysel yaşam akar gider.

O zaman, ruhsal bireysel gerçeklikte cinsel birleşimin ne olduğunu sorabiliriz belki kendimize. Aşırı elektrik yüklenmiş eril kanıyla, kan yapısını değiştiren ve varoluş niteliğinin ta kendisini yeniden değerlendiren, karşılıklı bir büyük değişim sonucuyla, dişilin kutuplaşmış elektriksel kanının bir araya getirilmesidir, deriz öyleyse.

Ve bu da kesinlikle cinselliktir. Ama cinselliğin tümü bu mudur? Budur sorun.

Cinsel birleşimden sonra, kanın yenilendiğini söyleriz. Yeni, tazelenmiş cıvıl cıvıl kandan alt bedenin büyük duygulanımsal merkezlerine yeni titreşimler, yeni duygu, içtepi, erk titreşimleri geçer. Peki bu yeni titreşimler ne oluyor?

Bu da yeni bir öyküdür. Yeni titreşimler devinimsel bedenin büyük üst merkezlerine geçer. Bireysel sistem içinde bireysel kutupsallık değişmiştir şimdi. Üst merkezler, yürek sinir ağı ve boğaz boyun sinir ağları ve sinir merkezleri, yeni olumluluk üstlenmişlerdir şimdi. Bunların, üst kutuplaşmış merkezlerin şimdi oynayacak olumlu altkarın ve midealtı sinir ağlarının, sırtaltı ve salgısal sinir merkezlerinin, bunların da boyun eğici, olumsuz rolleri vardır bir süre için.

Peki sonrası? Üst merkezlerin duyarlı ve olumlu etkinliği nasıldır şimdi? Değişik bir öyküdür bu şimdi. Gözlerde yeni bir görüş, kulaklarda yeni bir işitim, boğazda yeni bir ses ve dudaklarda yeni bir söz vardır şimdi. Yeni şarkılar çıkar ortaya, beyin yeni düşüncelere titreşir, yürek yeni etkinlik için can atar şimdi.

Yürek yeni etkinlik için can atar. Yeni bir ortaklaşa etkinlik için. Yani, diğer varlıklarla, diğer insanlarla yeni bir kutuplaşmış bağlantı için.

Başkalarıyla bu yeni kutuplaşmış ortaklık özlemi, bu yeni bir uyumluluk özlemi, bir önceki kadın özlemi gibi cinsel midir? Hiç mi hiç değildir. Bütün kutupsallık değişiktir şimdi. Olumlu kutuplar şimdi göğüs ve omuzların kutupları, etkinliğin ve bütünsel bilinçliliğin kutuplarıdır. Cinsel birleşimden sonra kendilerinin yenileşmiş olmalarıyla erkekler, dünyayı yeniden yapmayı arzularlar. Aynı etkinliğe yönelmiş olan erkekler arasında yeni bir tutkusal kutupsallık kaynaklanır, erkekle kadın arasındaki kutupsallık edilginliğe gömülür. Gündüz vaktidir, cinselliği unutma

zamanıdır ve yeni bir dünya kurmak için çalışmak zamanıdır şimdi.

Bu yeni kutupsallık, yoldaşlar ve ortaklaşa çalışan kişiler arasındaki bu yeni tutku devresi, bu da mı cinseldir? Kutuplaşmış tutkunun canlı bir devresidir bu. Cinsel midir bu öyleyse?

Değildir. Çünkü olumlu bağlantının kutupları nelerdir? Üst, işlek kutuplar. Devinimsel temas nedir? Büyük bir işte arı bir birliktelik, anlayışlılık, ruhsal uyumluluktur. Büyük bir amaca bireysel bir tutkunun kapılışıdır. Büyük bir ateşli amaçla birçok insanın bir araya gelişi, erkekler için çok büyük bir tamamlanıştır ayrıca. Cinsel midir bu ama? Cinselliğin ne olduğunu bilmekle, bu diğerine de cinsellik diyebilir miyiz? Diyemeyiz.

Birçok insanın büyük bir tutkulu amaç çerçevesinde bir araya gelişi cinsel değildir ve cinsellikle asla karıştırılmaması gerekir. Ters yöndeki büyük bir kımıltıdır bu. Erkeklerin en son, en büyük arzusunun, bu büyük amaçsal etkinlik arzusu olduğundan hiç kuşkum yoktur. Erkek, yoğun, amaçlı anlayışını, yaratıcı etkinlik anlayışını yitirdiği zaman, kendisini yitik hisseder ve yitiktir de. Cinsel tamamlanışı yüce tamamlanış olarak gördüğü zaman, bunu gizli ruhunda bile böyle görse, umutsuzluğun başlangıcına düşmüş olur. Kadını veya kadın ve çocuğu, yaşam ve yaşam öneminin büyük merkezi yaptığı zaman, umutsuzluğun başlangıcına düşmüş olur.

Erkek, kendi canıyla, yaşamın yaratıcı öncüsü olarak kendi sorumluğuyla ayakta durmalıdır. Ve ayrıca yuvaya, kadınına gidecek ve onun yoğun cinsel çağrısına eksiksiz bir karşılık verecek

denli yürekli de olmak zorundadır. Ama bu iki konuyu asla birbirine karıştırmamalıdır. Asal ve yücel olarak erkek her zaman, kendi gözüpek, yılmaz canıyla birlikte yalnız başına, yaşamın öncüsü, bilinmeyene yönelik serüvencidir. Onun için kadın yalnızca alacakaranlıkta, yaşam savaşımının yanında, gün el etek çektiği zaman vardır. Akşam ve gece kadınındır.

Bizi her zaman cinsel tamamlanışa sürüklemekle, ruhsalçözümleme bizlere sonsuz zarar vermektedir.

Bir çıkış yapmamız, tutkulu bir amaçta insanlığın büyük uyumuna yine geri dönmemiz gerekir. Buysa cinsellik gibi değildir. Cinsellik her zaman bireysel bir şeydir. Bir erkeğin kendi cinselliği vardır; başka birisinin değil. Ve cinsel olarak da tek bir birey olarak davranır; yalnızca tek olarak karışabilir. Dolayısıyla, cinselliği genel bir sorun haline getirmek, sapıklık ve yalan gibi bir şeydir. Sanki ortak bir çıkarmış gibi insanlara yanaşıp onların cinsellikleri hakkında konuşamazsınız.

Etkin bir biçimde yeni bir dünya kurmak için, insanlığın büyük amacına, tutkulu bir uyumluluğa geri dönmek zorundayız. Birçok insanın gerçek bir birlik oluşturmasıdır bu. Ve bunun gibi bir birliktelikle bireyi de ortadan kaldırmış oluruz. Cinselliğin tamamlanışında yalnızca bir eşle yalnız başımıza oluruz. Bireysel bir sorundur bu, alt veya üst yoktur bunda. Ama tutkulu bir amacın tamamlanışında, her birey kutsallıkla vazgeçer kendi bireyselliğinden. Canının yaşayan inancında, kendi yükümlülüğü olan büyük güdüye teslim eder bireyselliğini. Adını, ününü, geleceğini, yaşamını, her şeyi teslim edebilir. Ama bir erkek, kendi

bireysel canının bütünlüğünde bir kez inanıp da kendi bireyselliğini inancına adadı mı, birleşmiş toplumdan birisi olur. Ne yaptığını bilir. Kendi canının en derin arzusuyla uyum içinde olarak, adayışını onurlu bir biçimde gerçekleştirir. Ama adamakla, adağının arılığından sorumlu olarak kalır.

Ama cinsel tamamlanışının yüce tamamlanışı olduğuna inanırsa eğer ne olur o zaman? O zaman sözünü verdiği yüce amaca yalnızca kendine hoş geldiği sürece hizmet etmiş olur. Bundan vazgeçtikten sonra, cinselliğe döner yine. Asal bir dürtü olarak cinselliğin kabullenişiyle, dünya umutsuzluğa ve kargaşa içine sürüklenir.

Tüm ülkeler içinde, tek bir anın kargaşa içinde geçmiş olmasından bile, kargaşadan en çok korkmak zorunda olan ülke, Amerika'dır. Eski ülkeler yapısal olarak sınıflara ayrılmıştır, ama Amerika böyle değildir. Avrupa'yı sarsıp atomlarına ayırabilirsiniz. Ama köylüler köylülüklerine el işçileri sanayi işine, üst sınıf kendi denetimlerine –kaçınılmaz olarak– dönerler yine. Ama bunun aynısını Amerika için söyleyebilir misiniz?

Amerika bir an için olsun bile kargaşaya girmeyi kaldıramaz. Onun sonu olur bu. Kargaşa derecesine sürüklenmemek zorundadır. Yeterince yakındır buna.

Öyleyse, Amerika'nın bir seçim yapması gerekir. İnsandaki yaratıcı, kendiliğinden can inancı ile insanın makinemsi yapım ve üretim gücüne olan inancı çalışan erkek veya kadın ve canı bir öndere, önderlere veya yalnızca kadına, eşe, yavukluya veya anneye adama arasındaki bir seçimdir bu.

Candan seçilmiş öndere veya önderlerine tutkuyla boyun eğerek, insanları bir araya getiren büyük toplu inanç tutkusu, cinsel bir tutku değildir bu. Hiçbir anlamda değildir. Cinsellik, herhangi iki kişiyi bir araya getirir, ama toplu amacın büyük egemenci eril tutkusuna bağlandırılmadıkça, toplumu parçalama eğilimine yönelir.

Ama cinsel tutku büyük amaçlı tutkuya ast olduğu zaman, bütünlüğe kavuşursunuz. Gerçek cinsel tutkunun büyük bir çoğunlukta karşılanımı sağlanmadıkça, hiçbir büyük amaçlı tutku da uzunca bir süre dayanamaz. Söz konusu büyük çoğunluğun cinsel karşılanımına dayandırılmadıkça, hiçbir büyük güdü veya ülkü veya toplumsal ilke herhangi bir süre için dayanamaz.

Nereye çekerseniz, oraya uzar. Baskın karşılanım olarak cinselliği öne sürün ve insandaki yaşayan amacı çökertin. Kargaşa yaratırsınız. Yaşamın tek yüce ve arı etkinliği olarak amaçlılığı öne sürün ve bugün bizim iş ve politik yaşamımız gibi yalın kısırlık içine sürüklenin. Kısırlaşın, kargaşayı kaçınılmaz kılın. Hadi buyrun şimdi. Büyük amaçlı etkinliğinizi, tüm bireylerinizin yoğun cinsel karşılanımı üzerine dayandırmak zorundasınız. Mısır böyle ayakta kalmıştı. Ama bu durumda bile cinsel karşılanımınızı büyük amaç tutkusuna ast kılmanız, yalnızca kıl payı ast kılmanız, kıl payı da olsa, yine de ast kılmanız gerekir.

Freud'un tüm insan etkinliğine cinsel bir güdü yakıştırmakla yanlış olduğu, çocuğa geri dönmekle, şimdi biraz daha iyi bir biçimde görebiliriz belki. Örneğin, bir çocukta gerçek hiçbir cinsel güdüsünün olmadığı açık seçiktir. Büyük cinsel merkezler

bile uyanık değildir. Üç yaşındaki bir çocukta bile başlangıç halindeki cinselliğin uzaklardan yaklaşımı içinde duvara garip gölgeler düşürdüğü doğrudur. Ama bunlar yalnızca henüz daha yaratılmamış, hazır olmayan dirimbilimsel merkezlerin sıkıntılı bir araya girişidir. Midealtı sinir ağının büyük cinsel merkezleri ve son derece güçlü salgısal sinir merkezleri, ergenlik öncesi çocukluk sırasında gelişmiş bir tür doğum öncesi gebelik gibi, yavaş yavaş hazırlanırlar. Ama dölyatağındaki henüz doğmamış bir çocuk bile tekmeler. Dolayısıyla, bir çocuktaki büyük cins merkezleri de ara sıra körükörüne tekmelerde bulunurlar. Çocukluk olgusunun bir parçasıdır bu. Ama bu biraz hoş olmayan görünüm veya olguları, bireysel oğlan veya kız çocuğuna karşı yüklemekte çok büyük bir dikkat göstermek zorundayız. Sorunu akılsal bilinçliliğe sürüklememek için çok dikkatli olmak zorundayız. Kışkışlayın bunu. Bir pöh! Ve bir tüh ve birazcık da horlamakla kınayın bunu. Ama herhangi bir tatavaya veya korkuya yer vermeyin. Tutkusal bir dikkati ürkütmeyin. Bunu tümüyle bir gölge gibi savuşturun ve bilince sokmamak için çok dikkatli olun. Alevlenen hiçbir utanç veya dehşet tohumu ekmemek için çok dikkatli olun. Küçümseyici aldırmazlık, kabullenmeyişliğin soğuk suyunu dökün yalnızca bunun üstüne.

Ergenlikten sonra, bir çocuğu cinsellikle ilgili basit ve gerekli gerçeklerin anlatılabilmesi iyi olur. Bunun gibi durumlarla karşılaşıldığı sürece, ana babanın bunu yapması iyi olur. Ama kısaca, soğukça ve elden gelen soğuk bir kabullenmeyişle. "Bana bak, bir çocuk değilsin artık; biliyorsun değil mi? Bir adam olacaksın. Ve bunun ne demek olduğunu da bilirsin. Sonra bir ka-

dınla evlenecek ve çocuklar edineceksin demektir bu. Bilirsin bunu, ben de bilirim. Ama bu arada yalnız bırak kendini. Bir yığın derdinin olacağını biliyorum. Sana ne olup bittiğini biliyorum. Bu konuda heyecan duyduğunu da biliyorum. Gerek yok şimdi buna. Tüm diğer erkekler de geçti bu yollardan. Gizli kapaklı işlere kapılayım deme sakın. Hiçbir işe yaramaz böylesi. Ne yapacağını biliyorum, çünkü hepimizin başından geçti böyle şeyler. Geceleri sana ne olup bittiğini biliyorum. Bildiğimi unutma ama. Unutma. Ve kendi yalnız başına bırakmanı istediğimi unutma. Bak bunun ne demek olduğunu bildiğimi söylüyorum sana. Hepsi geçti bütün bunlar benim başımdan. Evlenmek isteyeceğin ve evlenebileceğin bir kadın buluncaya kadar, bu yılları atlatmak zorundasın. Bütün bunları yaşadım ben ve kendim için iyi olandan çok fazlasını elde edecek denli çalışıp zorladım kendimi. Kendini tutmaya çalış. Kendini tutmaya ve bir adam olmaya çalış hep. Budur tek şey. Adam gibi ve kendini bölmeye çalış hep ve ol da. Bunun ne demek olduğunu bildiğimi unutma. Senin gibi ben de aynı durumda olmuştum. Ve belki de senin olabileceğinden daha ahmakça ve sakıncalı şeyler yapmışımdır. Dolayısıyla, senin canını gerçekten de sıkan herhangi bir şey olduğunda bana gel. Sin ve ağzı sıkı olma. Senin elinde olanları ve olmayanları biliyorum. Senin kadar kötü ve belki de daha beter durumlarda olmuşumdur. Senden istediğim tek şey, adam gibi olmandır. Adam gibi olmaya ve kendini bilmeye çalış ve ol da."

Ergenlikte bir babanın oğluna söyleyebilecekleri hemen hemen bu kadardır. Özellikle bir anne veya babaysanız, ne yaptığınıza çok dikkat etmek zorundasınızdır. Cinselliği akılsal dü-

şüncelere çevirmek kötü, bunu bilimsel bir gerçek yapmak, ölümdür.

Aslına bakarsanız, gerçek yetişkin bilinçliliğin ne olduğu yönünde bir tür önayak olmak gerekli bir şeydir. Yeniyetmelik sırasında oğlanlar elden geldiğince annelerden ve kız kardeşlerden uzaklaştırılmaları gerekir. Kendilerine bazı gerçek erkekçe yüklemler verilmelidir. Cinsel yaşamla da şöyle bir tanıştırılması gerekir. Oğlanı simgesel olarak öldüren ve bilinçlilikte büyük bir devinimsel etki yapmak, varlığın ta kendisinde ağır bir devinimsel yüklem anlayışı yaratmak için, yeniden doğsun ve acı çekip ağır güçlüklere katlansın diye, dar bir aralıktan onu dışarı alan, ilkeller gibi belki. Kısacası, delikanlının zayıflamış, ama çocukluktan kesinlikle kopmuş olarak, ciddi sorumlu erkeklik toplumuna girdiği, uzun, çalkantılı tanışım. Devinimsel ruhunun gerçekten de allak bullak olduğu gibi, büyük bir değişimle tüm bilinçliliğinin de allak bullak oluşuyla. Buna benzer bir biçimde olarak da kızların kadınlıkla tanıştırılmaları gerekir.

Yoğun bir devinimsel tepki olmalı: canı kesinkes değiştiren, canın derinliklerine çöken bedensel acı ve bedensel gerçekleşim. Cinsellik bizlere korkunç bir acı, ayrıcalık ve gizem nesnesi olarak yüklenmiş olmalı; bizlere yüklenen gizemli bir başkalaşım ve bizlere verilen yeni bir korkunç güç ve yeni bir sorumluluk. Anlatmak? Anlatmanın yararı ne? Cinselliğin gizemi, dehşeti ve korkunç gücü asla açıklanmamalıdır. İnsanlığın çoğu cinselliğin bilimsel dirimbilimsel gerçekleriyle asla tanıştırılmamalı; asla. Gizem, karanlık gizliliğinde ve karanlık, güçlü devinimselliğinin

içinde kalmalıdır. Cinsellik gerçeği, candaki büyük devinimsel sarsıntıların içinde yatar. Ve böyle görülmesinin gerekmesi gibi, can üzerindeki büyük bir yaratıcı sarsıntılı kıskaç olmalı. Bunu bir test tüp karışımı, kimyasal deney ve değersiz anahtar-kilit simgeleri sorunu yapmak, bir o kadar yıkıcıdır. Şu satır insanı daha da hasta yapar: "Anlıyor musun yavrum, bir gün benim babanı, tüm dünyada herhangi bir şeyden daha çok sevdiğim gibi seveceksin bir erkeği. Sonra da canım, umarım evleneceksin onunla. Çünkü o zaman mutlu olacaksın ve ben de senin mutlu olmanı istiyorum, canım benim. Gerçekten sevdiğin erkekle evleneceğini umarım işte (ve öper çocuğu). Ve sonra da tatlım, şu anda bilmediğin bir yığın şeyle karşılaşacaksın. Küçücük, sevimli bir bebeğinin olmasını isteyeceksin, istemez miydin canım? Senin kendi sevimli, küçücük bebeğin. Ve senin kocanınki de. Çünkü bebek onun da olacaktır. Biliyorsun bunu, değil mi canım? Her ikinizden birden doğacaktır o. Ve bunun nasıl olduğunu da bilmiyorsun, biliyor musun? Şey, tam içinden, yavrum, senin kendi içinden gelecek bu. Sen annenin içinden geldin," v.s.

Ama dünyamızın ve toplumumuzun şimdi böyle olmuş olmasıyla, yapılacak sanırım başka bir şey de yoktur aslında. Anne, elinden gelenin en iyisini yapıyordur.

Ama yanlıştır bunun hepsi. Cinselliği yavrum-canım-tatlım-ruhsal sevgi şaklabanlığının bir kısmıymış gibi göstermek yanlıştır. Bilimsel test tüpü çizgisini benimsemekse daha kötüdür. Yaşamın büyük etkisel devinimselliğini hepten öldürür ve

bunun yerine akılsal düşüncelerin düzenbazlıkların küllerini koyar.

Cinselliğin bilimsel gerçeği, bir iskeletin bir insan olduğundan öte bir cinsellik değildir. Ama bir iskeleti bir delikanlının önüne koyup, "Görüyorsun oğlum, kendini öğreneceğin zaman bu olduğunu anlayacaksın" demezden önce, iki kere düşünseniz daha iyi olurdu. Cinselliğin harika ve ayrıca tatlım-balım, şeker gibi, küçük bir bebek yapmanın bir canım-ciğerim süreci gibi bir şey olduğu "açıklaması" –ya da, "Tanrı bizleri bunu yapmamız, dünyaya başka bir tatlı, küçük bebek getirmemiz için yarattı"– evet, böyle şeyler bir insanı hasta yapmaya yeter. Ama bizim istediğimiz şey de budur belki.

İnsanlık aklını başına topladığı zaman, bizim anlayışımızın ne kadar ürkünç bir Sodom elması olduğunun farkına varacaktır. Ne kadar da korkunç, acı, kül dolu ağızlarımız ve midelerimiz var hepimizin. Ve sonra da "bilgi" ve "anlayış"ı küçük ölçülerde yalnızca yetkin kişilerce yönlendirilmek üzere, geri kalan tüm zehirlerle birlikte kilit altına alacağız.

İnsanlığı anlayış ile nerdeyse öldürecek denli zehirlemiş bulunuyoruz. Gerçek ölüm ve kitlesel katliam dönemi pek uzakta değil. Halka her insanın kirli kemiklerden oluşmuş kadavralık bir iskeletten başka bir şey olmadığını tekrarlayıp durmakla onlarda hiçliğin aynı kısırlığını ve kudurganlığını oluşturmuş olabilirdik belki. "Anlayışımız," bilimimiz ve ülkücülüğümüz, halkta sanki aynaya baktıklarında kendi kafataslarını görmüşlermiş gibi, aynı tuhaf kendinden iğreniş çılgınlığını oluşturmuştur. Bir insan, bir

ülkü içine kundaklanmış, bilimsel bir neden-sonuç ve dirimbilimsel süreç nesnesidir, öyle midir? Etin altından sırıtan iskeleti görmesine şaşmamalı.

Bizim önderlerimiz insanları sevmediler: düşünceleri sevmişler ve kana susamış, küle susamış ülkü sunağında tutkulu insanları kurban etmek için can atmışlardır. Başkan Wilson veya Karl Marx veya Bernard Shaw, çalışanlar için, yarı bilinçli, aldatılmış çalışanlar için acaba hiçbir tek olsun sıcak bir sevgi nabzı atışı duymuşlar mıdır? Asla. Bu önderlerin her biri de onları iğrenç bir Methuselah'a* veya bir insanın soyutlanışına, onun kendi kan ve canından onu soyutlamak istemişlerdir.

Ya ben? Çalışan insanların benim kitaplarımı okumalarının hiç sakıncası yoktur, onlara bu yönde zarar da vermem. Ama ah, ben onu yaşayan, kendiliğinden, özgün canında, canlı olarak kurtarmak isterdim. Dayanamıyorum. Tutkulu içgüdümdür bu benim.

Onun aklayamadığı ve yaşamını temelinden çökerten bir sorumluluk olan, genel sorunlar sorunluluğunu ve geleceğin sorumluluğunu bana vermesini isterdim. Düşünce yönelimi için bana sorumluluk vermesini isterdim. Umut ve inancı bir araya getirebilmeyi isterdim. İnancını bana verseydi eğer, sorumluluk payımı üstlenirdim.

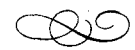
Onun bana kitapları, gazeteleri ve kuramları geri vermesini isterdim. Ve ona bunun karşılığı olarak, onun eski sorumsuzluk

* İncil'de 969 yıl yaşadığı belirtilen insan. (Ç.N.)

rahatlığını ve varsıl, özgün kendiliğindenliğini ve yaşam bütünlüğünü gerir verirdim.

X.

ANA BABA SEVGİSİ

Önemli olan ergenlik çağında, birey ikinci oluşum evresine geçer. Ama ruhun tüm ilk dört kutbunda tüm etkinlik bütünüyle gerçekleşmedikçe, eksiksiz bir geçiş söz konusu olamaz. Çocukluk, herkesin kendini kurtarması gereken bir koza içi ortamıdır. Ve çabalayan gençler de tüm güçlerinin erkesi olmadan kurtulamazlar bundan; tüm dünya ve sevgi geleneği kendisini alıkoyduğu sürece de asla kurtaramaz kendini.

Şimdi bizim kendimize özgü ülkücülük biçimimizin daha büyük bir sakıncasına geliyoruz. Sevgi ve ruh ülkücülüğüdür bu: Özlem, açık yürekli sevgi, arı duygudaş birlik ve "anlayış" ülkücülüğü. Ve bu ülkücülük en yüce dünyasal sevgi olarak, anne ve çocuk sevgisini görür.

Peki ne demektir bu? Her bir duyarlı büyütülmüş çocuk için, aslında bütün çocuklar için, üst duygudaş merkezlere uygu-

lanan kararlı ve sürekli bir baskı ve özellikle alt bedenin büyük istemli merkezi olmak üzere, alt merkezlerin kararlı ve sürekli bir yoksullaşımı demektir bu. Kösnül, insanca bağımsızlık, gürbüz, başına buyruk ben, bildiğini okuyan ve egemenlik ve gurur merkezi, bu merkez sürekli olarak örtbas edilir. Bütün çocukluk dönemi boyunca sıcak, tez, kösnül ben düzenli ve sürekli olarak yadsınmış, söndürülmüş, zayıflatılmıştır. Ve kösnül ile biz açgözlü veya çirkin doğayı değil, daha derin, daha içtepisel ve kayıtsız doğayı belirtmek istiyoruz. Yaşam her zaman arındırılmış ve en yüce olmalıdır. Sevgi ve mutluluk, parola olmalıdır. Ruhsal biçemin bildiğini okuyan, eleştirel öğesi asla yok değildir, sakıngansa eğer sessiz kınayış ve beğenmezlik her zaman hazırdır. İğrenç, ikiyüzlü hoşgörü.

Hangi sonuçla? Üst duygudaş merkez, normaldışı, kışkırtılmış bir biçimde uyarılmıştır; ve özistem merkezleri öylesine bozulmuştur ki büzülmeler ve kasılmalarla çalışır. Çocuğun duygudaş-istemli sisteminin gerçek kutupsallığı, hemen hemen işlemez hale gelmiş denli bozunuma uğramıştır. Sonra bizim bir tür çaresiz bir kızgınlıkla almaşık abartılı bir duyarlıklılığımız vardır; sinirleriyle veya garip hevesleriyle duyarlı, kolayca kırılır çocuklarımız var. Ve bir çocuğa kök salmış, cehennem kadar soğuk, ruhsal özistemin garip, soğuk dik kafalılığımız var.

Sonra ana babadan biri, genellikle anne, körükörüne düşkünlük nesnesiyken, diğeri, genellikle baba, bir karşı koyuş nesnesidir. Bununla birlikte, ana babanın eş bir biçimde sevilmesi ve sevgi, uysallık, acıma, sevecenlik ve bütün "yüce" duyguların,

yalnızca bunların içten duygular olduğu, tüm gerisinin sahte olduğu ve yüz çevrilmesinin gerektiği öğretilir bir çocuğa.

Hangi sonuçla? Üst merkezler doğadışı bir keskinlik ve tepki derecesine gelişirler –ya da yine duyumsuzlaşıp kısırlaşırlar. Ve sonra ana babayla çocuklar arasında acı dolu sahte bir ilişki çıkar ortaya. Arı iki sevenin ya da birbirlerini gerçekten kandırmaya çalışan sevgi maskeli iki insanınki gibi... Çocuğu, kısıtlı ama derin ve kavranamaz duygularıyla baş başa bırakmak yerine, kendini gözetmeyen duygudaş sevgi biçemi ve ruhsal sevgi özistemine umutsuzcana bulaşmış olan ana baba, bir düzeyde çocuğu ona ait olmayan bir bilinçliliğe doğru iterken, diğer düzeyde de onun kendi kendiliğinden bilinçliliğini ve özgürlüğünü söküp alırlar.

Ve bu da felaketçiliktir. Ergenlikten çok önce, ana babadan gelen ruhsal sevginin bir şiddet ve abartılışıyla, ikinci duygudaş merkezler yapay olarak tepkiye geçirilirler. Ve onarılamaz bir afete odak olunur. Bir cam arkasından, belli belirsiz, bir çocuğun görmesinin gerektiği gibi görmek yerine, çocuk şimdi duygudaş bilinin mevsimsiz gözlerini açar. Bilmesinin gerektiği gibi, parça parça öğreneceği yerde, korku verici denli küçük bir yaşta bütünsel olarak bilmeye başlar. Yalnızca yeniyetmelikten sonra uyanmaya başlaması gereken boğaz ve boyun sinir ağ ve sinir merkezleri, bu yüksek devinimsel duygudaş ve bili merkezleri, oldukça genç bir çocukta, bazen de bir bebekte, yetişkin kişisel sevgi-duygu ve sevgi-özistem ile tepkiye, yapay olarak uyandırılırlar. Utanç verici bir ayıptır bu.

Bizim kendimize özgü ülkücülük biçemimiz, kösnül merkezleri olumsuzlaştırmak için bunları olabildiğince örtbas etmemize neden olur. Tüm etkinlik, zar altındaki kösnül kavrayış merkezleri yerine, bizim devinimsel bili merkezleri diyeceğimiz, göğüs ve boğaz merkezlerine, üst veya ruhsal merkezlere, olabildiğince yoğunlaştırılmıştır.

Ve sonra bir çocuk, üst doğasının erkenden etkinliğe geçirilmesiyle, ergenlik çağına ulaşır. Bugünlerde çocuk "anlayış"ta hemen hemen her zaman erkenden gelişmiştir. Çocuk, kuzeyde ruhsal yönden erken gelişmiş olup yeniyetme olduğunda, kesinkes karanlıkta kalması gereken kapsamlı duygudaş tepkileri yaşamıştır bile. Bu kapsamlı tepkileri kimle deneyimlemiştir? Ana babadan birisiyle veya her ikisiyle.

Ki insan kendi çocuklarını yemektedir. Çünkü ilk bilinçlilik düzeyinde devinimsel tepki, devinimsel bilinçliliğin ilk dört kutbundaki tepki ve ilişki, yalnızca, ilk ve son olarak, ana babaya aittir. İkinci, daha ötedeki bilinçlilik düzeyi etkinliğe geçtiği zaman, ilişki yabancılarla kurulur. Tüm insan içgüdüsü ve tüm ırkbilim kanıtlayacaktır bunu bize. Bir çocukta ne gibi bir cinsel içgüdü varsa, ana babaya her zaman aykırıdır.

Ama ana baba da çok acelecidir. Çocuklar içinde bulundukları kıskaçlardan kurtulabilmelerinden önce ana babalar hep yutmak isterler onları. Ve ana baba çocuklarını ergenlik çağında okul için veya başka bir yere yollasalar bile pek iyi bir yanı yoktur bunun. Kötülük daha önceleri yapılmıştır. Çünkü ilk on iki yıl ana baba ve tüm toplum çocuğa yüklenerek, sıcak, derin kösnül

benin dengesi sağlanmaksızın, özellikle üst duygudaş merkezlerden olmak üzere, yalnızca üst merkezlerden yaşamasında diretirler. Ana baba ve toplum, bir yetişkin duygudaş tepki ve akılsal bir yanıt uyandırmakta diretiyorlar çocuk okullarında, pazar okullarında, kitaplarda, evin etkileyiminde –hepsi de bu aynı sakıncalı yolda işler. Ama en etkin ve yoğun bir biçimde işleyen evdir, ana babadır. Bir çocuğun takıldığı en içli dışlı sevgi tuzağı, sevgi ikiyüzlülüğü ve "anlayış" vardır.

Ergenlik çağına ulaşan bir çocuk, çocukluk karanlığından yeni sıyrılmış olsa da, aktarılmış ve eli kolu bağlanmış olur böylece. Şimdi tümüyle yeni bir bilinçlilik alanına, yeni bağlantılara yönelik tümüyle geniş kapsamlı ve harika bir yeni devinimsel içtepi alanına uyanacak yerde, kendisini öldürücü bir biçimde eli kolu bağlanmış olarak bulur. Ergenlik kendisini tamamlar. Cinsellik saati vurur. Ama işte çocuğunuz, eli kolu bağlı, çaresiz. Onda sizin kendi doymak bilmez sevgi özisteminize devinimsel tepkiyi uyandırmışsınızdır bile. Daha ötedeki bilinçlilik düzeyinde devinimsel ilişkiyi kurmuşsunuzdur bile kendinizle çocuğunuz arasında. Çocuğunuzu isteyebileceğiniz derecede kendi etinize yamamışsınızdır. Herhangi bir anne veya babanın yapacağı kötülüğü yapmışsınızdır: çocuğunuzla kendiniz arasında yetişkin sevgi bağını kurmuşsunuzdur; erkeğin erkeğe, kadının kadına veya erkeğin kadına duyduğu sevgi bağını. Tüm sevecenliğiniz ve sevgenliğiniz sizi bağışlamayacaktır. Suçunuzu koyulaştırır bu yalnızca. Çocuğunuzla kendiniz arasında daha öte bir duygudaşlık bağı kurmuşsunuzdur. Cinsellikten söz etmiyorum. Arı duygudaşlıktan, kutsal sevgiden söz ediyorum. Ana baba, kendileriy-

le çocukları arasında yüce sevgi, daha öte ruhsal sevgi, yetişkin ruhunun duygudaşlık bağını kurmuşlardır.

Bu da öldürücüdür. Bir tür kandaş cinselliktir. Kösnül kandaş cinsellikten daha sakıncalı olan, devinimsel bir ruhsal kandaş cinselliktir, çünkü daha belirsiz ve içgüdüsel olarak daha az tiksinti vericidir. Ama ruhsalçözümleme her ne kadar gözden düşebilirse düşsün, üst düzeyde yoğun üst duygudaşlığın ya sevgi özisteminin ya da sevgi duygudaşlığının ana babayla çocuk arasındaki devinimsel ilişkinin, bizleri ister istemez kandaş cinsel bir sonuca bulaştırdığını bizlere kanıtlamış olmakla büyük bir hizmette bulunmuştur.

Çünkü her ne kadar yalnızca üst düzeyde arı bir ruhsal devinimsel ilişki kurmak bizim amacımız olsa da insanın ruhsal yapısının kaçınılmaz kutupsallığı yüzünden, daha derindeki kösnül düzeyde, alt düzeyde de devinimsel bir kösnül etkinlik uyandırmamız gerekir aynı zamanda. Melekler kadar arı olabiliriz biz, ama insan olmakla, bu kaçınılmaz olarak gerçekleşecektir ve gerçekleşmesi de gerekir. Bayan Ruskin, John Ruskin'in kendi annesiyle evlenmiş olması gerekirdi dediği zaman, doğruyu dile getirmişti. Annesiyle evliydi o. Çünkü tüm istemimize, tüm inancımıza, tüm temizliğimize, tüm arzumuza ve tüm özistemimize karşın, üst, yüce sevgi düzeyinde devinimsel ilişkiyi bir kez uyandırdık mı, alt, daha derindeki kösnül sevgi düzeyinde ister istemez devinimsel bir bilinçlilik oluştururuz. Peki sonra ne olur?

Ana baba, her ne kadar yoğun olursa olsun, sevgilerinin arı ve kesinlikle hiçbir kösnül öğe içermediği gibi, bir yanıt verebilir-

ler. Olabilir –veya olmayabilir. Ama gelin böyle olduğunu kabullenin. Hiçbir yararı olmaz. Üst duygudaş merkezlerin yoğun uyarımlanışı, alt merkezleri ister istemez uyandırır. Herhangi bir biçimde anlatım bulmalarına veya herhangi bir kutuplaşmış bağlantı kurmalarına ortam hazırlamasa bile, bunların etkinliğe geçmesine yol açar. Ruhsal yapımızın düzeni, bir düzeyde uyandırılan etkinliğin, buna karşılık gelen düzeyde kendiliğinden etkinliğe neden olacak bir biçim gösterir. Dolayısıyla, ana babayla çocuk arasındaki yoğun, arı sevgi ilişkisi, çocuktaki alt merkezleri, cinsellik merkezlerini kaçınılmaz olarak uyandırır. Bir kez uyandırılmış bulunan daha derindeki kösnül merkezler, başka bir, bir arkadaş veya sevenin kösnül bedeninden tepki görmeleri gerekir. Ana babayla çocuk arasındaki tepki, olanakdışıdır. Ben kendim, ana babayla çocuk arasında derin kösnül merkezlerde dirimbilimsel olarak köklü bir cinsel soğukluğun bulunduğuna inanıyorum. Bu ikisi arasındaki kösnül devre kendisini kendiliğinden ayarlayamaz.

O zaman ne gibi bir durum var önünüzde? Çocuk ve ana baba üst düzeyde yoğun bir biçimde bağlanırlar yetişkin sevgi-duygudaşlığa ve sevgi-özistemine ve çocukta da derin kösnül merkezler uyanmıştır, ama buna karşılık gelecek hiçbir nesnel, kutuplaşmış bağlantısı bulunmaz başka birisiyle. İşte böylece güçlü cinsellik merkezleri, dengesiz bir biçimde ara sıra kasılımlı olarak çalışırlar. Bunların her nasılsa kutuplaşmaları gerekir. Çocuğun içinde bunlar böylece etkin üst merkezlere kutuplanırlar ve önünüze içedönük birisi çıkar.

İçedönüklük işte böyle başlar. Alt cinsel merkezler uyanmıştır. Dışarıdan hiçbir duygudaşlık, hiçbir bağlantı, hiçbir tepki, hiçbir anlatım görmezler. Bireyin içinde üst merkezlerce devinimsel olarak kutuplaşmışlardır bunlar. Yani, tüm cinsel veya derin kösnül akı bireyde yukarı doğru yönelir, kendi alt merkezlerinden, kendi üst merkezlerine. Üst merkezler, alt merkezleri olumlu kutupsallıkta tutarlar. Akı, yukarıya doğrudur. Bir tepkinin olması gerekir. Ve böylece, ilk ve son olarak, alt benin üst beninde yoğun bir bilinçlilik, bir özbilinçlilik kazanırsınız. İlk felakettir bu. Sonra üst bedenin alt bedeni sömürdüğüne tanık olursunuz. Kösnül bedeni duyguda, parmaklayarak ve kendi kendini doyurumda sömüren elleriniz olur. Kendinize göre açık saçık bir özleme kapılırsınız. Çoğu gençte bulunan açık saçık resimler alırsınız. Çoğu erkeğin bildiği açık saçık öyküler için kesinlikle can atar bir duruma girersiniz. Ve kendi kendinizi doyurum ve benzeri şeyler gibi, hafiften çeşitli cinsel sapıklıklara kapılırsınız.

Bütün bunların anlamı nedir? Alt ruh ve alt beden etkinliğinin üst bedence kutuplaşmış olduğu demektir bu. Gözler ve kulaklar, cinsel etkinlik ve bilgi toplamak isterler. Akıl, cinsellikle dolar. Her zaman da içedönük bir biçimde, kendi cinselliğiyle dolu, gösterişçi İtalyanlar gibi belirgin dışadönükleri incelersek eğer, aynı şeyi görürüz yine. Aklını sürekli olarak kaplayan, kendi cinsellikleridir.

Ve bugünkü durumumuz da budur. Bugün bir çocukta hemen hemen her zaman yoğun, erken gelişmiş, gizli bir cinsel

çabayla karşılaşırız. Üst ben, alt beni kudurgan bir biçimde sömürür durur. Bir çocuk ve onun uyanmış kendi, alevlenmiş cinselliği, onun kendi utancı ve kendi kendisini doyuruşu, onun kendi acımasız, gizil cinsel uyarımlanışı ve cins merağı; günümüzün en büyük ağlatısı budur. Çocuk, bilmek için hareket etmek istemez pek öyle. Gerçek cinsel bağlantı düşüncesi tiksindiricidir genellikle. Normal cinsel birleşimden bir tiksinti duyulur. Ama duymak, görmek, tatmak, bilmek, kafada akılsal olarak; doymak bilmezdir bu. Duyumun ve deneyimin üst kanallardan akabilmesi için, herhangi bir şey. Bugünkü içedönüklüğümüzün ve sapıklığımızın gizi budur. Kendiliğindenlikten, kösnül benden dolaysızca davranıştan başka, herhangi bir şey. Normal tutkudan başka, herhangi bir şey. Cinselliğe sokabileceğiniz herhangi bir düzenbazlığı, herhangi bir düşünceyi, herhangi akılsal bir öğeyi sokun, ama bunu üst bilinçliliğin, aklın, gözlerin, ağzın ve parmakların bir işi yapın. Bizim ayıbımız, pisliğimiz, hastalığımızdır bu.

Ve ayıplanacak olan da, yetişkindir, ülküdür. Ama ateşlenmiş, yalnız başına cinsel uyarımlanışlarındaki çocuklarımızın ağlatısı, herhangi bir ayıptan öte sıkar canımızı bizim.

Sevgi sözcüğünü atmanın zamanı gelmiş, sevgi ülküsünü de atmanın zamanı çoktan geçmiştir. Çileden çıkmış her bireye sevgi karşılanımı bulması söylenir. Dener o da. Oysa, yoktur sevgi karşılanımı. Karşılanımımızın yarısı sevgi aracılığıyla, güçlü, kösnül sevgi aracılığıyla gelir. Ama bir insan için merkezcil karşılanım, içinde ruhuna devin ve yalnız ve güçlü bir biçimde

sahip çıkışıdır. Sevgi aracılığıyla ulaşılmış ve eksiksizleştirilmiş, derin, varsıl yalnızlık. Ve bundan öte geçmek, sevgi arayışıdır.

Soğukkanlılığın bu merkezcil bütünlüğü, eğer herhangi bir amacımız varsa, amacımızdır. İki büyük karşılanım yolu vardır ama. İlki, bütünsel, tutkulu, derin sevgi aracılığıyla karşılanım yolu. İkincisi de ruhun içten amacının, dinsel amacın yerine getirilişiyle daha büyük olan, karşılanımdır. Sevgiyi, üst benden, yanlış işledik ve ölüme ittik. Güçlü amaçta ve inançta etkin uyumluluğun ikinci yolu, dudak büktük biz buna yalnızca.

Çocuğa ve ana babaya dönelim biz ama. Tek başına yalnızlığın, sevgi aracılığıyla, karşılanımına yaklaşmak, bizler tarafından daha çok sevgi ülküsüyle, saplantı deliliğiyle olanakdışı kılınmıştır. Bir kadın kendi karşılanımını olgunluğa ve varsıl durgunluğa doğru sağlaması gerektiği zaman, âge dangereuse* sırasında, öfkeyle yeni bir seven aramaya başlar. Kocasıyla arı bir denge ve huzur durumuna erişmesinin gerektiği sakıncalı bir sırada, herhangi bir biçim veya türdeki huzur veya rahatlık veya denge veya kocaya öfkeyle sırt çevirir ve daha çok sevgi, daha çok sevgi, kendisini "anlayacak" yeni tür bir seven istemeye başlar. Ve çoğu zaman da oğluna döner.

Bir kadının, karşılanım amacına duyguyla eriştiği doğrudur. Ama seven bir kadın için kendisini ve cinselliğini kafasına gömmesinin ne kadar kötü bir şey olduğunu anlayamadıkça, kadın "anlayış" aracılığıyla hiçbir yere ulaşamaz. Sevgi, derin

* Sakıncalı çağ. (Ç.N.)

kösnül sevgi ve seçkin duygusal birliktelikle karşılanımına ulaşır bir kadın. Ama karşılanım noktasına bir kez erişti mi, daha çok uyarımlanışlar istemekten geri kalmamalıdır. Kendi olgunluk güzelliğine, huzuruna ve kendisine durulcasına bağlı olmaya inanmalıdır.

Bununla birlikte, erkek, kocası, kendisini aşamadığı sürece, yapmayacaktır bunu. Bir erkek olgunluğunun ve bireysel beninin gerçekleşiminin başlangıcına, otuz beş yaşlarında yaklaştığında, durulma zamanı gelmiş sayılmaz mı? Tam tersine. Evliliğiyle olduğunca karşılanmış ve kendi canıyla birleşmiş olmasıyla gelecek için ikinci adımının sorumluluğunu üstlenmesi gerekir şimdi. Şimdi kendisini eksiksizcene daha öte bir amaca, amaçlı tutkusal bir etkinliğe adaması gerekir. Bir erkek büyük bir yalnızlık ve tek başınalık gibi büyük bir karar alıncaya kadar, olgunluğun sessizliğini ve merkezcil yatışmışlığını benimseyinceye kadar; ve sonra, bundan sonra, geleceğe yönelik amaçlı bir adım için kutsal bir sorumluluk yükleninceye kadar, huzur diye bir şey yoktur. Yalnız başınalığın ve yatışmışlığın büyük kararı ve amaçlılığı daha öte, derinlemesine benimsenişi –belirli bir noktada her ana baba, her baba, her koca için gereklidir. Eğer karar asla alınmazsa, sorumluluğa asla sarılınılmazsa, o zaman sevgi için duyulan aşırı özlem çılgınlık derecesine varacaktır ve aileyi yakıp yıkacaktır. Özellikle kadında sevgi özlemi çılgınlığa ve felakete sürüklenecektir.

Derin tutkusal kendinde karşılanım arayarak, kendi durgunluğuna ve birliğine çekilecek yürekliliği bulunmayan kocanın

çok seven zayıflığıyla önlenmiş, kafada cinsellik ve özbilinçlilikle hastalanmış ve kocasının kararlı kararının büyüsü altına girmiş olarak, mutsuz kadın özümleyebileceğini arayarak, dinmek bilmez doyumu için can atar. Ve genellikle de çocuğuna yönelir. Burada ne istiyorsa onu uyandırır. Burada kendisine ait olan kendi oğlunda, peşinde koşturduğu en son, kusursuz karşılığı bulur gibidir. Kadına bir ortamdır o, kadın ondan kendi yanıtını zorlayıp bulur. Böylece, kendi oğlunun zehiri ve kocasının gücü ve varsıllığı olmuş olabilecek, son ve öldürücü bir bağlılığa, oğlu için duyduğu en son büyük bir sevgiye fırlatıp atar kendini. Kararsız, kendisinin yüksek sorumluluğunu asla kabullenmeyen kocası, boyun eğer ve kabullenir. Ve öldürücü içedönüklük ve "karmaşa" bir kez daha boy gösterir. Eğer erkek kendi en son varlığını, en son yalnızlığını ve en son yaşam sorumluluğunu asla kabullenmeyecekse, o zaman kadının köksüz ve denetimsiz olarak kendisini felaketten felakete savurup durmasını beklemesi gerekir.

"On revient toujours à son premier amour." Alaycılık gibi bir şey bugün bu. Sanki aslında biz: "On ne revient jamais à son premier amour," demek istiyormuşuz gibi. Ama aslına bakarsanız, sevgi bir kez kök saldığında, bir erkek ilk sevgisini asla bırakmaz. İlk sevgi girişiminden vazgeçebilir. Bir erkek bir kadınla daha derin ve yüksek merkezlerde bir kez bütünsel ve devinimsel bir bağlantı kurduğunda, bu bağ asla koparılamaz. Ama kafadaki cinsellik ve yarım yamalak devreler çöker. Bununla birlikte, bütünsel devre bir kez kuruldu mu, asla çökmez bu artık.

Bugünlerde biz ne yazık ki kafamızda cinsellikle birlikte, özbilinçlilikten yola çıkıyoruz. Aynı olan bir kadın buluyoruz. "Arkadaş" olduğumuz için evleniriz. Cinsellik, berbat bir başarısızlık gibi bir şeydir. Uyduruk bir "arkadaşlık" ve iyi bir sevgi içinde bulunmaya çabalarız. Cinsellik, öncesinden daha yabanıl bir biçimde başımızı döndürür. Ya doyumsuz ana babanın kendilerini adayabilecekleri, böylelikle de bundan öte sefil küçük yaratıklar yapmaktan kendilerini önleyebilecekleri bir çocuklar ailesi ya da bir boşanma söz konusu olur. Ve büyük devinimsel merkezlerde hiç mi hiç bir şey olmamıştır. Hiç mi hiç bir şey. Bu güzel evlilikte karşılıklı hiç mi hiç bir değişim olmamıştır.

Yalnızca dört öte kutbun ikisinde devinimsel ve bireysel bir bağ kurun başka birisiyle kendi aranızda ve bağı koparmak gibi anasının gözü bir işi üstlenmiş olursunuz. Bu eğer özellikle yapmış olduğunuz ilk bağ ise. Bu eğer özellikle öteki bireyin alanda ilk oluşuyla.

Ana babanın davası budur. Ana baba, çocuğun bundan öte bilinçlilik alanında başta gelirler. Bu alandan geçen suçlulardır onlar. Ama hiçbir önemi yoktur bunun. Onlar ilktir alanda. İki üst merkez, boğaz merkezleriyle daha üst devinimsel duygudaşlık ve bili merkezleri arasında devinimsel bir bağlantı kurarlar. Bu devreyi kurarlar. Koparabilirseniz koparın isterseniz. Çoğu zaman ölüm bile koparamaz bunu.

Söz konusu iki birey arasında kösnül düzeyde hiçbir uygunluk olmasa bile, üst sevgi ve bili devresinin kuruluşu, gördüğümüz gibi, alt cinsel-kösnül merkezleri kaçınılmaz olarak eyle-

me geçirir. Bakın ne olur şimdi. Gerçek bir arzulanabilen eş ruhunu görmek istiyorsanız eğer, on sekiz yaşındaki bir oğlan çocuğuyla bir anneye bakın. Ona nasıl hizmet ettiğine, onu nasıl canlandırdığına, onun bir kocaya asla göstermeyebileceği, gerçek eşlik uysallığına bakın. Olgun bir kadının durgun, çiçekler açan sevgisidir bu. Bir kadın sevgisinin çiçeğinin ta kendisidir bu: kendisi olması ve yaşamı için onun sevgisini kabulleneceği dışında, sevilenden hiçbir şey istemeyen, cinsel olarak hiçbir şey istemeyen. Bir kocanın yüce etkinliğinde geleceğe ilerlerken kafasının içine yerleştirmesinin gerektiği, evlilik sevgisinin kusursuz sevgisidir. Koca için, büyük bir söz ve goncadır bu. Oğul için de harika bir şeydir. Kadın şimdi ilk kez olarak gerçek bir eşin hissedebileceği gibi hisseder. Ve onun hissi oğluna yöneliktir.

Ya da anne ve oğul yerine, baba ve kızı okuyun.

Peki sonra n'olacak? Gerçek cinsellik gerekliliği gerçeğiyle karşılaşıncaya kadar, bir süre debelenip durur oğul. Anne desteği, anne sevgisi, yolunda bir engel olmaksızın, şen bir biçimde içer yeniyetmeliğini ve dünyayı. Kendisine çekicilikle gelen her şeyi, annenin canlandırışıyla, şaşırıp gördüğü her şeyi, tüm bir çevreyi anlar. Olgun bir kadının oğluna aşılayış gücünü düşünün. Saman alevi gibi tutuşur o zaman. Dehaların genellikle büyükannelerinin olduğunu söylemelerine hiç şaşmamalı o zaman. Kaderleri çoğunlukla kötü olmuştur.

Peki sonra? Bu göz alıcı gençlikle, sonrası ne? Kösnül, cinsel benliğiyle dişe dokunur ne yapacaktır? Saklasın mı? Ya da bir yabancıyla mı denesin? Çünkü annesi bile ona onun erkekliğinin

cinsellik peşine düşmemesini öğretmiştir. Ama bileceğinin en iyisiyle, ülküsel sevgiyle ilinti kurmuştur bile.

Hiçbir kadın oğluna, babasına veya erkek kardeşine verdiğini bir yabancıya vermeyecektir: gerçekten de eşlik uysallığı olan o güzel ve göz alıcı uysallığı. Bir yabancıya, bir kocaya, bir kadın kraliçe, tanrıça, dost, olumlu, tapılan, ilk ve son olmayı üsteler. En yakın kan bağından istemeyecektir bunu. Her zaman bağlılıkla seveceği birisinden, kan bağından.

Babasına veya erkek kardeşlerinden birine tapınan alımlı genç kız, annesini kopmadan seven genç, yakışıklı erkeği böyle arar işte. Ve hoş bir iştir evlilik. Düşünülecek gibi değildir. İyi arkadaşlar olabilir tabi. Geriye kalan tek şey de budur.

Buraya kadar geldik. Daha başlamazdan önce bozulmuştur oyun. Doymak bilmez sevgi inancımız yüzünden, aile çerçevesi içinde, yoğun yetişkin duygudaşlıklar uyandırılır oldukça genç çocuklarda. İtalya'da, İtalyanlar çocuklarında yetişkinlik cins bilinçliliğini ve cinsel duygudaşlığı, hemen hemen açıkça canlandırırlar. Ama bizim için, genellikle ruhsal duygudaşlık ve ruhsal eleştiri demektir bu. Çocuk söz konusu olduğu sürece, yetişkinlik deneyimleri, yetişkinlere özgü bağlanımsal duygudaşlıklar, erkenden uyanmış ve kurulmuştur. Bir erkekle kadınınki kadar yoğun, ama cinsel olmayan bir sevgisi, yürek buran bir ana baba-çocuk sevgisi manzarası var önümüzde; ya da büyük erkek-kız kardeş bağlılığı. Ve böylece, gelecekte olması gereken büyük sevgi –deneyim, önlenmiştir. Aile içinde, yabancılar arasında kaçınılmaz olarak görülen darbeler ve kopukluklara rastlanmaksızın,

sevgi bağları çabucak kurulur. Ve en kolay, en yoğun ve en iyisinin bu olduğu anlaşılıyor. En yücesinin bu olduğu anlaşılıyor. Bir erkeği, eşi yapmış olduğu bir kadın için duymuş olduğu kösnül sevginin, annesi veya kız kardeşi için duymuş olduğu bir sevgi kadar büyük olduğuna inandırmak, o kadar kolay olmayacaktır.

Oğlan veya kız çocuğu yirmi yaşına gelmezden önce yalanmıştır yaşam kaynağı. Bundan sonrası –tekrar yanılsama ve kuraklık.

Peki nedeni? Her zaman aynı. Ana baba uslanmayacak, kendi başlarına huzur içinde yaşamayacaklar. İnsanın kendi canının durgunluğuna ve yalnızlığına çekilecek yürekliliği yoktur ve sonra da yaşayan geleceğini tutkusal ve inançlı bir biçimde sağlama almak için çaba gösterecek gücü yoktur. Kadının, sevgi üstüne umutsuzcana üsteleyişinden ve sonlanmak bilmeyen sevgi arayışından, sevilmek isteyişinden vazgeçecek yürekliliği yoktur. Kendisini ileri sürmekten vazgeçecek ve kendi canının çabalarına ve kendisine inanan erkeğe inanmaktan vazgeçecek can büyüklüğü yoktur; eğer bugünlerde böyle erkekler varsa, ki çok kuşkulu.

Geleceğe yazık, yazık! Annesinde veya kız kardeşinde gerçek eş karşılığının güzelliğinin tatmış olan oğlumuza. Erkek kardeşine tapınan ve bir kadının oğluylan evlenen kızınıza. Ne kadar da sevimli, ne kadar da alımlı çift onlar. Ve başlangıçta ne kadar da güzel bir oyun, ne kadar da iyi bir eğitimdir. Sonra her biri yitirilmiş, cinsel olmayan, ortaklaşa ilişkinin ardından yakınmaya başlar. Evliliğin cinsel yanı boş –boş çıkmıştır. En se-

vimli diğeri –anne, baba veya erkek kardeş için duyulan dokunaklı bağlılık duygusu– bunlar niçin hepten yitiktir. En iyisi yitiktir. Gerisine değmez pek. N'apalım ama, yaşam böyle. Alışın buna ve çocukları aynı düzeyde dikkatlice yetiştirin. Gelecek! Yirmi yaşına gelinceye kadar gördünüz tüm en iyi günlerinizi.

Ve şimdi soruyorum sizlere, durum böyleyken ruhsal-çözümleme ne gibi bir yardımda bulunacaktır? Sizleri birazcık olsun uyarmak ve olan bitenin ne kadar da ürkünç bir biçimde aktöre dışı olduğunu hissetmeniz için, ayrıca bir cinsel güdü daha getirin ortama. Ve sonra –her şey yavanlaşır yine. Baba karmaşası, anne karmaşası, kandaş cinsellik düşleri: pöh, bunlardan en küçük bir heyecan duyduğumuz zaman, bunları bir yığın parolayı unutmuş olduğumuz gibi unutacağız. Ve önceleri neredeysek orada olacağız: kafalarımızda daha çok cinsellik, daha çok içedönüklük, daha çok pişkinlik olmadıkça.

XI.

KISIRDÖNGÜ

Büyük bir kısırdöngü var burada. Peki nasıl çıkacağız bunun içinden? İlk olarak, ilk ve son olarak sevgi ülküsünden kopmak zorundayız. Sevgi, gördüğümüz gibi, devinimsel olan tek şey değildir. Sevgiyi en kapsamlı anlamında aldığımızda, her duygudaşlık biçimini, insan bedeninin büyük duygudaş merkezlerinden kaynaklanan her akıyı kapsar kaldığımızda, hâlâ devinimsel akının tümü değildir, yalnızca yarısıdır. Göze alınacak diğer istemli akı, benin tekliğinin ve bağımsızlığının yoğun devinimi, yalnızlık onuru ve güç aracılığıyla derinliğine gerçekleşim vardır her zaman için.

Her şeyden önce farkına varılması gereken şey, ülkücülük sakıncasıdır. İnsan ırkının yakasını bırakmayan tek günahıdır bu. Makinemsiliğe, makineciliğe ve hiçliğe düşmek demektir bu.

Yaşamın büyük ruh düğümlerinden, büyük sinir merkezlerinden, kendiliğindenlikle kaynaklandığını biliyoruz. Başlangıçta

bunlar yalnızca dörttür: sonra, ergenlikten sonra sekiz olurlar: daha sonra da, devinimsel bilinçliliğin bir uzanımı, daha öte bir kutuplaşım da söz konusu olabilir. Ama şu an için sekiz yeterlidir.

İnsan bedeninin, insan sinir sisteminin önce dört ve sonra da sekiz devinimsel merkezinde, yaşamın kendiliğinden var olmaya başladığını biliyoruz. Bizim bu kutupsal merkezlerimizde, can günbegün yeni içtepilere, yeni arzulara, yeni amaçlara açılır. Ve bu devinimsel yaratıcı merkezlerden, bizleri kendi nesnemizle bağdaştıran yaşamsal akımlar oluşur. İlk olarak bizim gerçekten de hiçbir özistemimiz, hiçbir seçimimiz yoktur. Bizim kendi doğamıza göre günbegün bizleri açığa vuran, içimizde etkiyen bizim kendi canımızdır bu.

İlk dört bilinçlilik merkezinde kendilerini kuran ve oluşturan öznel ve nesnel devrelerden ilk varlığımızı, çocukluğumuzu, ilk aklımızı ve çocuk aklımızı buluruz. Nesnel devrelerle, ben ile dış bir nesne arasında kurulan şu devreleri demek istiyoruz: anne, baba, kız kardeş, kedi, köpek, kuş veya hatta ağaç, bitki veya daha da öte, belirli bir yer, belirli bir kişisel nesne, bir bıçak, bir iskemle, bir kep, bir taş bebek veya ağaçtan bir at. Çünkü yaşamlarımıza etkisel olarak giren her nesnenin dolaysız bağlantıyla böyle yaptığını kabullenmek zorundayız. Eğer annemi seviyorsam, siz ne derseniz deyin, güçlü bir yaşamsal çekim devresi, hem de dolaysız olarak kurulur benimle onun arasında; karşılıklı bir doğrudan devinimsel yaşamsal değişim ve ilişki akısı oluşur aramızda. Ben buna bir kuvvetin yaşamsal akısı demeyeceğim, çün-

kü bireysel can veya benin akıl almaz yönlendirim ve denetimine bağlıdır bu. Yalnızca belirli bir evrensel özistem veya yasayla yönlendirilen şey kuvvettir. Yaşam her zaman bireyseldir ve bu nedenle de bir yasayla, bir Tanrı'yla asla denetimlenemez. Dolayısıyla, aslında canlı evreni, bilmeden bile yönettiğinden, fiziksel kuvvetler için bile hiçbir evrensel yasa yoktur. Çünkü yüreğinin atışında, solunumunda, eksensel deviniminde güneşin bile insanların ve hayvanların atan yüreklerine, bireysel yaratıklardaki can içtepisinin devinimselliğine bağlı olması gerekir. Kaç tane veya ne tür olduklarını bilmediğimiz dünyaların, yaşayan bireylerinin toplu yürek atışına kararlı bir biçimde dayanır güneş.

Newton'un Çekim Yasası'nca oldukça geçerli veya hatta gösterilebilir olsa bile, fizikötesi olarak bir kenara atılabilir. Bugüne dek kesinlenmemiş olsa bile bir yasa olarak kalabilir.

Konudan saptık yine. Sav, bir bireyle bu bireyin duygulanımsal bir bağı bulunan herhangi dışsal bir nesne arasında, kutuplanmış devresinin tramvaylarımızı işlettiği, ampullerimizi aydınlattığı veya bizim Marconi tellerini titreştirdiği elektrik akımı kadar belirgin ve somut olan, belirgin bir yaşamsal akının bulunduğudur. Bu nesne ister insan, ister hayvan veya bitki, ister cansız bir şey olsun, yine bir devre söz konusudur. Köpeğimin, kanaryamın benimle kutuplaşmış bir bağlantısı vardır. Yoo, bir çocuk gibi sevdiğim dişbudak ağacındaki her hücrenin, benim kendi asal bilinçlilik merkezlerimdeki çekirdeklerle devinimsel-titreşimsel bir bağlantısı vardır. Üstelik, benim giydiğim çizmeler benim kendi çekiciliğimle, benim kendi yaşamsal etkinliğimle

öylesine dolmuşlardır ki eğer herhangi birisi bunları giyerse, kendimi çiğnenmiş gibi, sanki başka bir adamın bir sineği kovalamak için neredeyse benim elimi kullanmış gibi hissederim kendimi. Bir koku duyduğunda bir tazının bizim anladığımız anlamda kokladığını hiç sanmıyorum. Nesneyle ilintili olan bireyden, cansız nesnede kalan yaşamsal titreşimleri, köpeğin burun deliklerinin son derece duyarlı olan telegrafik merkezi alır. Bir ipin ucuna bağlanmış ve sürüklenen oldukça yeni bir çift ayakkabıyı bir köpeğin izleyip izlemeyeceğini bilmek isterdim. Yani, derinin kendi kokusunu mu, yoksa yaşamsallığı deriye sinmiş olan bireyin titreşim çizgisini mi izleyecektir?

Dolayısıyla, bir insanla çevresi arasında, söz konusu insanın bir kez bu çevreyle belirli bir ilişkiye girmesiyle, belirgin bir titreşimsel bağ oluşur. İçinde yaşanmış herhangi özel bir yerin, herhangi bir evin, aktarılmış bir yaşamsallığı, bir titreşimi vardır. Bir sonraki birey için değişen derecelerde ya hoş ya da hoş değildir bu. Ama Etna eteklerinde yaşayan insanların, belirli bir ölçüde bir Palermolu'nun yaşamsal titreşim doruğuna bile ters gelen, belirli bir yaşamsal titreşim doruğu olduğu kesindir. Ve eski evler de, en sonunda bir yakışıksızlık, katlanamazlık derecesine kadar, insanların orada bulunmuşluğuyla doymuşlardır. Ve en basit anlamında gelenek, aynı yaşamsal titreşim doruğunun sürmesi demektir.

Bireyin ruhsal kutuplarıyla canlı veya cansız olsun, dışsal nesnenin özü arasındaki nesnel-devinimsel akı böyledir. Öznel-devinimsel akı, bireyin içindeki dört asal kutup arasında gerçek-

leşir. Her bir devinimsel bağlantı, duygudaş merkezlerin biri veya diğerinden başlar: bunlara karşılık gelen istemli merkezden hemen hemen kaçınılmaz olarak kutuplaşmıştır veya kutuplaşması gerekir. O zaman bir düzeyde bütünsel bir akı gerçekleşir. Ama bu her zaman diğer, buna karşılık gelen düzeyde, az veya çok yoğun bir biçimde, etkinliğin kaynaklanmasına yol açar. İlk düzeyin olumlu, ikincisinin de olumsuz kutupsallığıyla, bütünsel bir bilinçlilik alanı oluşur. Bunun böyle oluşuyla bireyin içinde şimdi dört katlı bir devinimsel bilinçlilik alanı işlerliktedir ve dolaysız bili olayı gerçekleşir. Akıl, bilmeye ve bilmek istemeye başlar.

Aklın işi, ilk ve son olarak, bilmenin arı zevki ve bilinçliliğin arı zevkini kavramaktır. Aklın ikinci işi, bireyle nesnesi arasında ortam, yorumcu, temsilci olarak etkimesidir. Akıl, kendiliğinden merkezlerin bir yöneticisi veya denetleyicisi olarak etkimemelidir. Bunları yalnızca can denetlemelidir: bizlerin varlığa kavuşmamıza neden olan, hiçbir zaman bilinmeyecek gerçeklik olmasıyla, can. Sürekli olarak hesaplanamayan içtepiler öne süren can, tutucu ve eski devinimlerinde üstelemek isteyen ruh ve "özgürlük" kazanmak isteyen, yani kasılmalı, düşünce kökenli denetim isteyen akıl arasında, süregiden bir çelişki vardır. Akıl, tutucu ruh ve hesaplanamaz can, bunlar her insandaki bir güç üçlüsüdür. Ama bazen bunlardan öte bile bir şey vardır. Arı birliğinde, bilinçlilik bütünlülüğünde, varlık tekliğindeki bireydir bu: bizim Pentecost'umuzdan* sonra bizle birlikte olan ve yadsıyamayaca-

* Yahudilerin biçme bayramı, Hıristiyanların hamsin yortusu. (Ç.N.)

ğımız Kutsal Ruh. Ansızın bir sezgiyle yanlış olduğumu bilerek, kendime "Ben yanlışım," dediğim zaman, tüm ben, Kutsal Ruh konuşuyordur öyleyse. Aklın bir işi değildir bu. Pek öyle canın bir kıvılcım çakışı değildir bu. Can, akıl ve ruhla bir birliğe geçip tek bir sesle tüm varlık olarak konuşuyordur. Varlığımın bu sesini asla yadsımayabilirim. En sonunda, tüm fırtınalarımın içinde, benim tüm kendim konuşur, sonra da bir ara verilir. Can kendisini arı bir sessizliğe ve yalnızlık içine toplar –büyük acılardan sonra belki. Akıl, bilgisini askıya alır ve bekler. Ruh, tuhaf bir biçimde durgunlaşır. Ve sonra, bir aradan sonra, yeni bir başlangıç, yeni bir yaşam ayarlaması yapılır. Bulunan, bireyin bütünsel olarak bilinçli olduğu, bütünsel olarak bildiği zaman, varlığın bilinçliliğidir. Akılsal bilinçliliği kapsayan ve çok ötelere aşan bir şeydir bu. Her insan, elinden gelebildiğince kendi canının buluncuyla yaşamalıdır. Ama herhangi bir ülküye göre değil. Buluncu bir inanca, bir düşünceye, bir geleneğe veya hatta bir içtepiye adamak, bizim yıkımımız olur.

Aklı salt yönetici kılmak, çeşitli dilleri konuşabildiği ve bir Arap'ın bir İngiliz'i yemek için balık istediğini anlamasını sağladığı için, Cook'un turist rehberini bir kral ve bir tanrı kılmak kadar iyi bir şeydir. Ve bir ülküyü bir yönetim ilkesi kılmak, bir gezgin topluluğunun birbirlerine ve rehberlerine, rehberin temel erdem düşüncesinin altı bin lira vermek erdemi olduğu için, altı bin lira vermekten asla vazgeçmemelerinin gerekmesi kadar aptalca bir şeydir. Benzer olarak da yalnızca içtepiyle yaşayamayacağımızı biliyoruz. Ne de başlıca gelenekle yaşayabiliriz. Zamanına göre, tüm bu üçüyle, ülküyle, içtepiyle ve gelenekle yaşamalı-

yız. Ama gerçek rehber, arı bulunç, bütünlüğü içindeki benin sesi, Kutsal Ruh' tur.

Ülkücülük yanlışlığı içine düşmüş bulunuyoruz şimdi. İnsanlar üç yanlıştan birisinin içine düşerler her zaman. Çin' de, gelenektir bu. Ve Güney Denizleri'nde, bunun içtepi olmuş olduğu anlaşılıyor. Bizimkisi ülkücülüktür. Bu üç biçemin her biri de gerçek bir yaşam biçemidir. Ama herhangi birisi, yalnız başına ve baskın olarak, bizleri yıkıma sürükler. İçimizdeki Kutsal Ruh olan, varlığımızın bütünlüğüne, kesinkes yalnızca ona dayanmamız gerekir. Oysa biz bir sevgi ve iyilikseverlik ülküsü içinde, sevecenlik veya adil gazap istimini elde edebilelim diye, her zaman başkalarının üzüntüleri ve tasalarıyla ateşlenen, küçük sevgi motorlarına makineleştirmeye çalışmışızdır kendimizi. Büyük bir hile, bir başkasının kötülüğüne bizim kızgınlığımızın benzinini ateşe dökmek ve sonra da, cehennem gibi istim elde ettiğimiz zaman, suçlunun karnına doğru atla motora git çuf! çuf! çuf! Çünkü artık sevmek istemediğini söyledi o, ondan daha da çok nefret ediyoruz ve sevgi tanklarımızla onu, her bir parçasını, ezip geçmeye çalışırız. Ve hep haykırıp dururuz ona: "Sevgiyi yadsıyacak mısın, aşağılık herif? Yadsıyacak mısın? Ve bu arada kısıkça ciyaklar: "Sevilmek istiyorum ben! Sevilmek istiyorum ben!" Sevgi tanklarımızla onu ezip geçmeye öylesine alışmışızdır ki oradan ayrılmak için hiç acelecilik hissetmeyiz kendimizde.

"Sois mon frère, ou je te tue."

"Sois mon frère, ou je me tue."[1]

Bizim seven yüzyıllarımızın sanki bir çift raymış gibi üzerinde koşturduğu, papağan gibi tekrarlanan iki sevgi tehditi vardır. Trenden inmek istersem bağışlayın beni. Herhangi bir sevgi istimi hazırlayamıyorsam artık bağışlayın beni. Kazanlarım patlak.

Sevgiyi, büyük bir duygusal ulaşım sisteminin değişmez yolu gibi döşemekle bir hata yapmışız. Bununla birlikte, sevgimizin rayları üzerindeki tekerleklerimizle koşturuyoruz işte. Ve yalnızca iki yönümüz var tabi; ileri ve geri. "İleri, Hıristiyan askerleri, her sabah sessiz uçaklarla yatak odası pencerelerinden dağıtılan bebeklerin mikroplardan arındırılmış süt şişelerinin bulunduğu, insanın ağzına onun hiç farkında olmadan takıldığı denli kusursuz olan dişçiliğin bulunduğu, her kadının bir sonraki gebeliğe can attığı denli tatlı olan alacakaranlık uykusunun olduğu ve hiç kimsenin evrensel bir sevgi ruhu içinde ara sıra bir kulpu çevirmekten başka herhangi bir şey yapmak zorunda olmadığı, büyük sınıra doğru ileri–" İngilizce konuşan ırkın ileri yönüdür bu. Almanlar akılsızcana geri gittiler trenleriyle. "Bir ışık kentimiz var bizim. Ama önümüzde değil de arkamızda bir yerlerde. Trenler geriye öyleyse. Trenler geriye ve bizim Anavatanımızın büyük doktorlarının sizler için iyi olduğu tanılamasında bulundukları anda, mikroplardan arındırılmış sütün sessiz uçaklarla dağıtıldığı; dişçilerin acı duyulmadan takılması yanında, canlı kayalar gibi büyüdükleri, yapılarının yemek işlemi sırasındaki sürtünmenin

[1] Fr: Kardeşim ol yoksa seni öldürürüm. – (Ed.)

çene kemiği hücrelerini geliştirdiği ve bizlerin tanrılar olmamıza yol açan üstün insan gücünü verdiği türden olan; ve alacakaranlık uykusunun yalnızca durgun olmayıp mutlu annenin çocuğu ve büyük Anavatanımız için yeni görevlerine göre, onun aklını sürekli aydınlatan ve bu çok önemli dönemde genç yurttaşların kişiliklerini kusursuzlaştırmak için hesaplanmış, en yararlı ve öğretici düşlerin uyuyana tekrarlaya tekrarlaya aşılandığı kentimize doğru, trenler geriye–"

Gördüğünüz gibi, Yeni Kudüs'ün önümüzde ve Yeni Kudüs'ün arkamızda oluşuyla, tren yolundayız burada. Ama Almanlar'ın trenlerini geriye çevirip hat boyunca uzun bir çarpışmaya neden olmaları çok yanlıştı tabi. Onların da bizim yolumuzda kolaylıkla gidebilmeleri söz konusuyken, Yeni Kudüs'e onların yolunda ne diye gitseydik ki? Ve tüm hat boyunca her şey virane şimdi! Ama yolu temizlemek veya Almanlar'ın yolu temizlemelerini sağlamak, bizim özsözümüzdür. Bineceğiz biz çünkü.

Bu arada soğukta oturmuş, trenin kalkmasını bekliyoruz. İnsanlar yeşil ve kırmızı ışıklarla işaretleşip duruyorlar. Tüm bunlar insanı sersemleştiriyor.

Bana gelince, yokum ben. Bundan öte makas değiştirecek olursam lanet olsun bana. Ve o arındırılmış Yeni Kudüs'e, ileri veya geri yönde olsun, bir metre daha gidersem üç kez lanet olsun bana. Yeni Kudüs eğer beni bekliyorsa, gelmezsem çürüyebilirmiş. Gitmiyorum ben.

Güle güle öyleyse! Sevginin tren yolu kazası yanında korkunç bir karışıklık içinde toplanıp oturmuş, ama bununla birlikte, bazılarının kendilerini yağmayla tıka basa beslediği, bazılarının da hattın daha ilerisinde ot yemekten ağızlarının yemyeşil olduğu insanlığı burada bırakıyoruz. Ama sevgi servisini tekrar başlatmak için hepsi kaba kaba, aptal aptal, makinemsi makinemsi, anlaşılmaz bir biçimde konuşup duruyorlar; Yeni Kudüs'e gidecek trenlerde daha yoldayken hiç yer kalmamış yine. Ve ara sıra sağlam bir tren bir sevgi düdüğü öttürüyor ve bir şeyler olacak gibi görünüyor. Ve ara sıra öfke düdüklerini öttürecek kadar istim oluyor. Ama sistemi uygunca çalıştıracak kadar sevgi istimi bir daha asla olmayacaktır. Bitmiştir.

Güle güle öyleyse! Hattınızı sonsuzluğun bir ucundan diğer ucuna kadar döşemiş olabilirsiniz. Ama bir yığın ücra yerler var daha. Gideceğim. Hoşçakalın. Ah, yalnız olmak çok güzel olacak: sizi duymamak, sizi görmemek, sizi, insanlığı koklamak. Ben sizin hasta olmayıp erdemli olmanızı isterdim. Hoşçakalın!

İnsanın kendi canıyla baş başa kalması. Benim kendi canım olmaksızın yalnız başına kalmak değil, dikkat edin. Benim kendi canımla birlikte yalnız olmak ama! Bu ve bunun sevinci, sevginin gerçek amacıdır. Benim kendi canım ve ben kendim. Benim kendimi beğenmişliğim, bencilliğim olmadan. Ama benim canımın ta kendisi. Benim kendi benimde bir olmak. Artık hiçbir şeyin peşine düşmeden. Özlem duymadan, aramadan, ümit etmeden, arzulamadan, emel beslemeden. Ama durmak ve yalnız kalmak.

Ve yanıbaşınızda kendi "uysal eş"iniz tabi, ara sıra kaburga kemiklerini dürtmek için. Çünkü gerçekten de huzur içinde yalnız olmak, iki kişinin birlikte olması demektir. Birlikte sessiz olabilen ve görünüşte birbirlerinin bilincinde olmayan iki kişi. Kendi sessizliğimde ben, kendi sessizliğinde o ve aramızda denge, arı devre. Ara sıra yanılmalar tabi; birisini çok dalgın veya çok bağımsızlaştığında kaburga kemiklerinden dürter.

Gezmenin, bir yere varmaktan daha iyi olduğunu söylerler. En azından benim deneyimim olmamıştır bu. Eğer değerse, sevgi gezisi üzücü bir gezi olmuştur biraz. Ama en sonunda, özellikle kendisininkiler olmak üzere, doğrular ve yanlışlar üzerine kafa yormamayı ve dilini tutmayı öğrenmiş olan "cana yakın eş"inizle birlikte, ağaçlar altındaki güzel bir yere gelmek en sonunda. Ve sonra bir yuva kurmak, tavşanınızı pişirmek ve onu yemek; sessizliğin içinde kendi canınıza sahip çıkmak ve tüm gürültü ve patırtının geçip gitmiş olduğunu hissetmek. Bildiğim en iyi şey budur.

Sanırım genç olmak korkunç bir şeydir. Sevginin sevinçleri ve acıları, korkunun, kuşkunun, damla damla gerçekleşimin ve kavramanın acıları ve sevinçleri. İnsan ilişkilerinin, özellikle de sevgi ve evlilik ilişkilerinin iğrenç süreci. Çünkü kafamızdaki bizim sevgi düşüncemizle ve ayrıca kafamızdaki cinselliğimizle hepimiz çok, çok kötü bir başlangıç yapıyoruz bugün. İnsanın özbilinçliliği ve kafasındaki cinselliği kanayıncaya kadar tüm o dövüş. Kendi kafasının doğrultusuna kendini o denli kaptırmış olan sevimli bir eşin iblisliğiyle çelişmenin tüm o acılığı. Genç

olmak korkunçtur. Ama aklanıncaya kadar savaşır insan kendi yolunda; yanıp kavrulan özbilinçlilik ve cinsel düşünce yavaş yavaş dağlanır ve ben derlenip toparlanır, en sonunda özgür olur yine.

İnsanın cana yakın eşiyle yan yana ve bir şeyin peşinde deliler gibi koşturmayı, yalnızca yarım insan olmayı bırakıp kendi canına sessizlik içinde sahip çıktığında, yerleşmiş evliliğin durgunluğu, bilmiş olduğum en iyi şeydir. Ama yerleşmişlikten çok, çok daha şeyler bildiğimi söylemek zorundayım, bir şeyin peşinde deliler gibi koşturmak ve ağrılı kaburga kemikleri hakkında. Ve emelleri gerçekleşmiş varlığın bu tıpkı "başarı"sının yalnızca ilerideki yeni sorumluluklar, çaba ve çelişkide yeni uyumluluk, diğer insanlarla geleceğe yönelik yeni, küçük bir yol yapma çabası ve çoğunun da engelini kırıp geçmek için bir hazırlık olduğunu söylemeliyim.

Ama –çadırlarınıza, benim İsrail'im. Ve orada uyuklarken bırakmış olduğunuz o değerli bebeğe. Söylemek istediğim, yaşamın her evresinde kuracak ve gerçekleştirecek büyük bir insan ilişkisi devrenizin olduğudur. Çocukluk sırasında, ilk dört bilinçlilik merkezinde kurulmuş ve yavaş yavaş kendini gerçekleştiren, kendini tamamlayan, aile sevgisi devresidir bu. Aile sevgisinin ilk devresi yeniyetmelik sırasında tamamlanmalı, devinimsel olarak bitirilmelidir. Ve dinginleşir sonra. Ergenlikten sonra, aile sevgisi dingin olmalıdır bir çocukta. Asla patlak vermez sevgi. Değişmez ve temel olarak, duygusal ruhun temeli, benin dayanağı olarak devam eder. Dünya çevresindeki son yörüngesine en sonunda

yerleşen ay gibidir bu. Yörüngesini öylesine kaçınılmaz olarak izler ki kendisini unutur ve hiçbir şeyin farkında olmaz. Kaşlarını çatar yalnızca dünyanın uzaydaki daha büyük olan sapınçlarına.

Ana baba sevgisi devresi, bir kez kurulduğunda, işi bitmiş değildir, sessizliğe çekilir yalnızca. Ana babasını aştığı, yeni bağlantılar kurmak için özgürleşir çocuk sonra. Ve yine tekrarlayalım, kendileriyle çocukları arasında ana baba asla duygudaşlık, çıkar veya herhangi bir alanda yetişkin ilişkileri kurmaya çalışmamalıdır. Böyle yapmaya kalkışmak, yaşamımızın devinimsel temeli olan asal devreyi bozunuma uğratır yalnızca. Çökmüş bir temele dayanarak yukarı tırmanmak demektir bu yalnızca. Ana baba her zaman ana baba olarak, çocuklar da çocuk olarak kalmalıdır ve aralarındaki büyük aralık korunmalıdır. Babanıza ve annenize saygı, bir kılavuz buyruk olmalıdır her zaman. Ama baba ve anne kendi gerçek ana babalık uzaklığını, saygınlıklarını, sakınımlılıklarını ve sınırlılıklarını korudukları sürece gerçekleşebilir bu yalnızca. Baba ve anne, çocuklarının arkadaşları ve dostları olmaya çalışır çalışmaz, kendileri ve çocukları için yaşamın kökünü sökerler, yaşamın en derin devinimsel devresini koparırlar, tüm yaşam akısını bozunuma uğratırlar.

Bu nedenle, tekrar tekrar tekrarlayalım: çeşitli devinimsel sevgi biçemlerine karışamazsınız, karıştıramazsınız bunları. Denerseniz eğer, dehşet yaratırsınız. Yüreği zarın altına veya gözle görülür bir gözü göbeğe yerleştiremezsiniz. Ana baba sevgisini arkadaş sevgisine veya yetişkin sevgisine aktaramazsınız artık. Ana baba sevgisi, insanın baba ve çocuk, oyun arkadaşı ve erkek

kardeş olduğu, ama yoldaş veya seven olamadığı, büyük asal merkezlerde kurulmuştur. Yoldaş ve seven, daha öte merkezlerin, ikinci dört merkezin devinimsel etkinliğidir bu. Ve bu ikinci dört merkez ana babada, çocuk doğmazdan çok önce etkin olmalı, emeline ulaşmamışsa bile, yoğun devreleri kurulmuş olmalıdır. Arkadaşlık, kişisel dostluk, cinsel sevgi devresi, çocuk doğmazdan önce veya en azından, çocuğun ergenliğe ulaşmasından önce kurulmuş olması gerekir. Bu genişlemiş alan devreleri, çocuktaki uygunluk merkezleri daha oluşmazdan bile önce kurulmuştur ana babada bütünsel olarak. Bu yüzden, dört büyük genişlemiş bilinçlilik merkezi bir çocukta yeniyetmelik sırasında uyandığı zaman, yabancı bir tümler, bilmedik bir bağlaç aramak zorundadır bunlar.

Durum yalnızca bu değildir, ama ergenlik sırasında doğan yeni yaşamın gerçek devinimsel içtepisi de yabancıdır özgün devinimsel akıya. Yeni dalga boyu bir türlü uymaz. Yeni titreşim bir türlü uyum göstermez. Bu ikisini birbirlerine zorlayın ve korkunç bir sürtüşme ve darbeye neden olun. İlkellerin şu yasak şeylerinin temelinde yatan, olumlu ve olumsuzun çeşitli yönlerinde, çeşitli biçemlerinde ve çeşitli merkezlerden çeşitli devinimsel titreşimlerin bu içgüdüsel olarak bilinişidir. Ergenlikten sonra, bir ailenin üyeleri birbirlerine yasak şey olmalılar. En belirgin sınırlar konmalı yakınlık derecesine. Ve kayınvalide kızlarının kocalarına, kayınpeder de oğullarının karılarına yasak şey olmalı. İlk devinimsel yaşam devrelerinin büyük yasalarını yine öğrenmeye başlamalıyız. Biz şimdi bu yasaları yıkıyoruz ve dolayısıyla da kendi canımızı, ruhumuzu, aklımızı ve sağlığımızı yıkıyoruz.

Bu kitap, başlıca çocuğun bilinçliliği düşünülerek yazılmıştır. Ergenlik sonrası bilinçlilik alanına girmek amaçlanmamıştır. Ama çocuğun devinimsel ilişkisi, ana babanın bedensel ve ruhsal canıyla öylesine doğrudan kurulmuştur ki devinimsel çocuk bilinçliliğinin herhangi bir izlenimini edinmek için, ana baba bilinçliliği hakkında bir şeyleri anlamamız gerekir yine de.

Ana baba-çocuk sevgi biçeminin, erkek-kadın veya arkadaş-arkadaş sevgi biçem olasılığını dışladığını ileri sürdük. İlk dört kutbun kutupsallığının, ikinci dört kutbun kutupsallığıyla bağdaşmaz olduğunu ileri sürdük. Hayır, iki büyük alan arasında belirli bir devinimsel karşıtlık, direnç ve hatta bir sevişmezlik vardır. Dolayısıyla, yaşamın doğal çizgisi içinde ana baba ve yetişkin sevgisinin hiçbir karışma olasılığı yoktur.

Ama biz akılsal yaratıklarız ve yıkımcı ve makinemsi düşünceler yardımıyla, tüm ruhu saptırabiliriz. Bununla birlikte, olumlu veya yapıcı değil, yıkıcı bir derecede yalnızca.

Geri dönelim öyleyse. Her zamanki gelişim çizgisi içinde, çocuğun doğması ve ergenliğine erişmesiyle annenin tüm devinimsel canı önce çocuklarla ve sonra da daha öte, yüksek düzeyde, kocasıyla ve kendi arkadaşlarıyla bağ kurar. Dolayısıyla, çocuk yeniyetmeliğe ulaştığında ister istemez bağları koparılır.

Kutupların cinsler arasında tersine döndüğü, günümüzün gerçek durumunu anımsayalım şimdi. Kadın şimdi sorumlu eş, yasa getirici ve ekin doğurucudur. Erkeğin bilinçli kılavuzu ve yöneticisi odur. O besler onun canını iki eli arasında. Ve cinselliği, bir güç işlevi veya aracıdır yalnızca. Bunun böyle oluşuyla,

erkek gerçekten de duygu, sevgi ve diğer konularda uşak ve pınardır yalnızca.

Eğlence sürdükçe, her şey yolunda demektir. Ama tüm sapmış süreçler gibi, eğlencenin tükendiği gibi, sönümlüdür. Bir sönümlülüğü ve can sıkıntısını bırakmak. Her biri diğerine bir yaşam saptırıcı olarak bakar. Otuz yaşını aşan evli bir kadın, hemen hemen kaçınılmaz olarak kocasına hoşlanılmayan ve nefret edilesi veya nefrete çok yakın gelen acınası bir şey olarak bakar. Özellikle kocası iyi, gerçek bir çağdaş ise. Ve adam da kendi açısından, kendi içinde sarsılmış olmasıyla, gerektiği kadar sevilmediği gerçeğine içerler yalnızca.

Yeni bir oyun başlar sonra. En erdemli kadın bile yeni duygudaşlığı dışarıda arar. Her şey bir yana, yeni bir erkek arkadaş edinecektir. Ama bundan başka bir şeyi daha vardır genellikle. Çocukları vardır.

Anne ile çocuk arasındaki bir ilişki bugün uygulanımda asla ana babasal değildir. Kişiseldir –ki eleştirel ve düşünceli, öfkede yetişkin demektir. Yeni ülkücü ve yaşam yöneticisi rolünde anne, bir an için bile olsa, çocuğunun derin devinimsel merkezlerden düşüncesizce tepkide bulunmasına asla fırsat vermez. Onun için iyi olanın fırsatını tanır ona. Küçük canlı kendi ayakları üzerinde duracak bir mantar gibi gelişinceye kadar, saati geldiğinde ağzına sütünü verir, süt içildiğinde uykusuna yatırır, banyosunu, masajını, gezintisini ve eğitimini kusursuzca yapar. Sonra ülküsel bir yetiştirmenin tüm aşamalarından kusursuzcana geçirir onu ve içinde tuzlarını incelediği test tüplerini seven bir

kimyacı gibi sevmeye devam eder onu. Zavallı küçük nesne annesinin ülküsüdür. Ama kendi kafasından çocuğunun tanrıdan gelen günlerini denetler ve önceden düşünülmüş akılsal-yönelimli sevgi-özisteminin kuvvetiyle onu oğlan çocukluğu günlerine iter. Zavallı küçük şeytan, annesinin güzel, iyiliksever, ülküsel, Botticelli arısı ve son olarak da, açık saçık sevgi özistemi tarafından ne zaman çevrelenmediğini bir an olsun asla bilmez. İnsan yumuşaklığının bir yudum sütünü asla, asla içemez: hep insan iyilikseverliğinin arındırılmış sütünü içer. Kaplanların ve balinaların memeleri dışında, anne sütü yoktur bugün. Bizim çocuklarımız memeden ülküsel sevginin kaynatılmış bir özünü içiyorlar.

Zavallı bebeğin bağırsaklarına bir an olsun bile annenin bağırsaklarından ılık sevgi akımı geçmez asla. Bir an olsun bile yalnızlığa çekiliş, canın derin, varsıl bağımsızlığa ayrılışı yoktur asla. Ansızın devinimsel devre kendisini annede tersine döndürünceye kadar bu sevimli, verimli unutkanlık, bir kedinin yavrularını kesinkes unutup çekip gitmesi gibi asla yaşanmaz ve anne anımsar ve çılgıncasına öfkeye kapılıp yavrusuna haykırır.

Bizim sefil bebeklerimiz, gerçek analık sıcaklığının bu sevincini, verimliliğini ve sancısını bilmezler asla. Bizim harika annelerimiz bir an bile olsun asla çıkarmazlar bizleri akıllarından. Olageldiği gibi ülküsel iyilikseverliklerinden bir saniye için bile olsun kaçmamıza izin vermezler. Annenin iğrenç, Botticelli-kutsalı, bencil olmayan, arı sevgi-özisteminin boyunduruğu olmaksızın bir tek soluk bile alamaz bir bebek. Ülküsel akıldan

yönetilen ülküsel özistem. Analık gıdasının bu akrebi, bu taşı her zaman. Bizim yaşayan bağırsaklarımızı yoksullaştıran ve sevgisiyle bizleri ölüme sürükleyen bu aşağılık özbilinçli Meryem her zaman.

Düşünceyi, içtepi ve geleneğin yerine koyduk. Hiçbir bütünlük kıvılcımı göstermiyoruz. Ve kötü bir sevgi-özistemiyle yaşıyoruz. Ne yazık, yüce kendiliğinden biçem yürürlükten kaldırılmış. Yaşamsal duygudaşlığın sevimli hiçbir akısı yok, yalnız kalmak ve bağımsızlık gururunun hiçbir verimli sevinci yok. Yüce ana babalık geleneklerine duyulan hiçbir büyük saygınlık yok. Yo, her şeyin sahtesi var –sahte tereyağ, sahte et, sahte şeker, sahte deri ve sahte süt olduğu gibi– sahte yaşamımız da var. İğrenç iyilikseverliğimiz, bozuk iyi niyetimiz, kokan sevecenliğimiz ve zehirli ülkülerimiz var.

Berbat bir biçimde yaşama bir özistem çabasıyla itilen ve özellikle analık özistemi aracıyla olmak üzere, kendisine uygulanabilecek her bir araçla erkekliğe doğru itilen, zavallı çağdaş velet, düşünmek için gerçekten de çok acıklıdır durumu. Ellerimizi sıvazlamamızı engelleyen tek şey, küçük şeytanın büyüyeceğinin ve daha çok uçak, hastane, mikrop öldürücü, sahte gıda ve zehirli gaz geliştirecek olan kendine benzer küçük şeytanlar üreteceğinin anımsanmasıdır. Gelecek sorunu, en güçlü bir zehirli gaz sorunudur. Ki kesinlikle çok güvenli bir çıkış yoludur bizim kısırdöngümüzden.

Döngüyü parçalamaksızın, kısır bir döngüden hiçbir çıkış yolu yoktur tabi. Ve bugün döngülerin en kısırının anne-çocuk

ilişkisi olmasıyla, ne yapabiliriz? Zehirli gaz yarışının sonucunu beklemek galiba.

Oh, ülküsel insanlık, ne kadar da iğrenç ve aşağılıksın sen! Ve ne kadar da hak ediyorsun senin kendi zehirli gazlarını! Kendi pis kokun içinde yok olmayı ne kadar da hak ediyorsun.

Akılsal-bilinçli sevgi-özisteminden doğmuş, bir başka özbilinçli sevgi-özistem birimi olarak doğmuş; kendi iyilik-sever, tabi, iğrenç bir Botticelli veledi gibi, bir Şeytan'ın kendi yüksek meleklere özgü özbilinçliliğiyle, kendi bir şeytana özgü özistemiyle, ülküsel olarak doğmuş iğrenç, küçük bir varlık olarak, çağdaş çocuğun gelişimini düşünmenin hiçbir yararı yoktur.

Bu çağdaş yaşam ve sevgi-özistemi sürecini bir kez gerçekten de düşündüğümüz zaman, kalemi fırlatıp atabilir, tükürebilir ve zehirli gazın bulucuları için üç kere ya-ya-ya, şa-şa-şa diyebilirdik. Bir patlamış mısır kadarı atıldığında Hampstead'ı veya Brixton'u veya East Ham'ı veya Islington'u veya Londra'yı beş dakikada bir Pompei yapacak. Bir cennet soluğu bulmuş olması gereken bir Amerikalı yok mu? Yüksekten atanlar mı Amerikalı yalnızca? Üzerlerinde deney yapılanlar kimler? Gazetelerden okuduğumuza göre Londra beş dakikada Pompei olabilirmiş.

XII.
ÖĞÜTLER DUASI

Yeni bir sayfa çevirip yeni bir bölüme başlasam daha iyi olur diye düşündüm. Son bölümün amacı, kısırdöngüden kurtulmanın bir yolunu bulmaktı. Ve zehirli gazda son bulmuştu.

Evet, sayın okuyucu, böyle bitmişti. Ama her şeye rağmen beni susturamadınız daha.

Berbat bir karışıklık içindeyiz biz. Kısır bir döngü içindeyiz biz. Ve zehirli gazları dikkatle inceliyoruz. Dünya, harika ve ülküsel olmaktan vazgeçtiği zaman, Yunan ateşinin gizi çoktan kaybolmuştu. Şimdi yine harika ve ülküsel, çok daha harika ve çok daha ülküsel. Dolasıyla, zehirli gaz türünde ender bir şey yapmayı zorunlu bulduk. Londra beş dakikada bir Pompei! Vesevius'u nasıl geçeriz! –Amerikan yazarlarınca yeni bir kitabın başlığı.

Bundan başka yapılacak bir tek şey vardır. Ve zehirli gazdan daha zordur bu. Sevmekten vazgeçmek. İyilik yapmaktan ve iyi niyetli olmaktan vazgeçmek. Bıçağı vurup kesmek. Vazgeçmek yalnızca. Oh, ana babalar, çocuklarınızın yemeklerini yemelerini ve çarşaflarının temiz olmasına dikkat edin, ama sevmeyin onları. Hani azıcık olsun sevmeyin onları ve kimsenin de onları sevmesine izin vermeyin. Yemeklerini verin onlara ve kendi başlarına bırakın. Yok olma derecesine değin sevdiniz zaten onları. Kendi çıkış yollarını bulmaları için yalnız bırakın şimdi onları.

Kadınlar, kocalarınızı sevmeyin artık: bunun için ağlasalar bile, koca bebekler! "Şu bayat salçadan bıktım artık," diye şakıyın. Ve azıcık olsun onları sevmekten veya onlara özen göstermekten vazgeçin. Onlardan nefret bile etmeyin veya hoşlanmamazlıkta bile bulunmayın. Onlar için hiç mi hiç heyecanlanmayın. Yumurtaları kaynatın, tuzlukları doldurun, oldukça iyi davranın ve kendi canınızda yalnız başına ve dingin olun. Tüm insan saygınlıklarını koruyarak, tüm arzu, iyilikseverlikler ve bağlılıklar saygınsızlıklarını, şu sevgi-özisteminin Sodom asmasının iğrenç zehirli gaz elmalarını bir kenara atarak, yalnız ve dingin olun.

Kadınlar, kocalarınızı sevmeyiniz, ne de çocuklarınızı, ne de herhangi birisini. Hiç kıpırdamadan oturun ve Şşşş! deyiniz. Ve konuk odası penceresinden toz bezini silkerken, "Yalnızlığın tatlılığında" deyin kendinize. Ve kocanız içeri girip üşütmüş olduğundan endişelendiğini ve ağır bir akciğer yangısı çektiğini söylediğinde, "Yok öyle bir şey," deyin sakince. Ve eğer amonyaklı kinin isterse, verin ona eğer kendisi alamıyorsa. Ama sizin yalnızlığınızı,

kendi başınalığınızı bozmasına fırsat tanımayın. Ve eğer küçük oğlunuz basamaklardan aşağı düşer ve ağzı burnu kanarsa, bakın ve yatıştırın onu, ama her yanınız titrese bile, kendi kendinize şöyle deyin: "Ne kadar da patavatsız ve dikkatsizsin!" Ama kendinize, "Tıka kulaklarını. Kılını bile kıpırdatma," deyin.

Kocalar, karılarınızı sevmeyin artık. Eğer sizden genç veya yaşlı erkeklerle oynaşırlarsa, canınızı sakın sıkmayın. Uzaklaşın yapabiliyorsanız, uzaklaşın. Ama eğer kalmak ve onu görmek zorundaysanız, "Ben buralardayken oynaşmamışsındır inşallah, Eleanora," deyin kendisine. Sonra öfkeden kıpkırmızı kesilip gözyaşlarına boğulduğunda, karşılık vermeyin artık ona. O gözyaşlarına boğulmuş ağlayıp sızlarken, "Benim canım benim kendimindir," deyin kendinize sakin sakin ve uzaklaşıp elinizden geldiğince kendi başınıza olmaya bakın. Ve sonra kızıp da sevemezse öleceğini söylediği zaman, "Benim sevgim değil ama," deyin. Ve onun bütün tehditlerine, gözyaşlarına, yakarışlarına, suçlamalarına, tatlı sözlerle kandırmacalarına, çekiciliklerine hiç karşılık vermeyip, "Bu sevgi-özistemi gösterisine bulaşmam mı gerekiyor? Bu sahte yıldırımla çarpılmış olmam mı gerekiyor?" diye sorun kendinize. Ve her yanınız zangır zangır titrese, iğrenseniz, olan bitenden kusacak denli mideniz bulansa, yine de kendinize sahip çıkıp "Benim canım, benim kendimindir. Kimse buna el uzatamaz," deyin kendinize. Ve en sonunda öğrenmeye değer tek dersi öğrenin, öğrenin, öğrenin. Kendi canınıza sahip olmanın tatlılığında yürümesini öğrenin. Ve ister karınız geceleyin amber boncuklarını çıkarırken ağlasın, ister komşunuz trende ceketinizin eteklerine otursun, ister çalıştığınız dairede üstünüz

tepeden bakan laflar etsin veya altınız size arsızlık yapsın veya ister gazetelerden Lloyd George'un bir başka haksızlıkta bulunduğunu veya Almanlar'ın bir başka tertipte bulunduğunu okuyun, "Benim canım, benim kendimindir. Benim canım, herhangi bir imadan öte, benle birliktedir," deyin kendinize. Ve bekleyin, sessiz sakin, kendi canınıza sahip çıkarak, seçimini yapmış başka bir erkekle tanışıncaya kadar ve sürdürün bu ilişkiyi. Yüzündeki bakışla tanıyacaksınız onu; yarı yarıya sakıncalı, bir Cain bakışı ve yarı yarıya birikmiş bir güzellik bakışı. Sonra ikiniz yeni bir toplumun çekirdeğini yapacaksınız –Hurraa! İki kere! İki kere!

Ama bunun gibi bir erkekle asla karşılaşmayacaksınız ve karınız sizin sevgi-özistemiyle her gün canınıza okuyacaksa ve sevgiden başka bir sorun olan, inatçı ve kararlı sevgi-özistemi yüzünden, Rüzgârlı Tepeler'deki Catherine Linton gibi kendini zorla bir vebaya sürüklese bile ve dünyanın zehirli gaz yapıp zehirli mezarına düştüğünü görseniz bile asla teslim olmayın, kendi canınıza sahip olma tatlılığında ve dinginliğinde, yalnız başınıza kalın ve kendi canınızla birlikte kesinkes yalnız başınıza olun. Ve sakın öfkelenmeye kalkışmayın. Ve asla üzülmeyin. Niye üzülesiniz ki? Sizi ilgilendirmez ki.

Ama karınız eğer kendi canına sahip çıkmanın tatlılığına varacaksa, sonra usul usul, yeni biçemi yumuşakça, aranızdaki yeni ilişki biçemini, içinde kendiliğinden cennetin bir şeyiyle, bilgi elmasının en sonunda özümlenmiş oluşuyla, bu biçemin temellenmesine olanak hazırlayın. Ama, aman Allah'ım! Bu aradaki karın ağrıları! O elmanın özümlenişi daha zordur bir fişeğin özümlenişinden.

XIII.
EVRENBİLİMSEL

Evet, sayın okuyucu, XII. Bölüm kısaydı ve hoşlandığınızı sanıyorum.

Ama bunun Çocuk Bilinçliliği üzerine bir deneme olduğunu, Hıristiyanlığın Kurtuluşu üzerine bir kitapçık olmadığını aklınızdan çıkarmayın. Sırası geldiğinde öğüt verdiysem, hiçbir hatam yok benim bunda.

Peki olan biten ne o zaman? Bir şey açıklığa kavuşuyor şimdi –en azından bana. Bir ara vermek zorundayız. Yeni bir Şan Şarkısı ile filetolarımızı ve gırtlaklarımızı ızgaraya koymak zorumluluğunu hissetmedik daha yeni bir kudurganlıkla. Hiçbir şey olmadı daha. Yeni bir dinin veya yeni bir İnsan Önderi'nin kuyruğuna fırlayıp tuz dökmezden önce, sayın okuyucu, şöyle yerinize oturun ve aklınızı başınıza toplayın. "Bana bak, nedir bu olup biten?" deyin kendinize. İçinizde tümden bir telaş içinde olduğunuzu göreceksiniz, sayın okurlar. Sonra kendinize şöyle

söyleyeceksiniz. "Ne diye bunca telaş içindeyim?" Ve böyle olmak için hiç mi hiç bir nedeninizin olmadığını göreceksiniz; bir telaş içinde olmanın oldukça heyecanlı ve herhangi bir şey hakkında telaşlanmamanın çürük bir yumurta içinde olmak gibi bir şey olduğunu düşünmediğiniz sürece. Ama zavallı sayın okuyucu, bunu bir kez sakin bir kafayla düşündüğünüz zaman, bir telaş içinde olmamanın çok daha iyi bir şey olduğunu anlayacaksınız. İnsanın içinin Biscay Koyu gibi altüst olmadığını hissetmesi çok daha iyi bir şeydir. Kalkıp da birisinin bulanık ruhsal sularına şunları söylemek çok daha iyidir: Sus, rahat ol..! Onlar da rahatlayacaklar... belki.

Ve sonra insan tüm kaygı ve çılgınlık fırtınalarının, yumurtaları kırmaktan öte bir şey olmadığını anlar. Bir başkasının yaşamını yaşamak veya bir başkasının ölümünü ölmek bizim işimiz değildir, bizimkiler dışında. Ne başka birisinin canını kurtarmak, ne de başka birisini aklamak; bugünün en çok gündeminde olduğu gibi, ne de yanlış içinde olan birisini. Ama yalnız başına olmak ve fokur fokur kaynayan dünyanın sahte, inceden inceye kudurganlığını görmezden gelmek. Şimdi sırt çevirmek ve herkesin kendi canının dinginliğine ve yalnızlığına çekilmesi. Ve herkesin kendi gerçek canı olan Kutsal Ruh ile orada sessizlik içinde kendi başına kalmak.

Kısırdöngüden kurtulmanın yolu budur. Kaçıp kurtulmaya çabalayan bir tavşan gibi ortalıkta koşuşturmadan. Ama ta merkeze çekilerek ve merkezlerin merkeziyle dibi ölçülmeyen bollukla kutuplanmış, yeni bir tuhaf kararlılıkla orada dolmuş olarak.

Yeryüzünden havalanmak için araç ve makineler geliştirmeye çalışan onca budalalarız biz. Bizler için yoğun doyumun kaçmak yerine, dünyanın yerel çekiciliğinin kusursuz devresine dalmak olduğunu göremeyen ahmaklarız biz. Kaçıp kurtulmak çözüm değildir. İnsanın kendisinden kaçıp kurtulmaya çalışmasının yararı nedir? Kuşun birisi yere bir ağaç kadar güvenli köklenmişken, bir ağacın bir kuş gibi göklere uçmak isteyişinin iyi yanı nedir? Yoo, kuş yalnızca yukarılarda kanat çırpan, ama ağaca herhangi bir yaprak gibi bağlı olan, en yukarıdaki yapraklardan biridir. Bay Einstein'ın Görelik Kuramı, Newtoncu Çekim Yasası veya Eylemsizlik Yasası'nın yerini almaz. "Dikkatli olun! Eylemsizlik Yasası, yararlanmak isteyeceğiniz ülküsel bir öneri değildir yalnızca. Engin bir karmaşıklıktır o. Çekim, alışılmamış temel kuvvetlerden birisi değildir. Tuhaf, son derece karmaşık, incelikle bileşmiş bir kuvvettir," der yalnızca. Ve her ne kadar sallanırsa sallansın, bıraktığınızda bir taş yine de yere düşer.

Yeni Görelik Kuramı'nın bizleri eski merkezcilik yükümlülüğünden kurtardığını sevinçle söylemek isteriz kabaca. Böyle bir şey yapmaz ama. Eski merkezciliği daha tuhaf, daha karmaşık ve daha asal yapar yalnızca. Bizim eski ülküsel basitliğimizi alıp götürür yalnızca. Boğazlarımıza batmış kalmış olan bir balık kılçığına dönüşmüş ülküsel yalınlık ve mantıksallık.

Evren bir kez daha akılsal potada. Ve istediğiniz kadar eritebilirsiniz bunu ve akılsal maymun oyunlarının size öğretebileceği her ıvır zıvır ve abrakadabrayı, bilimin tüm aldeboronti fosco fornio mırıldanabilirsiniz, ama en sonunda bir bağıntı ve

yalandan başka herhangi bir şey elde etmezdiniz. Atom? Aman tanrım, atomu bulduğunuzda patlayacak o burnunuzun dibinde. Esiri bulduğunuzda buharlaşacak o. Herhangi bir şeyin temeline indiğinizde binlerce sorunsal parçaya ayrışacaktır o. Ve ne kadar çok sorun çözerseniz, sizi aptal yerine koyan bir o kadar sorun çıkacaktır ortaya parmakları burunlarında.

Evren için yalnızca bir ipucu vardır. Ve o da, bireysel varlığın içindeki bireysel candır. Güneşler, aylar ve atomların daha ötelerdeki evrenleri, ikinci bir sorundur. Yaşayan bireylerin ölüm-sonucudur bu. Yaşamın kendisinde büyük bir kutupsallık vardır. Yaşamın kendisi çift yanlıdır. Ve çift yanlılık, yaşam ve ölümdür. Ve ölüm bir gölge veya gizem değildir. Yaşamın olumsuz gerçekliğidir. Tüm diğer şeylerin yanında, Madde ve Kuvvet dediğimiz şeydir.

Yaşam bireyseldir, her zaman bireyseldi ve bireysel olacaktır. Yaşam, yaşayan bireylerden oluşur ve her şeyin başlangıcından beri, bunlardan oluşmuştur. İlk gerçekliğin yaşayan, birleşik bireylerden oluşmadığı hiçbir evren asla olmamıştır. Bireylerin kesinlikle sizler ve ben gibi olduklarını demek istemiyorum. Pek o kadar da farklı değillerdi hiçbir zaman.

Ve bu yüzden, makinemsi evren ipucu ve yaşam kökeni ve atom üzerine vır vır etmesini ülkücü ve bilimadamını önlemek için tam zamanıdır –bunların her ikisi de aynıdır aslında. Yoktur böyle bir şey. Şöyle desem iyi olurdu o zaman: "Alsınlar o zaman arabayı, yağlasınlar her bir yanını. Sonra beyaz şarapla sıvazlasınlar, sağ tekeri dakikada beş yüz ve sol tekeri ters yönde, dakikada

yedi yüz yetmiş yedi kere çevirsinler. Sonra her dingile bir meşale tutsunlar. Peki ne olur da beğenirsiniz, arabanın frenleri şişmeye başlar, araba ansızın inlemeye ve kıvranmaya başlar, at oklar arasında soluk soluğa uzanmış yatıyor." Evrenin tüm bilimsel kuramı, böylesine bir öyküye değmez; araba gebe kalmış ve bir at doğurmuş.

Güneş hakkında bilimin bana söylediklerinin beşte birine bile inanmıyorum. Ayın bizim küremizden kopmuş ölü bir dünya olduğuna bir saniye bile olsun inanmıyorum. Yıldızların güneşten ıslak mendilinizi salladığınız zaman su damlaları gibi güneşten kopup geldiklerine inanmıyorum. Ülküsel olarak akla çok yatkın göründüğü için yirmi yıldır inandım buna. Şimdi herhangi bir ülküsel akla yatkınlığı hiç mi hiç kabullenmiyorum. Aya ve yıldızlara bakıyorum ve bunlarla ilgili olarak bana anlatılanların hiçbir şeyine inanmıyorum. Aldebaran, Cassiopeia v.s. gibi, beğendiğim isimlerin dışında.

Dış evrene bir ipucu yönünde kendimi inandırmaya çok verdim ve çok çalıştım. Ve bütün bunlara dair öyle çok şey dinledim ki şimdi bilim yerine siyahi bir büyücü dinlesem daha iyi olur. Gerçek uygulanım alanında geçerli olanlar dışında hiçbir şey yok şu anda dünyada. Güneşin sıcak olduğunu biliyorum. Ama güneşin kendi ekseni çevresinde dönen ve vızıldayan kızgın bir gaz küresi olduğunun bana söylenmesini istemiyorum.

Buraya kadar geldikten sonra, bana kalırsa, evrenin tek, tek ipucunun yaşam olduğunu biliyorum. Ve yaşayan bireyin yaşam

ipucu olduğunu. Ve bunun hep böyle olduğunu ve hep böyle olacağını.

Yaşayan birey öldüğü zaman, ölüm baskın çıkar o zaman. Madde, elementler, atomlar, kuvvetler, güneş, ay, dünya, yıldızlar ve gerisi var o zaman. Kısacası, dış dünya, Evren. Evren, geçip gitmiş bireylerin ölü erkeleri ve ölü bedenlerinin birikiminden başka bir şey değildir. Ölü bedenler, bildiğimiz gibi toprağa, havaya, suya, ısıya, ışıyan erkeye, serbest elektriğe ve daha sayısız bir yığın bilimsel olguya ayrışır. Ölü canlar bunun gibi ayrışırlar – veya ayrışmazlar. Ama ayrışırlarsa eğer, madde ve fiziksel erkenin herhangi bir öğesine ayrışmazlar. Belirli bir ruhsal gerçekliğe ve belirli bir durul-güçsel özisteme ayrışırlar. Yaşayan bireylerin yaşayan ruhlarına yeniden girerler. Yaşayan can, yaşayan göğsün dış havayla ortaklaştığı gibi, ölü canlarla ortaklaşır ve kan güneşle ortaklaşır. Can, bireysellik kendini bedensel ayrışanlara ölümle asla ayrıştıramaz. Ölü can her zaman can olarak kalır ve bireysel niteliğini her zaman korur. Ve ortadan kaybolmayıp yaşayan bir veya bazı bireylerin canına veya canlarına yeniden girer. Ve orada yaşamdaki rolünü bir ölüm tanığı ve bir yaşam etmeni olarak sürdürür. Ama orada herhangi bir bağımsız varlığı olmayıp yaşayan bireysel cana bir ortaklıkta bulunur. Bazı olağandışı durumlarda, ölü can gerçekten de bağımsız olarak etkileyebilir yaşayan bir bireyi.

Bütün bunlar nasıl olur, yaşamla ölüm, yaşayanla ölü arasındaki ilişki yasaları nedir, bilmiyorum. Ama benim bildiğim kadarıyla, açıkladığım kadarıyla var olan ve var olan ilişki budur.

Ve atomun saçmalığı yerine canlı dikkatimizi bütünüyle bu yöne bir kez yönelttik mi önümüzde bütün bir canlı evren bilgisi olacağından hiçbir kuşkum kalmaz. İçimizin yaşamaktan ve ölmekten başka bir şey olmadığı bizlerin, hiçbir şey bilmediği yaşam ve ölüm evreni. Kuvvet ve madde evrenini düşünürken, olmasa daha iyi olur dediğimiz, kuramlar ve korkunç zehirli gazlar geliştirmekle doldururuz kendimizi.

Makineler ve ülküler yerine, yaşayacağımız olan şey yaşamdır. Ve yaşam, bizim merkezcil gerçekliğimiz olan kendiliğinden yaşayan canımızdan başka bir şey değildir. Kendiliğinden, yaşayan, bireysel can, budur tek ama tek ipucu. Tüm gerisi bunu izler.

Yaşayan bireysel canın güneşi nasıl oldu da merkeze koymak için kendini yola getirdiğini bilmiyorum. Böyle ama. Güneşi canlı kılan, her biri ayrı ayrı ve bireysel olarak güneşin dönümsel kutbuylan kutuplanan, her bir yaban otu veya böcek veya hayvanda yaşayan canın kendine özgü devinimsel kutupsallığıdır bu. Çünkü ben güneşi bizim cansız evrenimizin büyük duygudaş merkezi olarak görüyorum. Güneşi, solan ve ölen her şeyin dalı içinde soluyan bir şey olarak görüyorum. Tüm maddenin özü olan sayısız titreşimler uçuşup duruyor uzayda. Ölenden ve ölmüşten, ölmek üzere olan her şeyden, hatta yaşayandan solunandan uçuşup duruyorlar. Bu titreşimler, bu öğeler uzayda dolaşıp duran, tekrar solunur geriye. Güneşin kendisi, can gibi görünmezdir. Güneşin kendisi, cansız evrenin canı, diyebilirsek eğer, özlü ölümün birikmiş ipucudur. Güneş, duygudaş ölüm etkinli-

ğinin etkin büyük kutbudur. Büyük duygudaş ölüm biçeminde titreşimler veya moleküller güneşe uçuşurlar ve güneşte yenilenmiş olarak, yaşayana doğru, yaşama doğru duygudaş ölüm merkezinden büyük bir armağan olarak geri dönerler yine. Ama güneşi gerçekten de sürdüren ölüm bile değildir. Bireylerin altkarın sinir ağıyla güneşin çekirdeği arasındaki devinimsel ilişki, eksiksiz bir devredir bu. Güneş, maddesel olarak tüm ölülerin yan dallarından oluşmuştur. Ama güneşin canevi yaşayanla kutuplaşmıştır, güneşin canevi tüm yaşayan şeylerin yaşam caneviyle devinimsel ilişki içinde, yani, insanlığın altkarın sinir ağıyla kutuplaşmıştır. Benim altkarın sinir ağımla güneş arasındaki doğrudan bir devinimsel bağlantı.

Benzer olarak, güneşin cansız evrenin büyük ateşli, canlandırıcı kutbu olduğu gibi, ay da bir bakıma istemli bir kutba karşılık gelen, soğuk, tetikte ve canlandırıcı olan öteki kutuptur. Biz güneşle ayın kutuplaşmış devresi arasında yaşıyoruz. Ve ay insanda başlıca sırtaltı sinir merkezlerince kutuplanmıştır. Güneş ve ay bizim gerçek ağımıza devinimsel olarak kutuplanmışlardır ve bu ağı sürekli olarak etkilerler.

Ay adeta bizim evrendeki özellikle yersel istem kutbumuzdur. Dünyanın uzayda devinimine yol açan önce güneşin büyük devinimsel çekim ve sonra da ayda kutuplanmış olan karşı duran bağımsızlık, kendi başınalık savıdır. Engin evrendeki bizim dünyamızın bireysel kendiliğine ipucu, aydır.

Ay, çok büyük bir çekicilik merkezidir. Yüzünün kraterlerle kaplı ölümcül derecede soğuk bir dünya olduğunu söylemek

çok yanlıştır. Onun bizi uzaydan etkileyen, çok güçlü kimyasal, kinetik ve manyetik etkinliği olan, fosfor, radyum ve bunlara benzer çok etkili elementlerden oluştuğuna inanıyorum.

Uzayda gördüğümüz güneş değildir. Yaşamın ölümünden dışlanan ve tekrar yaşama geri dönen, oraya buraya koşuşturan titreşimlerdir o. Ölmüş bir can bile, onu yeniden sinemize olmazdan önce, güneşe gidip gelmesi söz konusu olabilir. Yine solumazdan önce soluyacağımız soluğun güneşe gidip geldiği gibi. Güneşe buharlaşıp geri dönen su gibi. Güneşe doğru verdiğimiz ölü solukta gördüğümüz, görünmez bir kraliçe arının çevresinde uçuşan ve sonra yine yitiren, büyük bir arı bulutu gibi. Biz güneşi böyle görüyoruz. Merkez asla görülmeyecek.

Ay için de aynı şeyler geçerli. Ay sonsuza dek bize dayanmış. Aklımızdaki yüzü gibi değil tabi. Ay da güneş gibi çeker suyu. Buharlaşımda değil ama. Ay, bizim çekim kuvveti dediğimiz manyetik kuvvetle çeker. Bizim bulmaya alıştığımız basit bir Newton elmasından ziyade, Sir Isaac'ın başına düşen meyveden önce denizlerin kabarmasını anlamamızın dışında olan bir çekimle. Çekim gibi büyük şeylere doğru düşen basit, küçük şeyler sorunu değildir bu kesinlikle. Suda, fosforlu, tuzlu ve kireç sulu maddelerde doğanlar üzerine ayın özel bir çekim kuvveti vardır. Tuzlu suyun devinimsel erkesi, arı suyunkinden oldukça farklıdır. Ve denizin saldığı ve ayla bağdaştırdığı devinimsel erke budur. Ve ay, tuz, fosfor, soda gibi maddelerin garip bir karışımıdır. Bizim soğuyup donmuş dünyamız gibi soğuk mu soğuk bir dünya değildir kesinlikle. Saçma. Güneşe karşıt olarak, dünya-

mızla erke kutbunun doğrudan kutuplaşmış olduğu, belirli bir canlı erke kutbu üzerine yığılmış olan, radyum veya fosfor gibi devinimsel özdeklerden oluşmuş bir küredir.

Ay, bireylerin ölülerinden doğmuştur. Evrensel birliklerine doğru birleşimlerinde her şey, güneşe yönelik sahte bir soluk gibi buharlaşıp uçuşurlar. Gün sırasında ufalanan kayalar bile bu kayalık ölümde uzayın güneşine solurlar.

Ama aynı zamanda da, geceleyin aya solurlar. Işık ve karanlık, biraz düşündüğümüzde ve konuyu biraz zorladığımızda, bir üçüncü cisim, araya giren bir şey, bizim birey diyeceğimiz sorundur. Hepimizin bildiği gibi, maddenin moleküllerini varlığından başka, ne ışık ne de karanlık vardır. Maddenin hiç olmadığı bir evrende, yalnızca ışık mı yoksa karanlık mı vardır, bilmiyoruz. Güneşle ay arasındaki arı uzayın, mavi uzayın bile, kendi içinde aydınlık veya karanlık olup olmadığını bilmiyoruz. Aydınlık da diyebiliriz, karanlık da diyebiliriz. Ama ışık ve karanlık, yalnızca bizler, üçüncü, aradaki, özlü birey için geçerli olan terimlerdir.

Aslına bakarsanız, ışık ve karanlık yalnızca bizim yüzümüzün veya arkamızın güneşe dönük olup olmadığı anlamına gelir. Eğer yüzümüz güneşe dönükse, evrensel, genel, maddesel veya sonsuz duygudaşlık devresi kurarız o zaman. Bu dört sıfat, evrensel, genel, maddesel ve sonsuz, hemen hemen karşılıklı olarak hiç değiştirilemezler ve gördüğümüz gibi, bizim özlü ölüm dünyası diyeceğimiz bireydışı varlık dünyası için geçerlidirler. Bireylerin ölümünden kaynaklanan evrendir bu. Ve yalnızca bu evrene, ölüm evrenine özgüdür sonsuzluk niteliği. Toplam ölüm-özü ve

ölüm-varlığı, toplam evren ilişkisindekinin dışında, yaşayan bireyler için sonsuz söz konusu değildir.

Işık ve karanlık, bu büyük harikalar, yalnızca bizler için göreldirler. Evrensel erkenin ve maddesel varlığın engin iki kutbudur bunlar. Bizim güneş ve diğer evrensel istemin beyaz kutbuna da ay diyeceğimiz, evrensel duygudaşlığın engin kutuplarıdır. Güneşin, ısı, ışıyan erke güçleri ve ayın da manyetizm, elektrik, radyum erkesi ve bunlara benzer güçleri vardır. Güneş, herhangi bir anlamda maddesel bir cisim değildir. Evrensel erkenin değişmez, yoğun bir kutbudur ve bizlerin gördüğü, demir tozlarının güçlü bir mıknatısa uçuştuğu gibi ya da daha iyi bir karşılaştırma yaparsak, bir pervane böceğinin yanılmadan bir muma doğru uçtuğu gibi, bir odadaki hava akımının ateşe doğru yöneldiği gibi, ortalıkta uçuşan dünyasal parçacıklardır. Ateşin maddesel kutupsallığının kesin büyüsü içinde, pervane böceği muma, hava akımı da ateşe sürüklenir. Ve ısınmış ve değişmiş olarak kaçar yine hava ateşten. Güneş için de aynı şey söz konusudur.

Ateşin, yanma olduğunu söyleriz. Hiçbir dünyasal anlamı bulunmayan bir abrakadabra yoluyla, büyücülük ve simya gibi ilerleyişi bilimin harika bir şeydir. Allah aşkına lütfen, yanma nedir? Yüzünüz mosmor oluncaya kadar uğraşabilir ve yanıtlayabilirsiniz bilimsel olarak. Tüm söyleyebileceğiniz, maddenin sıcaklığının belirli bir ısı derecesine ulaştığı zaman bunun olduğudur v.s. Ağzımı açtığım ve gırtlağımı sıkıp boğaz kaslarımla çeşitli numaralar yaptığımda ortaya çıkan şeyin bir sözcük olduğunu

söyleyebilirsiniz. Tüm bu açıklamalar çok anlamsızdır. Aracı betimlerler ve olguyu betimlemediklerini sanırlar.

Ateşe, yanma eşlik edebilir, ama yanma ateşe gerekli olarak eşlik etmez. Tüm A'lar B'dir, ama tüm B'ler A değildir. Bu nedenle, ne kadar ıkınırsanız sıkının, ateş yanma ile özdeş değildir. Ateş. ATEŞ. Bu salt sözcükte diretiyorum. Ateşin, çeşitli olguların bir toplamı olduğunu söyleyebilirsiniz. Ben değildir diyorum. Bir sineğin bana kanatlar, altı bacak ve çıkık iki gözün bir toplamı olduğunu söyleyebilirsiniz. Kanatları ve bacakları olan sinektir, sineği her nasılsa ortalarına enseleyen bacaklar ve kanatlar değildir. Bir sinek, çeşitli şeylerin bir toplamı değildir. Bir sinek, bir sinektir ve toplanı birimleri yine sinektir.

Ateş için de aynı şeyler söz konusudur. Ateş, kendi içinde salt bir bütünlüktür. Devinimsel bir kutupsal itkedir. Ay ilkesi ile güneş ilkesi arasında, olumlu ile olumsuz ilke arasında veya herhangi bir madde parçasında duygudaş ve istemsel devinimsellik arasında belirli bir kutupsallık kurun, ateş, güneş olgusunu elde edersiniz. Bir biçeme, güneş biçemine, maddesel duygudaş biçeme ansızın bir parlayıştır. Buna karşılık olarak, güneş ilkesi ile su ilkesi arasında karşıt bir kutupsallık kurun ve suya çözünüm veya sulu çözelti elde edersiniz.

Evrenimizde yalın iki devinimsel ilke vardır: güneş ilkesi ve ay ilkesi. Ve bu ilkeler bizce yakın ilişki içinde ateş ve su olarak bilinirler. Güneş, ateş değildir. Ama ateş ilkesi, güneş ilkesidir. Yani, ansızın güneş-kutuplanmış olan maddenin, güneşe doğru ansızın çullanışıdır ateş. Ateş, ansız bir güneş-savı, yalnızca bir

kutba doğru bir serbest kalıştır. Evrensel Tek Kutupluluğun, Tek Özdeşliğin, ansızın açığa çıkışıdır.

Başka bir kutup daha vardır. Ay vardır. Ve başka bir salt ve görülebilir ilke, su ilkesi vardır. Ay, su değildir. Ama suyun canı, tüm suyun görülmez ipucudur.

Dolayısıyla, bizim gözle görülen evrinimizin engin bir çift yanlı kutupsallık olduğunu anlamaya başlıyoruz, güneş ile ay arasındaki. Kendi aralarında görünmez, ama aralarında, çevrelerinde gidip gelen devre, evren devresi, güneş ve ayın evrensel kutuplarında kurulmuş devre nedeniyle görülebilir olan, uzayda engin iki kutup. Sonsuz, olumlu kutbun olumlu sonsuz, güneş kutbu ve olumsuz kutbun olumsuz sonsuz, ay kutbudur bunlar öyleyse. Ve iki sonsuzluk arasında tüm varoluş çıkar ortaya.

Durun ama. İki sonsuzluk arasındaki bir yayılım sorunudur varoluş gerçekten de. Üçüncü bir varlığa gereksinir ama. Ölçülemeyecek kadar uzun zamanlarda kavuşan güneş ilkesi ve ay ilkesi, kendiliklerinden bir su molekülü bile yayamazlar. Çekirdeği için bir toz zerreciğine gereksinir dolu tanesi. Evren de öyle. İki evren sonsuzluğu arasında, sonsuzdan da öte bir şey olan, bir üçüncüsü bulunur. Kutsal Ruh Yaşamı, bireysel yaşamdır bu.

Evrenin iki sonsuzluğu arasında yaşamın yayıldığını gözümüzde canlandırmak çok kolaydır. Ama tek bir anlık duraksama ve sessizlik, bir tek anlık tüm canı bilgiye toparlamak, bunun bir yanlışlık olduğunu söyleyecektir bize. Ölmek üzere olan yaşayan bireyin canı yayar uzaya sonsuzluğun iki kanadını, güneş ve ayın iki kutbunu. Güneş ve ay, bireylerin ölümlerinin başı sonu ol-

mayan iki ölüm sonuçlarıdırlar. Madde, tüm madde, yaşam doğumludur. Ve cansız madde olarak bildiğimiz, bireylerdeki ölümün sonucudur yalnızca, çekiçle örs arasında, güneş ve ayın ateşi ve kumu arasında parçalarına ayrışmış ve erimiş, bireylerin ölmüş bedenleridir. Zaman başladığında, ilk birey öldüğünde, güneş ve ayın kutupları yayıldı uzaya ve bu ikisinin arasında, tuhaf bir karışıklık ve savaşım içinde, ölü beden paramparça olup eridi ve yaşayanların ayakları altına yuvarlandı. İşte dünya böyle oluştu, yaşayanların ayakları altında her zaman.

Çekimin bir ipucu var burada elimizde. Biz insanlar, hepimiz bir aileyiz. Bizim bireysel bedenlerimizde her şeyin olumlu canevi yanar. Ama ayaklarımızın altında, bizim kendi dünyamızda, bizim insan, bireysel ölümün, mezarımızın yoğun merkezi yatar. Dünyanın, bizim hepimizin kutuplanmış bulunduğu, bir merkezi vardır. Olumlu merkez olarak, içimizdeki yaşayan cana dengelenmiştir bizim yaşamımızın devresi; bizim büyük olumsuz merkezimiz de, çok aşağılardaki, dünyanın karanlık merkezine, başı sonu olmayan, özlü ölüme dengelenmiştir. Bizim gelip geçici bireysel varlığımızın devresidir bu. Sağ elimizde ölüm ateşimizle, güneşle ve sol elimizde ölüm ıslaklığıyla, ayla, kendi mezarımızın üstünde duruyoruz.

Dünyanın merkezi, bir rastlantı değildir. Ölen bizlerin büyük bireysel kutbudur burası. İlk ölü bedenin merkezidir. Güneş ve ayın büyük çekirdeklerini ortaya atan, ölümün ilk tohum hücresidir. Dünyamızın bu merkezine, insanlar olarak bizler, bizim ağaçlarımız gibi, başı sonu olmayan bir biçimde kutuplanmışız-

dır. Elimizde olmayarak, yere düşeriz biz. Ve bizim, ölümümüzün, ağırlığımızın ipucu, dünyanın merkezine doğru batar. Ve dünya bizi güneşe ve aya kanatlar olarak yayar veya iki çekirdeğe bölünen ölüm tohumu olarak. Böylece neşemiz dünyadan güneşe, sıtma ateşimiz de aya uzanır, öldüğümüz zaman.

Yere düşeriz. Ama kalkışımız dünyadan değildir. Dünyasız canevinden, solmayan yaşamdan doğarız. Ve dünya, güneş ve ay yalnızca bizim ölümümüzden doğarlar. Ama yaşayan bizler ile kutuplaşmış devinimsel bağlantıları yalnızca onların yerlerinde kalmalarını ve tüm etkinliklerini sürdürmelerini sağlar. Canlı yaratıkların yaşam devresine kesinkes dayanan cansız evren, yaşayan varlıkların çift yanlılığını birleştiren kemer üzerine kurulmuştur.

XIV.
UYKU VE DÜŞLER

Çocuk bilinçliliği üzerine bir kitap –yo, bir kitapçık– için biraz uzamaya başladı bu yazı. Ama elde değil ki. Çocuk bilinçliliğidir bu. Ve bilimsel bir evren taşını yuvarlamamız gerek aşağıya, o hapsedilmiş bilinçliliğin mezar ağzından.

Şimdi, sayın okuyucu, nerede olduğumuza bakalım bir. Her şeyden önce biz, kendimiziz ki benim bütün şarkılarımın nakaratıdır bu. Biz, kendimiziz. Biz, yaşayan bireyleriz. Ve yaşayan bireyler olarak bizler, bizim kendi evrenimizin tek, arı ipucuyuzdur. Zamanın başlamış olduğundan beri, yaşayan bireylerin her zaman ipucu olmuş olduğu ve zaman aktığı sürece de, her zaman ipucu olacağı evrene.

Bir yerlerde, bir zamanlar ve her nasılsa kuvvet ve maddeden bir patlamayla, havai fişek gibi, yaşamın ansızın gelişmediğini biliyorum. Ama bu patlama asla patlamadı, sayın okuyucu.

Çizme, öteki ayaktaydı. Ve sırf sizin canınızı sıkmak için, patlamalar, ayaklar ve çizmeler gibi, daha çok eğretileme karıştırabilseydim keşke.

Yaşam, kuvvet ve maddeden evrimleşmedi asla, sayın okuyucu. Zaten evrim diye bir şey yoktur. Gelişim vardır yalnızca. Kendi bireysel kökeni olmuş ve hâlâ kendi bireysel kökeni olan, ilk kansu beneğinin ta kendisinde insan insandı. Kökene gelince, o kadar çok şey biliyorum bu konuda. Yalnızca bir kökenin olduğunu ve bunun da bireysel can olduğunu biliyorum. Bireysel can her şeye köken olmuştur ve kendisinin hiçbir kökeni yoktur. Dolayısıyla, zaman yaşayan bir deneyim sorunundan başka bir şey olmayıp zamanın başı ve sonunun olmayışı da, akılsal bir hiledir. Yaşayan her beneğin, her amipin, her semenderin, kendi bireysel canı vardır.

Ve biz kendi küremizin üzerinde oturuyoruz, sayın okuyucu, burada bireysel olarak yerleşmiş olarak. Bizim kendi bireysel varlığımız, bizim kendi tek gerçekliğimizdir. Ama bireysel varlığın tek gerçekliği, tüm dünyasal varlığın toplu olumsuz merkezi olan, dünyanın merkezine devinimsel ve doğrudan olarak kutuplanmıştır. Kısacası, yaşamda içinden atılmış ve ölümde de içine düştüğümüz merkez. Çünkü bireysel varlığımızın olumlu oluşuyla, içinden atılmamız gereken olumsuz bir kutbumuzun olması gerekir. Ve bizim olumlu bireysel varlığımız parçalandığında ve öldüğümüzde, bizim harika bireysel çekim merkezimiz, dünyanın çekim merkezine yenik düşer.

Bireyler, tek, yaşam doğumlu, yaşamı yaşayan, ama tüm bu arada bizim özlü ölümümüze, dünyamızın canevine, güçlü merkez ipucuna dengelenmiş ve kutuplaşmış olan bizler işte.

Yaşayan ve kendi kürelerinin merkezine kutuplaşmış, ayaklarının altında başka dünyaları olan, daha başka bireyler de olabilir. Ama benim kendi bireyselliğimin kutsallığının ta kendisi, benden öte olan onlara nitelikler yakıştırırken arı bireyselliklerine haksızlıkta bulunmayayım diye, onlar hakkında söz söylememi önlüyor.

Bununla birlikte, eğer ayakları altında kendi dünyaları olan başka insanlar gerçekten de varsa, o zaman bizim hepimizin güneşte sonsuz özdeşliğimizin olduğunu söylemekle bir yanlışta bulunmuş olmam sanırım; geçtiğimiz eğri büğrü ölüm yollarından aynı güneşe varmakla. Ve güneşten canlıların gözenekleri çeşitli dünyalara geçebilirler mi? Ve evrenin dünyalarına güneşin dayanılmaz ışınları arasından uzaya tohum saçılabilir mi? Benim damarlarımda Mars tohumu var mıdır? Ve yıldız falcılığı hepten saçmalık değil midir?

Ama güneş eğer evrenin tüm diğer ölüm sonrası canlarıyla sonsuz bir birlik oluşturduğumuz merkez ise; karşılaştığımız, karıştığımız ve yıldızlara giden trenleri değiştirdiğimiz, o büyük merkez garı, güneşse; o zaman ayın da benzer olarak ölü canların bir toplanma merkezi olduğunu düşünmek zorunda kalmaz mıyız? Ay kesinlikle soğuk, ölü, kızgın canların bir toplanma yeridir. Ama yalnızca bizim kendi küremizden.

Ay, bizim evrendeki dünyasal bireyselliğimizin merkezidir. Bağımsızlığındaki varlığımızın bildirisidir o. Ayın güçlü beyaz geri tepmesi dışında, dünya güneşe doğru salına salına ilerlerdi. Ay, uzayda bireysel bir dünya olarak, bizim kendi evrensel bireyselliğimize bağlar bizi. Ateşli bir geri çekim, bağımsızlığa sürtüşmeli çekiliş merkezidir o. O bize somurtkan somurtkan arka çıkan ay, bizle karşılaşmak ve karışmak istemez. O bağımsızlığa çekilişinin ateşli sürtüşmesiyle ak yanan, o soğuk, o gururlu öfkenin beyaz ateşi, neredeyse kötü niyetli ayrılık, kızgın, sürtüşmeli kendi başınalık için savaşım. Onun beyaz ateşi, sulu maddenin güneş özdeğiyle birleşiminden ve yanmasından yolunu ararken, bu son tuhaf, yoğun sulu maddenin sürtüşmesel ateşidir. Ayın arı kutupsallığına evrenimizin temel suları akar. Ayın ipucundaki temel sular, yoğun bir görülmez erke, ayın bir kutupsallığıdır yalnızca.

Yaşamsal erke kadar, tüm fiziksel kuvvetleri de etkileyen ve her zaman bireysel olan, yalnızca üç büyük erke vardır evrensel yaşamda; sonra da güneş ve ayın iki büyük devinimselliği. Isı, genleşim kuvveti ve tüm o uzanım, güneşin devinimselliğine özgüdür. Çekim, elektrik, manyetizm, radyum erkesi ve bunun gibi kuvvetler –temel, sulu kuvvetler– ayın devinimselliğine özgüdür.

Güneşin, bizim günlük etkinliklerimizin kutbu olduğu gibi ay da bizim gecelik etkinliklerimizin kutbudur. Güneş ve ayın, bireysel yaşamın sağa ve sola atmış olduğu büyük kendi başınalıklar olduklarını unutmayın. Bireysel yaşam öldüğü zaman, kendisini çift yanlı kutupsallıkta, sağda güneşe, solda da aya atar

ve yere gömülür. Herhangi bir insan öldüğü zaman, canı ölümde ikiye ayrılır; yaşamda, ilk tohumda, iki tohumdan birleşmiş olduğu gibi. İki gizemli tohuma bölünür, ayrı ayrı giderler; güneş tohumu ve ay tohumu. Sonra maddesel beden yere gömülür. Ve işte böylece bizim bildiğimiz evren çıkar ortaya.

Bizle ölüm dünyası arasındaki tam ilişkiyi asla öğrenemeyeceğiz. Bu ilişki yaşamlarımızın her anında etkindir yine de. Yaşam ve ölüm, yaşayan ve ölü, her bir yaşayan birey ve dış evren arasında arı bir kutupsallık vardır. Her yaşayan birey ile dünyanın merkezi arasında, asla kesilmek bilmeyen bir çekim devresi vardır. İnsanda sağ yanda yukarı ve sol yanda aşağı doğru, oradan da dünyanın merkezine kadar dolaşan bir devredir bu. Kesilmek bilmez asla. Ama biz uyanıkken tümüyle toplum bilinçliliğin, bireysel bilinçliliğin, canın veya benin denetimi altındadır bu. Bununla birlikte, biz uykudayken canın bu bireysel bilinçliliği bir süre için askıda kalır ve tümüyle dünyanın manyetik veya çekim kuvvetinin veya her ikisinin birden devresi içine bütünsel olarak gireriz: dünyanın merkezcilliğinin devresine. Bizim bir önceki günümüzün ölüsünü ayarlayıp duran tüm dokumuzda işlek olan bu devredir. Çünkü ne zaman uykuya yatsak, geçirilen günle birlikte ölen bir beden vardır bizim içimizde. Ve ölü beden biz uyurken dünya devresinin etkinlikleriyle ortadan kaldırılır veya bir düzene sokulur.

Biz uyurken bu akım, bir kentin caddelerinin geceleyin süpürülüp yıkandığı gibi, içimizi kendi yolu boyunca siler süpürür. Herhangi bir dışkılamaya yönelik olarak harcanmış olan günü-

müzün bilinçliliğinin küllerini süpürüp atarak, sinirlerimizi ve kanımızı temizler. İçimizi etkin bir biçimde süpüren bu dünya akımı, yaşam hizmetinde işlek olan ölüm etkinliğidir gerçekten de. Bununla ilgili hiçbir şeyi bilmememizi uygun görür o. Ve süpürürken de akılda görüntüler uyandıran titreşimlere yol açar asal bilinçlilik merkezlerinde. Genellikle, derin uyku sırasında, bu görüntüler kaydedilmeden geçip giderler; ama şafağın alacakaranlığına ve uyanıklığa doğru geçtiğimiz zaman, bazı düş görüntülerini kaydetmeye, bazı izlenimleri alıkoymaya başlarız. Genellikle de uykuda akla kazara süpürülen görüntüler, geceleyin kent oluklarından çöpçülerin bir çöp kutusuna süpürdükleri kâğıt parçaları kadar alakasız ve anlamsızdırlar ayrıca. Bütün bu kâğıt parçalarını alıp birleştirmeyi, geleceğin kâhini ve geçmişin gebesi, harika bir kitap yapmayı aklımızdan geçirmemeliyiz. Oluktan süpürülmüş olan yazılı her bir kâğıt paçavrasının, geçmiş günün olgusuyla bir bağlantısı olmuş olacağına rağmen, böyle yapmayız. Ama bunun önemi, üzerinde yazılı olan sözcüklerin önemi öylesine küçüktür ki biz bunu aklımızdan savıp rastlantısal ve anlamsız olarak atarız. Bir yığın yırtık pırtık kâğıt parçaları arasında hiçbir yaşamsal bağlantı yoktur –yalnızca rastlantısal bir bağlantı vardır. Her bir kâğıt parçasının gerçek bir olguyla ilintisi vardır; bir otobüs bileti, bir zarf, bir kitapçık, bir pastacı dükkânı torbası, bir gazete, bir el değirmeni. Ama bunların hepsini, otobüs biletini, yırtık zarfı, kitapçığı, kesekâğıdını, gazete parçasını ve el değirmenini bir araya getirin ve hiçbir bireysel sırada olmasınlar, varlığımızın yaşamsal öneminden çok makinemsi düzenlemelere daha da özgü olurlar. Ve çoğu düş için de aynı şey söz

konusudur. Gece akımının çalı süpürgesiyle rastlantısal olarak bir araya süpürülüp toplanmış olan, türlü türlü bölük pörçük görüntülerdir bunlar ve bunlara herhangi gerçek bir önem yakıştırmak saygınlığımızın altındadır. Rastlantı ve aşağılık ayaktakımı, makinemsi rastlantı ve makinemsi olgu içinde yaltaklanarak ve kazınarak, bireysel canın bütünlüğünü alçaltmaya kalkışmak, saygınlığımızın her zaman altında olan bir şeydir. Bütünel birliği içindeki candan kaynaklanan veya cana işleyen şu olgular yalnızca önemlidir. Kumarbazların, falcıların ve kadercilerin yaptıkları gibi değişim gerçekleri önünde yerlere kadar eğilmek, canın gururlu bütünsel üstünlüğünü saptırmak, budalaca putları ve tapıncakları arkalamaktır yalnızca.

Düşlerin çoğu hepten önemsizdir ve ne olurlarsa olsunlar bunlara herhangi bir dikkat göstermek, zayıf ve bayağı doğanın bir işaretidir. Yalnızca ara sıra önem kazanırlar. Ve bu da yalnızca bizleri dış ve makinemsi veya ikinci dereceden ölüm dünyası tehdit ettiği zaman söz konusudur. Ölüm dünyasından herhangi bir şey bizi ürküttüğü zaman, gerçek canı uyandıracak denli çok canlı olabilir o zaman bir düş. Ve bir düş canı uyandıracak denli şiddetli olduğunda –kulak vermemiz gerekir o zaman ona.

Ama akşam yemeğinde şuruplu gözleme yemiş olduğumuz için de en ürküncünden bir karabasan görmüş olabiliriz. Burada da sistemin makinemsi çalışmasının bir sekteye uğraması gibi bir tehdite odaklanırız yine. Bu sekte o kadar ciddi olabilir ki yürek ve akciğerler gibi önemli organları etkileyebilir ve bu organlar da karşılığında asal bilinçlilik merkezlerini etkilerler.

Yaşayan gerçek bilinçliliğin tam tersi olduğunu göreceğiz bunun şimdi. Yaşayan bilinçlilikte önemli organları asal duygulanımsal merkezler denetler. Ama biz uykudayken bunun tam tersi söz konusudur. Kendiliğinden makinemsiliklerinden engellenmiş olmakla, önemli organlar en sonunda zorla uyandırırlar etkin bilinç merkezlerini ve bunlar da beyne görüntüler yollarlar.

Bu karabasan görüntüleri çok sık olarak salt makinemsi türdendirler: yüksekliklerden korkunç bir biçimde düşmek veya mahzenlerde kapalı kalmak gibi. Ve bu görüntüler gerçek kopyalar gibidirler. Düşme, uçma, koşmaya çalışıp da ayaklarınızı kımıldatamamak, çok dar yerlerden sürüne sürüne ilerlemek zorunda kalmak gibi görüntüler, bunlar doğrudan kan dolaşımı ve sindirimden kaynaklanan fiziksel olguların yol açtıkları kopyalardır. Sindirim sırasında ortaya çıkan gazlarla hareketi önlenmiş, yerleşik dünya kutupsallığı devresi kesilmiş yüreğin, sanki bir boşlukta asılı veya bir boşluğun içine atılmış ya da yürek atışlarının boğuluşuna göre, basamak basamak merdivenlerden aşağı yuvarlanışının, bir anlamda özeti çıkarılmış kopyalarıdır bu görüntüler. İnsanın koşma gereği duyduğu zaman ayaklarını felçliler gibi kaldıramayışı, düş sırasında maddesel bir engel tarafından dengesi yitirilen, yüreğin aynı sekteli çalışmasından kaynaklanır, dolaysız olarak. Dünya kutupsallığının arı devresinde yürek sola ve sağa doğru salınır. Bu salınımı engelleyin, yüreği sola doğru zorlayın, midenin gaz yapması veya herhangi bir önlemle kan ve sinirlere basınç uygulayarak ve ayaklarınızı yerden kaldıramama, bir tür nefes darlığı gibi bir duyuma yol açmış olursunuz. Ya da yüreği; dengesi sağa doğru kayacak biçimde zorlayın, uçma veya

düşme duyumlarına yol açmış olursunuz. Yürek, içinde bulunduğu sıkıntılı durumu akla iletir ve uyandırır bizi. Uyanan can, makinemsi gece devreleri için aşırı olan engelleniş ile hemen ilgilenmeye başlar. Bir yerde kapalı kalma veya dar yerlerden sürünerek ilerlemek düşleri için de aynı şeyler geçerlidir. Daralan atardamarlar veya yürek gözlerinin kanda sıkışmaya yol açmasından kaynaklanan, doğrudan aktarımlardır bunlar.

Düşlerin çoğuna, kanın sinirlere ve sinir merkezlerine toplanması yol açar. Yürek, iletim merkezidir. Çünkü kanın kendine özgü bir bütünlüğü ve bir bilinci vardır. Makinemsi veya maddesel dünya hakkında temel, derin bir bilinçliliği vardır. Kanda bizim en temel bilincimiz, hemen hemen maddesel olan bilincimiz cisimlenmiştir. Ve uyku sırasında bu maddesel bilinçlilik kendisini sinirlere ve beyne aktarır. Uyanık duruma geçiş, tümüyle kanla ilgili bir rahatsızlık olan bir sindirim bozukluğu sırasında olduğu gibi, bir tür ağrı veya rahatsızlık duygusuyla sonuçlanır. Ama uyku sırasındaki geçiş, seraplar gibi makinemsi olgular olan, düş görüntüleriyle gerçekleşir.

Salt makinemsi görüntüler olan karabasanlar bizleri korkutabilirler, bizlerde büyük şoklar yaratabilirler, ama canımıza işlemez bunlar. Tüyler ürperten gece dehşetinin sabah hiçbir şey olmadığını görmekle şaşırırız. Ve bu da, bedensel akımdaki yalnızca maddesel olan engellenişin gelip geçici, yaşayan, bütünsel can için gerçekten de hiçbir şey olması yüzündendir. Akşam yemeklerinde pekmezli gözlemeler yersek, bunun gibi kazaların konusu oluruz. Buraya kadar.

Ama cana dadanan başka düşler de vardır. Gerçek can düşleridir bunlar. Bildiğimiz gibi, büyük asal bilinç merkezlerinden kaynaklanan tepkilerden ve karşılıklı ilişkilerden oluşur yaşam. Karşılığındaki merkezi de etkinliğe kaçınılmaz olarak geçiren, bir merkezden kaynaklanan bir bağlantı zincirinden başlayabilirim. Örneğin, yeniyetmelik günlerimde anneme karşı derin ve tutkulu bir sevgi geliştirebilirim. Bu, ister istemez, alt merkezlerde yetişkin sevgisi etkinliğine bütünsel olarak yol açar. Ama kabul yalnızca üst, ruhsal sevgi tarafından gösterilir, devinimsel olarak üst merkezlerde kutuplanır sevgi. Bununla birlikte, kabul gösterilsin veya gösterilmesin, yetişkin sevgisinin üst veya ruhsal merkezlerinde devre bir kez kurulduğunda, yetişkin sevginin alt, tutkusal merkezlerinde, buna karşılık gelen bir etkinliğe ulaşırsınız.

Bununla birlikte, alt merkezdeki etkinlik gündüzün yadsınır. Bir bastırım vardır. Sonra gece akımının sürtüşmesi, bastırılmış ruhsal etkinliği patlamalı bir biçimde açığa çıkarır. Ve sonra da tutkulu, rahatsız edici, can yorumlayıcı anne görüntüleri.

Freudçular buna bastırılmış bir kandaş cinsellik arzusunun kanıtı olarak değinirler. Freudçular çok yalındır. Yüzeysel değerinden bir düş anlamı çıkarmak her zaman yanlıştır. Kendimizi cansız evrenin makinemsi süreçlerinin ellerine bıraktığımız zamandır uyku. Unutmayalım bunu. Düşler, kendi doğalarında makinemsidir. Ruhta, son derece ilginç birkaç devinimsel görüntü vardır. Annesini düşleyen oğlan çocuğu için, bir tür tıkanmaya neden olan, uyanmış ama bağlantısız cinsellik karışır uykuya. Anne imgesi, devingen duygusal imge. Ve düş sürecinin

makinemsiliği, cinsel duyuyla saklanmış imgeyi hemen birleştirir ve bir kandaş cinsellik düşü oluşturur. Ama bastırılmış bir kandaş cinsellik arzusunu mu kanıtlar bu? Tam tersi.

Bunun aslı, her erkeğin, uyanır uyanmaz, düşünden nefret etmesi ve düşünden, düşün kalıcı anne imgesinden veya kız kardeş imgesinden kurtulmak istemesidir. Bir hortlaktır bu, nefret edilesi sonuçlarıyla birlikte bu imge, onun düşlerine dadanır. Ama kurtaramaz kendini yine de. Rahatsız edici düşün nedeninin kendi eşi olduğunu bildiğinde bile, bir erkek ömrü boyu göreceği tutku veya çelişki düşlerinde, anne imgesi veya kız kardeş imgesi dadanıp duracaktır ona. Ama düşün gerçek öznesi adamın kendi eşi olsa bile, düş süreci anne imgesini eşinin yerine koymakta yıllar boyu, tekrar tekrar diretecektir hâlâ. Bir erkeğe dadanır ve dehşete düşürür onu.

Düş süreci niçin böyle işler? İki neden yüzünden. İlki, basit, makinemsi süreklilik yüzünden. Anne imgesi, ruhla tanıştırılabilecek ilk büyük duygusal imgedir. Düş süreci, yoğun, duygudaş duygu uyanır uyanmaz, saklanmış olan anne imgesini makinemsi bir biçimde yeniden oluşturur. Anne imgesinin yalnızca üst düzeyle ilintili olduğunu tekrarlayalım. Ama düş süreci, mantığında makinemsidir. Anne imgesinin, üst düzeyin büyük devinimsel gerginliğine dayanmasıyla, alt düzeyin büyük devinimsel gerginliğine de dayanır. Yalın bir makinemsi mantık örneğidir bu. Yaşayan can makinemsi değildir ve makinemsi mantık onun için geçerli değildir.

Ama imgenin ikinci nedenine gelince. Oğlu için büyük bir duygusal gerginlik nesnesi olmakla, anne ayrıca yüreğe işleyen, acı bir tutuklanma nesnesi de olur oğlu için. Kösnül düzeyde oğlunun uygun bir karşılanım bulması yönünde ayak bağı olur ona. Tutuklanma nesnesi hemen hemen her zaman için ruhsal yönden kalıplanmış olur adeta. Canlı bir biçimde, yaşamsal olarak bağlantılı olduğu bir kişinin imgesi çok ender olarak çıkar ortaya bir erkekte. Onun düş imgeleri yalnızca, onun yaşam akımına ve canının özgürlüğüne her nasılsa karşı duran ve böylece onun kansuyuna direnç nesneleri olarak işlenmiş olanlardır. Bir erkek, annesi veya kız kardeşi tarafından üst düzeyde devinimsel olarak yakalandığında, kendisiyle annesi veya kız kardeşi arasındaki devinimsel ilişki en sonunda kopuncaya kadar diretecektir. Ve üst düzeyin düş imgesi, alt düzeyin bozunumuna kendiliğinden uygulanacaktır.

Düş süreci kendi makinemsiliğini sever çünkü –ve bu da çok önemlidir. Ruhta, makinemsi-mantıksal bir sonuca zorlayacaktır her şeyi. Ama yaşayan, uyanık ruh o kadar esnek ve duyarlıdır ki bir makinemsilik dehşeti vardır onda. Can gerçekten yaşarken, duyduğu en derin korku belki de makinemsilik korkusudur. Çünkü yaşamda makinemsilik, ölüm sürecinin baskın çıkması demektir.

Yaşayan canın büyük korkusu vardır. Yaşayan can, makinemsi mantıksal kandaş cinsel sonuçtan korkar. Uyku süreci hep bu sonuca varır. Düş süreci, bir makinemsilik egemenliğini şeytancasına getirir bizim üstümüze. Ama herhangi sıkıntılı bir

düşte düş sonucu hemen hemen her zaman canın arzusunun tam tersidir. Halk arasındaki düş yorumcuları bunu anlamışlardır ve düşlerin geriye doğru okunmasının gerektiğini söylemişlerdir. Bir düğün düşü görün, bir cenaze demektir bu. Arkadaşınızın iyi olmasını dileyin ve onun ölümünden korkun ve düşünüzde onun cenaze törenini göreceksiniz. Her arzunun, bu arzunun gerçekleşmeyeceği gibi, kendisine karşılık gelen bir korkusu vardır. Ruhta bir tutuklanma noktası ve dolayısıyla da bir imge oluşturan, korkudur. Bu nedenle, arzu imgesi olarak korku imgesini düş makinemsi bir biçimde oluşturur. Eğer içinizden düşmanızın ölmesini ister, gelişim göstereceğinden korkarsanız, düşünüzde onun düğününü göreceksiniz.

Her zaman bu basit tersiniş kuralı geçerli değildir tabi. Ama düşlerin en genel kurallarından birisidir bu yine de ve ruhsal bir doğanın arzu ve korku düşlerine uygulanır çoğunlukla.

Dolayısıyla, bir kandaş cinsellik düşü, yaşayan ruhta bir kandaş cinsellik arzusunu kanıtlamaz. Tam tersini, makinemsi sonucun yaşayanbir korkusunu, canın makinemsilik korkusunu yanıtlar. Ve bu safsata gibi gelse de, epey düş numarasını açıkladığını sanıyorum. Makinemsi sürece güzel gelenin, kendiliğinden cana nefret edilesi geldiğini. Uyanık yaşayan can, makinemsi olmasıyla ölümden korktuğu gibi korkar makinemsilikten.

Bence bunlar ilk iki ve iki en önemli düş ilkesidir: makinemsilik ilkesi ve tersiniş ilkesi. Bizler için hiçbir şeyi çözümlemeyecekler, ama büyük bir yardımda bulunacaklardır. Düşlere yol açarken çok dikkatli olmak zorundayız. Yaşayan

kendiliğinden canın, düşlerin, rastlantının veya herhangi bir makinemsilik sürecinin zorbalığı elinde kötü yollarda kullanılmasına yol açmak, kendimize işlediğimiz bir günahtır gerçekten de.

Öteki devinimsel düşleri de alın ele. Önce düş imgesi, genellikle. Herhangi önemli bir düş imgesi, kendiliğinden yaşayan ruhta genellikle bir köstek veya tutuklanma simgesi veya imgesidir. Başka bir ilke daha vardır. Ama imge bir simgeyse eğer, o zaman simgeyi açıklamanın tek sağlam yolu, simgeyle bağlantılı olan duygu niteliğinden yola çıkmaktır.

Örneğin bir adamın atlar üzerine belirgin bir tutkulu korku-düşü olsun. Ansızın gemi azıya alabilen iri atlar arasında bulur kendisini birdenbire. Sağında, solunda, çevresinde onu yok etmeye ürküterek, çılgıncasına debelenip dururlar iri gövdeleriyle. Atın ayakları altında her an ezilebilir.

Bunun bir baba karmaşası düşü olduğunu hemencecik söyleyecektir size belki bir ruhsalçözümleyici. Bazı simgelerin karmaşık sıralaçlara konmuş olduğu anlaşılıyor. Ama hepsi gelişigüzeldir bunların.

Duygusal bağlantıyı inceleyerek, duygunun kösnül olduğunu, atların güçlü, güzel sayılan gövdelerinin, yakınlığının, yuvarlak kalçalarının büyük bir izlenimi olduğunu buluruz. Bir ata duyulan devinimsel tutku, sakınca tutkusu mudur? Salgısal sinir merkezlerindeki büyük bir kösnül tepki, yoğun, kösnül, baskın bir istem tepkisidir bu. Çılgıncasına kişneyen, tepen ve şaha kalkan at, yoğun bir biçimde güçlü olan salgısal sinir merkezlerinden etkir. Ama salgısal sinir merkezlerinden kaynaklanan bu yo-

ğun etkinlik erildir; salgısal sinir merkezleri, en yüksek peklik derecesindedir erilde. Dolayısıyla, at düşü erildeki en derin kösnül etkinliğin bir engellenişiyle ilgilidir. Erkeğin makinemsi düş canına yönelik, makinemsiliği seven, önemli kösnül eril etkinliğin en büyük tehdit demek olduğu, bir korku nesnesi olarak çıkmıştır at ortaya. Kösnül doğayı bastırmış olan makinemsi sahte can, bastırım altında tutmak ister bunu. Oysa kendiliğinden yaşayan canın en büyük arzusu, bir tehdit olarak gösterilmiş olan bu eril kösnül doğanın ta kendisinin, yaşamda gerçekten gerçekleşmesidir. Kendiliğinden ben, en derin ve en güçlü kösnül doğanın gerçekleşimi ve kurtuluşu için gizliden gizliye özlem duyar. Bir baba karmaşası öğesi söz konusu olabilir. Babanın güçlü kösnül varlığına da değinebilir at ayrıca. Düş, kendi babası olan kösnül eril için düş görenin bir sevgisi anlamına da gelebilir. Ama kandaş cinsellik ile hiçbir ilgisi yoktur bunun. Sevgi, yalnızca sevgidir belki.

Boğa düşü, ilginç bir tersiniştir. Boğada güç merkezleri, göğüs ve omuzlardadır. Kafanın boynuzları, üst bendeki bu engin gücün simgeleridir. Kadının boğadan korkması, erkekteki devinimsel üst merkezlerin büyük bir korkusudur. Erillik simgesi olmasına karşın, boğanın boynuzları, üst merkezlerin korkunç gücünü temsiller. En olumlu devinimselliği göğüs ve omuzlarda bulunan bir kadın, boğaya hayranlık duyar. Onun kapılabileceği, boğa ve boynuzların düş korkusu, alt merkezlerden, kösnül benden değil, üst bedenin yoğun dirimsel merkezlerinden kaynaklanan bir bağlantı içine girme arzusu gibi bir öneme tersinmiş olabilir: üst merkezlerden kutuplanmış ve kadının büyük göğüs

merkezine yönelmiş erillik organı. Onun uyanık olduğu zamanki korkusu, savunumsuz alt benini delip geçebilecek olan, erkeğin üst kızgınlığı ve gücünden, büyük göğüs ve omuzdan duyduğu korkusudur. Korku ve arzu, birbirlerine yakındırlar –ve ince, soyutlanmış boğa beline duyulan bir hayranlıkla uyum gösterir.

Diğer düş korkuları veya güçlü düş izlenimleri, hemen hemen hiç imge içermeyebilirler. Örneğin, salt bir geometrik biçim veya arı bir matematik örneği karşısında duyulan büyük bir korku olabilir bu. Ya da hiçbir imgesi olmayabilir bunların, yalnızca bir koku, renk ve ses duyumu olabilirler.

İnsan bütünlüğünden salt makinemsi biçeme alçalan canın düş korkularıdır bunlar. Kendimizi eğer yeterince ülküselleştirirsek, kendiliğinden merkezler en sonunda yalnızca veya hemen hemen yalnızca makinemsi biçimde çalışırlar. Başka bir varlıkla devinimsel hiçbir ilişkileri yoktur. Giremezler bu ilişkilere. Tüm devinimsel ilişki güçleri söndürülmüştür. Kuvvet ve madde, duyum ve yasanın makinemsi dünyasına göre etkinlik gösterirler yalnızca. Dolayısıyla, düş etkinliğinde duyum veya soyutlayım, soyut yasa veya hesaplama, baskın veya özel imge olarak görülür. Düş içinde bir hayranlık veya zevk duyumu olabilir. Uyanış duyumu korkudur. Çünkü can her şeyden çok, kendi bireysel bütünlüğünden, makinemsi ölüm dünyası olan, dış dünyanın makinemsi etkinliğine alçalmasından korkar.

Bu da bizim bugünkü sakıncamızdır. İçten pazarlıklı ülkücülük veya içten pazarlıklı maddesel amaç aracılığıyla, kendiliğinden, bütünsel varlığının ilk doğasındaki canı yok etme ve bu-

nun yerine ikinci, makinemsi evrenin makinemsi doğasını koymaya yönelmişiz. Bu amaç için gece geç saatlere kadar uyanık kalmış ve sabahları geç kalkmışızdır.

Geceleri geç saatlere kadar uyanık kalmak her zaman için kötüdür. Ne kadar ülküsel olabilirsek olabilelim, güneş battığı zaman, yaşamın doğal biçemi değişir içimizde. Akıl, etkinliğini değiştirir. Egemenliğini yitirmesinden önce can yavaş yavaş edilginleşir, akıl da ikinci etkinlik evresine geçer. Geçmiş günün sonuçlarını toplar bilince, sakin düşüncenin balını veya koparılmış çiçeklerin tatlı acı balını bırakır. Geçmiş olan şey bilinçliliktir. Hepsi de geçmiş, bitmiş, tamamlanmış, sonuçlandırılmış –ya tatlı, ya da acı bir biçimde sonuçlandırılmış– olan şeylerin dile getirilişi olan tarihi, ağlatıyı ve serüveni okuma zamanıdır akşam. Bunun zamanıdır akşam.

Ama şenlik, içki ve sevda zamanıdır ayrıca akşam. Alkol kana karışır ve güneş ışınlarının etkilediği gibi etkir. Yaşama alevlenir, erke ve bilinçliliğe açılır. Bir yanma süreciyle ama. Yaşamamış olduğumuz günün yaşamını, güneş doğumlu alkol yardımıyla duyum, bilinçlilik, erke ve tutkuya alevleriz şimdi ve yaşarız. Ülkücülük yasalarından, denetim ve korku kısıtlanışlarından bir kurtuluştur. Bilinçliliğe can veren kandır bu. Ama özgürlüğüne savuşmuş bilincin çizgisi her iki yönde de olabilir tabi: daha keskin akılsal etki, daha büyük ruhsal duygu ateşi veya daha derin kösnüllük. Sonuncusu bugünlerde daha da alışılmışın dışına çıkıyor.

Gecenin etkin akıl-bilinçliliği, bir tür geçmişe bir bakıştır, ya da doğrudan kandan kaynaklanan, dengesiz, içtepisel bir haykırış biçimidir. Çünkü gecenin etkin bedensel bilinçliliği, kan bilinçliliğidir, en temel bilinçlilik biçimidir. Bizim en yüksek devinimsel üst bilinçlilik biçimimiz görmektir belki. Ama bizim en derin alt bilinçliliğimiz, kan bilinçliliğidir.

Ve devinimsel alt merkezler kan tarafından yönetilirler. Kan, gece yoğunluğuna yükseldiği zaman, ilk önce doğal olarak alt devinimsel merkezleri uyandırır. Salgısal sinir merkezlerinin yardımıyla, bizdeki üre akımını denetleyen, ama ayrıca kanın yoğun etkisini cinsel tutkuda da dile getiren, büyük midealtı sinir ağına aktarır sesini ve ateşini. Cinsellik, bizim en derin bilinçlilik biçimimizdir. Kesinlikle ülküdışıdır, akılsal olmayandır. Arı kan bilinçliliğidir. Kanın temel bilinçliliğidir, bizde arı maddesel bilinçliliğe en yakın olan şeydir. Canın hemen hemen uykuda olduğu zaman, gecenin bilinçliliğidir.

Kan bilinçliliği, yaşayan canın ilk ve son bilgisi; derin bilgisidir. İlk, kısık, boğuk sesiyle konuşan, yalnızca kısmen etkiyen candır bu. Can, bütün üst bilinçliliğin çok tatlı derecelerini ve biçimlerini söndürünceye kadar, olduğu gibi işlerlik gösteremez kan bilinçliliği. Ben, dinginliğe geçerken, beyinden, büyük sinir merkezlerinden elini eteğini çekip en sonunda uyuyabileceği, kana çekilir. Ama kanda kendisini canlı diri açığa vururken karanlık ve güçlü saatte, büyük çağrısını yapar o zaman. Çünkü bütünsel ve parçalı kan bile bir yanıt gereksinir. Kızıl Deniz'in suları gibi, cinsler arasında çift yanlı bir kutupsallığa bölünmüş-

tür kan. Gece bastırdığında ve bilinç daha derinlere gömüldüğünde, boğuk boğuk seslenen kan duyulur ansızın. Cinsel bilinçliliğin derin merkezleri ansızın kendiliğinden etkinliklerine geçerler. Kendimle kadın arasında derin bir devre kurulur ansızın. Benim kan denizim ansızın onun kan denizine doğru kabarır ve akar. Salt sürtüşmesel bir bunalım ve kan birleşimi anı yaşanır. Sonra bütün kanım dönüşmüş, değişmiş olarak kendi yollarına doğru geri çekilir. Benim yoğun kan yenileşiminin, benim yenileşiminin derin temelidir bu.

Güzel yüzler, beyaz ten, pembe göğüsler veya cinsel sevginin geri kalan herhangi bir süsüyle hiçbir ilgisi yoktur bunun. Bu süsler güne özgüdür. Erkeğin kanından ve kadının kanından elektriksel dönüşümün tuhaf akımı geçerken, cinsel bunalım içindeki kanın yoğun ve ağır son birleşimiyle ne gözlerin, ne ağzın, ne de ellerin herhangi bir ilgisi vardır. Ayrılırlar ve dönüşmüşlüklerinde uyurlar.

Ama en derin ve en temel davranışlarında bile can hâlâ bireyseldir. En maddesel bilinçliliğinde bile, hâlâ bütünsel ve bireyseldir. İnsanın kan dolaşımının bir örnek olduğunu düşünürsünüz. Gerçekten de öyledir, içimizdeki herhangi bir şeyden bir örnekliliğe en yakın olan kandolaşımıdır. İnsanın kandolaşımı, hemen hemen bir örnektir.

Bir örnek değildir ama. İlk olarak, eksiksiz devinimsel kutupsallıkta, cinsel kutupsallıkta çift yanlıdır. Kadının kanı da erkeğin kanından farklı olarak, karşıt olarak kutuplaşmıştır devinimsel olarak. Onların cinsel birleşim sırasındaki çalkantılı du-

rumları, tüm deniz boyunca yayılan yeni bir devrenin kurulduğu andır; bizim yeraltı dünyamızın koyu, kaynayan, kızıl suları, her birimizde yeni bir devinimsellik içinde çalkalanır. Ve ikinci olarak da bir bireyin kanı, kendi kanıdır. Yani, bireyseldir. Ve biz erkeklerin hemen hemen her kadınla durulgüçlü bir devinimsel cinsel bağlantılarımız olsa da kanın bireyselliğe bile bizim buna karşılık gelen, kucaklayacağımız kadındaki kanın bireyselliğine gereksinmemize yol açar. Erkek veya kadın ne kadar bireyselse, bireyseldışı bir birleşim de o kadar doyumsuz, uçkuru gevşeklik olur. Ne kadar bireyselse kanımız, kendine özgü yanıtı, bireysel bir kadını, bizimle kan kutuplaşımı kurmuş olan kadını da o denli arar.

Ülkücülük hatasını işledik yine. Bizler gibi düşünen ve konuşan kadının, kan yanıtı olacağını düşündük. Ve böylece olması için de zorladık her şeyi. Felaketimiz sonucuna. Bizler gibi düşünen ve konuşan kadının bizimle devinimsel kan kutupsallığı olmayacağı hemen hemen gün gibi aşikârdır. Devinimsel kan kutupsallığı kadını benden farklı kılacaktır, düşünce biçeminde bana benzer kılmayacaktır. Düşünce biçemine göre sözel olarak çok değişik anlatımlarla sonuçlanabilecek denli çok daha derindir kan duygudaşlığı.

Yaşamın içini dışına çevirmekle, gün benini geceye ve gece benini de güne sürüklemekle büyük bir hata işledik. Sevgiyi ve cinselliği, bir görme, işitme ve gün bilincinin yarar sorunu yapmışız. Erkekleri ve kadınları, bu yüzeysel benzerlik ve avamlık temelleri üzerinde bir araya getirdik –akılsal ve üst duygudaş bi-

linçliliklerini de. Ve böylece kanı boyunduruğa sokmuş olduk, ki onu parçalanmaya zorlamak demektir bu.

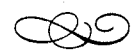
Geceleyin aydınlığımız, gündüzün de uykumuz çok. Bu üst bilincin dinme saati geldiği zaman, akılsal, görsel ve ülküsel bilinci yaptığımız gibi, gecenin derinliklerine dek uzanmak kötü bir şeydir, çünkü bilmek ve hareket etmek zamanıdır bu kanın. Üst, dış kökenli akılsal bilinçten ve bilinçli amacın akılsal kösnüllükten, büyük kan gerginliğini, cinsel tepkiyi kışkırtmakla, bedenlerimizdeki kanın da kendisini yok etmiş oluyoruz böylece. Onun kendi devinimsel dalgalanımını önledik. Kendi temel varlığını bulmasını engelledik, kendi devinimsel bunalım ve bağlantısını bulmasının önüne geçtik. Üst ve dış kökenli bilinçten cinselliğimizi nasıl işlersek işleyelim, bizim kendi kan yaşamımızın yoksullaşımından ve çarptırılmasından başka bir şey elde etmeyiz. Elimizden hiçbir şey gelmez. Ya kendiliğindenselliğe karışmaktan vazgeçeceğiz ya da yavaş yavaş bozulacağız.

Gün doğumunu aşıncaya kadar uyumakla da buna benzer bir hata işlemişizdir. Güneş doğar doğmaz değişir yapımız. Güneş iyice yükseldi mi, yaşamımızın oldukça normal olduğunu düşünürsek, uykumuz artık gerçek uyku değildir. Güneş tepeye yükseldiğinde, etkin devinimsel üst bilinç merkezleri uyanmaya başlar. Kan, titreşimlerini ve hatta kimyasal yapısını değiştirir. Ve sonra biz de uyanmak zorunda kalırız. Gün içine uzanacak denli çok uyumakla kendimize büyük zararlarda bulunuruz. Öğleden sonra yarım saatlik uyku, bir yeniden ayarlanımdır. Ama sabahları uzun saatler boyu uyumak, zarardan başka bir şey değildir. Bu

arada üst bilincimizin etkin merkezlerini, makinemsi kan dolaşımının egemenliğine teslim ederiz. Sabah uykumuzda kendimizi yere zincirleriz. Sabahın kan gücünü sahte düşlere ve gittikçe artan tembelliğe dönüştürürüz. Ve doğal olarak, aynı tembellik çizgisinde kötüden betere doğru diretiriz.

Yere zincirlenmiş, etkin sinir merkezlerimizle, her yanımız kırık dökük bir biçimde uyanırız. Sabah uykuları sırasındaki makinemsi kan dolaşımının ağırlığıyla, düşlere ve tembelliğe ezilip harcanan gün bilinçliliğimizin güçlü merkezleri yüzünden, asla yeniden gün bilinçli olamayız. Sonra da, tekdüze ve makinemsi bir yaşam duygusuyla uyanırız. Sağlıklı ve iyi bir yenilenme söz konusu olamaz. Daha başlangıçtan yorgun hissederiz kendimizi. Ve böylece en sonunda uyanmaya başladığımızda, sabahları ve gündüzün kendimize uyumamızın, uyumamızın gerektiğini söyleyecek denli uzatırız gün bilinçliliğimizi geceye. Güneş doğduktan sonraya kadar uzatmaktansa uykumuzu, yalnızca altı saat uyumak daha iyidir. Özellikle sinirli olanlar olmak üzere, her erkek ve kadın güneş doğar doğmaz yataktan kalkmaya zorlanmalı. Ve bedensel etkinliğe zorlanmalılar. İnsanların çoğu şafak söker sökmez ağır çalışma ortamına girmiş olmalıdır. Yoksa, çok geçmeden sinirsel hastalıklara yakalanacaklardır.

XV.
ALT BEN

Güneşin günümüzün gezegeni olduğu gibi, ayın da gecelerimizin gezegeni olduğu anlaşılıyor böylece. Ve bu da salt rastlantısal, hatta makinemsi değildir. Ayın gelgit ve bizler üzerindeki etkisi, öyle rastlantısal bir olgu değildir. Yaşamın kendisinden evren yaratılışının sonucudur bu. Ayı bir yana, güneşi de öbür yana atmış olan, yaşamın kendisiydi. Ay ile yerkürenin yaşayan bireyleri arasındaki devinimsel-yaşamsal ilişkiyi değişmez tutan da yaşamın kendisidir. Her bir bireyin aya bağımlı olduğu gibi, ay da süregiden varlığı için bireylerin yaşamına o kadar bağımlıdır.

Güneşle de aynı şeyler söz konusudur. Güneş batar ve tüm yaşayan bireylerle arasındaki yaşam devresinde, onun kusursuz kutupsallığı oluşur. Devreyi bozun, güneş de bozulur. İnsanlar, hayvanlar, kelebekler, ağaçlar, kurbağalar olmaksızın, bir mum gibi yanıp tükenirdi güneş. Güneşin yanmasını besleyen ve güçlü

dengesi içindeki güneş yüreğini oluşturan, bireylerden yayılan yaşamdır.

Ayla da aynı şeyler söz konusudur. Başlıca bize dayanarak yaşar, biz de ona dayanarak yaşarız. Her şey bir görelik sorunudur. Her kuvvetin başka bir kuvvete ve kuvvetlere görel olduğu gibi, her varlık da başka varlıklara göreldir. İnsanın yaşamı insana, hayvana ve bitkiye dayandığı gibi, güneşe, aya ve yıldızlara da dayanır. Ve başka bir biçemde de ayın varlığı kesinlikle bitkilerin, hayvanların ve insanların yaşamlarına dayanır. Ayın varlığı, kendi başına özgün olan bireylerin yaşamına dayanır. Bireylerin yaşamı olmadan, paramparça olurdu ay. Ve özellikle de ay, çünkü devinimsel olarak buna, bizim kendi dünyamıza kutuplanmıştır. Yıldızlar ve güneş arasında yaşam soluğunun nerelere kadar uzandığını bilmiyoruz. Ama yalnızca bizim yaşamımız destekler ayı. Ayın, bizim tek dünyasal bireyselliğimizin kutbu olduğu gibi.

Bu nedenle, ay ile her bireysel varlık arasında yaşamsal bir devingen akım olduğunu bilmemiz gerekir. Ayın doğrudan bireylerin yaşamı üzerine dayandığı gibi, bireylerin yaşamı da doğrudan aya dayanır.

Ama ne gibi bir yolla bireylerin yaşamı doğrudan aya dayanıyor?

Ay, karanlığın anasıdır. Etkin karanlığa inen ipucudur ay. Ve bizlerin, belin altında, karanlık içindeki varlığımız vardır. Belin altında, hiçbir şeyi görmeyiz. Gündüzün yaşamımız yukarıya, aydınlıkta gören güneş uyanığı açık gözlere ve akla kutup-

landığı zaman, alt bedenin güçlü devinimsel merkezleri, olumsuz kutupsallıklarında, bağımlı bir biçimde etkinliğe geçmeye başlar. Ve sonra yukarıya yönelir, evreni görsel, sözel ve düşünsel olarak inceleriz –her şeyi görmeye, her şeyi işitmeye, her şeyi bilmeye açılırız. Tüm evreni bizim bilinçli bireysellik alan sınırlarımızın içine getirmeyi arayan ve bu eski dünyadan, yaşam ağacında yeni, yemyeşil dalların tomurcuklanması için, yeni dünyalar kurmaya her zaman için can atan, uzun boyluluğumuzda ve gözleri ardına kadar açık ruhumuzda, yukarıya doğru kutuplaşmış, devinimsel bir akım seliyiz biz. Gövdesinin koca eski dünyasından yeni, yeşil dallar uzatmadığında bir ağacın öleceği gibi, insan, hayvan ve bitki her zaman için bir yenilik getirmediği sürece de tüm evren yok olup gidecektir: kurbağa, daha canlı bir renge bürünüyor, daha yaşamsal bir anlak geliştirerek, ellerini biraz daha usulca yayarak, kuşlar, ötüşlerine yeni sesler, uçuşlarına yeni bir keskin sapma, yuvalarına yeni bir güzellik getiriyorlar; ve insanlar, yeni dünyalar, yeni uygarlıklar kurarak –tüm bunlar olmadan, evren yok olup giderdi. Yaşayan bireylerin yeni yaratılarda bulunmak yönündeki bu çabaları olmasaydı, evren yavaş yavaş ölür ve yavaş yavaş parçalanıp giderdi. Yeni, yeşil dallar çıkarmayan ve biraz daha genişlemeyen bir ağaç gibi.

Ama ölen bir ağaçtan yeni çelikler sürer. Eski yapraklar düşmek, eski biçimler ölmek zorundadır. Eğer bazı dönemlerde insanların milyonlarcasının ölmesi kaçınılmaz oluyorsa, yaprakların da her sonbahar düşmesi gerekir. Ve ölen yapraklar da iyi karatoprak yaparlar. Ölen insanlar da. Ölen insanların ruhları bile.

Dolayısıyla, eğer ölüm büyük sayılar için bir amaç olacaksa, olsun öyleyse. Eğer Amerika'nın bu zehirli gazı yapması gerekiyorsa, yapsın öyleyse. Ölüm, bizim amaçlarımızın amacıysa, ölüm yolları bulacağız o zaman; iyilikseverlik işlerimiz ne olacaklarsa olsunlar.

Ama bu kez bence kış dönemini, ölüm ve çıplaklık dönemini bilinçlice ve sorumluca atlatmamız gerek: yani bazılarının, hatta bazı ülkelerin atlatması gerek. Çünkü şimdi, Roma dönemlerinde olduğu gibi, canlı, yabanıl yaşam için herhangi büyük bir korunumlu alan yok artık. Gotlar, Galler, Almanlar, Slavlar, Tatarlar. Dünya, insanlarla dopdolu, ama hepsi de kendi uygarlıklarına saplanmışlar, hepsinin de bizim kendi kötülüklerimizin aynıları var, aynı makinemsiliğimize sahipler ve bizim tüm yok edici yollarımızı biliyorlar hepsi de. Bu kez, başı çeken uygarlık, Yunan, Roma veya Pers uygarlıkları gibi ölemez artık. Büyük bir çöküntü yaşaması kaçınılmaz olabilir tabi. Ama bir sonraki uygarlığa yaşayan ipucunu tüm çöküntü boyunca taşıması, aktarması gerekir. Bunu Çin, Japonya, Hindistan veya Afrika'ya – büyük kalabalıklardan herhangi birisine– bırakmayı düşünmek pek iyi bir şey değil.

Ve işte buradayız ve yeni bir çağa geçebilecek gibi görünmüyoruz pek. Dayanacağımız neyimiz var? En son çılgınlık, Bay Einstein'ın Görelik Kuramı'dır. Garip olan, herkesin Görelik sözcüğüne alevlenmesidir. Beklemekte olduğumuz bir şey olmalı en azından. Ne ama? Benim anlayabildiğim kadarıyla, Göreliğin anlamı, sıradan meraklı bir akıl için, evrende tüm diğer kuvvetle-

rin bağdaştırılabileceği hiçbir salt kuvvetin bulunmadığıdır. Dünyayı yöneten bir tek olsun salt, merkezcil ilke yoktur. Büyük evrensel kuvvetler veya makinemsi ilkeler yalnızca birbirleriyle olan ilişkileri çerçevesinde bilinebilirler ve yalnızca birbirlerine olan ilişkileri içinde var olabilirler. Ama, diyor Einstein, makinemsi kuvvetler arasındaki bu ilişki değişmezdir ve matematiksel bir bağıntıyla gösterilebilir, ki bu matematiksel bağıntı, evrenin bütün makinemsi kuvvetlerini özdeşleştirmek için kullanılabilir.

Bunun bilimsel olarak hepten yanlış olmadığını umuyorum. Einstein kuramından benim anladığım budur. Takıldığım nokta, özdeşlik bağıntısıdır. Işığın uzaydaki hızının Einstein fiziğinde deus ex machina* olduğunu da sanıyorum. Birisi bir gün gelecek, uzayda yayılırken ışığın kuyruğuna tuz ekecek ve sonra ışığın yalın hızı karmaşık bir şeye ayrılacak ve Görelik bağıntısı paramparça olacak. Ama ben olan bitenlerden haberi olmayan kemikleşmiş birisiyim, o yüzden dilimi tutacağım.

Bütün bildiğim şey, insanların Görelik sözcüğünü akıllarına takmış oldukları ve yaygın akılda sav sözlerin her zaman gizil bir düşünceye veya kavrama değindiğidir. Bizim ülküsel olarak dönmekte olan evrenimizin en son merkez dingilini devirmek, bir Yahudi'ye düşmüştür. Yahudi anladığı yüzyıllardır delikler delip durmaktadır bizim ülküsel düzenimizde –bilimsel ve toplumbilimsel olarak. Çok iyi bir şey bizim için. Bay Einstein'ın dingil milinin ta kendisini çekip çıkarmış olduğunu söylemekten sevinç duyuyoruz şimdi. En azından kaba akıl bunu böyle anlı-

* Gerçekdışı şey. (Ç.N.)

yor. Özdeşlik bağıntısı önemli değildir. Dolayısıyla, yaygın akla göre evren dingili mingili olmadan bocalansın dursun şimdi. Gerçekten de baş tanımaz bir sonuç. Ama Yahudi aklı sinsice sürüklüyor bizi baş tanımaz sonuçlara. Yanlış, makinemsi saplantılardan sürüklenip kurtarılmakla sevinç duyuyoruz zaten. Ve dosdoğru yolculuğa sürüklendik mi bir kez, bir çıkış noktası bulabiliriz o zaman.

Evrende salt hiçbir şey kalmadı o zaman. Hiçbir şey. Lord Haldane, arı bilginin salt olduğunu söyler. Gidebileceği kadar tabi. Ama arı bilgi evrenin yalnızca ufacık bir parçasıdır ve her zaman bilinen şeye ve bilene göreldir.

Ben kendim Göreliğe eğilimli olduğumu sanıyorum. Evrende hiçbir salt ilkenin olmadığını sanıyorum. Her şeyin görel olduğunu sanıyorum. Ama ayrıca yaşayan her bireysel yaratığım kendi içinde, kendi varlığında salt olduğuna da en güçlü bir biçimde inanıyorum. Ve evrendeki her şey yaşayan bireysel yaratığa göreldir yalnızca. Ve yaşayan o bireysel yaratıklar, birbirlerine göreldir.

Peki ya bir amaç? Son bir amaç yoktur. Ama atılmış her adımın kendine özgü küçük, görel bir amacı vardır. Peki ya bir sonraki adım?

Evet, ilk ve son olarak, kendi özel ve bireysel varlık bütünlüğüne ulaşması gereken her bireysel yaratık. Çok iyi, çok güzel – ama nasıl? Şey, diğer yaratıklarla olan yaşayan, devinimsel bir ilişkiyle. Yine çok güzel, hoş, küçücük sıfatlar. Ama ne tür yaşayan bir devinimsel tepki? Şey, bir sevgi ilişkisi değil bu, iki kere

iki dört; ne de kardeşlik, eşitlik ilişkisi. Bundan sonraki ilişki, devinliği ölçülemeyen bir güven ve sorumluluk, hizmet ve önderlik, söz dinlerlik ve arı yetke ruhundaki, insanların insanlara karşı bir ilişkisi olmalıdır. İnsanların önderlerini seçmesi ve onlara ölümüne bağlı kalmaları gerekir. Yüce öndere doğru yükselen bir piramit gibi bir toplum, odaklanan bir soyluluk düzeni olmalı.

Şu an bütün bunlar tatsız görünüyor. Ama bizim çağımız sırasında öğrenmiş olduğumuz tüm sevgi, ruh ve elerki üzerine olan derslerden sonra, yeni düzenimizi bulabiliriz.

Bir bütün olmak istedik. Ve başaramadık. Çünkü o bütünün parçaları değildik. Önce iyi gündüz benleri, son derece iyi, güzel ve arınmış gündüz benleri olmak istedik. Olmadı ama. Çünkü biz ister isteyelim veya istemeyelim, bizim gece benlerimiz de var. Ve bugüne kadar doğmuş veya yapılmış kadınların en ruhsal olanının bile, herhangi başka birisi gibi yerine getirecek doğal işlevleri vardır. Bu gerçeğe her zaman ayak uydurmak zorundayız.

İyi öyleyse, bizim gece benlerimiz var. Ve gece beni, devinimsel benin temelinin ta kendisidir. Kan bilinçliliği ve kan tutkusu, bizim kaynağımızın ve kökenimizin ta kendisidir. Bu kaynakta kalamayız. Ne de Freud'un yaptığı gibi, bu kaynaktan bir amaç çıkarabiliriz. Yaşam işi, bu kaynaktan dışa açılmaktır. Ama her bir gün yeniden başlamalısın kaynaktan. Kanın karanlık denizinden her gün yeniden doğmalısın.

Geceleyin uykuya yattığınız zaman, "İşte ben olan ve olduğunu bildiğim insan ölüyor," demek zorundasınız kendinize. Ve

sabah kalktığınızda da "İşte hâlâ kendim olan, bilinmeyen bir nicelik doğuyor" demek zorundasınız kendinize.

Her sabah tutkunun, boğuk boğuk seslenen kanın karanlık uykusundan çıplak doğan ben; budur gelecek toplumun birimi. Ve yaşama doğru, öndere doğru bireydeki tutkulu kanın kutuplanışı; bir sonraki uygarlığın devinimselliği bu olmalı. Daha güçlü, daha bireysel cana doğru canın yoğun, tutkulu özlemi ve bu özlemin gerçekleşmesi için duyulan tutkulu kan inancı sağlayacaktır insanlara yaşamın bundan sonraki güdüsünü.

Kanın temel bilinçliliğine ve karanlığına gömülmek zorundayız yine. Buradan da yine doğmak zorundayız. Ama karanlık ve sonumlanım banyosuna kadar doğmak diye bir şey söz konusu olmaz.

Bedensel canlılar olarak yaptıklarımızı yapmak zorunda olan uygar insanlar, toplumsal birimler olarak. Her gün, güneş batar gökyüzünden ve karanlık çöker ve her gün, bu gerçekleştiğinde, yaşam gelgiti patlak verir içimizde. Yukarılara ve dışarıya, akılsal bilinçliliğe ve etkinliğe akacağı yerde, aşağılara akmak için geri döner. Sindirim süreçlerine, daha aşağılardaki yoğun cinsel birleşimlere, uykuya doğru aşağılara.

Günün dış kökenli yaşamından, kökenlere doğru şimdi geri çekilen candır bu. Ve böylece, saatinde ilk büyük kösnül duraklarda, altkarın sinir ağında ve sırtaltı sinir merkezlerinde duraklar. Ama gelgit kabarır dehşetli, hemen hemen insandışı tutkulu cinsellik karanlığına, midealtı sinir ağının ve salgısal sinir merkezlerinin tuhaf ve ayımsı pekliğine ve sonra da derindeki,

daha derindeki en karanlık ruhun son büyük durağını geçerek, dünyanın merkezine. Uyuruz sonra.

Ve ay gelgiti tersine çevirir. Gündüzki benimizden bizleri, kösnül düzeylerin ay ışıklı karanlığından uykuya çağıran, büyük evrensel kutuptur ay. Kanı kaynatan ve bizleri tekrar durul kana geri döndüren aydır. Ve can kendi karanlığının denizine geri dönerken, akıl, aşama aşama, bu kösnül derinliklere yeniden geri çekilmenin akılsal bilinçliliğinin zevkini yaşar; ve sönümlenir sonra. Uykudur bu.

Ve böylece öğelerimize ayrışırız yine. Üst bilinçlilikten, akıldan, görmekten ve konuşmaktan geriye, yaşayan kanın derin, koyu, ağır, salınımlı bilinçliliğe geri döneriz yine. Cinselliğin son saatinde ben yükselen kanın güçlü bir dalgasından başka bir şey değilimdir. Öteki bireyde karşılık veren denizle birleşmeyi arayan. O sıra ben olan bireysel kan denizi kabarıp o sıra kadın olan bireysel kan deniziyle arı birleşim bulduğu zaman, o zaman bizim birliğimiz ve bilinçliliğimizde her birimiz sonsuzluğumuzun, derin varlık bütünlüğümüzün içine dalarız.

Denizden doğmuş Afrodit'in, ana ve acımasız tanrıçanın, ayın büyüsü altında olur bu. Çünkü bilginin beni kurtarmayacağı, ama denizin gelgite boyun eğdiği gibi, benim de boyun eğmek zorunda olduğum, öteki şaşılacak benime sürüklenmişim benim güneşli gündüz benimden. Ama ne kadar gidersem gideyim, hâlâ kendimde olduğumu bilirim ben yine de, yolculuğum sırasında.

Benim gün ve gece varlığımın çift yanlılığıdır bu öyleyse; bir yeniyetme için çok acı olan bir çift yanlılık. Çünkü yeniyetme gecesinin utanç ve korkusuyla düşünür. Gece benliğinin olmamasını isterdi o. Moloch'tur* bu ama ve kaçamaz ondan.

Ağaç, köklerinden ve yapraklarından doğar. Biz de, günlerimizden ve gecelerimizden. Gece bütünleşimi olmaksızın, kökleri olmayan ağaçlara benzeriz biz.

Ve gece bütünleşimi, ayın büyüsü altında gerçekleşir. Yekvücut oluşun arılığıdır bu. Ama böyle olması yanında, doğru bir çizgi değil, bir devredir bu. İki, bir olduğu zaman, şimşek çakıncaya kadar, yükvücut olmak. Ve bu, bu iki kan denizinin tutuşmasının şimşekler çakan anı, ana baba olma anıdır bu. Ama bir çocuğun doğumu, erkek ve kadın doğumundan daha azdır. Kadın o anda erkekten kendi büyük benliğine doğar; ve erkek de kadından. Budur temel. Ve gerçekleştirilemeyen, iki bireyde kusursuzlaştırılamayan, bireysel yaşamı alevlendiremeyen, ana babanın gerçekleştiremediğini kesinkes gerçekleştirmeye yönelik olan, damla damla akar ve yeni bir yaşamın tohumu olur. Ve hep böyledir bu.

Erkeğin bireysel kanının, kadının bireysel kanına doğru bir kutuplanışıdır öyleyse cinsellik. Bu kadarla kalmaz ayrıca. Ama asal işlevsel gerçekliğinde budur. Ve cinsel birleşim, erkek ve kadındaki devinimsel cinsellik kutuplarının bağlantı içine girmesi demektir.

* İncil'de, çocukların kurban edildiği Tanrı. (Ç.N.)

Cinsellikte, bizim ana, en temel varlığımız vardır. Burada bizim en temel temasımız söz konusudur. Erkekliğin ve kadınlığın gizemli kuvvetleri, midealtı sinir ağı ve salgısal sinir merkezlerinden kıvılcımlanır. Gizemli duygudaş sinir ağından, buna karşılık gelen kutba, keskin, yoğun duygudaşlık titreşimleri doğrudan yayılır. Ya da içten tutkulu sevgide bunun böyle olması gerekir. Akılsal hiçbir karışım söz konusu değildir. Üst merkezler bile karışmaz. Sevginin kör olduğu düşünülür. Çağdaş sevgi güçlü gözlükler taksa da.

Ama sevgi gerçekten kördür. Görmek, koklamak veya işitmek diye bir şey söz konusu olmaksızın titreşir güçlü çekimsel akım dişilde midealtı sinir ağından, yoğun bir telsiz haberi gibi havaya titreşerek. Ve erilin birindeki salgısal sinir merkezlerinden anında bir tepki söz konusu olur. Ve sonra görsellik ve gün bilinçliliği sönümlenmeye başlar. Hayvanlarda herhangi bir eril, herhangi bir dişilim titreşimini, gerektiğinde çok büyük uzaklıklardan bile alabilir, anlaşıldığına göre. Ama gelişim ne kadar ileriyse, uyum da o kadar bireyseldir. Her telsiz yalnızca kendi titreşim bandındaki haberleri alabilir. Özelleşmiş bireylerin cinselliği için de aynı şey söz konusudur. Güçlü devinimsel merkezden dişi, gizemli cinsel çağrısını, yoğun cinsel titreşimini yollar. Ve kendi doğasına göre, erillerden yanıtlarını alır. Eril, dişilin çekim alanına girer. Çaresiz bir biçimde tepkide bulunur eril. Az veya çok güçlü bir biçimde, devinimsel bir devre kurulur hemen. Yaşamın özgür, yabanıl ve bağımsız kaldığı sürece, cinsel devrenin varlığını sürdürdüğü sürece, sanki her şeye yetkin olduğu anlaşılıyor. Bir erille bir dişili veya bir erille belirli bir grup dişilin hep-

sinin de aynı titreşim bandında kutuplaşmış olduğu, bunları sarmalayan yalnızca bir elektrik akımı vardır.

Başlangıçta gevşek ve yaygın olan bu yaşamsal cinsellik manyetizma devresi, iki birey en sonunda birleşinceye kadar, yavaş yavaş kapanır, daha güçlenir, büzülür ve daha yoğunlaşır. Ve bundan sonra da çekim ve itim dalgası değişir. Özgür ve yabanıl yaşamda her yaklaşım yoğun bir itime ve her itim de yoğun bir duygudaş çekime neden olur. Tamamlanışa ulaşılıncaya kadar, garip arzu savaşımı böyle devam eder.

Ayın ve güneşin devinimsel kuvvetleri çarpıştığı zaman, gök gürültülü bir fırtına da olan bitenin tam koşutudur bu. Üç katlıdır sonuç; önce yıldırım, sonra arı suyun, daha sonra da yeni suyun doğuşu.

Cinsel ilişki de böyledir. Üç katlı bir sonuç vardır. Önce arı bir duyum ve gerçek bir elektrik çakışı. Sonra her eşteki kanın tümüyle yeni olan bir durumunun doğuşu. Ve sonra da kurtuluş.

Ama temel olan şey, gök gürültülü bir fırtına sırasında olduğu gibi, havanın kesinkes yenilenişidir; buradaysa, kanın yenilenişi. Cinsel birleşim sonrası kanın ak ve kırmızı yuvarlarının elektrodevinimsel durumunun oldukça değişik ve kansuyunun kimyasal yapısının oldukça değişmiş olduğunun görülmesi pek şaşkınlık yaratmasa gerek.

Ve bu yenilenmenin temelinde cinselliğin büyük büyüsü yatar. Bir bireyin yaşamı görünürde günbegün aynı devam eder. Ama aslında sinirlerde ve kanda, oralarda katlanılamaz bir basınçla biriken bir elektrik yüküyle elde olmadan karşılaşılır. Ve

tek gevşeme ve yenilenme yolu, arı ve tutkusal bir karşılıklı değişimdir. İnsanların büyük bir yaratıcı, dinsel veya yapıcı etkinlikte veya birbirleriyle ölümüne savaştıklarında birleştikleri gibi, üst benlikten kaynaklanan arı ve tutkusal bir karşılıklı değişimin gerçekleşmesi gerekir. Yaratıcı veya yapıcı etkinliğin büyük amacı veya savaşta kahramanca zafere ulaşma, gün zamanı benliğinin amacı olmalıdır her zaman. Ama bunun gibi bir amacın ta olasılığı, bilinçli kanın canlı devinimselliğinden doğar. Ve bir bireydeki kan, kusursuzlaştırılmış bir cinsel devrede bulur kendisinin yüce yenilenişini.

Kusursuz bir cinsel devre ve başarılı bir cinsel birleşim. Ve her zaman insanın canını ateşleyen amaçlı yapımsal etkinlik umudu olmadıkça da başarılı cinsel birleşim diye bir şey söz konusu olamaz ya da tutkulu, amaçlı yıkımsal etkinlik umudu. Birey için bu ikisi dinsel yönden aynı şey demektir. Bir amaç olarak cinsellik, bir felaket, bir kötülüktür. Ama tutkusal cinselliğin derin denizinde hiçbir kökü olmayan ülküsel bir amaç, daha da büyük bir felakettir. Şimdi şu iki şey var elimizde: çağdaş ağlatının temel konusu olan, öldürücü bir amaç olarak cinsellik veya öldürücü bir asalak olarak ülküsel amaç. Kendi içinde bir amaç olarak cinsel tutku her zaman ağlatıya götürür. Her zaman büyük bir amaçlı esinleniş bulunmalı. Ama makinemsi ülküsel amaç bir ağlatı olmakla kalmayıp, ağırdan bir aşağılanış ve kısırlaşımdır ayrıca.

En önemli olan şey, cinsleri arı olarak korumaktır. Ve biz arı sözcüğü ile oğlan ve kız arasındaki ülküsel bir kısır masumluk

ve benzerliği demek istemiyoruz. Bir erkeğin arı erilliğini ve bir kadının arı dişilliğini demek istiyoruz. Kadın gerçekten de aşağıya, dünyanın merkezine doğru kutuplanmıştır. Onun yoğun kutupsallığı, aşağı doğru akımda, ay çekimindedir. Ve erkek de yukarı, güneşe doğru, güneşin günlük etkinliğine doğru kutuplanmıştır. Kadınlar ve erkekler her şeyde farklıdırlar devinimsel olarak. Anlaştığımızı sandığımız akılda bile son kerte yabancıyızdır birbirlerimize. Erkekler ve kadınlar, aynı sözel dili konuşabiliriz biz: Türkler ve Almanlar'ın her ikisinin de Latince konuşabildikleri gibi. Ama bir erkek ne söylerse söylesin, onun anlamı bir kadının kulaklarına girdiği zaman oldukça farklı ve değişmiş bir şeydir artık. Ve cinsel kutupsallığı, cinsler arasındaki akımı ne kadar korursanız koruyun, farklılık hâlâ aynıdır. Bir erkekle bir kadın arasındaki arkadaşlık sırasındaki görünen karşılıklı anlaşmak, her zaman bir yanılsamadır ve her zaman parçalanmaya yöneliktir sonunda.

Bilinçliliğini yukarı doğru kutuplandırabilir kadın. Cinsel kavrayışsallığını çekip çevirebilir bile. Cinsel birleşimin elektriksel kasılımını üst bilinçliliğine bile yöneltebilir. Aralarındaki yılan ve elmanın ona öğretmiş olduğu numaraydı bu. Bilinçliliği yalnızca devinimsel olan, ama beyinsel olmayan yılan. Hiçbir akılsal yaşamı olmayan, ama yalnızca yoğun bir devinimsel, canlı aklı olan yılan, insan ırkının akılsal bilinçliliğine imrenmiştir. Ve bu oldukça bilge yılan, insanlığın akılsal bilinçliliğinin ederi için ödediğinden daha fazlasının, kadını akılsallığa saptırmanın tek yol olduğunu onu bilinçliliğin üst akımına uyandırmayı bildi.

Çünkü kadındaki bilinçliliğin gerçek kutupsallığı, aşağıya yöneliktir. Onun en derin bilinçliliği, bel ve karındadır. Saptırılmış olduğunda bile, böyledir. Dişil bilinçliliğinin büyük akımı aşağıya, bele ve ayaklarının çevresine doğrudur. Saptırın bunu, yukarıya, göğse ve akıla doğru sahte bir akım yaratın ve bir "anlaklı" kadınlar, hoş arkadaşlar, numaracı, kibar fahişeler, kurnaz orospular, soylu ülkücüler, bağlı dostlar, ilginç oynaşlar, verimli işçiler, parlak yöneticiler, tüm erkeksel düzenbazlıklar kadar etkili kadınlar ırkı yaratırsınız: ve daha iyisini, çünkü erkeklerin numaralarına kendilerini bir versinler, paldır küldür aldırmadan dolarlar her şeye. Ama bir süre sonra ölüp gider bu. Kadın, erkeğin ülkülerini ve numaralarını öğrenir öğrenmez, erkeklerin dünyasıyla başa çıkar çıkmaz –her şey biter. Yetmiştir ona. Yeterinden de fazla yetmiştir ona. Sarıldığı şeyden nefret eder. Kesinlikle sapıklaşır ve amaçlarından birisi kendisini ve ülkülerini cinsellikte kötüye kullanmaktır. Ki bugünkü işi budur onun.

Yılanın yassı ve beyinsiz başını ezdik. Ama onun başını ezen topuğumuzdan aldığı öç, iyi bir öçtür. İçinden aşağı doğru güçlü devrenin aktığı topuklar; korkunç bir sinirli uyuşuklukla uyuşmuş olan, bunlar ezilmiştir bizde. Bizleri dünyanın merkezine kutuplayan kopkoyu akım kösteklenmiş, kopmuştur. Mantarlar gibi, yere tutunacak hiçbir kökü olmayan, çelimsiz mantarımsı şeyler oluruz. Topallayıncaya dek ezmiştir yılan bizim topuklarımızı. Kadın için sızlayan topal tanrılar, köleleştirilmiş tanrılar, didinen topallar. Gökyüzünde arkadaşlık eden güneşle ayı görmezsiniz. Aralarındaki büyük uçurumu aşarlar onların ışınları.

Kadın ile erkek böyle işte. Yine ayağa kalkmaları gerek. Özbilinçliliklerinden yollarını bulmaları gerekir; başka bir şey yok çünkü. Ya da, her biri özbilinçlilikten diğerinin yolunu bulmalı. İçli dışlı ilişkilerimizde uygulamamız bizlere öğretilmiş olan bu cüzamlı hoşgörü yerine, en yoğunundan apaçık düşmanlık olmalı. Eğer karınız başka erkeklerle fingirdeşiyorsa ve siz de bundan hoşlanmıyorsanız, karınız, erkek ve hepsi sizin söylememiş olduğunuzu size söylemezden önce siz onlara söyleyin. Eğer herhangi bir ortamda size yapmacık görünüyorsa, söyleyin bunu ona öfkeyle ve hışımla ve engelleyin onu bu yönden. Haklı çıkmaya bakmayın. Onun yaptığı herhangi bir şeyden nefret ediyorsanız eğer, onun öfkelenmesini sağlayın. Başını ağrıtın onun ve yaşamını bir cehenneme dönüştürün, gerçek kızgın öfke sizde olduğu sürece. Sessiz sessiz öfkelenmeyin ondan ya da katlanmayın ona sessiz sessiz. Çok kötü, çok numaracı bir oyundur bu. Öfkeden çılgına dönüyorsanız eğer, belli edin bunu ona ve haşlayın onu ve asla pişmanlık duymayın. Onu inciteceğinden daha çok sizi incitecektir belki. "Haklı olabilir," olsunlar veya olmasınlar, gerçekten de öfkelendiğiniz zamanlardan asla pişmanlık duymayın ama. Kadını eğer hiç mi hiç umursamıyorsanız ve size gerçekten de artık kaldıramayacağımız denli davranıyorsa, iyice paylayın onu ve sonra yüreğiniz eğer paramparça olursa, ona bunu hak ettiğini ve daha da beterine layık olduğunu söyleyin.

Kadınların kocalarıyla da aynı şeyler söz konusudur. Bir kadının kocası eğer onun sinirlerine dokunursa, kızması gerekir kendisine. Onu başkalarıyla sıkı fıkı olduğunu hissettiği zaman

burnundan getirmesi gerekir onun. Onun köpekler gibi sürünmesine yol açmalı ve tükürdüğünü asla yalamamalı.

Kocayla veya karıyla olsun, insan tükürdüğünü asla yalamamalıdır. İçerde her şeyi yanlış yaparsınız sonra. Ne yaparsanız yapın, asla pişman olmayın.

Bizde bir sevgi, yumuşaklık, tatlılık, sıkı fıkılık, gelişigüzel iyilik ve bu tür her bir şeyin bozukluğu var bizde. Biz kendimizin böyle olmasının son derece iyi bir şey olduğunu sanırız. Ama kocalarımızda ve karılarımızda son derece sinirimize dokunur bu. Ama böyle olmamasının gerektiğini düşünürüz yine de ve tükürdüğümüzü yalarız.

Yapmamalıyız. İsa, "Eğer gözleriniz sizi rahatsız ederse, söküp çıkarın onları," dediği zaman, bu noktaya değiniyordu. Gözler gerçekten de rahatsız etmez bizi. Kendi şaşı gözlerimize düşkünüzdür daha çok. Bizleri düşünen kişiyi rahatsız eder yalnızca. Ve onları söküp çıkarmak onlara kalmıştır.

Özellikle sevgi ve yakınlık kötü niyetliliği için geçerlidir bu. Kendimizi hiç rahatsız etmez bu bizim içimizde. Oysa karılarımız veya kocalarımız için küstahlık ve aşağılıklık olacaktır bu. Ve hepsi de bir rezillik olan bu gelişigüzel sevgiye ve yakınlığa, iyiliğe ve tatlılığa dayandırırız biz kendi özbilincimizi gerçekten de. Eğer hırpalanıp bırakırsak bundan, özbilincimizden hırpalanıp bıkmış oluruz.

Ve işte erkekler, karılarınızı özbilinçliliklerinden, kendileri hakkındaki sevimli kavramlarından koparıp kurtarın onları. Kendileri hakkındaki sevimli düşüncelerinden koparıp lime lime

edin onları ve kendilerini gülünçleştirin kendi gözleri önünde. Kadınlar, aynı şeyleri kocalarınıza yapın.

Yaşamınız için savaşın ama, erkekler. Karılarınızın özbilinçleriyle kendi kendilerine dalmalarının önüne geçmeye çalışın. Afallayıncaya kadar hırpalayın onları. Kendi gerçek biçemine geri dönmeye zorlayın onu. Onun bütün dıştan etkilenmiş çağdaş kadın ve harika yaratık kılıklarını yırtıp alın üstünden. Onu bir kez daha çıplak bir Havva'ya indirgeyin ve elmayı fırlatıp atın.

Onun kendi gerçek bilinçdışı benliğine boyun eğmesini sağlayın ve bunu onun aklına girmesi için elinizden geleni yapın. Onu gerçek bilinçdışına zorla, zorla sürükleyin.

Ve sonra yapacağınız daha zor bir şey daha vardır. Onun kendinize "seven"i olarak bakmasının önüne geçin. Daha önce yapmamışsanız, iyileştirin onu bundan. Tanrı korkusunu sokun onun aklına böylece. Size yine inanmasını ve güttüğünüz köklü amaca arka çıkmasını sağlayın yine. Ama bunu yapmanızdan önce, köklü bir amaca arka çıkmanız gerekir. Birisini aldatmanın hiçbir yararı yoktur. Almazdınız bir kadını, gerçekten de. Güzelliğinin hatırına alınmayı yeğlemiş olsa bile, sizin için herhangi bir yararı olmazdı.

Çatışın onla ama. Onun cinsel sabırlılığı ve cinsel amacının gizil görkemi ve kurumunda çatışın onunla. Onun "bildiğini" ve kendini "haklı" sandığı köklü inancıyla savaşın. Tüm bunları soyup alın ondan. Onun eril önderliğine bir kez daha boyun eğmesini sağlayın: yönlendireceğiniz herhangi bir yer varsa. Yoksa eğer, kadınları kendi başlarına bırakın o zaman; onun kendisi-

nin bir amacı vardır zaten ve sizin hiçliğinizden ve boşluğunuzdan daha iyidir o.

Kendinizi yeni bir amaca toparlamanız ve eskisinden kendinizi koparmanız gerek. Bir erkek olduğunuzu ve bir erkek olmanın yalnız başınıza ilerlemeniz, kadının önünde yeni bir dünyaya doğru eski dünyadan bir yol açmak demek olduğunu bilmek zorundasınız. Ve yalnız başına olmak zorundasınız. Ve hep ileriye doğru başlamak zorundasınız. Ve hangi yönü alacağınızı bilmiyorsanız eğer, size gösterecek olan yüreğinizin adamına bakının çevrenizde. Ve izleyin –arkanıza bakmayın asla. Çünkü Lut'un karısı arkaya bakmakla tuzdan bir direğe dönüşmüşse, bu sefil erkekler kılavuzluk için hep kadınlarına geriye doğru bakmakla, yarı yarıya kokuşmuş gözyaşlarının sefil direklerine dönüşürler.

Size gerçek bir erkek, gerçek bir öncü olarak, inanması için bir kadınla savaşmak zorundasınız. Kadını kendisini bir öncü olarak kabul etmeyinceye kadar hiçbir erkek, bir erkek değildir. Onun amacını kendi amacınıza uydurmak için daha da zorlu bir biçimde savaşmak zorunda kalacaksınız, onun gece amacını sizin gündüz amacınızın önderliğine sokmak için. Ay, kadınların gezegeni, bizleri bizim gün benliğimizden geriye, bizim gerçek toplumsal uyumluluğumuzdan geriye, geriye çekilen bir gelgit gibi, bir eleştiricilik, ayrılış ve toplumsal çözünüm sürtüşmesi içinde geri çeker bizi. Kadının kaçınılmaz biçemidir bu, bırakın onun sözcükleri nasıl olurlarsa olsun. Onun amacı, korunumlu kapılar ardında düşmanca, gece yalnızlığı ve gizliliğin derin, kösnül bi-

reyselliğidir. Ve bir kadını kendi amacınıza, öte bir amaç olarak kendi amacınıza inandırmak, yürüttüğünüz amacın içinde onun amacını eritmek için, çok zorlu bir savaşım vermek zorunda kalacaksınız. En azından ona olmak üzere, hiçbir şeye boyun eğmeyecek, kesinlikle değiştirilemeyecek ve derin bir amaçla dolacak bir cana erişinceye kadar, asla hiçbir şeye inanmayacaktır o. Canınızda kopup ve karanlığın içine yalnız başına atılıncaya kadar asla inanmayacaktır o size.

Bu arada sizi ve sizi olduğunuz gibi sevmiş olabilir o. Ama onu gelecek yönünde aşan canlı bir inancınızla, daha öte bir amacınızın küçük bir korkusuyla gölgelenmediği sürece, bir akrep yuvası olacaktır sevgi.

Ama bu karanlıkta onun içinde sonsuza dek kaybolabilecek denli onun önderliğine, kendini aşanın önderliğine bir kez inandı mı bir erkeğin; bu inancın acısına ve güzelliğine bir kez tanık oldu mu, beklemenin ve izlemenin kaçınılmaz olduğunun farkına vardı mı; ah, ne kadar da harika bir şey bu! Yarı korku içinde ve beklemekte olan, oturmuş sizi gözleyene akşam üzeri geri gelmek ne kadar da harika bir şey! Yuvaya, ona geri dönmek ne kadar da iyidir! Gecenin çekmesi o zaman ne kadar da iyidir! Gece ne kadar da bolluk içinde geçer! Ve sonra onun için en sonunda, gündüzün yitirmiş olduğu her şeyi kollarının arasında bulmak, kaybettiğini kendinden dışarı vermek, hiç ummadığı bolluğu ve harikayı yayıp paylaşmak. Onun saatidir, onun amacıdır. Bir eş edinmenin amacı budur.

Kendisinin ötesinde olan amacınıza kapılıp size inandığında, karınıza, yuvanıza gelmek ne kadar da iyidir, ah! Sonra, o geceyarısı ne kadar da harikadır! Damarlarınız da günün bütün yüküyle yorgun olarak yuvanıza dönmekle ne kadar sevinçli hissedersiniz kendinizi! Sonra siz de diğer amacınıza, onun kolları arasındaki karanlığın görkemine dönersiniz. Ve amacınızın orada olduğunu görürsünüz: bu duygu ne kadar da verimlidir. Ve kucağının o harika, gizemli doyuruculuğuna sizi alan ve amacınıza inanan ve sizi seven kadına ölçülemez bir minnettarlık duyarsınız. Bir eş edinmenin amacı budur.

Ama sürekli olarak bir amaç peşinde koşmadığı sürece hiçbir erkeğin hiçbir karısı olmamıştır. Bunun dışında, onun bir seveni, bir oynaşı vardır. Yapımcı veya yıkımcı, ama onun dışında ve dayandığından öte, yaşayan günlerinin bir amacı olmadıkça, günlerinin bu amacı olmadıkça ve canı bu amaca adanmamışsa, onunla ne kadar bir yakınlık içinde olursa olsun, onun bir eşi olmayacak, yalnızca bir oynaşı olacak ve o da onun bir seveni olacaktır.

Eğer erkeğin günleri için hiçbir amacı yoksa, o zaman gecelerinin amacı yalnız başına kadına kalır: büyük cinsel amaca. Ve bu amaç, hiçbir amaç değildir, ama hep ötelerdeki bir şeyi çağırır: sabahları doğmayı ve ötelere açılmayı, amacının dayandığı geleceği, geleceğin içinde kaybolan erkeği. Cinsel amaç kesinlikle bunun peşindedir. Ve eğer bundan öte, bundan ileri büyük bir inanç yoksa ve eğer cinsellik başlangıç noktası ve amaç olacaksa eğer, o zaman cinsellik dipsiz, doyurulamayan bir kuyu oluyor.

Öteye ulaşan tek yolu, en sonunda ölüme ayrılışı gerektirir bu. Carmen veya Anna Karenina gibi. Cinsellik hem başlangıç, hem de bitim noktasıysa, o zaman tek sorun ölümdür. Ki Carmen veya Anna Karenina gibi açık seçik olup, hemen hemen her çağdaş ağlatının konusudur. Bizim beylik konularımızdan birisi. Sevginin sevinçleri ve acıları ve ölümün son tutkusu. Büyük bir tutkunun güzel, arı bir sonucudur yalnızca ölüm. Sevenler, yürekten sevenler, "Olsun böyle," derler.

"Olsun böyle," der insan hep. Ama yo, olmasın böyle. Sahte veya yapmacık bir amaç yerine, büyük bir tutku ve sonrasında da ölüm olsun derim ben yalnızca. Tutku ve ölüm sonucuna "hayır" dedi Tolstoy. Ve sonra da sahte bir sonuç gibi ürkünç bir soruna daldı. Onun kitapları yaşamından daha iyidir. Erkeğin sahte bir amacı yerine, kadının amacı, cinsellik ve ölüm daha iyidir.

Nataşa ve o yunus balığı Pierre'ye göre, Anna Karenina ve Vronsky bin kere daha iyidir. Yunus balığı Pierre'in yüce amaçla övündüğü denli aldattılar bu hoş, hafiften çıkarcı çift kendilerini. Bence Vronsky daha iyidir Tolstoy'dan. Vronsky' nin son cümlesi daha iyidir: "Bir asker olarak hâlâ iyiyim. Bir insan olarak bir viraneyim." Tolstoy'dan ve Tolstoyculuktan ve o yaşlı adamın giydiği hayvansı köylü yeleğinden daha iyi.

Bu "cılıklar" yerine tutku ve ölüm daha iyidir. Yeter artık kurutulmuş, tütsülenmiş eski amaç. Tutku ve ölüm daha iyi.

Ama hâlâ –yaşayabiliriz, değil mi?

Allah aşkına açıkça yanıtlayın, "Hayır" deyin isterseniz. Baştan savmanın hiçbir yararı yok.

SONSÖZ

"Tutti i salmi finiscono in gloria."

Bütün ilahiler övgü ile sonlanıyor. "Şimdi olduğu ve her zaman olacağı gibi ve başlangıçta olduğu gibi. Amin."

İyi öyleyse, amin.

Benle birlikte amin diyeceğinizi umuyorum, sayın okuyucum: eğer buraya kadar herhangi bir sayın okuyucum demişse. Dememişse, ben kendi başıma amin derim! Ama her şeyin burada bittiğini sanmayın. Yenimin içinde bir kitap daha var ve bir veya iki yıl sonra, kollarımı salladığım zaman, bunu yaptığım gibi, sizin özgürlük anıtınız, oh Columbia önünde, ayaklarınızın önüne sereceğim onu!

Columbia'nın Devletler anlamına geldiğini sanıyorum. "Selam Columbia!" Latince columba'nın bir kumru yuvası anlamına geldiğini sanıyorum. Yumuşakça gugukla beni o zaman Columbia; benim Ruhsalçözümleme ve Bilinçdışı'nın eleştirmenlerinin kucaktaki yavruları gibi haykırma bana.

Ve ben bu küçük kitabı özgürlük anıtının ayaklarına koyduğum zaman, şu güçlü kuvvetli bayan burnundan aşağı bakıp, "Hiç yeşil görüyor musun benim gözlerimde?" diye haykırmaz bana. Görmüyorum tabi, sayın bayan. New York limanına yeni bir ışık tuttuğunuz o meşalenin yansımasını görüyorum yalnızca –yoksa bir havuç mu o?.. Şey, sizin havucunuzu dişleyip kemirmek için bir yığın budala aştı Atlantiğin zorlu patikalarını, sayın bayan. Ve olağandışı bir biçimde tüketilemeyecek uzun bir zaman için yirmi bir şilinlik ve İspanyol altınlık iyi ve küçük havuç dilimlerini doğramaya devam edebilirsiniz, demem gerek benim. Ve sayısız enayi de kendilerine altın havuç dilimlerini küçük ve güzel yığınlar halinde toplayabilirler ve sonra da kafalarını kaldırıp, oldukça büyük bir curcuna içinde attıkları doygunluk naralarıyla böbürlenip dursunlar. Havuç uçlarından yayılan en azından olsun bir parıltı dışında, herhangi bir yeşillik görmüyorum tabi gözlerinizde, sayın Özgürlük. Gözlerinizdeki pırıltı altındır, ah Columbia!

Bununla birlikte ve bütün bunlara rağmen, zavallı enayi yukarıya, buraya koşuşturur ve bu hoş kitaptan size güzel bir armağan yapar. Burnunuzu çekip, havuç asanıza bakmanıza gerek duymazsınız, bayan Özgürlük. Soyabileceğiniz havuçların en incesinden bile olsun kabuklarını aşağıya atmanıza ve sonra da, "Bu başkaldıran saçmalıktan başka bir şey olmayan bu laf kalabalığı için ne diye bir karşılıkta bulunayım ki!" diye söylenmenize hiç gerek duymayın. Buna bir karşılıkta bulunamazsınız, sevgilim. Eğer ben bunu size bir armağan olarak vermeseydim, asla alamazdınız siz bunu. Bu yüzden, havuç asanızı sallayıp kibirlik

taslamayınız. İşte bir armağan size, Eş. Ağzının içine de bakabilirsiniz. Dikkat edin ısırmasın sizi. Hayır, havucunuzu arkanıza saklamanıza gerek yok, hiç kimsenin onu kapmak gibi bir niyeti yok.

Nasılsınız Columbia! Bakın, size bir demet çiçek getirdim: sizin için bu kıt iyilikli, ama iyi havalı yazda, Ebersteinburg koruluklarında, Kara Ormanlar sınırlarında, Baden-Ba-den yakınlarında, Almanya'da hazırlamış olduğum bu küçük ve güzel sözcüklerden oluşmuş çiçek demetini. "Bu Devletler," diyen, kendisine sonsuz bir saygı duyduğum Whitman, özellikle sizin için hazırladım bunu. Benim, sanırım, "Şu Devletler," demem gerek. Eğer yayıncım bana izin verirse, bu kitabı size, "Şu Devletler"e adardım. Çünkü bu kitabı tüm olarak sizin için yazdım, Columbia. Bunu bir övgü olarak görmeyebilirsiniz. İçinde birazcık Schwarzwald özsuyunun konusunu bile duyabilir ve sonra da tiksinebilirsiniz. Anavatan gibi böylesine yüzkarası bir yerde tomurcuklanmalarından önce, ağaçların iki kere düşünmeleri gerektiğini kabul ederim. "Chi va coi zoppi, all anno zoppica." Ama gül goncalarını nereden toplayabileceğinizi bilmelisiniz. Daha önce söylemiş olduğum gibi, Kara Ormanlar, v.s.

Biliyorum, Columbia, sayın Özgürlük, benim çiçek demetimi alacaksınız ve bir dakika için havucunuzu bir kenara koyup gülümseyeceksiniz ve şöyle söyleyeceksiniz: "Eminim ki Bay Lawrence, bana uzun bir zamandır bunca kusursuz derecede güzel bir demet düşünce verilmemişti." Ve benim yüzüm kızaracak, şaşkın şaşkın bakacak ve şöyle diyeceğim: "Böyle düşündüğünüz

için çok sevindim. Bunları suyun içine koyarsanız eğer, uzun bir süre tazeliklerini koruyacaklarını göreceksiniz." Bunun üzerine, Columbia, gerçek Amerikan yiğitliğiyle: "Oh, sonsuza dek tazeliklerini koruyacaklar, Bay Lawrence. Solup ölecek kadar acımasız olamazlar, bunca kusursuz denli sevimli renkli düşünceler. Güzel! Çok, ama çok teşekkür ederim."

Düşünün bir, Columbia, ne kadar da hoşnut kalacağız birbirimizden: ve "şişirme zırva" veya "iğrenç denli berbat laf kalabalığı" gevelemezseniz eğer ne kadar da daha iyi olacağını.

"İtalya'yı yapmakla ve pişirmek için ocağın içine koymak üzere haşır neşirlerken: yani, Gabibaldi ve Vittorio Emmanuele, Caserta'da zaferlerini kazandıklarında, Napoli onlara utkun bir karşılama hazırladı. Orada oturmuştu küçük kral arabasında: kısa bacakları, iri bir zorba bıyığı ve çok iri bir çocuk sevgisi çıkıntısı vardı. Yağmura rağmen, onarılıp donanmıştı kent. Ve geniş caddenin her iki yanından aşağı, işaret parmaklarının biri havada olan kocaman, etli butlu, alelacele yapılmış kadın yontuları vardı. Kralın ne düşündüğünü bilmiyoruz. Ama kurmay, nefeslerini tutuyorlardı. Kralın, kadınları kayışla dövme arzusunun ünü ayyuka çıkmıştı ve Napoli'nin sanki bunu bilerek hazırlamış olduğu doğallıkla düşünülüyordu.

Aslına bakarsanız, işaret parmağı Italia Una! demek oluyordu: "İtalya bir olacaktır." Don Sturzo'ya sorun.

Heykellerin ne kadar sakıncalı olduğunu anlıyorsunuz şimdi. Ne kadar çok enayi ve ozan aşmıştır Atlantiği ve bir kolu yukarıda bu arzu havucunu tutan Özgürlük ile karşılayıp, insanın

fino köpeğine bir parça şekerle yaptığı gibi, "Yalvar! Yalvar!" ve "Atla! Atla sonra!" diye konuştuğunu hafifçe duyan. Her bir budala ve fino köpeği yalvarıp sıçramaya başlar ve Özgürlük çevresinde az görülen bir oyun başlar; zıp, zıp, zıpıdı-zıp!

İndiriniz havuzu, iyi Özgürlük ve güzel güzel ve anlayışla konuşalım. Sizi bir carotaia olarak görmek istemiyorum, iki gözüm.

Aydan söz ederken, gezegenimizde hemen hemen kesinkes yaşam olduğu hakkındaki, Harvard'tan Profesör Pickering'in bildirisini okumak, insanın tüylerini diken diken yapıyor. Mars-'ta yaşamın olduğu kesinlikte yaşam vardır ayda hemen hemen. Profesör savlarını, çevresi otuz yedi mil olan bir kraterin yüzlerce fotoğrafına dayandırıyor. Ben pek inanmadım. Metreleri, santimleri bilmek isterim. Bu yuvarlak sayıların basmakalıplığıyla gelmeyin üzerime.

"Çabucak çiçekler açan ve on bir günlük bir dönem içinde kaybolan engin ağaç yaprakları alanları, inanılamaz bir çabuklukla şafak vakti fışkırdığını [Sie!],* yüzlerce fotoğraf çürütülemez bir biçimde kanıtlamıştır." Ben pek inanmadım yine. Lahanaların, tereotlarının, hardalın, kadife çiçeklerinin, karahindibaların veya papatyaların olup olmadığını bilmek istiyorum. Ağaç yaprakları alanları, dikkatinizi çekerim. Ve çiçekler! Eğer bu derece ötelere gidebiliyorsanız, Profesör Pickering, çiçekler yenmek için midir,

* İnanılacak gibi olmasa da, tam alıntı böyledir. (Ç.N.)

yoksa yalnızca süsleme için midirler diye, gelin şimdi keskin bir tahminde bulunun.

Şu ağaç yaprağı alanlarından birine inecek ve huzur içinde otlayan bir eşek bulacak bir uçak bekliyorum ben yalnızca. Yi-hi-hi-hi-hi!

"Fotoğraflar ayrıca büyük tipiler, kar fırtınaları ve yanardağ etkinliklerinin çok sık olduğunu da gösteriyorlar." Çiçekler de hiç kuşkusuz dağ çiçekleridir öyleyse.

"Yaşamın bazı yönlerden Mars'taki yaşama benzediği, canlı bir dünya bulduk kapıyanımızda," diyor Profesör. "N'olur gelin, Bay Aysar. Yeğeniniz Sinyor Marslı nasıllar?" diyebilirim ben yalnızca.

Profesör Prekering'in fotoğraflarının ve gözlemlerinin gerçekten de harika olduğundan eminim şimdi. Ama ya açıklamaları! Gelin şimdi, Columbia, nerede sizin o şişirme zırva trumpeti? Şafakta fışkıran engin ağaç yaprağı alanları (!!!) ve bir o kadar çabuklukla çiçekler açan ağaç yaprakları (!!!!) benim çiçekli canım için bile biraz çok çiçekli. Ama orada, gerçek daha yabancıdır düzyazıya oranla.

Ne olursa olsun, benim ayıma karşı Profesörünkine bahse giriyorum.

Hoşçakal Columbia, A rivedérci.

Ruhsal Çözümleme ve Bilinç Dışının Doğaçlaması

D. H. Lawrence'ın Türkçeye hiç çevrilmemiş olan iki kitabını bir arada yayınlıyoruz. Uyandırdıkları ilgi, Lawrence'ın kendisine tuttuğu ışığa oranla, bazen neredeyse ilginç gelen ve okunmasını çok keyifli kılan, bilinçdışı üzerine söylenmiş olduklarından daha azdır belki. Çünkü Lawrence ne yazarsa yazsın, öncelikle ve her zaman için kendisi hakkında yazar.

Lawrence, bu iki kitabında, duygu ve anlak arasındaki sava şım gibi, tüm geçmişi boyunca Batı ekinini karıştırmış olan, büyük bir sorunla yüzleşiyor.

"Ruhsal Çözümleme ve Bilinçdışı", Lawrence'ın bu konudaki ilk serüvenidir. Bunun devamı olan "Bilinçdışının Doğaçlaması", ilk kitabının anlaşılamaması üzerine duyduğu öfke ve gerilimle yazılmıştır; Kenneth Rexroth'un dediği gibi "Olağandışı bir kitap, ruhsal çözümleme tarihinin kesinlikle bir sınırtaşı"dır.

KDV DAHİL 26 TL.

9 789756 249536

www.ilyayaynevi.com.tr

ATLANTIS